

Gyakorlati útmutató a bizonyítékok és a kockázatok értékeléséről

Gyakorlati útmutató a bizonyítékok és a kockázatok értékeléséről

2024. január

2022. január 19-én az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (EASO) az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségévé (EUAA) vált. Az EASO-ra, az EASO termékeire és szerveire való valamennyi hivatkozást az EUAA-ra való hivatkozásként kell értelmezni.

Kézirat lezárva: 2023. december

Második kiadás (alaposan átdolgozott és aktualizált kiadás)

Az alábbi információk esetleges felhasználásáért sem az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége (EUAA), sem pedig az Ügynökség nevében eljáró más személy nem tehető felelőssé.

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2026

PRINT	ISBN 978-92-9403-538-7	doi 10.2847/678900	BZ-05-22-041-HU-C
PDF	ISBN 978-92-9403-503-5	doi 10.2847/138853	BZ-05-22-041-HU-N

© Az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége (EUAA), 2026

Borítókép: eskay lim © stock.adobe.com

A többszörözés a forrás feltüntetésével engedélyezett. A nem az EUAA tulajdonában lévő elemek felhasználása vagy sokszorosítása érdekében közvetlenül a szerzői jog tulajdonosához kell engedélyért fordulni.

Az útmutatóról

Miért készült ez az útmutató? Az EUAA bizonyítékok és kockázatok értékeléséről szóló gyakorlati útmutatója olyan iránymutató dokumentumként szolgál, amely az EU-ban és azon kívül is segíti az ügyintézőket a mindennapi munkájukban. Az útmutató a vonatkozó jogi követelményeknek megfelelően készült, ugyanakkor gyakorlatias megközelítést javasol. A dokumentum tartalmaz egy gyakorlati ellenőrző listát és egy folyamatábrát, amely segíti az ügyintézőket a következtetések levonásában. Emellett kiegészítő magyarázatokat is fűz a használt fogalmakhoz, valamint interaktív linkeket is tartalmaz, amelyek segítik a navigációt az útmutató digitális változatának különböző szakaszai között. Az útmutató teljesíti azt az igényt, hogy a közös normákat egy közös megközelítés keretében érvényesítsék. Ez megfelel a közös európai menekültügyi rendszer azon általános céljának is, hogy a hasonló eseteket egyformán kezeljék.

Hogyan készült az útmutató? Ezt az útmutatót az Unió különböző területeinek szakértői állították össze az Európai Bizottság, az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának Hivatala (UNHCR) és a European Network on Statelessness értékes közreműködésével ⁽¹⁾. Az útmutató kidolgozását az EUAA segítette elő és koordinálta. Véglegesítése előtt az EUAA menekültügyi eljárásokkal foglalkozó hálózatán belül valamennyi tagállammal és a társult országokkal egyeztettek az útmutatóról. Szeretnénk köszönetünket kifejezni a munkacsoport tagjainak, akik elkészítették ennek az útmutatónak a szövegét: Sander Kalwij, Pavlina Kolokonte, Jochen Thiel, Dorien Wijnendaele és Line Zahl Kvakland.

Mi változott ebben az aktualizált változatban? Ez az útmutató a bizonyítékok értékeléséről szóló régebbi gyakorlati útmutató ⁽²⁾ aktualizálása. Részletesebb útmutatást nyújt a bizonyítékok és kockázatok értékelési folyamatának három lépéséről, amelyek a következők: az 1. lépésben a lényeges tények azonosítása és megfogalmazása, a 2. lépésben a torzító tényezők meghatározása, majd a 3. lépésben a kockázatértékelés történik. Az útmutató gyakorlatias megközelítését az értékelési folyamat folyamatábrája, a legfontosabb fogalmakat szemléltető konkrét példák, valamint a további útmutatásokat és tippeket tartalmazó táblázatok is erősítik. A beillesztett hiperhivatkozásoknak köszönhetően a felhasználó egyszerűen navigálhat a különböző tartalmak és eszközök között, valamint gyorsan és könnyen elérheti a keresett információt.

Kinek kell használnia ezt az útmutatót? Ez az útmutató elsősorban az eljáró nemzeti menekültügyi hatóságok menekültügyi ügyintézőinek, meghallgatást lefolytató munkatársainak és döntéshozóinak, valamint politikai döntéshozóinak szól. Emellett ez az eszköz hasznos a minőségügyi tisztviselők és a jogi tanácsadók, valamint az uniós összefüggésben a nemzetközi védelem területén dolgozó vagy érintett bármely más személy számára is.

Hogyan kell használni az útmutatót? Ezt az útmutatót úgy terveztük meg, hogy a felhasználó a saját igényeinek megfelelően férhessen hozzá a tartalmához. Az útmutató tartalmaz egy

⁽¹⁾ Fontos megjegyezni, hogy a véglegesített útmutató nem feltétlenül tükrözi az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának álláspontját.

⁽²⁾ Ez az útmutató az EASO bizonyítékok értékeléséről szóló gyakorlati útmutatóját (2015. március) aktualizálja és váltja fel.

interaktív részletes folyamatábrát a bizonyítékok és a kockázatok értékelésének háromlépcsős módszeréről, valamint egy interaktív ellenőrző listát a követendő lépésekről. Az útmutató központi, leíró része példákkal illusztrálva magyarázza el a módszert és az alkalmazott fogalmakat.

Hogyan kapcsolódik az útmutató a nemzeti jogszabályokhoz és gyakorlathoz? Az útmutató egy puha konvergenciaeszköz. Jogilag nem kötelező érvényű, és tükrözi azokat a közösen elfogadott normákat, amelyeket az EUAA igazgatótanácsa 2023. december 22-én fogadott el.

Hogyan kapcsolódik az útmutató az EUAA egyéb eszközeihez? Ezt az útmutatót az EUAA személyes meghallgatásról ⁽³⁾, a származási ország-információk felhasználásáról ⁽⁴⁾ és a nemzetközi védelemre való jogosultságról ⁽⁵⁾ szóló gyakorlati útmutatóival együtt kell használni. Kiegészíti az EUAA bizonyítékok értékeléséről szóló képzési modulját. Az EUAA valamennyi gyakorlati eszköze nyilvánosan elérhető az EUAA honlapján: <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>

Az EUAA-nak a bizonyítékok és a szavahihetőség értékeléséről szóló igazságügyi elemzése további jogtudományi háttérrel látja el az olvasót ⁽⁶⁾.

Felelősségkizáró nyilatkozat

Ez az útmutató azon elv sérelme nélkül készült, amely szerint kizárólag az Európai Unió Bírósága adhat hiteles értelmezést az uniós jogról.

⁽³⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató: Személyes meghallgatás](#). 2014. december.

⁽⁴⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató a menedékjog iránti kérelmek elbírálása során a származásiorszag-információk ügyintézők általi felhasználásáról](#). 2020. december.

⁽⁵⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató: Nemzetközi védelemre való jogosultság](#). 2018. április.

⁽⁶⁾ EUAA. [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System — Judicial analysis](#) (A bizonyítékok és a szavahihetőség értékelése a közös európai menekültügyi rendszer keretében – Igazságügyi elemzés), második kiadás (2023). Ez egy igazságügyi kiadvány. Az EUAA igazságügyi kiadványai az egyes témákhoz kapcsolódó igazságügyi elemzésekből és igazságügyi oktatók számára készült útmutatókból állnak.

Tartalom

Rövidítések jegyzéke	7
A bizonyítékok és a kockázatok értékelése: a dinamikus folyamat 3 lépése	8
Az útmutatóban használt példák	9
A bizonyítékok értékelésének fő elemei	12
A bizonyítékok értékelése során felmerülő kihívások a menekültügyi eljárásokban	12
Háromlépéses megközelítés.....	13
Jogi normák	15
Irányadó elvek.....	16
1. 1. lépés Információgyűjtés.....	20
1.1. Bizonyítékgyűjtés	20
1.1.1. Az együttműködési kötelezettség alkalmazása (bizonyítási teher).....	21
1.1.2. A kérelem szempontjából releváns bizonyítékok összegyűjtése	30
1.2. A lényeges tények azonosítása és megfogalmazása.....	42
1.2.1. A lényeges tények meghatározása.....	43
1.2.2. Világos, átfogó és tényyszerű lényeges tények megfogalmazása.....	51
1.2.3. Minden egyes lényeges tényt jól meghatározott tények, események vagy helyzetek alapján fogalmazzon meg	54
1.3. A releváns bizonyítékok összekapcsolása a lényeges ténnyel (tényekkel)	55
2. 2. lépés: A szavahihetőség értékelése	57
2.1. Az igazoló dokumentumok és egyéb bizonyítékok értékelése	58
2.1.1. Értékelési kritériumok	58
2.1.2. A dokumentumok hitelesítése	60
2.1.3. A bizonyítékkal kapcsolatos szavahihetőségi megállapítások „súlyozása”	63
2.1.4. Különleges dokumentumtípusok	66
2.2. A kérelmező nyilatkozatainak értékelése a szavahihetőségi mutatók alapján	70
2.2.1. A belső hitelességi mutatók alkalmazása.....	71
2.2.2. A külső hitelességi mutatók alkalmazása.....	74
2.2.3. A valószerűségi mutató alkalmazása.....	77
2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a kialakult képet	77
2.3.1. A kérelmezővel kapcsolatos tényezők.....	78
2.3.2. Az ügyintézővel kapcsolatos tényezők.....	92
2.3.3. Az interjúhelyzettel kapcsolatos tényezők.....	95

2.4. Annak meghatározása, hogy elfogad vagy elutasít egy lényeges tényt.....	100
2.4.1. Egy lényeges tényhez kapcsolódó valamennyi bizonyíték tekintetében megfogalmazott szavahihetőségi megállapítások súlyozása	100
2.4.2. A lényeges tényekre vonatkozó következtetés.....	103
3. 3. lépés. Kockázatértékelés	110
3.1. Bevezetés	110
3.2. A kockázat(ok) meghatározása.....	111
3.3. A kockázatok értékelése	114
3.3.1. A megalapozott félelem és a valós kockázat valószínűségi küszöbe (bizonyítási küszöb)	115
3.3.2. Kockázati mutatók.....	117
3.4. Következtetés a kockázatra.....	128
1. melléklet. Folyamatábra a szavahihetőség értékeléséről.....	131
2. melléklet. Gyakorlati példa a szavahihetőségi mutatók súlyozására	133
Ellenőrző lista.....	137

Rövidítések jegyzéke

Rövidítés	Fogalom meghatározás
APD (átdolgozás)	A menekültügyi eljárásról szóló irányelv — Az Európai Parlament és a Tanács 2013/32/EU irányelve (2013. június 26.) a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról (átdolgozás)
COI	Származási ország-információk
Dublin III rendelet	Az Európai Parlament és a Tanács 604/2013/EU rendelete (2013. június 26.) egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról (átdolgozás)
EJEB	Az Emberi Jogok Európai Bírósága
EU	Európai Unió
EUAA	Az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége
EUB	Az Európai Unió Bírósága
IPA	Belföldi védelem lehetősége
LMBTIQ	Leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű, interszexuális, queer
Menekültügyi egyezmény	A menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. évi egyezmény és annak 1967. évi jegyzőkönyve (az EU menekültügyi jogszabályaiban és az EUB által „genfi egyezményként” említett dokumentum)
NGO(s)	nem kormányzati szervezet(ek)
PTSD	Poszttraumás stressz szindróma
QD (átdolgozás)	Kvalifikációs irányelv — Az Európai Parlament és a Tanács 2011/95/EU irányelve (2011. december 13.) a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról (átdolgozás)
SOGIESC	Szexuális irányultság, nemi identitás és nemi önkifejezés, valamint nemi jellemzők
Tagállamok	Az Európai Unió tagállamai
UNHCR	Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának Hivatala

A bizonyítékok és a kockázatok értékelése: a dinamikus folyamat 3 lépése

Múlt és jelen

Jövő

1. lépés

Információ-gyűjtés

Bizonyítékgyűjtés

Az együttműködési kötelezettség alkalmazása

- A kérelmező indokolási kötelezettsége:
  - Valódi erőfeszítéseket tett a rendelkezésére álló bizonyítékok benyújtása érdekében
  - Magyarázatot adott az alátámasztó bizonyítékok hiányára
- Az ügyintéző vizsgálati kötelezettsége:
  - Megfelelően támogatja a különleges eljárási igényekkel rendelkező személyeket
  - Tájékoztatja a kérelmezőt a kötelezettségeiről
  - Lehetővé teszi, hogy a kérelmező minden releváns tényt és bizonyítékot bemutathasson
  - Felkéri a kérelmezőt, hogy tisztázza a bizonytalan pontokat
  - Kezeli a nyilvánvalóan negatív szavahihetőségi megállapításokat
  - Beszerzi a származási országra vonatkozó releváns információkat és egyéb bizonyítékokat

- Az egyedi indokolási szabályok figyelembevétele:

védelem, belföldi védelem lehetősége, kizárás, korábbi üldöztetés vagy súlyos sérelem (annak közvetlen veszélye), biztonságos származási ország

Bizonyítékok gyűjtése

- Szóbeli és írásbeli nyilatkozatok
- Igazoló dokumentum
- Származásiországi információk
- Egyéb típusú bizonyítékok

A lényeges tények meghatározása

- A tények és körülmények összekapcsolása a jogosultsági kritériumokkal
- A kérelmező személyes körülményeinek figyelembevétele
- Világos, átfogó és tényszerű lényeges tények megfogalmazása

A releváns bizonyítékok összekapcsolása a lényeges ténnyel (tényekkel)

2. lépés

A szavahihetőség értékelése

Igazoló dokumentumok és egyéb bizonyítékok értékelése az értékelési kritériumok alapján: relevancia, megbízhatóság (létezés, tartalom, jelleg, szerző, forma)

Az állítások értékelése a szavahihetőségi mutatók alkalmazásával:

- Kellő részletesség és konkrétság
- Koherencia és következetesség
- Összhang a COI-val
- Összhang az igazoló dokumentumokkal és egyéb bizonyítékokkal
- Valószerűség

...és azon tényezők figyelembevételével, amelyek torzulásokhoz vezethetnek:

- A kérelmezővel kapcsolatos tényezők (emlékek, trauma, életkor, oktatás, kultúra stb.)
- Az ügyintézővel kapcsolatos tényezők (munkaterhelés, stressz, elfoglaltság stb.)
- Az interjúhelyzettel kapcsolatos tényezők

A szavahihetőségről tett megállapítások mérlegelése a lényeges tényekhez kapcsolódó valamennyi bizonyíték esetében:

A vonatkozó szavahihetőségi mutatók fényében át kell tekinteni egy lényeges tényhez kapcsolódó valamennyi bizonyíték szavahihetőségéről tett pozitív és negatív megállapításokat, és össze kell vetni egymással ezeket a megállapításokat.

Következtetés levonása egy lényeges tény elfogadása vagy elutasítása esetén

a bizonyítékértékelési módszertanra támaszkodva és alkalmazva azt az elvet, hogy kétség esetén a kérelmező javára kell dönten. Ne utasítson el egy lényeges tényt, ha a QD (átdolgozás) 4. cikkének (5) bekezdésében foglalt kumulatív feltételek teljesülnek.

3. lépés

Kockázatok felmérése

Az összes elfogadott lényeges tény és a megfelelő COI alapján:

A kockázat(ok) meghatározása

A kockázat(ok) értékelése visszaküldés esetén:

- A megfelelő bizonyítási küszöb (észszerű mértékű valószínűség) alkalmazása
- Az összes kockázati mutató figyelembevétele

A kockázat(ok)ra vonatkozó következtetés.

Jogi elemzés

A bizonyítékok és a kockázatok értékelése során tett megállapítások alapján elvégzik a jogi elemzést a nemzetközi védelemre való jogosultság feltételeinek vizsgálata céljából.

Az útmutatóban használt példák

Annak érdekében, hogy jobban szemléltessük a bizonyíték- és kockázatértékelés elvégzésének módját, e gyakorlati útmutató következő fejezeteiben három konkrét eset alapján különböző példákat mutatunk be. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy ezekből a példákból – amelyek csak magyarázatként szolgálnak – nem szabad általános következtetéseket levonni.

(a) Egy „A” országból származó fiatalember esete

Egy „A” országból származó kérelmező a következőket nyilatkozta.

A kérelmező „A” országból származó fiatalember, aki nem rendelkezik személyi okmányokkal. 18 éves, és egész életében „X” faluban élt szüleivel, nővérével és két öccsével. Mindannyian az „Y” törzshöz tartoznak. Minden családtagja földműves. Két évig járt általános iskolába, majd családjával együtt gazdálkodott, egészen az elutazásáig. A családjának korábban volt egy kis földje, de egy heves vita után, amely az örökséggel kapcsolatos nézeteltérés miatt alakult ki, a nagybátyja elvette a földjüket. Családja ezután mezőgazdasági munkásként kezdett dolgozni mások földjén.

Két évvel ezelőtt apját azzal a kéréssel kezdték megkeresni az országban tevékenykedő terrorista csoport tagjai, hogy a kérelmező és öccse csatlakozzon a szervezethez. Bár komoly fenyegetést soha nem kaptak, a kérések egyre sürgetőbbé váltak, és attól tartottak, hogy a terrorista csoport tagjai előbb-utóbb erőszakosan reagálnak, ha továbbra is elutasítják őket. A kérelmező úgy tudja, hogy a terrorista csoport tagjai más fiúkat és fiatal férfiakat is elkülönítettek az ő falujában és a szomszédos falvakban, hogy erőszakkal besorozzák őket. Ezért a család úgy döntött, hogy elhagyják az országot, és megszervezték az elutazást. A kérelmező elmondta, hogy a családja nem kérhetett védelmet, mivel tudják, hogy a rendőrség vagy a hadsereg semmit sem tudna tenni a terrrorszervezet ellen.

A kérelmező és az öccse szárazföldi úton indult el „A” ország fővárosából „L” országba, ahonnan Európába akartak utazni. „L” országban más migránsokkal együtt egy emberkereskedők által működtetett raktárban tartották őket bezárva körülbelül két hónapig, amikor egy nap fegyveresek tüzet nyitottak rájuk. Több mint 30 ember meghalt. Az eset után testvérével együtt sikerült megszöknie, és egy tengerparti városból több mint 100 emberrel együtt egy gumicsónakba zsúfolódva indultak el Európa felé. Útjuk rövid volt; az „L” ország parti őrsége nagyjából négy óra tengeri út után elfogta a gumicsónakot. Az összes utast egy „L” országban lévő idegenrendészeti fogdába szállították, ahol négy hónapon keresztül szörnyű, túlzásúlt és egészségtelen körülmények között tartották fogva őket. Azt mondta, hogy az őrök gyakran verték őket, megtagadták tőlük az ételt, éjszakánként pedig néha meglátogatták őket és más fiúkat. Azt is elmondta, hogy az őrök tömlővel verték a talpát, miután megpróbált megszökni. Azóta gyakran vannak fájdalmai járás és futás közben. Második szökési kísérletük sikeres volt, és ezúttal sikerült Európába jutniuk.

Nem kíván hazatérni, mert vagy kénytelen lesz csatlakozni a terrrorszervezethez, vagy el kell szenvednie annak következményeit, hogy nem hajlandó csatlakozni a csoporthoz. Azt is megemlíti, hogy az élete veszélyben van az „A” országban dúló polgárháború miatt. Hozzáteszi, hogy mióta elment, a helyzet súlyosbodott a térségében és a falujában, mivel most már sok a civil áldozat is.

A személyes meghallgatás során benyújtotta a pszichológusokból és szociális munkásokból álló csoport által készített pszichoszociális értékelést, valamint az ortopéd orvos által kiállított igazolást, akihez a befogadási tisztviselők utalták be őt.

(b) Egy „B” országból származó aktivista esete

A „B” országból érkező kérelmező a következőket nyilatkozta.

A kérelmező egy „B” országból származó nő. Ügyvéd és társadalmi vezető, aki az emberi jogokért küzd, valamint dokumentálja, vizsgálja és leleplezi a hatalmi visszaéléseket és az emberi jogok megsértését. Több emberi jogi szervezet tagja, köztük egy „Y” nevű nem kormányzati szervezeté, amely az emberi jogokat, különösen a gazdasági, szociális és kulturális jogokat támogatja és védelmezi „B” országban.

2022 januárjában, amikor nem tartózkodott a városban, a különleges erők engedély nélküli házkutatást tartottak a házában, és megölték az egyik unokatestvérét, aki aznap éppen ott volt. Egy másik, 2023. márciusi illegális razzia során több rokonát bántalmaztak, a női rokonokat pedig levetkőztették. Néhány hónappal később, 2023 júniusában két unokaöccsét egy másik engedély nélküli razzia során őrizetbe vették. A különleges erők minden egyes alkalommal világossá tették, hogy ezeknek az eseményeknek az volt a célja, hogy megértsék a kérelmezővel, hogy be kell fejeznie a tevékenységét. Ezen események után a családja bejelentette, hogy nem akarnak semmilyen kapcsolatot tartani vele, mivel tevékenysége veszélybe sodorja őket.

Néhány hónappal ezelőtt részt vett egy helyi benzinkútnál tartott tüntetésen, hogy támogassa az egészségügyi dolgozók és a dialíziskezelésben részesülő személyek azon követelését, hogy elsőbbséget élvezzenek az üzemanyag-ellátásban. Mivel a hatóságok nem reagáltak, úgy döntött, hogy okostelefonjával filmre veszi a tüntetést. Amikor a biztonsági erők meglátták, követelték a telefonját, de ő ezt megtagadta, ezért letartóztatták és két hétig őrizetben tartották. Fogva tartása során megverték, és egy magas rangú tiszt többször megvádolta azzal, hogy „egy olyan nem kormányzati szervezetnek dolgozik, amely „B” ország érdekei ellen van”. A kérelmezőt „letartóztatással szembeni ellenállással” és „nyilvános erőszakra való felbujtással” vádolták meg, majd elengedték. A katonai bíróság előtti tárgyalására a következő hónapokban kerül sor.

Nemrégiben pedig az történt, hogy amikor elindult az autójával, észrevette, hogy valaki tönkretette a fékeket. Szerencsére sikerült az autóval egy mezőre hajtania, ahol az autó megállt, ő pedig néhány zúzódással túlélte a balesetet. Néhány nappal később kapott egy névtelen levelet, amelyben megemlétték, hogy legközelebb nem lesz ilyen szerencsés. Ezek után úgy döntött, hogy elmenekül az országból. Európába érkezett, és nemzetközi védelmet kért.

A nyilvántartásba vétel során bemutatta személyi igazolványát, útlevelét, ügyvédi szakmai igazolványát, az „Y” nem kormányzati szervezet tagsági igazolványát, a vádiratot, valamint a névtelen fenyegető levelet.

(c) Egy „C” országból származó fiatal nő esete

A kérelmező a következőket nyilatkozta.

A kérelmező egy 19 éves nő „C” országból. Egy kisvárosban élt két húgával, akik 15 és 12 évesek, valamint 8 éves öccsével és szüleivel. Tíz évig járt iskolába. Két évvel ezelőtt szülei támogatásával elhagyta szülőhazáját, hogy jobb életet találjon Európában.

Európába tartó útja során találkozott egy „D” országból származó fiúval, akitől gyermeke született, aki a menedéket nyújtó országba való megérkezésük után jött a világra. A gyermek most 6 hónapos. Egy héttel a gyermekük születése után a párja elhagyta, és azóta nem látta többé. A telefonja ki van kapcsolva, és nem tudja, hol keresse, ezért egyedül maradt a gyermekkel.

Miután elhagyta a „C” országot, szülei, akik mindig is közel álltak hozzá és támogatták, autóbalesetben meghaltak. Fél és aggódik, hogy egyedül kell gondoskodnia egy kisbabáról, de nem térhet vissza hazájába egy kisbabával férj nélkül. Abban az országban, ahonnan származik, az egyedülálló anyákat nem fogadják el. Ehelyett sértegetik és megbélyegzik őket, és szinte lehetetlen olyan embert találni, aki hajlandó munkát vagy lakhatást biztosítani neki. A hazatérés sem jöhet szóba. A családja korábban nem nagyon tartotta a kapcsolatot a nagybátyjával, de mióta a szülei meghaltak, ő és felesége gondoskodik a kérelmező testvéreiről. A nagybátyja fontos személyiség a szülővárosában. Azt mondaná, hogy a kérelmező szegényt hozott a családra, és arra kötelezné, hogy menjen hozzá valakihez, akit nem is ismer. Ha szerencséje van, és sikerül megszöknie, akkor az utcán fog élni, egyedül a gyermekével.

A kérelmező benyújtotta útlevelét és a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, valamint egy roncsstelepen lévő autó fényképét.

A bizonyítékok értékelésének fő elemei

A bizonyítékok értékelése a nemzetközi védelem iránti egyéni kérelem ⁽⁷⁾ releváns tényeinek (lényeges tények) megállapítására szolgáló módszer, amely a kérelmező nyilatkozatainak és a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékoknak a vizsgálatán alapul.

A „bizonyíték” tág fogalom, amely magában foglalja a kérelmező nyilatkozatait, dokumentumait vagy egyéb olyan anyagokat, amelyek alátámasztanak, igazolnak vagy cáfolnak egy releváns tény ⁽⁸⁾.

Másrészt a „kockázatértékelés” az összes elfogadott lényeges tény és a rendelkezésre álló információk alapján annak tényszerű és jövőorientált értékelésére irányul, hogy a kérelmező visszatérése esetén milyen valószínűséggel szembesülne üldöztetéssel vagy súlyos sérelemmel.

A bizonyítékok értékelése során felmerülő kihívások a menekültügyi eljárásokban

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A menekültügyi eljárásokban a bizonyítékok értékelése eltér a többi közigazgatási vagy jogi eljárástól, mivel nincsenek bevett eszközök az objektíven ellenőrizhető bizonyítékok beszerzésére. A nemzetközi védelmet kérelmező – különleges helyzetéből adódóan, mivel el van vágva a hazája által nyújtott védelemtől, valamint a menekülés körülményei miatt – nem biztos, hogy képes volt bizonyítékokat gyűjteni, és magával hozni azokat, amikor elhagyta hazáját. Hasonlóképpen előfordulhat az is, hogy a menedékjogot nyújtó országba való megérkezésük után nincsenek abban a helyzetben, hogy bizonyítékokat szerezzenek be. A bizonyítékok gyűjtése önmagában is (további) veszélynek teheti ki a kérelmezőket vagy családtagjaikat.

Ráadásul éppen az az elem, amelyet a kérelmezőnek bizonyítania kellene, azaz az üldöztetés vagy a súlyos sérelem, gyakran olyan cselekmények eredménye, amelyekről az elkövetők igyekeznek nem hagyni nyomot maguk után. Ebben a helyzetben érthető, hogy a kérelmezőktől nem várható el, hogy ugyanolyan mértékben nyújtsanak be bizonyítékokat, mint a más polgári, büntető- vagy közigazgatási eljárásokban részt vevő személyek. Ezért a menekültügyi eljárásokban korlátozott mennyiségű dokumentummal és egyéb bizonyítékkal lehet számolni. Sok esetben a kérelmező által benyújtott egyetlen bizonyíték a saját nyilatkozata, amely így gyakran kulcsszerepet játszik a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálásakor ⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Ebben a gyakorlati útmutatóban a „nemzetközi védelem iránti kérelem” kifejezés néha „kérelem” rövidítéssel szerepel.

⁽⁸⁾ EUAA. *Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis* (A bizonyítékok és a szavahihetőség értékelése a közös európai menekültügyi rendszer keretében – Igazságügyi elemzés). 2. kiadás (2023).

⁽⁹⁾ UNHCR. *Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection Under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees*. 2019. február. HCR/1P/4/ENG/REV. 4.

A bizonyítékok összegyűjtése terén a hatóságok is kihívásokba ütköznek. A menekültügyi hatóságokat titoktartási kötelezettség köti a nemzetközi védelmet kérelmező személy és családtagjai biztonságának megőrzése érdekében. Ez a kötelezettség általában megakadályozza őket abban, hogy olyan elsődleges forrásokkal lépjenek kapcsolatba, például a származási ország hatóságaival, amelyek veszélyeztethetik a kérelmezőt vagy családtagjait. A menedékjog iránti kérelmekkel kapcsolatos bizonyítékok értékelésének egyik sajátos kihívása, hogy az üldöztetés szereplői gyakran szándékosan elrejtik vagy félremagyarázzák azokat a tényeket, amelyeket ellenőrizni kell. Továbbá valószínű, hogy a tények olyan régiókban történtek, ahová a nemzetközi szervek, a média vagy a nemzetközi és/vagy civil társadalmi szervezetek nem jutnak be, így ezekről a régiókról korlátozottan vagy egyáltalán nem állnak rendelkezésre információk.

A fentiek fényében egyértelmű, hogy a kérelmezőktől nem várható el, hogy állításukat „bizonyossággal” vagy „minden kétséget kizáróan” bizonyítsák (lásd a [2.4. „Annak meghatározása, hogy elfogad vagy elutasít egy lényeges tény”](#) című pontot). Ez bizonytalan helyzetbe hozhatja Önt. Mindazonáltal van egy sor olyan kritérium, amely alapján következtetni lehet a kérelem különböző szempontjainak szavahihetőségére. Ez az útmutató ezekre a kritériumokra és alkalmazásuk módjára összpontosít. Bár ebben az összefüggésben nem mindig lesz abban a helyzetben, hogy „megállapítsa az igazságot”, a vizsgálati folyamat során számos olyan kritériumot fog alkalmazni, amelyek alapján meg tudja válaszolni azt a kérdést, hogy az állításban bemutatott bizonyos tények ésszerűen elfogadhatók-e hiteles tényként.

Háromlépéses megközelítés

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az Önt és a kérelmezőt érintő kihívások és korlátozások fényében fontos, hogy a bizonyítékok és a kockázatok értékelése során strukturált megközelítést kövessen. Ez segít elkerülni, hogy az okfejtés során hibákat kövessen el, elhamarkodott következtetéseket vonjon le, vagy szubjektív benyomások miatt elfogult legyen.

A vizsgálati folyamat két részből áll: a bizonyítékok és a kockázatok értékelése (a releváns tények megállapítása) és a jogi elemzés (a jogszabályok alkalmazása a megállapított tényekre) ⁽¹⁰⁾. A ténybeli körülmények megállapítása után az értékelés arra összpontosít, hogy teljesülnek-e a 2011/95/EU irányelvben (QD (átdolgozás)) ⁽¹¹⁾ a nemzetközi védelem megadására vonatkozóan megállapított anyagi jogi feltételek.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Unió Bírósága (EUB) által a C-277/11. számú [M.M. kontra Minister for Justice, Equality and Law Reform \(Írország\)](#) ügyben hozott 2012. november 22-i ítélet (EU:C:2012:744). Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács [2011/95/EU irányelve](#) (2011. december 13.) a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról (átdolgozás) (HL L 337., 2011.12.20.).

1. ábra: A vizsgálati eljárás szakaszai

Ez a gyakorlati útmutató az első részre, a bizonyítékok és a kockázatok értékelésére összpontosít, és annak lefolytatására egy strukturált, háromlépéses megközelítést javasol ⁽¹²⁾.

A strukturált megközelítés jelentősége

A bizonyítékok és a kockázatok értékelése egy olyan módszertan, amelyet a menedékjog iránti kérelem elbírálásának teljes folyamata során alkalmazni kell. A strukturált megközelítés segít abban, hogy hatékonyabban végezze a munkáját, csökkenti a hibázás kockázatát, és megkönnyíti a megalapozott, indokolt és következetes döntés meghozatalát. A strukturált megközelítés célja a bizonyítékok és a kockázatok objektív és nem spekulatív vizsgálata, és elősegíti a méltányos és következetes döntések meghozatalát, biztosítva a hasonló esetek azonos elbírálását.

Az **1. lépésben** bizonyítékokat gyűjtenek, és meghatározzák a kérelem lényeges tényeit. Ezután a bizonyítékokat összekapcsolják az egyes lényeges tényekkel. Lásd az [1. lépés. Információgyűjtés](#) című szakaszt.

A **2. lépésben** meghatározott kritériumok alapján értékelik a kérelmező állításainak és a kérelem egyes lényeges tényeihez kapcsolódó egyéb bizonyítékoknak a szavahihetőségét annak meghatározása érdekében, hogy mely lényeges tényeket fogadják el, és melyeket utasítják el. Lásd a [2. lépés. A szavahihetőség értékelése](#) című szakaszt.

A **3. lépésben** előretekintő módon elemzik az elfogadott lényeges tényeket, hogy felmérjék, milyen kockázatot jelentene a kérelmező számára a visszatérés. Ez a kockázatértékelés egy tényszerű értékelés. Az a kérdés, hogy az elfogadott lényeges tények és a megállapított kockázatok alapján a kérelmező jogosult-e nemzetközi védelemre, a jogi elemzés tárgyát képezi, amely a kérelem vizsgálatának egy további szakasza. Lásd a [3. lépés. Kockázatértékelés](#) című szakaszt.

⁽¹²⁾ A jogi értékeléssel kapcsolatos további információkat lásd: EASO. [Gyakorlati útmutató: Nemzetközi védelemre való jogosultság](#). 2018. április.

2. ábra. A vizsgálati eljárás szakaszai

Jogi normák

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A bizonyítékok és a kockázatok értékelésének területét a nemzetközi jog csak korlátozott mértékben szabályozza. Az 1951. évi genfi egyezmény ⁽¹³⁾ semmilyen konkrét rendelkezést nem tartalmaz a bizonyítékok értékelésére vonatkozóan. Az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosának Hivatala (UNHCR) azonban kidolgozott néhány iránymutatást a témában, mégpedig egy kézikönyvet, iránymutatásokat ⁽¹⁴⁾, valamint egy feljegyzést ⁽¹⁵⁾.

A bizonyítékok értékelésének területén a kvalifikációs irányelv (QD) átdolgozott változata képezi az első jogilag kötelező erejű uniós jogi eszközt, amely megállapítja, hogy a kérelmezőnek milyen kritériumoknak kell eleget tennie ahhoz, hogy menekültnek vagy más okból nemzetközi védelemre szoruló személynek minősüljön. A kvalifikációs irányelv átdolgozott változata nagymértékben támaszkodik a nemzetközi és európai menekültügyi és emberi jogi eszközökre és joggyakorlatra ⁽¹⁶⁾.

Az **átdolgozott kvalifikációs irányelv 4. cikke** szabályozza a nemzetközi védelem iránti kérelem tényeinek és körülményeinek értékelését:

⁽¹³⁾ Az ENSZ Közgyűlése. [A menekültek helyzetére vonatkozó egyezmény](#). Genf, 1951. július 28. Az Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Gyűjteménye, 189. kötet, 137. o.; [a menekültek jogállásáról szóló jegyzőkönyv](#). 1967. január 31. Az Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Gyűjteménye, 606. kötet, 267. o. (az EU menekültügyi jogszabályaiban és az Európai Unió Bírósága által „genfi egyezményként” említett dokumentumok).

⁽¹⁴⁾ UNHCR. [Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection Under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#). 2019. február. HCR/IP/4/ENG/REV. 4, 195–205. bekezdés.

⁽¹⁵⁾ UNHCR. [Note on Burden and Standard of Proof in Refugee Claims](#). 1998. december 16.; UNHCR. [Beyond Proof, Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report](#). 2013. május.

⁽¹⁶⁾ Valamennyi normát az EUB és az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) joggyakorlatának fényében kell értelmezni. A bizonyítékok értékelésének jogi és joggyakorlati keretével kapcsolatban további információkat itt talál: EASO. [Evidence and credibility assessment in the context of the common European asylum system — Compilation of Jurisprudence](#) (A bizonyítékok és a szavahihetőség értékelése a közös európai menekültügyi rendszer keretében – Joggyakorlat-összefoglaló) (2018) és EUAA. [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System — Judicial analysis](#) (A bizonyítékok és a szavahihetőség értékelése a közös európai menekültügyi rendszer keretében – Igazságügyi elemzés). Második kiadás (2023).

- A 4. cikk (1) bekezdése [a kérelmező és a hatóság együttműködési kötelezettségével](#) foglalkozik, amely a kérelemmel kapcsolatos releváns tények összegyűjtésére és értékelésére irányul;
- A 4. cikk (2) bekezdése felsorolja a kérelem [minden lényeges elemét](#), amelyet meg kell indokolni és értékelni kell;
- A 4. cikk (3) bekezdése rögzíti a [vizsgálat egyedi jellegét](#), és felsorol számos olyan elemet, amelyet figyelembe kell venni;
- A 4. cikk (4) bekezdése szerint a [múltbeli üldöztetés vagy súlyos sérelem](#), valamint az üldöztetés vagy súlyos sérelem közvetlen veszélye komoly alátámasztásul szolgál a kérelmező üldöztetéstől való megalapozott félelmének, valamint a súlyos sérelem tényleges veszélyének, kivéve, amennyiben alapos okból feltételezhető ennek ellenkezője;
- A 4. cikk (5) bekezdése meghatározza azokat a körülményeket, amelyek esetén a dokumentumokkal vagy egyéb bizonyítékokkal [nem alátámasztott lényeges tényeket](#) nem lehet elutasítani.

Ezek a rendelkezések képezik a bizonyítékok és a kockázatok értékelésének sarokkövét, és az alábbiakban részletesebben elemezzük őket.

A kérelem vizsgálatára vonatkozó eljárási követelményeket a **2013/32/EU irányelv (APD (átdolgozás)) 10. cikke⁽¹⁷⁾** tartalmazza:

- A 10. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a kérelem nem utasítható el vagy zárható ki a vizsgálatból kizárólag azon az alapon, hogy azt nem a **lehető leghamarabb** nyújtották be;
- A 10. cikk (3) bekezdésének a) pontja kimondja, hogy az értékelést és a döntést **egyedi, objektív és pártatlan módon** kell elvégezni és meghozni;
- A 10. cikk (3) bekezdésének b) pontja azokra a követelményekre vonatkozik, amelyeknek a származásiország-információknak meg kell felelniük, illetve arra, hogy hogyan kell azokat a kérelem elbírálása céljából rendelkezésre bocsátani;
- A 10. cikk (3) bekezdésének c) pontja előírja, hogy a **személyzetnek ismernie kell** a menedék- és menekültjogra alkalmazandó normákat;
- A 10. cikk (3) bekezdésének d) pontja lehetőséget biztosít arra, hogy az értékelés során **szakértői tanácsot** kérjenek.

Irányadó elvek

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A rendelkezésre álló jogi források és a joggyakorlat alapján számos olyan alapelvet lehet meghatározni, amelyek iránymutatást adnak a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálása során.

⁽¹⁷⁾ [Az Európai Parlament és a Tanács 2013/32/EU irányelve](#) (2013. június 26.) a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról (átdolgozás) (HL L 180., 2013.6.29., 60. o.).

(d) Egyéni vizsgálat

A kérelmeket egyénileg vizsgálják meg, figyelembe véve a kérelmező egyéni helyzetét és személyes körülményeit. Az (átdolgozott) APD előírja, hogy a meghallgatást végző személynek képesnek kell lennie a kérelem háttérében álló személyes és általános körülmények figyelembevételére ⁽¹⁸⁾.

Melyek a személyes körülmények?

A „személyes körülmények” egy általános fogalom, amelyet a (átdolgozott) kvalifikációs irányelv és az (átdolgozott) APD nem határoz meg teljeskörűen azokon az elemeken keresztül, amelyeket a fogalom magában foglalhat, mint például „a kérelmező kulturális gyökerei, neme, szexuális irányultsága, nemi azonossága vagy kiszolgáltatott helyzete” ⁽¹⁹⁾, illetve „háttéré, neme és életkora” ⁽²⁰⁾.

A személyes körülmények az egyénhez kapcsolódó jellemzők összességét jelentik. Ezek a jellemzők vonatkozhatnak a kérelmező személyazonosságára (pl. állampolgárság, életkor, nem, vallás), sajátosságaira (pl. iskolai végzettség, fogyatékoság, mentális egészség), de személyes környezetére (pl. társadalmi, kulturális, gazdasági környezet) és általánosabb értelemben vett háttérére (beleértve például a családi kapcsolatokat, a származási országban meglévő lakóhelyet) is.

A személyes körülmények a menekültügyi eljárás bármely szakaszában megállapíthatók.

Az (átdolgozott) kvalifikációs irányelv azt is megjegyzi, hogy a kérelem elbírálását egyedi alapon kell elvégezni. Önnek tehát kötelessége, hogy tisztában legyen a kérelmező személyes körülményeivel, és a kérelem vizsgálata során mindegyiket figyelembe vegye ⁽²¹⁾.

(e) Objektív és pártatlan értékelés

Az értékelésnek ⁽²²⁾ bizonyítékokon kell alapulnia, és el kell kerülnie a szubjektív elemeket, a részrehajlást és az esetleges előítéleteket. Alapvető fontosságú, hogy tisztában legyünk az összes olyan tényező hatásával, amely befolyásolhatja ezt az objektivitást és pártatlanságot, és képesek legyünk minimalizálni ezeket a hatásokat. Ezeket a tényezőket a [2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a képet](#) című pont elemzi.

(f) Átláthatóság

A határozatban világosan meg kell indokolni a bizonyítékok és a kockázatok értékelésének következtetéseit. A döntés alapját képező információknak a kérelmező és/vagy jogi tanácsadója számára hozzáférhetőnek kell lenniük, hogy a kérelmező megérthesse

⁽¹⁸⁾ Az átdolgozott APD 15. cikke (3) bekezdésének a) pontja.

⁽¹⁹⁾ Az átdolgozott APD 15. cikke (3) bekezdésének a) pontja.

⁽²⁰⁾ Az (átdolgozott) QD 4. cikke (3) bekezdésének c) pontja.

⁽²¹⁾ Az (átdolgozott) QD 4. cikke (3) bekezdésének c) pontja.

⁽²²⁾ Az átdolgozott APD 10. cikkének (3) bekezdése.

kérelmének eredményét, és szükség esetén a fellebbezés során a tények teljes ismeretében támadhassa meg a döntést ⁽²³⁾.

(g) A kérelmező meghallgatáshoz való joga

A meghallgatáshoz való jog ⁽²⁴⁾ kiemelkedő fontosságú, és a személyes meghallgatás a menekültügyi eljárás központi eleme ⁽²⁵⁾. A kérelmezők olyan helyzetben lehetnek, hogy nyilatkozataikat kizárólag vagy elsősorban saját állításaikkal tudják alátámasztani.

A kérelmező számára lehetőséget kell adni arra, hogy a nemzeti jog szerint illetékes tisztviselő által lefolytatott személyes meghallgatáson meghallgassák a kérelme érdemi elemeiről. A meghallgatás célja, hogy a kérelmező a lehető legteljesebb mértékben bemutathassa a kérelme alátámasztásához szükséges elemeket.

A meghallgatáshoz való jog magában foglalja a kérelmezőnek azt a jogát, hogy a döntés meghozatala előtt magyarázatot adjon a szavahihetőségről tett hátrányos megállapításokra, és/vagy felvilágosítást adjon ezekről ⁽²⁶⁾. A kérelmezőnek lehetőséget kell kapnia arra is, hogy „a személyes meghallgatás végén vagy az eljáró hatóság határozatának meghozatala előtt meghatározott határidőn belül szóban és/vagy írásban észrevételeket tehessen és/vagy magyarázattal szolgálhasson a jegyzőkönyvben vagy az átiratban szereplő félrefordítások vagy félreértések tekintetében” ⁽²⁷⁾.

Az átdolgozott APD számos szabályt tartalmaz a személyes meghallgatás lefolytatására vonatkozóan, hogy a kérelmező a lehető legalaposabban bemutathassa a kérelmét. A személyes meghallgatás lefolytatásának módjáról és az átdolgozott APD szerinti jogi kötelezettségekről bővebb információ az EUAA személyes meghallgatásról szóló gyakorlati útmutatójában található ⁽²⁸⁾.

(h) Titoktartás

A titoktartás elve ⁽²⁹⁾ különösen fontos, hiszen sok kérelmező sajátos helyzetben van (lásd: [A bizonyítékok értékelése során felmerülő kihívások a menekültügyi eljárásokban](#)). A kérelmező aktájával kapcsolatos valamennyi információt bizalmasan kell kezelni.

A hatóságoknak megfelelő titoktartást kell biztosítaniuk abban, ahogyan a személyes meghallgatást megszervezik ⁽³⁰⁾, de abban is, ahogyan a kérelmezővel kapcsolatos információkat összegyűjtik.

⁽²³⁾ Az átdolgozott APD 11. és 17. cikke, 12. cikke (1) bekezdésének f) pontja, valamint 23. cikkének (1) bekezdése.

⁽²⁴⁾ Lásd az átdolgozott APD 14. cikkének (1) bekezdését és az Európai Unió [az Európai Unió Alapjogi Chartájának](#) (2012. október 26., 2012/C 326/02) 41. cikke (2) bekezdésének a) pontját. A fenti 10. lábjegyzetben hivatkozott M.M. ügyben hozott ítéletben az EUB konkrétan alkalmazta ezt az elvet a menekültügyi eljárásra: „A védelemhez való jog mindenki számára biztosítja azt a lehetőséget, hogy hasznos és hatékony módon ismertethesse az álláspontját minden közigazgatási eljárásban és minden olyan határozat elfogadása előtt, amely az érdekeit hátrányosan érintheti”.

⁽²⁵⁾ A meghallgatáshoz való jog korlátozható, azonban az APD tételesen felsorolja ezeket a lehetőségeket, és ezek továbbra is kivételek maradnak, mivel csak akkor alkalmazandók, ha „az eljáró hatóságnak elegendő bizonyíték áll rendelkezésére ahhoz, hogy elismerő határozatot hozzon a menekült jogállás tekintetében”, vagy ha „az eljáró hatóság véleménye szerint a kérelmező rajta kívül álló tartós ok miatt alkalmatlan a meghallgatásra, vagy nincs meghallgatható állapotban”.

⁽²⁶⁾ Az átdolgozott APD 16. cikke.

⁽²⁷⁾ Az átdolgozott APD 17. cikkének (3) bekezdése.

⁽²⁸⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató: Személyes meghallgatás](#). 2014. december.

⁽²⁹⁾ Az átdolgozott APD 15., 30. és 48. cikke és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 8. cikke.

⁽³⁰⁾ Az átdolgozott APD 15. cikke.

A hatóságok tartózkodnak attól, hogy felfedjék a nemzetközi védelem megadására vonatkozó egyedi kérelemmel kapcsolatos információkat vagy a kérelem benyújtásának tényét az állítólagos üldözők vagy a súlyos sérelem állítólagos elkövetői előtt ⁽³¹⁾. Tartózkodnak attól is, hogy az állítólagos üldözőtől vagy a súlyos sérelem állítólagos elkövetőitől oly módon szerezzenek be bármilyen információt, amely azt eredményezné, hogy az említettek közvetlen tájékoztatást kapnak arról, hogy az érintett kérelmező nemzetközi védelemért folyamodott, továbbá amely a kérelmező vagy eltartottjai testi épségét, vagy a még a származási országban élő családtagjainak szabadságát és biztonságát veszélyeztetné ⁽³²⁾. A családtagok kérelmeinek elbírálásakor alkalmazandó titoktartással kapcsolatban lásd még az [1.1.2. \(e\) A családtagok menekültügyi iratanyagai](#) című pontot.

(i) A magánélethez való jog és az emberi méltóság tiszteletben tartása

A hatóságok által alkalmazott bizonyítékértékelési módszereknek mindig tiszteletben kell tartaniuk a kérelmező emberi méltóságához, személyi sértetlenséghez, valamint magán- és családi életéhez való jogát ⁽³³⁾. Soha nem alkalmazhatnak olyan módszereket, amelyek fájdalmasak, sértőek vagy megalázóak a kérelmező számára, illetve indokolatlanul beavatkoznak a magánélet intim szférájába ⁽³⁴⁾.

Az átdolgozott APD hivatkozik az emberi méltóság tiszteletben tartására, különös tekintettel a kísérő nélküli kiskorúak orvosi vizsgálata során, amelyet a gyermek méltóságának tiszteletben tartásával kell elvégezni. Az orvosi vizsgálat elvégzésére mindig a legkevésbé invazív módszert kell alkalmazni ⁽³⁵⁾.

⁽³¹⁾ Az átdolgozott APD 30. cikke.

⁽³²⁾ Az átdolgozott APD 30. cikke.

⁽³³⁾ Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 1., 3. és 7. cikke.

⁽³⁴⁾ Lásd ezzel összefüggésben az átdolgozott APD 13. cikke (2) bekezdésének d) pontját, amely előírja, hogy „a kérelmezőnek az ezen irányelv szerinti átvizsgálását a kérelmezővel megegyező nemű személynek kell végeznie, az emberi méltóság és a fizikai és pszichikai integritás teljes körű tiszteletben tartásával”. További információ az [„A kérelmező alapvető jogait sértő bizonyítékok”](#) „A kérelmező alapvető jogait sértő bizonyítékok” pontban és az EUB által a C-473/16. sz. [F kontra Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#) ügyben hozott 2018. január 25-i ítélet (EU:C:2018:36) 48. pontjának hivatkozásaiban olvasható. Az összefoglaló elérhető az [EUAA esetjogi adatbázisában](#). Lásd még az EUB által C-148/13. – C-150/13. számú [A., B., C. kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#) ügyekben hozott 2014. december 2-i ítélet (EU:C:2014:2406) 59–66. pontját. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽³⁵⁾ Az átdolgozott APD (60) preambulumbekzdése és 25. cikke.

1. 1. lépés Információgyűjtés

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A bizonyítékok értékelése az információgyűjtéssel kezdődik. Az információgyűjtés különböző szakaszokon keresztül zajlik: bizonyítékok gyűjtése, lényeges tények azonosítása és az összes bizonyíték összekapcsolása egy vagy több lényeges ténnyel.

A bizonyítékok összegyűjtése és a lényeges tények azonosítása egy folyamatos munka, amely a kérelmező kérelmének benyújtásától a kockázatértékelés elvégzéséig tart. Még ebben az utolsó szakaszban is szükség lehet további bizonyítékok gyűjtésére, ha pontosításokra vagy további információkra van szükség. Az alapelv az, hogy a vizsgálatot végző tisztviselőnek nyitottnak kell lennie, és figyelembe kell vennie, hogy a folyamat során bármikor felmerülhetnek új tények. Bár ez a folyamat strukturált, azonban nem feltétlenül lineáris.

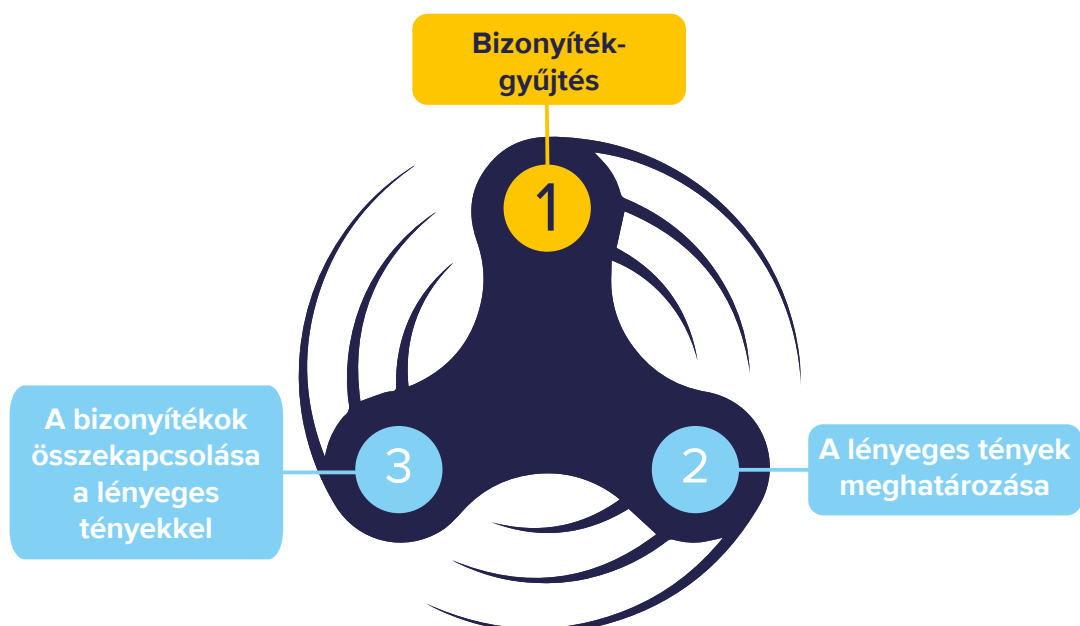
A torzításokhoz vezető tényezők figyelembevételének fontossága

A bizonyítékok összegyűjtésekor kiemelkedően fontos, hogy figyelembe vegyen minden olyan releváns egyéni és környezeti körülményt, amely befolyásolhatja, hogy a kérelmező milyen mértékben képes eleget tenni kötelezettségeinek, vagy akadályozhatja Önt abban, hogy objektív és megfelelő vizsgálatot végezzen (lásd a [2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a kialakult képet](#) című pontot).

1.1. Bizonyítékgyűjtés

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

3. ábra Bizonyítékgyűjtés

A bizonyítékok értékelésének első szakaszában össze kell gyűjteni az ügy összes olyan bizonyítékát, amely a nemzetközi védelem iránti kérelem alátámasztásához szükséges.

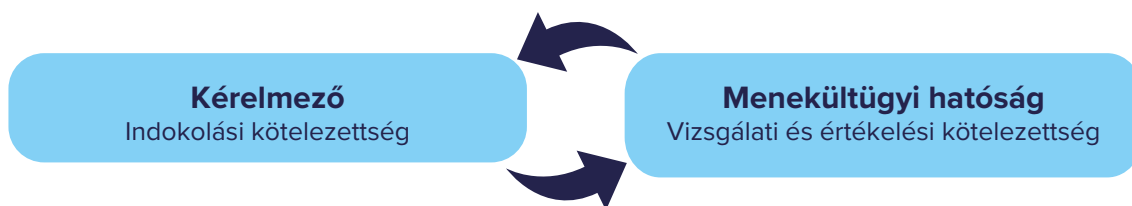
1.11. Az együttműködési kötelezettség alkalmazása (bizonyítási teher)

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Bár a „bizonyítási teher” egy bevett jogi fogalom, amely meghatározza, hogy egy jogi eljárás során ki a felelős egy adott körülmény bizonyításáért, ezt a fogalmat a menekültügyi eljárás során alkalmazott sajátos formában kell értelmezni. Az átdolgozott QD 4. cikke nem hárítja át a bizonyítási terhet sem a kérelmezőre, sem az eljáró hatóságra. Mindkettőnek teljesítenie kell azonban bizonyos kötelezettségeket, hogy lehetővé tegyék a nemzetközi védelem iránti kérelem alapos elbírálását.

Elvileg a kérelmezőnek kötelessége benyújtani a kérelmének alátámasztásához szükséges elemeket. Eközben az eljáró hatóság feladata, hogy a kérelmezővel együttműködve megvizsgálja és értékelje a kérelem lényeges elemeit ⁽³⁶⁾. Mind a kérelmezőnek, mind a hatóságnak kötelessége együttműködni a kérelem lényeges elemeinek értékelésében ⁽³⁷⁾.

4. ábra: Együttműködési kötelezettség

(j) Annak ellenőrzése, hogy a kérelmező eleget tesz-e a kérelem alátámasztására vonatkozó kötelezettségének

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Tájékoztatnia kell a kérelmezőt a kérelem alátámasztására vonatkozó kötelezettségéről (lásd az [1.1.1.b\) ii. A kérelmező tájékoztatása a kötelezettségeiről](#) című pontot), ami azzal a kötelezettséggel jár a kérelmező számára, hogy a valóságnak megfelelő nyilatkozatot tegyen, minden rendelkezésére álló bizonyítékot bemutasson, és együttműködjön a hatóságokkal a kérelem vizsgálata során.

Az átdolgozott QD 4. cikkének rendelkezései értelmében a kérelem megalapozásához a kérelmezőnek nyilatkozatokat kell tennie, és be kell nyújtania a kérelmező rendelkezésére álló egyéb bizonyítékokat ⁽³⁸⁾ a kérelmező életkoráról, származásáról, az érintett hozzátartozóiról, személyazonosságáról, állampolgárságáról (vagy állampolgárságairól), korábbi tartózkodási helyéről (helyeiről) és országáról (országairól), korábbi menedékjog iránti kérelmeiről, utazási

⁽³⁶⁾ Az átdolgozott QD 4. cikkének (1) bekezdése.

⁽³⁷⁾ Az EUB fenti [10.](#) lábjegyzetben hivatkozott C-277/11. számú [M.M.](#) ügyben hozott 2012. évi ítéletének 65. és 66. pontja.

⁽³⁸⁾ UNHCR. [Beyond Proof, Full Report](#). (A bizonyítékon túl – Teljes jelentés). 2013. május. A fenti [15.](#) lábjegyzetben hivatkozott jelentés. 85. o.

útvonaláról, úti okmányairól és a nemzetközi védelem iránti kérelmének indokairól ⁽³⁹⁾. Ez azt jelenti, hogy a kérelmezőnek lépéseket kell tennie annak érdekében, hogy nyilatkozatokkal és minden rendelkezésére álló bizonyítékkal megalapozza kérelmét. A kérelmező általában a hatóságnál jobb kiinduló helyzetben van ahhoz, hogy tájékoztatást adjon a kérelmének egyéni vonatkozásairól (félelmeiről és tapasztalatairól) ⁽⁴⁰⁾.

A [2.4.1. Egy lényeges tényhez kapcsolódó valamennyi bizonyíték tekintetében megfogalmazott szavahihetőségi megállapítások súlyozása](#) és a [2.4.2. A lényeges tényekre vonatkozó következtetés](#) című pont foglalkozik azzal, hogy a kérelmezőnek a kérelem alátámasztására vonatkozó kötelezettsége teljesítése során tapasztalt hiányosságok hogyan befolyásolják a bizonyítékok értékelését.

- i. A kérelmező valódi erőfeszítést tett-e azért, hogy a rendelkezésére álló összes nyilatkozatot és bizonyítékot átadja?

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kérelmezőnek a rendelkezésére álló összes releváns bizonyítékot át kell adnia Önnek.

Az átdolgozott QD 4. cikke a bizonyítékbenyújtási kötelezettséget csak a **kérelmező rendelkezésére álló** bizonyítékokra terjeszti ki. A dokumentumok és egyéb bizonyítékok csak akkor tekintendők a kérelmező rendelkezésére álló bizonyítéknak, ha észszerűen elvárható, hogy a kérelmező be tudja szerezni azokat ⁽⁴¹⁾. Ez azt is jelenti, hogy a kérelmezőnek a kérelem alátámasztására vonatkozó kötelezettsége nem értelmezhető úgy, hogy **minden** tényt bizonyítani kell.

A kérelmezőnek **valódi erőfeszítéseket** ⁽⁴²⁾ kell tennie annak érdekében, hogy a nyilatkozataival, valamint a rendelkezésére álló valamennyi dokumentummal és egyéb bizonyítékkal alátámassza kérelmét. E kötelezettség mértéke az egyedi esettől függ. Meg kell vizsgálni, hogy milyen eszközök állnak rendelkezésre a bizonyítékok megszerzéséhez, valamint figyelembe kell venni, hogy a kérelmező milyen körülmények között hagyta el a származási országát, és milyen az ottani általános helyzet. Azok az egyéb tényezők, amelyek szintén akadályozhatják a kérelmezőt abban, hogy minden szükséges bizonyítékot benyújtson, adódhatnak a személyes helyzetéből, és összefügghetnek például a fizikai/mentális egészségi állapotával, az iskolai végzettségével vagy a családi kapcsolatokkal. Az eset egyedi körülményei mindig fontosak annak értékelésekor, hogy a kérelmező milyen mértékben tudott eleget tenni kötelezettségeinek.

- ii. A lehető leghamarabb megtörtént az összes bizonyíték átadása?

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kérelmezőtől az is elvárt, hogy a lehető leghamarabb nyújtson be minden rendelkezésére álló információt és bizonyítékot a menekültügyi hatóságnak. Ily módon Ön képes lesz az ügy

⁽³⁹⁾ UNHCR. [Beyond Proof, Full Report](#). 2013. május. A fenti [15.](#) lábjegyzetben hivatkozott jelentés. 89. o.

⁽⁴⁰⁾ Az EJEB 59166/12. sz. [J.K. és társai kontra Svédország](#) ügyben 2016. augusztus 23-án hozott ítéletének (ECLI:CE:ECHR:2016:0823JUD005916612) 96. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽⁴¹⁾ UNHCR. [Beyond Proof, Full Report](#). (A bizonyítékon túl – Teljes jelentés). 2013. május. A fenti [15.](#) lábjegyzetben hivatkozott jelentés. 96. o.

⁽⁴²⁾ Az átdolgozott QD 4. cikke (5) bekezdésének a) pontja.

összes lényeges tényét megfelelően és időben azonosítani és értékelni. Ennek a kötelezettségnek a teljesítése szorosan összefügg a hatóság azon kötelezettségével, hogy tájékoztassa a kérelmezőt a menekültügyi eljárás során rá háruló feladatokról, valamint a bizonyítékok benyújtásához a kérelmező rendelkezésére álló eszközökről. A „lehető leghamarabb” kifejezést arra az időpontra vonatkozóan kell értelmezni, amikor a kérelmezőt az általa érthető nyelven tájékoztatják arról, hogy köteles alátámasztani a kérelmét ⁽⁴³⁾ (lásd az [1.1.1.b\) ii. A kérelmező tájékoztatása a kötelezettségeiről](#) című pontot).

A gyakorlatban ez úgy zajlik, hogy a kérelmezővel megtárgyalják, milyen bizonyítékokat szándékozik benyújtani, és megállapodnak egy észszerű határidőben. A kérelmező azon kötelezettsége, hogy a lehető leghamarabb nyújtson be információkat és bizonyítékokat, a rendelkezésére álló bizonyítékokra vonatkozik. Ez akkor teljesül, ha az információ vagy bizonyíték egy későbbi szakaszban (pl. a személyes meghallgatást követően) válik hozzáférhetővé, és a lehető legkorábbi időpontban bemutatásra kerül.

Figyelembe kell venni az általános és személyes körülményeket, valamint a kérelmező kiszolgáltatott helyzetét, amikor értékelik, hogy a nyilatkozatokat vagy egyéb bizonyítékokat időben nyújtották-e be. Kizárólag azon tény alapján, hogy a kérelmező az első alkalommal nem terjesztett elő bizonyos elemeket, nem lehet hátrányos megállapítást tenni a szavahihetőségre vonatkozóan ⁽⁴⁴⁾.

- iii. A kérelmező kielégítő magyarázattal szolgált a kérelmét alátámasztó bizonyítékok hiányáról?

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Előfordulhat, hogy az ügy néhány tényét a kérelmező nem tudja bizonyítékkal alátámasztani. Ha a kérelmező nem tudja teljesíteni azt a kötelezettségét, hogy benyújtsa a rendelkezésére álló összes bizonyítékot, illetve az összes olyan bizonyítékot, amelyekkel kapcsolatban az egyéni körülmények figyelembevételével észszerűen elvárható, hogy a rendelkezésére áll, kielégítő magyarázatot kell adnia arra, hogy miért nem tud alátámasztó bizonyítékokat bemutatni bizonyos tényekhez.

Ilyenkor Önnek kell felmérnie, hogy elfogadható-e a kérelmező arra adott magyarázata, hogy miért nem tud további bizonyítékot bemutatni. A kérelmező által megfogalmazott magyarázatot az egyéni és a környezeti körülményeket figyelembe véve kell mérlegelni (lásd még a [2.4.1. Egy lényeges tényhez kapcsolódó valamennyi bizonyíték tekintetében megfogalmazott szavahihetőségi megállapítások súlyozása](#) című pontot).

(b) Az ügyintéző vizsgálati kötelezettségének teljesítése

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kérelmező számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy az összes lényeges információt és az összes releváns bizonyítékot bemutassa. A kérelem szempontjából jelentőséggel bíró

⁽⁴³⁾ UNHCR. [Beyond Proof, Full Report](#). (A bizonyítékon túl – Teljes jelentés). 2013. május. A fenti [15.](#) lábjegyzetben hivatkozott jelentés. 102. o.

⁽⁴⁴⁾ Az EUB által C-148/13. – C-150/13. számú [A., B., C. kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#) ügyekben hozott 2014. december 2-i ítélet (EU:C:2014:2406) 70. és 71. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

elemek megállapítása – a kérelmező közreműködésével – az eljáró hatóság feladata. E kötelezettség teljesítéséhez az alábbi lépéseket kell követnie.

i. A különleges eljárási igényekkel rendelkező személyek megfelelő támogatása

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kérelem eredményes alátámasztása és az indoklásának átfogó bemutatása érdekében egyes kérelmezőknek különleges eljárási garanciákra lehet szükségük. Ennek oka lehet többek között az életkor, a nem, a szexuális irányultság, a nemi identitás, fogyatékosság, súlyos betegség vagy mentális zavarok. A különleges eljárási garanciákat indokolhatja az is, hogy a kérelmező kínzás, nemi erőszak vagy a lelki, fizikai vagy szexuális erőszak más súlyos formáinak áldozata volt. Különösen a kísérő nélküli kiskorúaknak vannak olyan különleges szükségleteik, amelyek megfelelő támogatást tesznek szükségessé ⁽⁴⁵⁾.

A tagállamoknak a kérelem benyújtását követően észszerű időn belül meg kell vizsgálniuk, hogy a kérelmezőnek szüksége van-e különleges eljárási garanciákra. Ebben az esetben a tagállamnak megfelelő támogatást kell nyújtania számára ⁽⁴⁶⁾. A különleges eljárási igényekkel rendelkező személyek esetében külön hangsúlyt kell helyezni az Ön által ügyintézőként betöltött vizsgálati szerepre ⁽⁴⁷⁾. A releváns információk összegyűjtésekor külön figyelembe kell vennie a kérelmező különleges igényeit. Annak érdekében, hogy megfelelően értékelje és mérsékelje az ilyen körülmények által az adott ügyre gyakorolt hatást, szakértői véleményre lehet szüksége (például mentális betegség vagy fogyatékosság esetén); szakértői véleményre lehet szükség a lelki, fizikai vagy szexuális erőszak következményeinek kezelése során is (lásd még az [11.2.k\) Orvosi, pszichiátriai és pszichológiai szakvélemények](#) című pontot). Elegendő időt kell hagynia a különleges eljárási igényekkel rendelkező kérelmező számára arra is, hogy bemutassa a nemzetközi védelem iránti kérelmének alátámasztásához szükséges elemeket, és a személyes meghallgatás lefolytatásakor figyelembe kell vennie ezeket az igényeket.

ii. A kérelmező tájékoztatása a kötelezettségeiről

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kérelmező fent említett kötelezettségei együtt járnak az eljáró hatóság azon kötelezettségével, hogy tájékoztatnia kell a kérelmezőt valamennyi kötelezettségéről és jogáról, mégpedig olyan nyelven, amelyet a kérelmező megért, vagy észszerűen feltételezhető, hogy megért, és különösen tájékoztatnia kell a kérelmezőt arról, hogy alá kell támasztania kérelmét ⁽⁴⁸⁾. Ennek a tájékoztatásnak tartalmaznia kell azt a tényt, hogy a kérelmező köteles kérelmét alátámasztani, valamint azt, hogy milyen következményekkel jár, ha e kötelezettségének nem tesz eleget. Ezt a tájékoztatást időben meg kell adni, hogy a kérelmező eleget tehessen kötelezettségeinek. A tájékoztatásnak tartalmaznia kell a kötelezettségek teljesítésére vonatkozó határidőket, így a kérelmezőnek megfelelő lehetőséget kell biztosítani valamennyi elem bemutatására. A kérelmező számára gyakorlati felvilágosítást is kell adni arról, hogy a nemzeti jogszabályoknak és gyakorlatnak megfelelően hogyan tud eleget tenni a kötelezettségeinek.

⁽⁴⁵⁾ Az átdolgozott APD 25. cikke.

⁽⁴⁶⁾ Az átdolgozott APD 24. cikke.

⁽⁴⁷⁾ Az eljárási igényektől függően meghozandó megfelelő intézkedések az EASO [különleges igények azonosítására szolgáló eszközének](#) (2016) felhasználásával határozhatók meg.

⁽⁴⁸⁾ Az átdolgozott APD 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja.

Példák az információszolgáltatásra

A nemzeti jogszabály vagy gyakorlat előírhatja, hogy a személyes meghallgatásra szóló meghívólevélben tájékoztatni kell a kérelmezőt arról, hogy milyen típusú bizonyítékokat kell bemutatnia a személyes meghallgatáson, és milyen általános kötelezettségei vannak a kérelmezőnek az elsőfokú vizsgálati eljárás során.

Ha a személyes meghallgatás során egyes bizonyítékokat nem lehetett bemutatni, annak ellenére, hogy a kérelmező rendelkezésére álltak, a kérelem elbírálása és/vagy a határozat meghozatala előtt bizonyos időt adhat a kérelmezőnek további bizonyítékok bemutatására. Ez a nemzeti gyakorlattól és a kérelem sajátosságaitól függ. Ilyen esetben a személyes meghallgatás során jelezni kell a kérelmezőnek, hogy a kiegészítő bizonyíték(ok) milyen módon nyújtható(k) be, milyen határidőn belül kell a bizonyíték(ok)nak beérkeznie a menekültügyi hatósághoz, mielőtt az döntést hoz a kérelemről, valamint milyen következményekkel jár, ha a bizonyítékot nem nyújtják be a megadott határidőn belül.

A magyarázatokat és az információkat a kérelmező sajátos helyzetét figyelembe vevő módon kell rendelkezésre bocsátani, például gyermekbarát módon, ha a kérelmező gyermek (lásd az [1.1.1.b\) A különleges eljárási igényekkel rendelkező személyek megfelelő támogatása](#) című pontot) ⁽⁴⁹⁾.

- iii. Annak lehetővé tétele, hogy a kérelmező a személyes meghallgatás keretében minden releváns tényt és bizonyítékot ismertessen.

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Annak érdekében, hogy a kérelmezők teljesíthessék azon kötelezettségüket, a rendelkezésükre álló összes információt és bizonyítékot rendelkezésre bocsátásuk, lehetőséget kell biztosítani számukra, hogy a személyes meghallgatáson minden lényeges tényt és bizonyítékot ismertessenek ⁽⁵⁰⁾. A személyes interjú a legfontosabb szakasz az információgyűjtés szempontjából, mivel ez kínálja a fő lehetőséget a kérelmező számára, hogy alátámassza kérelmét. Az átdolgozott APD 16. cikke kötelezi a tagállamokat, hogy a személyes meghallgatásokat úgy folytassák le, hogy „a kérelmező megfelelő lehetőséget kapjon arra, hogy a 2011/95/EU irányelv 4. cikkével összhangban a lehető legteljesebben ismertesse a kérelme alátámasztásához szükséges elemeket”.

⁽⁴⁹⁾ EUAA. [Gyakorlati útmutató az információnyújtásról – Az eljáráshoz való hozzáférés](#). 2024. december, 1.2.3. szakasz. A kommunikációs technikáit igazítsa a kérelmező személyes körülményeihez

⁽⁵⁰⁾ Lásd az [Irányadó elvek](#), d) [A kérelmező meghallgatáshoz való joga](#) pontot. Az APD csak szigorú feltételek mellett biztosít kivételt a meghallgatáshoz való jog alól. Az átdolgozott APD 14. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy:

„A kérelem érdemét érintő személyes meghallgatás mellőzhető az alábbi esetekben:
 az eljáró hatóságnak elegendő bizonyíték áll rendelkezésére ahhoz, hogy elismerő határozatot hozzon a menekült jogállás tekintetében; vagy
 az eljáró hatóság véleménye szerint a kérelmező rajta kívül álló tartós ok miatt alkalmatlan a meghallgatásra, vagy nincs meghallgatható állapotban. [...]”

A meghallgatási kötelezettség az elfogadhatósági meghallgatásokra is érvényes (lásd az átdolgozott APD 34. cikkét). A tagállamok csak meghatározott feltételek mellett, az ismételt kérelmek elfogadhatósági eljárása során nyújthatnak kivételt az elfogadhatósági meghallgatás alól (lásd az átdolgozott APD 34. és 42. cikkét).

Mivel nem mindig várható el, hogy a kérelmező tudja, milyen nyilatkozatok, dokumentumok vagy egyéb bizonyítékok lehetnek relevánsak, az eljáró hatóság együttműködési kötelezettsége a személyes meghallgatás szakaszában nem csak arra korlátozódik, hogy időt és helyet biztosítson a kérelmező számára. Az eljáró hatóságnak emellett meg kell adnia a szükséges útmutatást a kérelmezőnek, megfelelő kérdéseket kell feltennie, és meg kell teremtenie a megfelelő feltételeket, hogy összegyűjtse a kérelmező által állított tények alátámasztásához szükséges elemeket ⁽⁵¹⁾.

iv. A kérelmező felkérése a bizonytalan pontok tisztázására

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Önnek a kérelmező közreműködésével tisztáznia kell a kérelemhez tartozó összes releváns tény, figyelembe véve a rendelkezésre álló bizonyítékokat, a származási országra vonatkozó információkat és azokat a lehetséges tényezőket, amelyek torzíthatják a képet (lásd még a [2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a kialakult képet](#) című pontot). Az ügy értékelése nem alapulhat olyan szempontokon, amelyek nem világosak az Ön számára, és lehetőséget adnak a feltételezésekre, spekulációra, találgatásra, megérzésekre vagy zsigeri érzelmekre.

v. A nyilvánvaló következtetlenségek, a valószínűség kérdésének és az elegendő információ hiányának kezelése

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Fel kell hívni a kérelmező figyelmét az esetleges következtetlenségekre, a valószínűséget érintő kérdésekre és arra, ha nem nyújtott be elegendő információt, és lehetőséget kell adni neki ezek tisztázására. Arra kell összpontosítani, hogy megkeresse ezek okait, hogy ezáltal helyesen tudja megítélni, hogyan hatnak ezek a szavahihetőség értékelésére. Figyelembe kell venni a lehetséges torzító tényezőket (lásd a [2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a kialakult képet](#) című pontot), amelyek befolyásolhatják a kérelmező nyilatkozatainak következtetlenségét és valószínűségét, valamint azt, hogy képes-e részletes információkat szolgáltatni.

vi. A származási országra vonatkozó releváns információk és egyéb bizonyítékok megszerzése.

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az ügy értékelése céljából releváns, pontos és aktuális COI-t kell beszerezni, „ideértve a származási ország törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit, valamint azok alkalmazási módját is” ⁽⁵²⁾. Részletesebben lásd a [1.2.2. Világos, átfogó és tényszerű lényeges tények megfogalmazása](#) című pontban Az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) ebben az összefüggésben úgy ítélte meg, hogy a menekültügyi hatóságok általában a kérelmezőnél jobb helyzetben vannak, hogy hozzáférjenek az általános helyzetre vonatkozó

⁽⁵¹⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató: Személyes meghallgatás](#). 2014. december. Lásd az EUB fenti 10. lábjegyzetben hivatkozott C-277/1. számú [M.M.](#) ügyben hozott 2012. évi ítéletének 66. pontját. Lásd még UNHCR. [Beyond Proof, Full Report](#) (A bizonyítékon túl – Teljes jelentés), 2013. május. A fenti 15. lábjegyzetben hivatkozott jelentés. 112. o.

⁽⁵²⁾ Az átdolgozott QD 4. cikkének (3) bekezdése.

információkhoz, beleértve a származási országban nyújtott védelem lehetőségére vonatkozó információkat is ⁽⁵³⁾.

Az eljáró hatóság pártatlanul gyűjti össze a COI-t. Az egyedi ügyekben a bizonyítékok értékelésekor ugyanezt a pártatlan megközelítést kell alkalmaznia, és figyelembe kell vennie minden olyan bizonyítékot, amely alátámasztja a kérelmező által állított tényeket, valamint azokat a bizonyítékokat, amelyek e tények ellen szólnak. E pártatlanság nélkül az eljáró hatóság vizsgálati kötelezettsége nem valósulna meg teljes mértékben, mivel nem ellensúlyozná azt, hogy bizonyos típusú bizonyítékok nem állnak a kérelmező rendelkezésére.

Az ügy elbírálásához szükség lehet egyéb bizonyítékok beszerzésére is, amelyekhez saját maga is hozzáférhet. Ilyenek például [a családtagok menekültügyi iratanyagai](#), [a közösségi médiában elérhető információk](#), [a felelős tagállam más nemzeti hatóságaitól](#) vagy [más tagállamoktól származó bizonyítékok](#). A kérelem sajátosságaitól függ, hogy szükség van-e ilyen bizonyítékok gyűjtésére. Például előfordulhat, hogy a már birtokában lévő és további vizsgálat tárgyát képező információk készítetik Önt arra, hogy ilyen további bizonyítékokhoz jusson.

Az eljáró hatóságnak figyelembe kell vennie minden olyan kockázatot is, amelyet a kérelmező nem említett, de amelyről a hatóságnak tudomása van, és amely a származási országba való visszatéréskor a kérelmezőt üldöztetés vagy súlyos sérelem veszélyének teheti ki ⁽⁵⁴⁾. Ez különösen akkor érvényes, ha az eljáró hatóság tudja, hogy a kérelmező valószínűleg olyan csoport tagja, amely rendszeresen ki van téve üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek ⁽⁵⁵⁾. A nemzeti gyakorlattól függően előfordulhat, hogy tájékoztatnia kell a kérelmezőt, és lehetőséget kell adnia neki arra, hogy észrevételeket tegyen.

Adott esetben az eljáró hatóság együttműködési kötelezettsége kiterjed arra is, hogy a kérelmező beleegyezésével orvosi vizsgálatot szervezzon, vagy tájékoztassa a kérelmezőt arról, hogy szükség esetén orvosi vizsgálatot kell szerveznie ⁽⁵⁶⁾.

⁽⁵³⁾ Az EJEB 59166/12. sz. [J.K. és társai kontra Svédország](#) ügyben 2016. augusztus 23-án hozott ítéletének (ECLI:CE:ECHR:2016:0823JUD005916612) 132. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽⁵⁴⁾ Az EJEB 43611/11. sz. [F.G. kontra Svédország](#) ügyben 2016. március 23-án hozott ítéletének (ECLI:CE:ECHR:2016:0323JUD004361111) 127. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#). Az EJEB 19656/18. sz. [M.A. kontra Belgium](#) ügyben 2020. október 27-én hozott ítéletének (ECLI:CE:ECHR:2020:1027JUD001965618) 81. pontja. Összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#). Az EJEB 39126/18. sz. [E.H. kontra Franciaország](#) ügyben 2021. július 21-én hozott ítéletének (ECLI:CE:ECHR:2021:0722JUD003912618) 132. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽⁵⁵⁾ Az EJEB 43611/11. sz. [F.G. kontra Svédország](#) ügyben 2016. március 23-án hozott ítéletének (ECLI:CE:ECHR:2016:0323JUD004361111) 127. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#). Az EJEB 19656/18. sz. [M.A. kontra Belgium](#) ügyben 2020. október 27-én hozott ítéletének (ECLI:CE:ECHR:2020:1027JUD001965618) 81. pontja. Összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#). Az EJEB 39126/18. sz. [E.H. kontra Franciaország](#) ügyben 2021. július 21-én hozott ítéletének (ECLI:CE:ECHR:2021:0722JUD003912618) 132. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽⁵⁶⁾ Lásd az átdolgozott APD 18. cikkét.

(b) Adott esetben az egyedi indokolási szabályok figyelembevétele[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Ha a vizsgálat során alkalmazzák ezeket, az eljáró hatóság feladata annak bizonyítása, hogy az alábbi fogalmak bevezetéséhez szükséges feltételek teljesülnek:

- a védelem elérhetősége a származási országban;
- a belföldi védelem lehetősége (IPA); és
- a kizáró okok fennállása ⁽⁵⁷⁾.

A menekültügyi hatóságot akkor is terheli az indokolási kötelezettség, ha elfogadják, hogy:

- a kérelmezőt már üldöztetés vagy súlyos sérelem (közvetlen veszélye) fenyegeti.

Ebben az esetben a hatóságnak alapos okból kell feltételeznie, hogy „a kérelmezőt nem fogják újból üldözni” ⁽⁵⁸⁾.

Bár az eljáró hatóságnak kötelessége igazolni, hogy a fent említett fogalmak alkalmazásához szükséges feltételek teljesülnek, mind az eljáró hatóságnak, mind a kérelmezőnek együtt kell működni az összes olyan releváns bizonyíték összegyűjtésében és benyújtásában, amely lehetővé teszi e feltételek értékelését.

Ha a kérelmező olyan országból érkezik, amelyet biztonságos származási országnak minősítettek, az egyéni vizsgálat azzal kezdődhet, hogy a kérelmezőnek alá kell támasztania a kérelmét, és elő kell terjesztenie minden olyan elemet, amely arra utal, hogy az adott ország az ő különleges körülményei között nem biztonságos ⁽⁵⁹⁾.

Ezeket a helyzeteket az alábbi szakaszok részletesebben kifejtik.

i. A származási országban van elérhető védelem?[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Miközben a kérelmét a kérelmezőnek kell alátámasztania (üldöztetés/súlyos sérelem veszélye a származási országba való visszatérés esetén), a származási országban elérhető védelmet (a fenti ellenkezőjét) Önnek kell bizonyítania.

A származási országban elérhető védelem megerősítése céljából Önnek a kérelem lényeges tényeinek meghatározása során meg kell állapítania, hogy a kérelmező próbált-e védelmet kérni a megfelelő hatóságoktól/szereplőktől; ha nem, miért nem; mely hatóságoktól/szereplőktől kért védelmet, mi lett ennek az eredménye, és hogy a védelem hozzáférhető, hatékony és állandó jellegű-e ⁽⁶⁰⁾.

⁽⁵⁷⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató: Nemzetközi védelemre való jogosultság](#), 2018. április EASO. [Gyakorlati útmutató a belföldi védelem lehetőségének alkalmazásáról](#). 2021. május. EASO. [Gyakorlati útmutató a kizárásról](#). 2017. január.

⁽⁵⁸⁾ Az átdolgozott QD 4. cikkének (4) bekezdése.

⁽⁵⁹⁾ Az átdolgozott APD 36. és 37. cikke. Ezen indokolási szabállyal kapcsolatban további információkért lásd: EUAA. [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System — Judicial analysis](#) (A bizonyítékok és a szavahihetőség értékelése a közös európai menekültügyi rendszer keretében – Igazságügyi elemzés). 2. kiadás (2023).

⁽⁶⁰⁾ Az átdolgozott QD 7. cikke.

ii. Alkalmazható-e a belföldi védelem lehetősége?

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Amennyiben a nemzeti jog úgy rendelkezik, az ügyintéző kijelentheti, hogy a kérelmező a származási ország valamely részében hatékony belföldi védelmet vehet igénybe az üldöztetéssel vagy súlyos sérelemmel szemben. Ebben a helyzetben meg kell határozni egy területet, és be kell mutatni, hogy van az országnak egy olyan része, ahová a kérelmező biztonságosan és jogszerűen beutazhat, ahová befogadják, és ahol észszerűen elvárható, hogy ott letelepedjen ⁽⁶¹⁾.

Egy ilyen megállapítás alátámasztásához a lényeges tények meghatározásakor Önnek figyelembe kell vennie az adott országrészben uralkodó körülményeket, valamint a kérelmező személyes körülményeit. Gondoskodnia kell arról, hogy mind az ország általános helyzetéről, mind a védelem céljából megjelölt országrész helyzetéről pontos, naprakész COI-t szerezzen be megfelelő forrásokból, például az EUAA-tól és az UNHCR-től.

Amennyiben az állam vagy az állam megbízottjai felelősek az üldöztetésért vagy a súlyos sérelemért, azt kell vélelmeznie, hogy a kérelmező számára nem áll rendelkezésre hatékony belföldi védelem. Amennyiben a kérelmező kísérő nélküli kiskorú, az ő mindenek felett álló érdekét szolgáló megfelelő gondozási és gyermekfelügyeleti megoldások elérhetőségét is vizsgálnia kell annak megállapításakor, hogy a védelem valóban elérhető-e. A belföldi védelem lehetőségével kapcsolatos további információkért lásd az EUAA e témával kapcsolatos gyakorlati útmutatóját ⁽⁶²⁾.

iii. Kizárható a kérelmező a nemzetközi védelemből?

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Előfordulhat, hogy a lényeges tények megállapítása során (a jogi vizsgálat előtt) olyan elemeket talál, amelyek alapján a kérelmező kizárható a nemzetközi védelemből. Ha úgy véli, hogy a kizáró okok alapján meg kell tagadni a védelmet a kérelmezőtől, alá kell támasztania ezt a következtetését ⁽⁶³⁾. A kizárásnak világos, hiteles bizonyítékon kell alapulnia. A kérelmezőnek lehetőséget kell adni arra, hogy megtámadja a kizárás alátámasztásához felhasznált bizonyítékokat. További információkért lásd az EUAA e témával kapcsolatos gyakorlati útmutatóját ⁽⁶⁴⁾.

iv. A kérelmező korábban is szembesült már üldöztetéssel vagy súlyos sérelemmel (illetve fenyegette ennek közvetlen veszélye)?

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A vizsgálat során megállapíthatja, hogy a kérelmező bizonyította, hogy a származási országban üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek volt kitéve, vagy vele szemben ilyen üldöztetés vagy súlyos sérelem közvetlen veszélye állt fenn. Ez komoly jelzés arra, hogy a kérelmező megalapozottan fél az üldöztetéstől, illetve valós a veszélye a súlyos sérelem elszenvedésének, kivéve, ha alapos okkal feltételezhető, hogy ez az üldöztetés vagy súlyos

⁽⁶¹⁾ Az átdolgozott QD 8. cikke.

⁽⁶²⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató a belföldi védelem lehetőségének alkalmazásáról](#). 2021. május.

⁽⁶³⁾ Az átdolgozott QD 12. és 17. cikke.

⁽⁶⁴⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató a kizárásról](#). 2017. január.

sérelem nem fog megismétlődni ⁽⁶⁵⁾. Ilyenkor Ön köteles bemutatni, hogy fennállnak-e ilyen alapos okok.

- v. A kérelmező a nemzeti jog szerint biztonságosnak nyilvánított származási országból érkezett?

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Egyes tagállamok nemzeti jogszabályaiknak megfelelően bizonyos országokat biztonságos származási országnak nyilvánítottak. A biztonságos származási ország kijelölése során az Ön nemzeti hatóságai már értékelték és megállapították, hogy az adott országban nem áll fenn az üldöztetés vagy súlyos sérelem általános és rendszeres veszélye, és hogy az állami védelem elérhető és hozzáférhető. Ennek releváns, pontos és naprakész COI-n kell alapulnia, ezért a származási ország általános helyzetének vizsgálatával kapcsolatos kötelezettsége teljesítettnek tekinthető. Következésképpen a kérelem egyedi vizsgálata azzal kezdődhet, hogy a kérelmezőnek alá kell támasztania a kérelmét, mégpedig azzal, hogy benyújtja azokat az elemeket, amelyek jelzik, hogy:

- a származási országa nem tekinthető biztonságosnak az adott körülmények között;

és/vagy hogy;

- az egyedi elemek alapján a származási országban nem áll rendelkezésre általánosan elérhető hatékony védelem, illetve a védelem a kérelmező sajátos körülményei között nem hatékony.

Ezt a vizsgálatot egyéni értékelés keretében kell elvégezni. Arról is meg kell győződnie, hogy az elvégzett vizsgálat még mindig aktuális COI-n alapul. Ellenkező esetben további származásiországinformációkat kell felkutatnia.

1.1.2. A kérelem szempontjából releváns bizonyítékok összegyűjtése

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az Ön felelőssége, hogy kivizsgálja és megvizsgálja a rendelkezésre álló bizonyítékokat, további bizonyítékokat keressen (lásd az [1.1.1.b\) vi.A származási országra vonatkozó releváns információk és egyéb bizonyítékok megszerzése](#) című pontot), és adott esetben felhívja a kérelmezőt, hogy nyújtson be további, észszerűen elvárható bizonyítékokat.

A magas színvonalú döntéshozatalhoz elengedhetetlen, hogy a benyújtott bizonyítékok alapos vizsgálatával segítse a kérelmezőt, és lehetőséget biztosítson számára a releváns bizonyítékok benyújtására.

Meg kell győződnie arról, hogy megértette a kérelmező által benyújtott valamennyi bizonyíték jelentőségét a kérelem szempontjából. Helyes gyakorlat, ha megkérdezzük a kérelmezőt, hogy mit szeretne bizonyítani a bemutatott bizonyítékokkal.

⁽⁶⁵⁾ Az átdolgozott QD 4. cikkének (4) bekezdése.

Ezen túlmenően bizonyos helyzetekben szükség lehet arra, hogy az ügy összes releváns tényének tisztázása érdekében további információkat szerezzen be.

A bizonyítékok benyújtása ingyenes. Ez azt jelenti, hogy a kérelmező bármilyen típusú bizonyítékot benyújthat a kérelmének alátámasztására (pl. tárgyi bizonyítékot, például bármilyen dokumentumot vagy tárgyat, vagy nem tárgyi bizonyítékot, például az interneten elérhető információk alapján), Önnek pedig el kell fogadnia azt. Nem szabad azonban olyan bizonyítékok benyújtását kérni, illetve elfogadni az olyan bizonyítékokat, amelyek sérthetik a kérelmező méltóságát (lásd az [1.1.2.n\) A kérelmező alapvető jogait sértő bizonyítékok](#) című pontot).

A kérelmezők a kérelem benyújtásakor vagy az eljárás bármely más szakaszában – a személyes meghallgatást követő észszerű időn belül is – bizonyítékokkal támaszthatják alá igényüket.

Emiatt fontos, hogy a kérelmező ügyiratában rögzítsék az összes benyújtott bizonyítékot, valamint a benyújtás dátumát és időpontját, mivel a bizonyíték benyújtásának időpontja hatással lehet a szavahihetőség értékelésére.

Ne feledje a titoktartást

Ne feledje, hogy a bizonyítékgyűjtés során ügyelnie kell arra, hogy ne veszélyeztesse a kérelmezőt vagy a vele kapcsolatban álló személyeket. A titoktartás elvét tiszteletben kell tartani ⁽⁶⁶⁾.

A személyes meghallgatás és/vagy írásbeli beadvány útján tett saját nyilatkozataik mellett a kérelmezők különféle formákban további bizonyítékokkal támaszthatják alá kérelmüket. Az alábbiakban útmutatást talál a benyújtható vagy gyűjthető bizonyítékok leggyakoribb típusairól, valamint arról, hogyan kell ezeket kezelni.

(a) Szóbeli nyilatkozatok

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kérelmező szóbeli nyilatkozatai néha az egyetlen rendelkezésre álló bizonyítékot jelentik. A kérelmező személyes meghallgatáson tett szóbeli nyilatkozata döntő fontosságú. Ezért alapvető fontosságú, hogy az interjút úgy folytassa le, hogy a kérelmezőtől jó minőségű, releváns és megbízható bizonyítékokat szerezzen. Különösen gyermekek és kiszolgáltatott személyek esetében (beleértve a negatív életeseményeken átesett személyeket is) megfelelő interjútechnikákat kell alkalmazni annak biztosítása érdekében, hogy a kérelmező legjobb tudása és képességei szerint minden információ kiderüljön.

Az interjú során fontos, hogy az állítás [lényegi elemeire](#) összpontosítson, ne a mellékes elemekre. Ha – különösen az interjú elején – a mellékes tényekre helyezi a hangsúlyt, vagy túl sok időt szán azokra, ezzel félrevezetheti a kérelmezőt azzal kapcsolatban, hogy melyek azok a fontos lényegi tények, amelyeket be kell mutatni.

⁽⁶⁶⁾ További információkért lásd: [Irányadó elvek, e\) Titoktartás](#); EASO. [Gyakorlati útmutató a menedékjog iránti kérelmek elbírálása során a származásiország-információk ügyintézők általi felhasználásáról](#). 2020. december.

Kapcsolódó EUAA kiadvány

Az EASO [személyes meghallgatásról szóló gyakorlati útmutatójában](#) (2014. december) iránymutatást kap arra vonatkozóan, hogy a személyes meghallgatás során hogyan gyűjthet jó minőségű bizonyítékokat, és hogyan folytasson le olyan interjúkat, amelyek a kérelmezőt helyezik a középpontba.

(b) Írásbeli nyilatkozatok

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Ha a kérelem benyújtásakor írásbeli nyilatkozatokat terjesztenek elő, azok segíthetnek a meghallgatás előkészítésében, mivel információkat szolgáltathatnak a menekülés okairól, a félelemről és a jövőbeli kockázatról, valamint a kérelmező személyazonosságáról és személyes körülményeiről. A kérelem alátámasztására szolgáló további bizonyítékként írásbeli nyilatkozatok is elfogadhatók, amelyek kiegészítik a meghallgatás során összegyűjtött szóbeli nyilatkozatokat. Kivételes esetekben az írásbeli nyilatkozat az egyetlen rendelkezésre álló nyilatkozat, ha a meghallgatásra különleges okokból nem kerül sor (lásd: [Irányadó elvek; d\) A kérelmező meghallgatáshoz való joga](#)).

Az írásbeli nyilatkozatok különösen hasznosak lehetnek a súlyosan traumatizált vagy mentális zavarokkal vagy fogyatékossgal élő kérelmezők esetében. Az írásbeli formátum biztonságérzetet és olyan keretet adhat ezeknek a kérelmezőknek, amelyet a személyes meghallgatás során követni tudnak, különösen azokban az esetekben, amikor sérülhetett az emlékezőképességük.

Az írásbeli nyilatkozatokat a kérelmező leírhatja önként, a szóbeli nyilatkozatok kiegészítéseként, vagy a hatóság felkérésére, egy általános vagy konkrét kérdőívre vagy formanyomtatványra válaszolva.

Bár az írásbeli nyilatkozatok hasznos bizonyítékok, ne feledje, hogy tartalmukat és a részletességüket befolyásolhatja az, hogy milyen környezetben írták le. Befolyásolhatják az írásbeli nyilatkozat tartalmát az olyan körülmények, mint például: a jogellenes határátlépés miatti letartóztatás után közvetlenül írt nyilatkozatok; egyenruhás határőrök vagy rendőrök jelenlétében írt nyilatkozatok; olyan személy által írt nyilatkozatok, aki embercsempészek, emberkereskedők vagy a közösség más tagjainak befolyása alatt áll. Fordítson különös figyelmet ezekre a körülményekre, amikor ezeket a nyilatkozatokat összehasonlítja más rendelkezésre álló bizonyítékokkal (például a személyes meghallgatás során tett nyilatkozatokkal), és lehetőleg biztosítson lehetőséget a kérelmezőnek a pontosításra, mielőtt negatív következtetést vonna le a szavahihetőségről.

(c) Személyi okmányok és egyéb okirati bizonyítékok

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az okirati bizonyítékok közé tartozhatnak különböző személyi okmányok, úti okmányok, igazolások (családi állapot, születési és házassági anyakönyvi kivonat, állampolgárság stb.), elfogatóparancsok, bírósági határozatok vagy ítéletek, nyomtatott e-mailek, politikai vagy

egyéb csoportok levelei vagy tanúvallomásai, tagsági igazolványok, médiabeszámolók, képek, orvosi dokumentumok, újságok stb. Egyéb tárgyi bizonyítékok lehetnek még a ruhák, festmények, USB-stickek vagy SIM-kártyák, telefonok, amulettek vagy egyéb tárgyak. A nem tárgyi bizonyítékok közé tartozhatnak az internetes oldalak, például a közösségi médiára mutató linkek.

A bizonyítékok gyűjtése során számos különböző típusú bizonyítékkal találkozhat, például a kérelmező által benyújtott, az Ön által összegyűjtött vagy más módon az Ön rendelkezésére álló bizonyítékokkal (mert a kérelmező egy másik eljárás során benyújtotta azokat, vagy mert egy konkrét vizsgálati intézkedés során kerültek napvilágra).

A kérelmező által a kérelmének alátámasztására benyújtott dokumentumokat minden esetben alaposan meg kell vizsgálni. Először is meg kell győződnie arról, hogy érti, mely dokumentumokat kell benyújtani, és hogy azok milyen jelentőséggel bírnak a kérelem szempontjából. Helyes gyakorlat, ha megkérdezzük a kérelmezőt, hogy mit szeretne bizonyítani a bemutatott bizonyítékokkal.

A dokumentumokat vagy egyéb bizonyítékokat eredetiben vagy másolatban is be lehet nyújtani, és ezek között lehetnek magánjellegű anyagok és hivatalos dokumentumok is.

Meg kell győződnie arról, hogy elegendő információval rendelkezik a bizonyítékkal kapcsolatban ahhoz, hogy megértse a bizonyíték tartalmát, a dokumentum kiállításának körülményeit (mikor, ki, és milyen célból stb. állította ki) és azt, hogy a kérelmező hogyan szerezte meg a bizonyítékot. A személyes meghallgatás során a lehető legteljesebb mértékben vizsgálja át az összes dokumentumot, hogy megállapítsa, elegendő információval rendelkezik-e a további értékeléshez, vagy a kérelmező részéről további pontosításokra van szükség.

Az útlevelekben például ellenőrizni kell a be- és kiléptető bélyegzőket, a vízumokat, a származási országba való visszatérés bizonyítékát stb., hogy a későbbi szakaszban (2. lépés) a szavahihetőség értékelése céljából megerősítsék mind a kérelmező bevándorlási múltját, mind az eseményekről szóló beszámolóját. Egy másik példában, ha a kérelmező olyan dokumentumokat mutatott be, amelyek esetében nem elvárható, hogy ilyen dokumentumokkal rendelkezzen, lehetőséget kell adni neki arra, hogy megmagyarázza, hogyan szerezte meg azokat.

Tájékozódnia kell a benyújtott dokumentumok (pl. letartóztatási parancs, bírósági idézés) általánosan elvárható formájáról és tartalmáról. Ilyen információk a megfelelő COI-n keresztül vagy egy egyedi ellenőrzési eljárás keretében szerezhetők be. A dokumentumok ellenőrzését lehetőség szerint a személyes meghallgatás előtt kell elvégezni. Ez lehetőséget ad a kérelmezőnek arra, hogy megmagyarázza a benyújtott bizonyítékok hitelességével kapcsolatos esetleges negatív megállapításokat. A dokumentumok ellenőrzése a kérelem nyilvántartásba vételétől kezdve elvégezhető, ha a dokumentumok ekkor már rendelkezésre állnak.

A nemzeti gyakorlattól és lehetőségektől függően a dokumentumok (bizonyos kategóriáinak) ellenőrzését egy erre szakosodott egység vagy hatóság végezheti. További információkért lásd a 2. lépést ([2.1. Az igazoló dokumentumok és egyéb bizonyítékok értékelése](#)), valamint az

EUAA nyilvántartásba vételről szóló gyakorlati útmutatóját ⁽⁶⁷⁾. Az ellenőrzést olyan módon kell elvégezni, amely biztosítja a titoktartás elvének tiszteletben tartását (lásd: [Irányadó elvek, e\) Titoktartás](#)) ⁽⁶⁸⁾.

(d) Származásiország-információk

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A döntéshozatali folyamathoz elengedhetetlen a magas színvonalú COI rendelkezésre állása ⁽⁶⁹⁾. Biztosnak kell lennie abban, hogy a rendelkezésre álló COI releváns, pontos és naprakész, és hogy többféle megbízható és független forrásból származik. A COI-nek a lehető legnagyobb mértékben konkrétan kell lennie, nem korlátozódhat a származási országban fennálló általános helyzetre. Mivel minden forrásnak megvan a maga nézőpontja és fókusza, a lehető legátfogóbb és legkiegyensúlyozottabb kép kialakítása érdekében különböző forrásokból és forrástípusokból kell tájékozódni, beleértve az EUAA-tól, az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának Hivatalától és az érintett emberi jogi szervezetektől kapott információk figyelembevételét is ⁽⁷⁰⁾. A COI-nek objektívnek kell lennie, és pártatlan módon kell összegyűjteni, ami azt jelenti, hogy az információkat összegyűjtő személynek tartózkodnia kell attól, hogy csak a negatív vagy csak a pozitív megítélést alátámasztó COI-t vizsgálja meg ⁽⁷¹⁾.

Lehetőség szerint az elbírálás során felhasznált összes forrást meg kell említenie a határozatban.

Kapcsolódó EUAA kiadvány

Az EASO által kiadott [Gyakorlati útmutató a menedékjog iránti kérelmek elbírálása során a származásiország-információk ügyintézők általi felhasználásáról](#) (2020. december) tájékoztatást nyújt arról, hogyan lehet felhasználni a származásiország-információkat a nemzetközi védelem iránti kérelmek vizsgálatának különböző szakaszaiban, beleértve a szavahihetőség értékelését is. Amellett, hogy az útmutató részletesebb információkat tartalmaz arról, hogyan lehet felhasználni a COI-t a szavahihetőség értékelése során, arról is tájékoztatást ad, hogy mit jelent a releváns és pontos COI, illetve a naprakész és különböző forrásokból gyűjtött COI.

(e) A családtagok menekültügyi iratanyagai

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Ahhoz, hogy a tények teljes ismeretében megfelelő értékelést tudjon végezni, az eljáró hatóságnak meg kell vizsgálnia a birtokában lévő kapcsolódó menekültügyi iratanyagokat. Ez olyan kérelmekre is kiterjedhet, amelyek azonos tényekre vagy körülményekre vonatkoznak, mint például a családtagok menekültügyi iratanyagai, mivel a kérelmező által megfogalmazott

⁽⁶⁷⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató a nyilvántartásba vételről – Nemzetközi védelem iránti kérelmek benyújtása](#). 2021. december

⁽⁶⁸⁾ Az átdolgozott APD 30. cikke.

⁽⁶⁹⁾ Az átdolgozott QD 4. cikkének (3) bekezdése és 10. cikke (3) bekezdésének b) pontja.

⁽⁷⁰⁾ Az átdolgozott APD 10. cikke (3) bekezdésének b) pontja.

⁽⁷¹⁾ EUAA. [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (A bizonyítékok és a szavahihetőség értékelése a közös európai menekültügyi rendszer keretében – Igazságügyi elemzés), második kiadás (2023).

félelmek szorosan összefügghetnek más családtagok helyzetével ⁽⁷²⁾. Előfordul, hogy a kérelmező egy rokonának iratanyagára hivatkozik, és az ő iratanyagából nyújt be dokumentumokat. A családtagok iratanyagait azonban bizalmasan kell kezelni (lásd: [Irányadó elvek](#); [Titoktartás](#) és [A magánélethez való jog és az emberi méltóság tiszteletben tartása](#)). A nemzeti rendelkezésektől és az információ tartalmától függően az ilyen bizonyítékok felhasználásához szükség lehet az érintett családtag hozzájárulására.

Bizonyos esetekben a más iratanyagokból származó érzékeny információk nyilvánosságra hozatala súlyos veszélynek teheti ki a családtagok biztonságát. Ez a helyzet áll fenn szexuális és nemi alapú erőszak, gyermekbántalmazás, elhanyagolás, erőszak és kizsákmányolás, szexuális irányultság, nemi identitás, nemi önkifejezés vagy nemi jellemzők stb. esetén. Ezekben a helyzetekben a bizonyítékokat nem lehet felfedni, és az információk nyilvánosságra hozatala nélkül kell feltárni a kérdéseket és tisztázni a szavahihetőségről tett esetleges hátrányos megállapításokat.

(f) Más személyektől származó információ/tanúvallomás

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A saját szakterületükön képzett szakértők által nyújtott információkon kívül (lásd alább: [j\) Nyelvi elemzés, értékelés vagy ellenőrzés](#); [k\) Orvosi, pszichiátriai és pszichológiai szakvélemények](#); [m\) Más szakemberek jelentései](#)) más személyek vagy csoportok is tehetnek tanúvallomást, illetve tanúvallomás kérhető tőlük, amelyek segíthetnek a kérelmező beszámolója vagy személyes körülményei szavahihetőségének értékelésében. Ezek a tanúvallomások a legkülönbözőbb forrásokból származhatnak, beleértve a családtagokat, partnereket, iskolákat, politikai és vallási csoportokat. Bizonyos körülmények között a tanúvallomások különösen fontosak, például a kiskorú kérelmezők nevében a kísérő felnőttek által tett nyilatkozatok. Fontos információk származhatnak a gyermek kijelölt törvényes képviselőjének, valamint a tanároknak, szociális munkásoknak vagy a szállásadó központ személyzetének tanúvallomásából is, akik szoros kapcsolatban állnak a gyermekekkel.

Amikor ezeket a bizonyítékokat gyűjti össze, különös figyelmet kell fordítani a tanúvallomások esetleges bizalmas jellegére.

(g) A közösségi médiában elérhető információk

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A közösségi médiában gyűjtött információk különböző típusúak lehetnek. A kérelmezők a kérelmük alátámasztása során gyakran hivatkoznak a közösségi médiában elérhető információkra, legyen szó általános információkról (például blogcikkek vagy a származási ország általános helyzetével kapcsolatos tanúvallomások a kérelmük valamely tényével kapcsolatban) vagy konkrétabb információkról (például a közösségimédia-platformokon közzétett bejegyzések, saját internetes bejegyzéseik vagy nyilvánosan elérhető képek, amelyek egy esemény vagy körülmény során készültek róluk stb.)

Az eljáró hatóság ilyen, a közösségi médiában nyilvánosan elérhető információkat gyűjthet, és bizonyítékként felhasználhatja azokat. Ez az információ különösen akkor lehet érdekes, ha egy

⁽⁷²⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató a menedékjog iránti kérelmek elbírálása során a származásiország-információk ügyintézők általi felhasználásáról](#). 2020. december.

témával vagy eseménnyel kapcsolatban nem állnak rendelkezésre más források, és így ellensúlyozzák a hivatalos COI hiányát, vagy például azért, mert az esemény nagyon friss.

A közösségi médiában gyűjtött információk alátámaszthatják a kérelmet, de felfedhetik a pontatlan vagy megbízhatatlan információkat is. A közösségi médiában elérhető információk azonban sajátos jellegükből adódóan számos kihívást jelentenek, ezért azokat körültekintően kell használni és értékelni (lásd a 2. lépést: [2.1.4.c\) A közösségi médián keresztül gyűjtött tartalom](#)) ⁽⁷³⁾.

(h) A felelős tagállam más nemzeti hatóságaitól származó bizonyítékok

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Előfordulhat, hogy más állami szervek a birtokában vannak olyan információknak, amely segítheti a kérelemhez tartozó lényeges tények megállapítását. Helyénvaló lehet például információt kérni olyan forrásokból, mint:

- az EURODAC ujjlenyomat-egyeztető;

Az Eurodac-információk felhasználhatók például a kérelmező utazási útvonalának, jogellenes belépésének és tartózkodásának, valamint korábbi menedékkérelmeinek rekonstruálására.

- a házasságkötések nyilvántartása;
- rendőrségi/bírósági nyilvántartások;
- a vízumkérelmekben megadott információk, például a vízuminformációs rendszeren keresztül;

A vízuminformációs rendszer nyilvántartásai fényt deríthetnek a kérelmező személyazonosságára és úti okmányaira.

- a Schengeni Információs Rendszeren keresztül elérhető információk.

A Schengeni Információs Rendszer információt szolgáltathat például a kérelmezővel kapcsolatos közbiztonsági kérdésekről, büntetőeljárásban való érintettségéről, hamisított dokumentumok használatáról vagy a kiszolgáltatott helyzetéről.

(i) Más tagállamoktól származó információ

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Bizonyos körülmények között helyénvaló lehet, hogy egy másik tagállamtól kérjünk információt, ahol a kérelmező korábban tartózkodott vagy védelmet kért.

Másolatokat lehet kérni egy olyan kérelmező menekültügyi iratanyagának dokumentumairól, akinek nemzetközi védelem iránti kérelmét egy másik tagállamban vagy társult országban

⁽⁷³⁾ EUAA. [Nemzetközi védelemre való jogosultság \(2011/95/EU irányelv\) – Igazságügyi elemzés](#). 2. kiadás (2023). 1.10.3.4. szakasz. Sur place tevékenységek és a közösségi média használata; és a másodfokú bíróság (bevándorlási és menekültügyi tanács) (IAC) (Egyesült Királyság) 2022. január 20-i ítélete. XX (PJAK – sur place tevékenységek – Facebook) Iran CG [2022] UKUT 23 (IAC).

elutasították, ha a 604/2013/EU rendelet ⁽⁷⁴⁾ már nem alkalmazandó, illetve nem alkalmazható a kérelmezőre. Ezek az információk felhasználhatók a menedékjog iránti kérelemnek a menedéket nyújtó országban történő vizsgálatához, mivel releváns információkkal szolgálhatnak a kérelmező korábbi nyilatkozataival és az általa a másik eljárás során benyújtott bizonyítékokkal kapcsolatban.

Ahhoz, hogy kikérjék más országokból a menekültügyi iratanyagok dokumentumainak másolatát, a titoktartási kötelezettség miatt szükség lehet a kérelmező hozzájárulására.

Kapcsolódó EUAA kiadvány

A más tagállamokhoz intézett információkérésekkel kapcsolatos részletes iránymutatásokat lásd az EASO dokumentumában: [Ajánlások a dublini egységek közötti információcseréről](#)). 2021. december.

(j) Nyelvi elemzés, értékelés vagy ellenőrzés

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A nemzeti gyakorlattól függően hozzáférhet az egyéni nyelvi értékeléshez, ellenőrzésekhez vagy elemzésekhez, amelyek (többé-kevésbé hivatalos) javaslatokat adnak a kérelmező valószínűsíthető származási helyére vagy etnikai profiljára vonatkozóan. A nyelvi elemzés nem magát a kérelmező állampolgársága szerinti országot tárja fel, hanem azt a helyet (vagy a helyek egyikét), ahol a kérelmező szocializálódott, mivel hosszabb ideig ott tartózkodott és kapcsolatban volt a közösséggel. Szem előtt kell tartani, hogy egy nyelv a beszélő származási régiójától vagy társadalmi osztályától függően különböző dialektusokból állhat, és hogy egy városban belül több nyelvet is beszélhetnek, beleértve a diaszpóra-közösségek csoportjait is. Bizonyos származási országokban a nyelvi dialektus inkább az etnikai háttérrel vagy törzsi hovatartozással függ össze, semmint a származási hellyel vagy lakóhellyel. A beszélt nyelv is képlékeny, mivel a szókincs és a kiejtés attól függően változhat, hogy a kérelmező milyen környezetben él. Előfordulhat, hogy az a kérelmező, aki állítása szerint az adott állampolgársággal rendelkezik, nem vagy csak nehezen beszél a nemzeti nyelvet, például, ha hosszú ideig külföldön élt.

A lehetséges nyelvi értékelések egész sora létezik, amelyek a hivatalos tudományos eljárásoktól az informálisabb eljárásokig terjednek. Megbízhatóságuk tehát eltérő lehet attól függően, hogy az elemzés vagy az értékelő jelentések hogyan készülnek (nyelvi szakértők vagy mesterséges intelligencia által, a pályázók hangfelvételei alapján, szókincs-ellenőrzési listák alapján stb.).

A nyelvi ellenőrzésen alapuló módszereket világosan meg kell különböztetni a nyelvi elemzésen alapuló módszerektől. A nyelvi ellenőrzésen alapuló módszerek kevésbé megbízhatóak, mint a nyelvi elemzés, és nem használhatók bizonyítékként a bíróságok előtt, de gyorsabban elvégezhető az olyan kérelmezők első ellenőrzésére, akik esetében a bejelentett származási hely nem felel meg a beszélt nyelvnek. Ha erre utaló jelet észlelnek, tovább vizsgálata van szükség. A származási hely nem felel meg a beszélt nyelvnek jelzés akkor is állampolgárság szerinti állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásait felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról (átdolgozás) (HL L 180., 2013.6.29.) (Dublin III. rendelet).

Fontos megjegyezni, hogy a nyelvi értékeléseket vagy ellenőrzéseket – beleértve az ellenőrző listák használatát is – nagy körültekintéssel kell alkalmazni a szavahihetőség értékelése során.

(k) Orvosi, pszichiátriai és pszichológiai szakvélemények

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A konkrét esettől és a kérelmező személyes körülményeitől függően az orvosi bizonyítékok – beleértve a pszichiátriai és pszichológiai bizonyítékokat is – nagyon hasznosak lehetnek az értékelés szempontjából, mivel rávilágíthatnak a kérelem különböző aspektusaira.

- Ez arra vonatkozóan adhat támpontokat, hogy a kérelmező képes-e bizonyítékokat gyűjteni és/vagy előterjeszteni, beleértve a szóbeli és írásbeli nyilatkozatokat is. Így az orvosi bizonyítékok nemcsak azt befolyásolhatják, hogy az ügyintézőnek milyen elvárásai lehetnek a kérelmező azon képességével kapcsolatban, hogy alátámassza állításait, hanem azt is, hogy hogyan értékeli a kérelmező állításainak szavahihetőségét (a torzító tényezőkről lásd a 2. lépésnél a [2.3.1. A kérelmezővel kapcsolatos tényezők](#) című pontot).

Példa az orvosi bizonyítékok által az információgyűjtésre gyakorolt hatásra

Előfordulhat, hogy egy poszttraumás stressz-zavarban (PTSD) szenvedő kérelmező képtelen megtenni azokat a lépéseket, amelyek általában a rendelkezésére álló bizonyítékok összegyűjtéséhez szükségesek.

- Ez jelezheti, hogy milyen különleges eljárási garanciákat kell bevezetni;
- Ez a lényeges tényeket alátámasztó bizonyítéknak tekinthető, amelyek olyan múltbeli eseményekhez kapcsolódnak, amelyeket a kérelmező az állítása szerint átélt.

Példa a múltbeli eseményeket alátámasztó bizonyítékokra

A kérelmező orvosi igazolást mutat be a testén látható hegekről, amelyek állítása szerint a származási országban elkövetett kínzások következményei.

- Ez olyan személyes körülményekre utalhat, amelyek befolyásolhatják a kockázatértékelést, vagy további támpontokat adhatnak ahhoz.

Példa a személyes körülményeket alátámasztó bizonyítékokra

A nemzeti gyakorlattól függően, ha egy kérelmező orvosi igazolást nyújt be arról, hogy fogyatékossgal él, és ez a körülmény bizonyítottan tekinthető, a konkrét esettől és a fogyatékossgal súlyosságától függően ez súlyosbító körülménynek tekinthető. Ez akkor alkalmazandó, ha belső vagy nemzetközi konfliktusban válogatás nélkül erőszakos cselekményeket követnek el, és ez befolyásolhatja a kockázatértékelést.

A szakértői vélemény beszerzése különösen hasznos lehet többek között olyan kérelmezők esetében, akik mentális egészségügyi problémákkal, diagnosztizált pszichiátriai vagy fizikai rendellenességgel, krónikus betegséggel vagy fogyatékossgal küzdenek, illetve olyan kérelmezők esetében, akik súlyos erőszakot éltek át, illetve kínzás vagy emberkereskedelem áldozatai.

Az Ön feladata a potenciálisan veszélyeztetett és különleges igényekkel rendelkező kérelmezők azonosítása, és ebből adódóan – a nemzeti gyakorlattól függően – az is a feladata lehet, hogy a fizikai és mentális állapotuk tisztázása érdekében szakemberekhez irányítsa őket.

A kérelmezők maguktól is benyújthatnak bármilyen orvosi igazolást. A kérdés tehát a bizonyítékok bizonyító ereje (lásd a 2. lépést: [2.1.4.a\) Orvosi és pszichológiai bizonyíték](#)). A kórházi nyilvántartások vagy orvosi receptek is hasznos bizonyítékok lehetnek. A szakértői bizonyítékok a kérelmező származási országában, a tranzitországokban vagy a fogadó országban is bemutatathatók.

Isztambuli jegyzőkönyv ⁽⁷⁵⁾

Az isztambuli jegyzőkönyv a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés áldozatainak kivizsgálására irányadó nemzetközi normák összessége. A jegyzőkönyv segítséget nyújt a kínzás vagy más embertelen bánásmód jeleit dokumentáló szakembereknek.

Az isztambuli jegyzőkönyvnek megfelelően elvégzett orvosszakértői vizsgálatok támogatják a kínzás vagy más embertelen bánásmód mentális és fizikai jeleinek dokumentálását. Segítik továbbá az ilyen bánásmód által a személyre gyakorolt hatások dokumentálását. Így olyan szabványosított értékelést biztosít, amely túlmutat a lehetséges bántalmazás fizikai jelein.

Az ilyen orvosi-jogi értékelésekre való hivatkozás különösen fontos lehet például akkor, ha a jelek arra utalnak, hogy a kérelmező a traumatizáció miatt nem képes összefüggő nyilatkozatot tenni a múltban átélt élményeiről.

⁽⁷⁵⁾ Az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala. [Isztambuli jegyzőkönyv: Kézikönyv a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés hatékony kivizsgálásáról és dokumentálásáról](#). Szakmai Továbbképzési Szolgálat. 8. sz./Rev. 1, 2004.

(l) Az életkor meghatározása

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az életkor meghatározása az az eljárás, amely során a hatóságok megpróbálják megbecsülni egy személy életkorát vagy korosztályát, annak megállapítása céljából, hogy az adott egyén kiskorú vagy felnőtt ⁽⁷⁶⁾. Azonban egyetlen életkor-meghatározási módszer sem képes teljes biztonsággal megállapítani egy személy életkorát, és feleslegesen nem szabad alkalmazni az életkor-meghatározást. Az illetékes hatóság csak akkor kérheti, hogy a kérelmező vállalja az orvosi vizsgálatot igénylő életkor- meghatározást, ha megalapozott kétségek merülnek fel a kérelmező kiskorúságát vagy nagykorúságát illetően. Ha a vizsgálatot követően még mindig kétségek merülnek fel a kérelmező életkorát illetően, akkor azt kell vélelmezni, hogy a kérelmező kiskorú ⁽⁷⁷⁾. További információért tekintse meg az EUAA gyakorlati útmutatóját a témában ⁽⁷⁸⁾.

(m) Más szakemberek jelentései

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Más szakemberek jelentései is rendelkezésre állhatnak, például speciális szakértelemmel rendelkező szakértők vagy a kérelmezővel szokásos kapcsolatban álló szakemberek által készített jelentések.

A kérelmező bizonyítékokat nyújthat be, illetve hozzáférést kaphat például a gyermekvédelmi szakértők vagy a szexuális és nemi alapú erőszakkal foglalkozó szakértők jelentéseihez. A más szakértőktől származó bizonyítékok közé tartozhatnak a szakértők által készített jelentések és más típusú információk, amelyeket meghatározott kérdésekben, például kulturális és vallási témákban készítettek ⁽⁷⁹⁾.

A kérelmezővel kapcsolatban álló szakemberek nyilatkozatai vagy jelentései szintén hasznosak lehetnek, hiszen figyelmeztetik Önt bizonyos szempontokra, például olyan lehetséges egészségügyi problémákra, amelyekről tudnia kellene, de orvosi szakvélemény (még) nem igazolta azokat.

A szociális munkások első kézből származó információkkal rendelkeznek a kérelmezőről, és megfogalmazhatják aggályait a kérelmezőnek a befogadó országban tanúsított viselkedésével vagy életének más aspektusaival kapcsolatban. Az eljáró hatóságok és más érdekelt felek, például a menedékkérők befogadásával foglalkozó hatóságok közötti megfelelő kommunikációs csatorna és együttműködés lehetővé teheti, hogy az ügyműködők hozzájussanak az értékelés megfelelő elvégzését elősegítő információkhoz.

(n) A kérelmező alapvető jogait sértő bizonyítékok

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Mivel a kérelmező szabadon nyújthat be bizonyítékokat kérelmének alátámasztására, az eljáró hatóságnak minden benyújtott bizonyítékot korlátozás nélkül el kell fogadnia és értékelnie kell, kivéve, ha maga a benyújtás a kérelmező alapvető jogainak megsértéséhez vezetne. A

⁽⁷⁶⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató az életkor meghatározásáról – Második kiadás](#). 2018. szeptember.

⁽⁷⁷⁾ Lásd az átdolgozott APD 25. cikkének (5) bekezdését.

⁽⁷⁸⁾ Az életkorról mint lényeges tényről, a rendelkezésre álló bizonyítékokról és az elfogadott dokumentumok tág értelmezéséről, valamint a bizonyítékok elemzéséről bővebb információért lásd: EASO. [Gyakorlati útmutató az életkor meghatározásáról – Második kiadás](#). 2018. szeptember. 24., 45. és 47. oldal.

⁽⁷⁹⁾ Az átdolgozott APD 10. cikke (3) bekezdésének d) pontja.

bizonyítékok gyűjtésének és elfogadásának összhangban kell állnia az emberi jogok európai egyezménye (EJEE) és az Európai Unió Alapjogi Chartája által biztosított alapvető jogokkal, mint például az emberi méltóság tiszteletben tartásához való jog (az EJEE 1. cikke és a Charta 1. cikke), a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog (az EJEE 8. cikke és a Charta 7. cikke), valamint a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód általános és abszolút tilalma (az EJEE 3. cikke és a Charta 3. és 4. cikke).

Bár a hatóság kérhet szakértői jelentést, „az ilyen szakvélemény kérésére vonatkozó részletes szabályoknak meg kell felelniük többek között a Chartában biztosított alapvető jogoknak” ⁽⁸⁰⁾.

A bizonyítékok megtekintésekor és elfogadásakor az eljáró hatóságnak figyelembe kell vennie, hogy a bizonyíték mennyire súlyos beavatkozást jelent a magánélethez való jogba, és értékelnie kell, hogy ez a beavatkozás arányosnak tekinthető-e azzal az előnnyel, amelyet az adott kérelem tényeinek értékelése szempontjából jelenthet ⁽⁸¹⁾.

Az adminisztráció feladata, hogy értékelje a benyújtott bizonyítékok relevanciáját a vizsgált tények alátámasztása szempontjából.

A hatóságok nem alkalmazhatnak megalázó módszereket a kérelmező szexuális gyakorlatára vonatkozó kérdések, a szexuális tevékenységekre vonatkozó bizonyítékok és a szexuális irányultság vagy nemi identitás megállapítására irányuló tesztek során, amit az az Európai Unió Bírósága (EUB) is megerősített ⁽⁸²⁾.

Ezen alapvető jogok tiszteletben tartása megtiltja az eljáró hatóságnak, hogy elfogadja például azt, hogy a kérelmező a szexuális irányultságon alapuló kérelmének alátámasztására intim aktusokat bemutató videókat nyújtson be. Az EUB megállapította, hogy „az ilyen típusú bizonyíték engedélyezése vagy elfogadása ösztönzőleg hatna más kérelmezőkre, és számukra de facto ilyen bizonyítás előírásához vezetne” ⁽⁸³⁾. Sok esetben ezeket a bizonyítékokat nem tekintik relevánsnak a szexuális irányultság alátámasztása szempontjából sem.

⁽⁸⁰⁾ Az EUB C-473/16. sz. [F kontra Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#) ügyben hozott 2018. január 25-i ítélet (EU:C:2018:36) 48. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽⁸¹⁾ Az EUB C-473/16. sz. [F kontra Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#) ügyben hozott 2018. január 25-i ítélet (EU:C:2018:36) 55. és azt követő pontjai. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽⁸²⁾ Az EUB által C-148/13. – C-150/13. számú [A., B., C. kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#) ügyekben hozott 2014. december 2-i ítélet (EU:C:2014:2406) 59–66. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

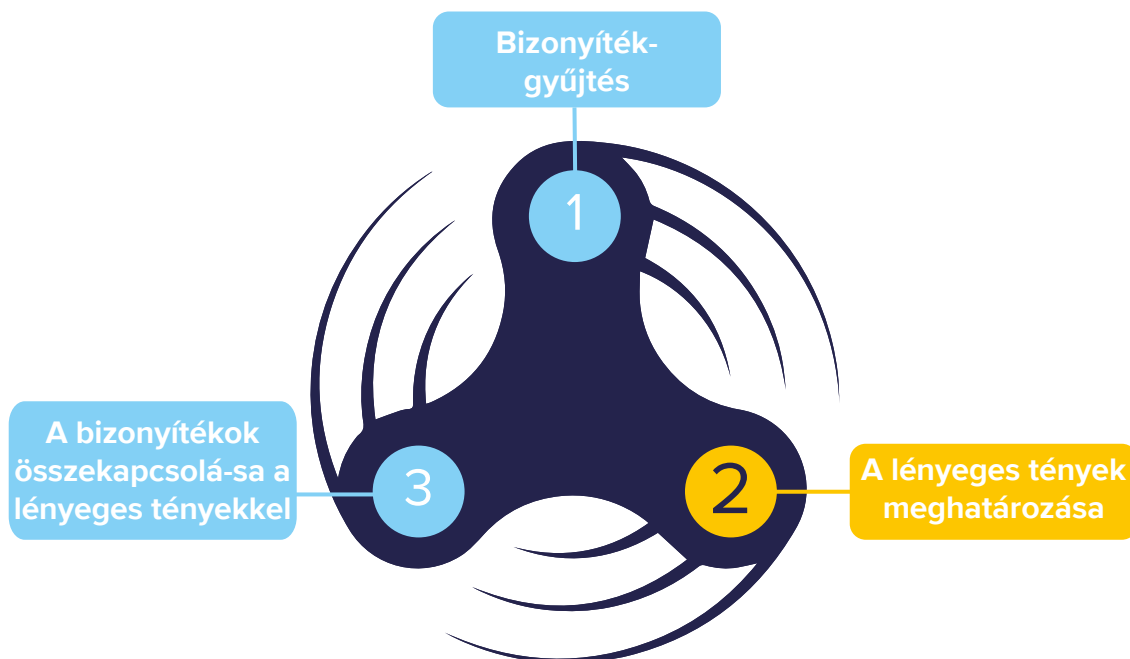
⁽⁸³⁾ Az EUB által C-148/13. – C-150/13. számú [A., B., C. kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#) ügyekben hozott 2014. december 2-i ítélet (EU:C:2014:2406) 59–66. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

1.2. A lényeges tények azonosítása és megfogalmazása

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

5. ábra A lényeges tények meghatározása

Melyek a lényeges tények?

A lényeges tények olyan (állítólagos) tények és körülmények, amelyek a menekült ⁽⁸⁴⁾ vagy a kiegészítő védelemre jogosult személy ⁽⁸⁵⁾ fogalommeghatározásának egy vagy több alkotóeleméhez kapcsolódnak, és a kérelem lényegét érintik.

Mivel a lényeges tények közvetlenül összefüggenek a nemzetközi védelemre való jogosultság feltételeivel, megfelelő azonosításuk elengedhetetlen a szavahihetőség értékeléséhez és a kockázatértékeléshez. A lényeges tények meghatározzák az értékelés hatókörét, és segítenek strukturálni az okfejtést. A kérelem vizsgálata során csak az azonosított lényeges tényekhez kapcsolódó bizonyítékokra térnek ki.

A lényeges tények azonosítása egy folytonos folyamat. A folyamat azzal kezdődik, hogy a személyes meghallgatást megelőzően megismerkedik az ügygel, és ellenőrzi a nyilvántartásba vételből származó információkat és a kérelmező által benyújtott további bizonyítékokat. A lényeges tények azonosítása a személyes meghallgatás során, a vallomások és minden egyéb bizonyíték összegyűjtésével folytatódik. A szavahihetőség értékelése és a kockázatértékelés során is azonosíthatók új lényeges tények.

⁽⁸⁴⁾ Az 1951. évi Egyezmény 1. cikkének (2) bekezdése. Az EUSZ közgyűlése. [A menekültek helyzetére vonatkozó egyezmény](#). Genf, 1951. július 28. Az Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Gyűjteménye, 189. kötet, 137. o.; [A menekültek jogállásáról szóló jegyzőkönyv](#). 1967. január 31. Az Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Gyűjteménye, 606. kötet, 267. o. (az EU menekültügyi jogszabályaiban és az Európai Unió Bírósága által „genfi egyezményként” említett dokumentumok); az átdolgozott QD 2. cikkének d) pontja.

⁽⁸⁵⁾ Az átdolgozott QD 2. cikkének f) pontja és 15. cikke.

1.2.1. A lényeges tények meghatározása

(a) A lényeges tények azonosítása a jogosultsági kritériumok alapján

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A lényeges tények helyes azonosítása érdekében a menekült és a kiegészítő védelemre jogosult személy jogi meghatározásán alapuló **jogosultsági kritériumokból** kell kiindulni.

Ha lebontjuk a „menekült” és a „kiegészítő védelemre jogosult személy” fogalmának különböző összetevőit, azaz a jogosultsági kritériumokat, helyesen meg tudjuk határozni egy adott kérelem lényeges tényeit.

1. táblázat Jogosultsági kritériumok

A menekült fogalma	A kiegészítő védelemre jogosult személy fogalma
1. harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy a származási országán vagy korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül	
2a. megalapozottan fél az üldöztetéstől	2b. alapos okkal feltételezi, hogy súlyos sérelmet fog elszenvedni ⁽⁸⁶⁾
3. faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése, avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatt	—
4. nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy a fenti okoknál fogva nem tud, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem akar oda visszatérni	
5. a kizáró okok nem vonatkoznak rá ⁽⁸⁷⁾	

A kiindulópontot a kérelmező **állampolgárságával (1)** és személyazonosságával kapcsolatos tények, valamint a kérelmező **visszatéréssel kapcsolatos félelmeit és kockázatait** alátámasztó valamennyi releváns múltbeli és jelenlegi tény és az ehhez hozzájáruló személyes körülmények azonosítása **(2)** jelenti. A visszatéréssel kapcsolatos félelmeket és kockázatokat alátámasztó minden egyes tény esetében meg kell vizsgálni, hogy milyen **okok (3)** váltották vagy váltják ki ezeket, és miért nem tud a kérelmező a származási országban **védelmet (4)** igénybe venni. Ezeket a lényeges tényeket ki kell egészíteni minden olyan lehetséges ténnyel, amely **kizáró okokra** utalhat **(5)**. Megjegyzendő, hogy a kérelmező állampolgársága is döntő

⁽⁸⁶⁾ Az átdolgozott QD 15. cikke: „Az alábbiak minősülnek súlyos sérelemnek:

a) halálbüntetés kiszabása vagy végrehajtása; vagy

b) kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása a kérelmezővel szemben a származási országban; vagy

c) nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak következtében polgári személy életének vagy testi épségének súlyos és egyedi fenyegetettsége.”

⁽⁸⁷⁾ A kizáró okokat az átdolgozott QD 12. és 17. cikke tartalmazza. További információkért lásd: EASO. [Gyakorlati útmutató: Kizáró okok](#). 2017. január.

fontosságú szempont a félelmek vagy kockázatok, és különösen a nemzeti védelem elérhetőségének vizsgálata során. Az állampolgárság, illetve annak hiánya tehát alapesetben lényeges tény.

A jogosultsági kritériumok alapján ezért a lényeges tények következő csoportjait azonosítjuk:

1. a kérelmező állampolgársága(i) vagy annak hiánya;
2. olyan tények, amelyek alátámasztják a visszatéréssel kapcsolatos jövőbeli félelmet vagy kockázatokat;
3. az azonosított félelmek vagy kockázatok okai;
4. a védelem elérhetősége a félelemmel vagy kockázattal szemben, vagy annak hiánya;
5. az esetleges kizáró okokkal kapcsolatos tények.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a kérelmező nem feltétlenül tudja, hogy mi az, ami a kérelem elbírálása szempontjából releváns. Ezért előfordulhat, hogy számos olyan félelmet és problémát tár Ön elé, amelyek fontosak számára, de nem feltétlenül relevánsak a nemzetközi védelem szempontjából. Önnek mint az ügyintézőnek tisztában kell lennie a jogosultsági kritériumokkal, és ennek alapján kell meghatározni, hogy a kérelem mely szempontjai relevánsak, amelyeket így lényeges tényként kell azonosítani.

Az alábbi táblázat a jogosultsági kritériumok, valamint a tények és körülmények közötti kapcsolatot mutatja be, és ismertet néhány olyan kiemelt kérdést, amelyek segíthetnek Önnek egy adott kérelem lényeges tényeinek azonosításában. Ezeket a tájékoztató jellegű irányadó kérdéseket azért javasoljuk, hogy segítséget nyújtsanak Önnek a tények azonosításában. Az összes releváns tény megállapítása érdekében az eset körülményeitől függően részletes feltáró kérdésekkel kell kiegészíteni ezeket. Mivel ezek a kérdések iránymutató jellegűek, nem biztos, hogy minden esetben relevánsak, és a személyes interjúk lefolytatása során az adott esetnek megfelelően kell megfogalmazni őket ⁽⁸⁸⁾.

⁽⁸⁸⁾ A konkrét profilok szempontjából releváns témákra vagy kérdésekre vonatkozó további útmutatásért lásd: EUAA. [Gyakorlati útmutató a politikai meggyőződésről](#). 2022. december; EUAA. [Gyakorlati útmutató – Valláson alapuló menedékjogi kérelmeket benyújtó kérelmezők meghallgatása](#). 2022. november; EASO. [Gyakorlati útmutató a belföldi védelem lehetőségének alkalmazásáról](#). 2021. május; EASO. [Útmutató egy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozásról](#). 2020. március; EASO. [Gyakorlati útmutató a kizáró okokról](#). 2017. január.

2. táblázat Iránymutató kérdések a lényeges tények azonosításához

Jogosultsági kritériumok	A jogosultsági kritériumokkal kapcsolatos lényeges tények azonosítása	A lényeges tények azonosítását segítő iránymutató kérdések (a teljesség igénye nélkül).
1. Harmadik ország állampolgára a származási országán/korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül	A kérelmező állampolgárságával vagy annak hiányával kapcsolatos tények azonosítása	• Mi a kérelmező állampolgársága vagy korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országa? • Van-e a kérelmezőnek más állampolgársága vagy jogosult-e más állampolgárságra? • Fennáll-e a kérelmezőnél a hontalanság veszélye?
2. Üldöztetéstől való megalapozott félelem vagy súlyos sérelem valós kockázata	Visszatérés esetén felmerülő jövőbeli félelmekkel vagy kockázatokkal kapcsolatos tények és az ezeket előidéző körülmények azonosítása	• Mi történt a kérelmezővel a múltban, ami (akár halmozottan is) üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülhet? • Mi történt a kérelmező családjával/ barátjaival/hasonló helyzetben lévő személyekkel? • Milyen múltbeli és jelenlegi tények, helyzetek vagy körülmények adnak okot a félelemre vagy a kockázatokra? • Milyen személyes körülmények befolyásolhatják a kérelmezőt érő üldöztetés/sérelem kockázatát? • Ki(k) az(ok) a szereplő(k), aki(k) a múltbeli problémák és/vagy fenyegetések mögött áll(nak), beleértve státuszukat, hatalmi szintjüket és minőségüket?
3. Faji és vallási okok, nemzeti hovatartozás, politikai meggyőződés vagy egy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozás miatt	A kérelmező fenyegetéstől való félelmének okaival kapcsolatos tények meghatározása	• Milyen okokból tartott vagy tart a kérelmező a fenyegetéstől? • A kérelmező szerint az üldöztetés elkövetője (elkövetői) milyen motivációkkal rendelkezik (rendelkeznek)? • Mi az oka a védelem állítólagos elmaradásának?

Jogosultsági kritériumok	A jogosultsági kritériumokkal kapcsolatos lényeges tények azonosítása	A lényeges tények azonosítását segítő iránymutató kérdések (a teljesség igénye nélkül).
4. Nem tudja vagy nem kívánja igénybe venni a származási ország/szokásos tartózkodási hely szerinti ország védelmét	A védelem állítólagos hiányával kapcsolatos tények azonosítása	- Kik a védelem szereplői, és milyen képességük van arra, hogy védelmet nyújtsanak a problémákkal szemben? - Milyen típusú védelmet (és milyen mértékben) kapott a kérelmező, és ha nem, miért nem nyújtottak neki védelmet, és milyen tényezők befolyásolják a védelem elérhetőségét? - Van olyan régió a származási országban, amely belföldi védelmi lehetőséget kínálhat? ⁽⁸⁹⁾c
5. A kizáró okok nem alkalmazandók	A kizáró okokkal kapcsolatos elemek azonosítása	Van-e a kérelmező profiljában vagy cselekedeteiben arra utaló jel, amely kizárás lehetőségére mutat rá?

Ne feledje, hogy a lényeges tények azonosítása nem jelent jogi értékelést. Az azonosítás csak azt jelzi, hogy mely tények vagy körülmények relevánsak a kérelem vizsgálata szempontjából, és alátámaszthatják a nemzetközi védelem fogalommeghatározásának különböző jogosultsági kritériumait.

(b) A múltbeli és jelenlegi tényekkel, helyzetekkel és körülményekkel kapcsolatos lényeges tények

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A lényeges tények között leginkább olyan múltbeli **tapasztalatok, események és incidensek** szerepelnek, amelyek közvetlenül a kérelmezővel vagy a kérelmezőhöz közel álló személyekkel történtek, általában a származási országban, és sérelmet okoztak a kérelmezőnek vagy más, hasonló profilú személyeknek. A múltbeli események alátámaszthatják a félelmet vagy a kockázatot, beleértve az okokat és a védelem elmaradását is, és alapul szolgálhatnak a nemzetközi védelemből való kizáráshoz.

⁽⁸⁹⁾ A belföldi védelem lehetőségével kapcsolatban azonosítható lényeges tényekről bővebb információért lásd: EASO. [Gyakorlati útmutató a belföldi védelem lehetőségének alkalmazásáról](#). 2021. május.

Bevált gyakorlat

Amikor a személyes meghallgatás során ⁽⁹⁰⁾ feltárja a múltbeli tényekkel vagy eseményekkel kapcsolatos lényeges tényeket, használhatja az „5 W” kérdést (mi (what), ki (who), miért (why), mikor (when), hol (where), biztosítva, hogy minden lényeges tényhez minden szükséges információt összegyűjtsön. Például milyen esemény történt és milyen körülmények között? Hol történt az esemény? Mikor történt? Miért történt?

Ilyen módon biztosíthatja, hogy a bizonyítékgyűjtés szakaszában minden egyes lényeges tényre vonatkozóan minden szükséges információt összegyűjt. Így a szavahihetőség értékelése és a kockázatértékelés előtt ellenőrizheti, hogy elegendő információval rendelkezik-e az alapos vizsgálathoz.

Példa a lényeges tények azonosítására: [Egy „B” országból származó aktivista esete](#)

A kérelmező beszámolójában említett számos incidens lényeges ténynek minősül, mivel ezeket azzal a céllal követték el, hogy megállítsák a kérelmezőnek az ország érdekeivel ellentétesnek ítélt tevékenységét. Például:

- ✓ 2022 januárjában a különleges erők rajtaütöttek a kérelmező házában, és távollétében megölték unokatestvérét, hogy nyomást gyakoroljanak a kérelmezőre, hogy hagyjon fel tevékenységével;
- ✓ A kérelmező autóbalesetet szenvedett, miután egy ismeretlen személy tönkretette az autó fékeit.

Mindezek a tények alátámaszthatják, hogy visszatérése esetén félti az életét és szabadságát, és így ezek a tények a kérelem szempontjából lényegesnek minősülnek.

Tartsa szem előtt, hogy a kérelmező olyan **jelenlegi tényeken, tevékenységeken, helyzeteken vagy (személyes) körülményeken** alapuló félelmet is megfogalmazhat, amelyek a múltban nem okoztak incidenseket, de a jövőben incidensekhez vezethetnek. Ez az eset állhat fenn, ha a származási országban eltitkolták vagy nem juttatták kifejezésre meggyőződésüket, hitüket, identitásukat és jellemzőiket, vagy ha a kérelmező elmenekült, mielőtt bármi történhetett volna vele, mivel ismeri a hasonló helyzetben lévő más személyekkel szembeni bánásmódot. Egy másik forgatókönyv a származási országban uralkodó körülmények megváltozása vagy a kérelmező távozása után bekövetkezett események, valamint a kérelmező által azóta folytatott új tevékenységek, hogy menedékjogot nyújtó országban tartózkodik (*sur place* kérelmek).

⁽⁹⁰⁾ A személyes meghallgatás lefolytatására vonatkozó további útmutatásért lásd: EASO. [Gyakorlati útmutató: Személyes meghallgatás](#). 2014. december.

(c) Az ismert kockázatokkal kapcsolatos lényeges tények, amelyekre a kérelmező hivatkozott

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A lényeges tények közé tartozhatnak olyan tények és körülmények is, amelyeket a kérelmező (kifejezetten) nem hoz fel, de a kérelmező profilja és a származási ország helyzete alapján azonosíthatók.

Előfordulhat, hogy a kérelmezők többek között félelem, szégyenérzet, tudatlanság, illetve a visszaélések vagy megkülönböztetések normajellege vagy elfogadottsága miatt nem fedik fel az információkat ⁽⁹¹⁾. Az is előfordulhat, hogy a kérelmezők egyszerűen nincsenek tisztában a kockázattal, vagy nem tudják, hogy a kockázat a nemzetközi védelem iránti kérelemmel összefüggésben releváns lehet. Ha a menekültügyi hatóság tudomására jutnak ilyen potenciális kockázatok, Önnek – az együttműködési kötelezettségével összhangban (lásd az [1.1.1.b\) vi. A származási országra vonatkozó releváns információk és az egyéb bizonyítékok megszerzése](#) című pontot) és az idevágó joggyakorlat ⁽⁹²⁾ alapján – meg kell határoznia az alapul szolgáló lényeges tényeket, és ezeket a kérelmezővel együtt meg kell vizsgálnia.

Példa a lényeges tények azonosítására: [Egy „C” országból származó fiatal nő esete](#)

Ebben az esetben Ön tudja, hogy a kérelmező 19 éves, és hogy olyan országból származik, ahol a COI szerint a női nemi szervek megcsonkításának aránya az egyik legmagasabb a világon, ami egész országban elterjedt, és a gyermekeket és a fiatal felnőtteket egyaránt érinti. Bár a kérelmező nem fogalmazta meg azt a félelmet, hogy tart a női nemi szervek megcsonkításától, Önnek azonban a meghallgatás során mégis érzékenyen fel kell tárnia ezt a kérdést, hogy kiderüljön, vannak-e olyan elemek, amelyek kockázatot jelenthetnek.

A meghallgatás alatt a téma további feltárása során a kérelmező kifejti, hogy nem lett körülmetélve, mert a szülei mindig visszautasították ezt, amikor a család többi tagja kérte, hogy ez történjen meg. A lánytestvéreit sem metélték körül. A nagynénje azonban, aki szülei halála után most a lánytestvérei felügyeletéért felel „C” országban, két héttel ezelőtt tájékoztatta őket, hogy a tervek szerint a jövő héten sor kerül a körülmetélésükre, néhány más családból származó lánnyal együtt. A kérelmező félti őket, hiszen ez nagyon fájdalmas lehet, de semmit sem lehet tenni ellene. A nagynénje azt mondja, hogy szégyent hozna a családra, ha nem vetnék alá magukat ennek a beavatkozásnak, és nem tudnának férjet találni mindegyik lánytestvérének.

Ezen új elemek alapján fogalmazza meg a női nemi szervek megcsonkításának jövőbeli kockázata mögött álló lényeges tényeket.

Lényeges tény: a kérelmező nagynénje, aki a szülők halála után most a kérelmező és testvérei gondját viseli, megszervezte testvérei körülmetélését.

⁽⁹¹⁾ Az EUB által C-148/13. – C-150/13. számú [A., B., C. kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#) ügyekben hozott 2014. december 2-i ítélet (EU:C:2014:2406) 69–71. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽⁹²⁾ Az EJEB 43611/11. sz. [F.G. kontra Svédország](#) ügyben 2016. március 23-án hozott ítéletének (ECLI:CE:ECHR:2016:0323JUD00436111) 127. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

(d) Vegye figyelembe a kérelmezőnek a lényeges tényekkel kapcsolatos személyes körülményeit

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A lényeges tények meghatározásakor megfelelően figyelembe kell vennie a kérelmező személyes körülményeit. Ha a személyes körülmények önmagukban nem minősülnek lényeges tényeknek, de visszatérés esetén befolyásolhatják a kockázatot, akkor azonosítani kell ezeket a körülményeket, és a lényeges tény megfogalmazásakor kifejezetten meg kell említeni őket, hogy jelezzük fontosságukat. A személyes körülményekre vonatkozó bizonyítékokat a lehetséges mértékben szintén össze kell gyűjteni, és értékelni kell azok szavahihetőségét, mielőtt elvégeznénk az elfogadott lényeges tény egészére vonatkozó kockázatértékelést.

Példa a lényeges tények azonosítására: [Egy „A” országból származó fiatalember esete](#)

Ez a fiatalember 18 éves. „X” faluból származik, és az „Y” törzs tagja. Korlátozott iskolai végzettséggel rendelkezik, és földművesek fia.

Ezek a családi, iskolai végzettséggel, társadalmi háttérrel és lakókörnyezettel kapcsolatos személyes körülmények nem állnak közvetlen kapcsolatban a félelmével, mivel önmagukban nem ezek voltak az okai annak, hogy követelték a csatlakozását a terrorista csoporthoz. Ezek a körülmények azonban könnyebb célponttá teheték (és teszik) őt a terrorista csoport számára, mivel befolyásolhatják, hogy mennyire tud ellenállni a követeléseknek. Ahhoz, hogy a kockázatértékelés során megfelelően figyelembe lehessen venni a kérelmező személyes körülményeit, azoknak ki kell egészíteniük az idevágó lényeges tényeket, és részét kell képezniük a tények megfogalmazásának.

Lényeges tény: a kérelmezőtől – aki 18 éves, alacsony iskolai végzettségű, alacsony társadalmi helyzetű, „X” terület egyik kis falujából származik, az „Y” törzshöz tartozik, és egy mezőgazdasági munkás fia – többször követelték, hogy csatlakozzon a terrorista csoporthoz.

Azt is fontos szem előtt tartani, hogy a személyes körülmények is befolyásolhatják azt, hogy a kérelmező mennyire képes alátámasztani kérelmét, illetve azok torzító tényezőként hathatnak a szavahihetőség értékelése során. Ezeket a körülményeket nem kell a szavahihetőség szempontjából értékelendő lényeges tényként (azok részeként) megfogalmazni. Azonban azonosítani kell és fel kell jegyezni őket, mivel nemcsak a meghallgatás során, hanem a szavahihetőség értékelésekor is figyelembe kell venni őket (lásd a [2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a kialakult képet](#) című pontot).

Példa a személyes körülmények figyelembevételére: [Egy „A” országból származó fiatalember esete](#)

A kérelmező által az Európába tartó útja során átélt traumatikus élmények a kérelem szempontjából nem lényegesek. Mindazonáltal a trauma hatással lehet a kérelmező emlékezetére, kognitív képességeire és érzelmi reakcióira, és ennek következtében arra, hogy a személyes meghallgatás során hogyan képes kommunikálni és alátámasztani állításait. Ezeket a körülményeket ezért a szavahihetőségi kritériumok alkalmazásakor meg kell érteni és megfelelően figyelembe kell venni. A kérelmező által benyújtott pszichoszociális jelentés hasznos alátámasztó anyag lehet.

Ezeket a személyes körülményeket a „sebezhetőségi értékelés” keretében is vizsgálhatják (amely nem tartozik a gyakorlati útmutató hatókörébe). Ez különösen akkor igaz, ha nem állnak rendelkezésre orvosi vagy pszichoszociális szakvélemények vagy más hasznos bizonyítékok az ilyen körülmények azonosításához, vagy ha speciálisabb ismeretekre van szükség ⁽⁹³⁾.

(e) Zárja ki a nem lényeges tényeket

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A fenti szakaszokban kifejtettük, hogy a jogosultsági feltételekkel nem összefüggő tények nem minősülnek lényeges tényeknek. Ha a kérelem részeként felmerülő tények és körülmények nem lényegesek, akkor azokat a szavahihetőség értékelése és a kockázateértékelés során nem kell megfogalmazni és tovább vizsgálni. Ez más szóval azt jelenti, hogy a kérelem értékelése szempontjából lényegtelen, hogy ezek a tények szavahihetőek-e vagy sem.

Példa azokra az eseményekre, amelyeket jelöltek meg lényeges tényként: [Egy „A” országból származó fiatalember esete](#)

A fiatalember megemlítette, hogy a családjának volt egy kis földje, de egy örökösödési vita után a nagybátyja elvette a földjüket. Lehet, hogy ez az esemény óriási jelentőséggel bírt a kérelmező számára, de miután a meghallgatás során feltárta ezt az eseményt, egyértelművé fog válni az Ön számára, hogy az eseménynek nem voltak további következményei a kérelmezőre és családjára nézve, az nem érinti a kérelem lényegét, és nem merült fel olyan elem, amely összekapcsolná a jogosultsági feltételek bármelyikével. Következésképpen nem fogja azt lényeges tényként azonosítani és megfogalmazni, mivel a kérelem további értékelése során nem kell figyelembe vennie. Ez azt is jelenti, hogy ennek az állításnak a szavahihetősége irreleváns a kérelem értékelése szempontjából.

Egyes esetekben nem csak a kérelem egyes aspektusai, hanem összességében a kérelmező nyilatkozatai sem függenek össze a jogosultsági kritériumokkal, és a kérelmező profiljának és a rendelkezésre álló COI-nak a fényében semmilyen további jelek sem utalnak a lehetséges

⁽⁹³⁾ A sebezhetőség értékelésével kapcsolatos további információkért és iránymutatásért lásd: EASO. [A különleges igények azonosítására szolgáló eszköz](#) (2016).

jövőbeli kockázatra. Ebben az esetben – ha a személyes meghallgatás során megfelelően megvizsgálják a profilt és az állítást, és nem merül fel más aggodalomra okot adó körülmény – nem kell lényeges tényeket megfogalmazni a súlyos sérelemtől való félelem vagy annak kockázata tekintetében. Mindazonáltal a határozatában továbbra is meg kell jelölnie, hogy melyek azok a tények, amelyek a kérelmet alkotják, és hogy ezek miért nem tekinthetők lényeges tényeknek.

A fentiek ellenére óvatosságnak kell lennie, hogy a lényeges tények meghatározását ne értelmezze túl szűken. Valójában, ahogy egyre több elem gyűlik össze, egyre több olyan elem jelenhet meg, amely „lényeges”. Ha például egy kérelmező azt állítja, hogy azért hagyta el az országát, mert nem tudott megélni, akkor a személyes meghallgatás során fel kell tárnia és tisztáznia kell ennek okait. Ha a meghallgatás során nem tér ki erre, akkor elkerülheti a figyelmét például az a tény, hogy a kérelmezőnek etnikai származása miatt nincsenek munkalehetőségei, vagy nem fér hozzá az egészségügyi ellátáshoz és a lakhatáshoz. Ebben az esetben a kérelmező etnikai származása lényeges tény, amely a kérelmezőt érő megkülönböztetés oka, és amely összefügg a jogosultsági feltételekkel. Hasonlóképpen, ami földvitának tűnik, az kiváltó oka lehet egy halálos viszálynak is, ami az esettől függően nemzetközi védelmi igényeket vethet fel. Ezért fontos, hogy amikor a kérelmező olyan tényeket és körülményeket hoz fel, amelyek látszólag nem lényeges tények, Ön feltárja, hogy a kérelmező miért gondolta azt, hogy ezek a tények a kérelme szempontjából relevánsak.

Ne feledje, hogy az általános tények nem minősülnek lényeges tényeknek

A származási ország helyzetével kapcsolatos általános tények, amelyek a COI-kutatás alapján ismertté váltak (a COI kutatási módszertanától függően), alapvető fontosságúak lehetnek a kockázat és/vagy a jogi értékelés szempontjából, de nem tartoznak a szavahihetőség ebben az útmutatóban ismertetett értékelésének alkalmazási körébe. Ezért ezeket nem kell lényeges tényként azonosítani.

1.2.2. Világos, átfogó és tényszerű lényeges tények megfogalmazása

Fontos, hogy a lényeges tények azonosítása után helyesen fogalmazzuk meg ezeket a tényeket, hogy ezek alapján megbízhatóan értékelni lehessen a szavahihetőséget.

Az alábbi szabályok segítenek Önnek abban, hogy helyesen fogalmazza meg azokat a lényeges tényeket, amelyek tekintetében értékeli a szavahihetőséget.

Csak a múlttal és a jelennel foglalkozzon

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Lényeges ténynek csak olyan tények, körülmények és helyzetek tekinthetők, amelyek a múltban történtek vagy jelenleg is léteznek. Az, hogy mi történhet a jövőben, nem fogalmazható meg lényeges tényként, mivel ami még nem történt meg, az nem képezheti a szavahihetőség értékelésének tárgyát. A lehetséges jövőbeli eseményeket és kockázatokat egy későbbi szakaszban, a kockázatértékelés során kell megfogalmazni és értékelni.

Példa a múltbeli és jelenlegi események lényeges tényként való megfogalmazására:

[Egy „A” országból származó fiatalember esete.](#)

A jövőbeli kockázat téves megfogalmazása lényeges tényként:

- ✗ A kérelmező nem térhet haza, mert kénytelen lesz csatlakozni a terrorista csoporthoz, vagy el kell szenvednie a visszautasítás következményeit.

A kockázattal kapcsolatos lényeges tények helyes megfogalmazása:

- ✓ A kérelmezőtől többször is kérték, hogy csatlakozzon a terrorista csoporthoz;
- ✓ A terrorista csoport a falujában több fiút és fiatalembert is elkülönített, hogy erőszakkal besorozza őket.

Tartsa magát a kérelmező nyilatkozataihoz

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A lényeges tények megfogalmazásakor a kérelmező nyilatkozatai jelentik a kiindulópontot. Ez segít Önnek abban, hogy a kérelmezőt vagy a kérelmező nézőpontját tegye a lényeges tény tárgyává. A megfogalmazás módjának tükröznie kell azt a módot, ahogyan a kérelmező bemutatta Önnek a tényt. A lényeges tényeket lényegre törően kell leírnia, a kérelmező által leírt helyzethez igazodva. Kerülni kell az olyan általános kijelentéseket, amelyek nem tükrözik a kérelmező nézőpontját, helyzetét vagy közvetlen környezetét.

Példa a lényeges tények megfogalmazására a kérelmező nyilatkozatai alapján: [Egy „B” országból származó aktivista esete](#)

A lényeges tények általános megfogalmazását a kérelmező nyilatkozataihoz igazodó megfogalmazással kell helyettesíteni.

- ✗ Ismeretlen személyek megfélemlítési taktikát alkalmaznak;
- ✓ A kérelmezőt csuklyás férfiak azzal fenyegették meg, hogy megerőszakolják és megölik, ha nem hagy fel a tevékenységével.

Vegyen figyelembe minden releváns adatot

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A lényeges tény megfogalmazásakor ügyelnie kell arra, hogy a lényeges tényhez kapcsolódó összes fontos részlet szerepeljen. Figyelmet kell fordítani minden olyan egyedi elemre, amely növelheti az üldöztetés vagy súlyos sérelem kockázatát, különösen akkor, ha ezen elemek nélkül nem érnék el az üldöztetés vagy súlyos sérelem küszöbértékét. Ha vannak ilyen elemek, akkor azokat kifejezetten bele kell foglalni a lényeges tény megfogalmazásába.

Példa a lényeges tények teljes megfogalmazására: [Egy „C” országból származó fiatal nő esete](#)

Példa a lényeges tény hiányos és teljes megfogalmazására:

- ✗ A kérelmező egyedülálló anyja;
- ✓ A kérelmező egy fiatal, egyedülálló anyja, árva és származási országában tradicionalista nagybátyja felügyelete alatt él.

Kerülje a személyes értelmezéseket vagy következtetéseket

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A lényeges tényeket tényként kell közölni, legyenek bármilyen természetűek. A lényeges tények megfogalmazásakor kerülni kell az elemek értelmezését vagy a szavahihetőségre vonatkozó következtetések levonását. Ez a szavahihetőség értékelésének tárgyát képezi, amely a következő lépés, miután minden lényeges tényt azonosítottak és megfogalmaztak, valamint minden bizonyítékot összegyűjtöttek és összekapcsolták azokat a lényeges tényekkel.

Példa a lényeges tények szubjektív megfogalmazásának elkerülésére: [Egy „B” országból származó aktivista esete](#)

A lényeges tény szubjektív megfogalmazását a kérelmező által bemutatott tényekhez igazodó megfogalmazással kell helyettesíteni.

- ✗ Egy kétes megbízhatóságú vádirat szerint a kérelmezőt „letartóztatással szembeni ellenállással” és „nyilvános erőszakra való felbujtással” vádolják, és hamarosan katonai bíróság elé állítják;
- ✓ A kérelmezőt „letartóztatással szembeni ellenállással” és „nyilvános erőszakra való felbujtással” vádolták, megkapta a vádiratot, amelyben megjelölték a katonai bíróság előtti tárgyalás időpontját.

Kerülje a jogi kérdéseket

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Ebben a szakaszban el kell kerülnie, hogy a lényeges tények megfogalmazásába jogi kérdéseket is belefoglaljon. A jogi kérdések megválaszolására a jogi elemzés során kerül sor.

Példa a jogi megfogalmazások elkerülésére a lényeges tényekben: [Egy „B” országból származó aktivista esete](#)

A jogi elemzést előrevetítő megfogalmazást a kérelmező által bemutatott tényekhez igazodó megfogalmazással kell felváltani, ebben az esetben úgy, hogy felsorolják az ügygel kapcsolatos eseményeket.

- ✗ A kérelmező az állami hatóságok üldöztetésének volt kitéve, akik a házában többször tartottak razziákat;
- ✓ 2022 januárjában a különleges erők rajtaütöttek a kérelmező házában, és távollétében megölték unokatestvérét, hogy nyomást gyakoroljanak a kérelmezőre, hogy hagyjon fel tevékenységével.

1.2.3. Minden egyes lényeges tényt jól meghatározott tények, események vagy helyzetek alapján fogalmazzon meg

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A lényeges tényeket jól körülhatárolt tények, események, helyzetek vagy körülmények alapján kell megfogalmazni. Ezért jobb, ha a tényeket elkülönítjük és különálló lényeges tényként fogalmazzuk meg, hogy szavahihetőségüket egyenként tudjuk értékelni, mivel ez megfelelő alapot ad a kockázatértékeléshez. Ha a különböző, egymástól függetlenül értékelendő tényeket vagy helyzeteket tévesen egyetlen lényeges tényként fogalmazzuk meg, akkor fennáll a kockázata, hogy megnehezítjük a szavahihetőség és a kockázatok értékelését. Még az is előfordulhat, hogy téves következtetésekre jutunk. Más szóval, a különböző fenyegetéseket vagy incidenseket – még ha kapcsolódnak is egymáshoz – különálló lényeges tényként kell megfogalmazni, ha egy hosszabb időtartamon belül történtek, illetve különböző személyeket érintettek, különböző okokon alapulnak, vagy adott esetben egymástól függetlenül történtek.

Példa konkrét lényeges tények megfogalmazására: [Egy „B” országból származó aktivista esete](#)

A kérelmező megemlíttette, hogy három különböző illegális razziára került sor a házában, és így próbálták arra kényszeríteni, hogy hagyja abba a tevékenységét. A három incidens két éven belül (2022 és 2023) különböző időpontokban történt, és ezek során különböző típusú és különböző személyek ellen irányuló visszaéléseket követtek el. Bár az elkövető és a rajtaütések célja ugyanaz maradt, ezek egymástól függetlenül történt különálló eseményeknek minősülnek. Ha ezeket a különböző tényeket egyetlen átfogó lényeges tényként fogalmazzuk meg, az ahhoz vezethet, hogy adott esetben mindhárom eseményt teljes egészében tévesen elfogadják vagy elutasítják.

- ✗ A különleges erők 2022 és 2023 között több razziát tartottak a kérelmező és családtagjai házában;

- ✓ 2022 januárjában a különleges erők rajtaütöttek a kérelmező házán, és távollétében megölték unokatestvérét, hogy nyomást gyakoroljanak a kérelmezőre, hogy hagyjon fel tevékenységével;
- ✓ 2023 márciusában a különleges erők rajtaütöttek a kérelmező házán, hogy nyomást gyakoroljanak rá, hogy hagyjon fel tevékenységével; több rokonát bántalmazták, a női rokonokat pedig arra kényszerítették, hogy levegyék ruháikat;
- ✓ 2023 júniusában a különleges erők rajtaütöttek a kérelmező nővérének házán, hogy nyomást gyakoroljanak a kérelmezőre, hogy hagyjon fel tevékenységével, és két unokaöccsét őrizetbe vették.

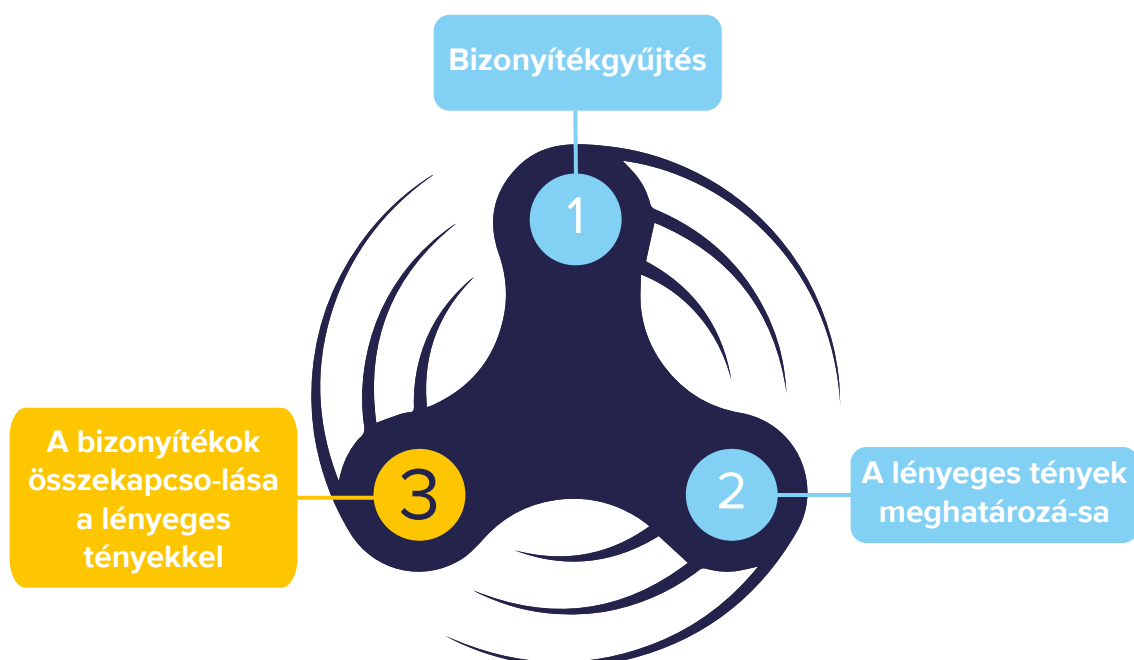
A fenti általános szabálytól eltérően néha a lényeges tények olyan szorosan összefüggnek egymással, hogy a szavahihetőség hatékonyabb értékelése érdekében értékelheti együttesen is a szavahihetőségüket. Ez akkor fordulhat elő, ha sok hasonló kis incidens történt ugyanabban az időszakban, különösen akkor, ha a szereplők, a módszerek, az okok, a célok és/vagy a következmények azonosak.

Ne feledje azonban, hogy korlátozott körben vonhatja össze a lényeges tényeket, és csak akkor, ha egyértelmű, hogy a tények külön értékelése nem vezetne más eredményre.

1.3. A releváns bizonyítékok összekapcsolása a lényeges ténnyel (tényekkel)

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

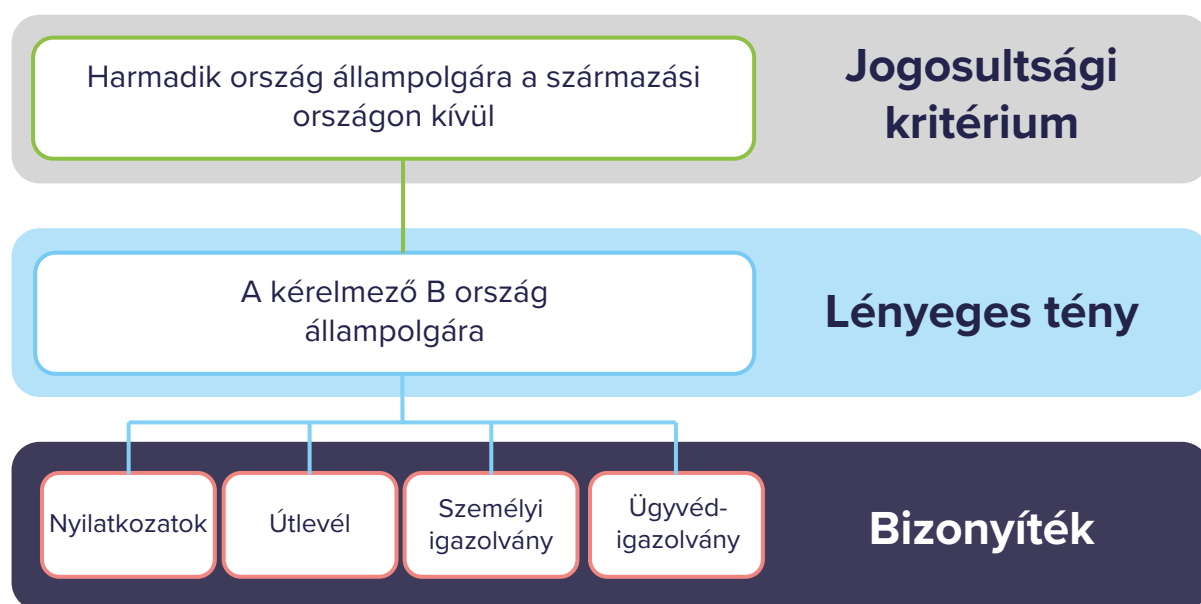
6. ábra: A bizonyítékok összekapcsolása a lényeges tényekkel

Miután összegyűjtötte az összes rendelkezésre álló bizonyítékot és azonosította a lényeges tényeket, a bizonyítékok értékelésének folyamata azzal folytatódik, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat összekapcsolja az egyes lényeges tényekkel.

A lényeges tények azonosítása során meghatározzuk, hogy a kérelem mely tényei és körülményei tekintetében kell értékelni a szavahihetőséget, és így mely tényeket és körülményeket kell bizonyítékokkal alátámasztani. Ahogy a lényeges tényt össze kell kapcsolni egy vagy több támogathatósági feltétellel, úgy minden bizonyítékot is össze kell kapcsolni egy vagy több lényeges ténnyel.

7. ábra Minden egyes bizonyíték összekapcsolása egy lényeges ténnyel – példa egy „B” országból származó aktivista esete alapján

Amikor az egyes lényeges tényekhez bizonyítékokat kapcsol, az összes rendelkezésre álló bizonyítékot meg kell vizsgálnia, megfelelően figyelembe véve azokat a bizonyítékokat, amelyeket a kérelmező az ügye szempontjából fontosnak tart. Sok esetben bizonyos típusú bizonyítékok több lényeges tényhez is kapcsolódhatnak. A bizonyítékok közvetlenül alátámaszthatják a lényeges tény központi elemét, vagy alátámaszthatják azokat a körülményeket, amelyek hatással lehetnek például a kockázatra vagy a védelem elérhetőségére. A bizonyítékok alátámaszthatják vagy cáfolhatják a lényeges tényt.

Emellett amikor a bizonyítékokat a lényeges tény(ek)hez kapcsolja, a hiányzó bizonyítékokat is meg kell vizsgálnia. Előfordulhat, hogy a kérelmezőtől további információkat kell kérni, vagy hogy egy adott eseményről nem érhető el COI, vagy egy adott incidensről vagy eseményről nem állnak rendelkezésre dokumentumok. Bizonyos esetekben további vizsgálatra lehet szükség, például újabb meghallgatásokat kell szervezni. Ha nem áll rendelkezésre bizonyíték, vagy nem lehet benyújtani a bizonyítékokat, a szavahihetőség értékelése során – amely a bizonyítékok értékelésének következő lépése – vizsgálja meg, hogy miért hiányoznak a bizonyítékok. Ebben a szakaszban ne vonjon le következtetéseket a bizonyítékok szavahihetőségéről vagy elfogadásáról. Ezen útmutató [2. 2. lépés: A szavahihetőség értékelése](#) című pontja részletezi, hogyan tudja bevonni a hiányzó bizonyítékokat az értékelésbe.

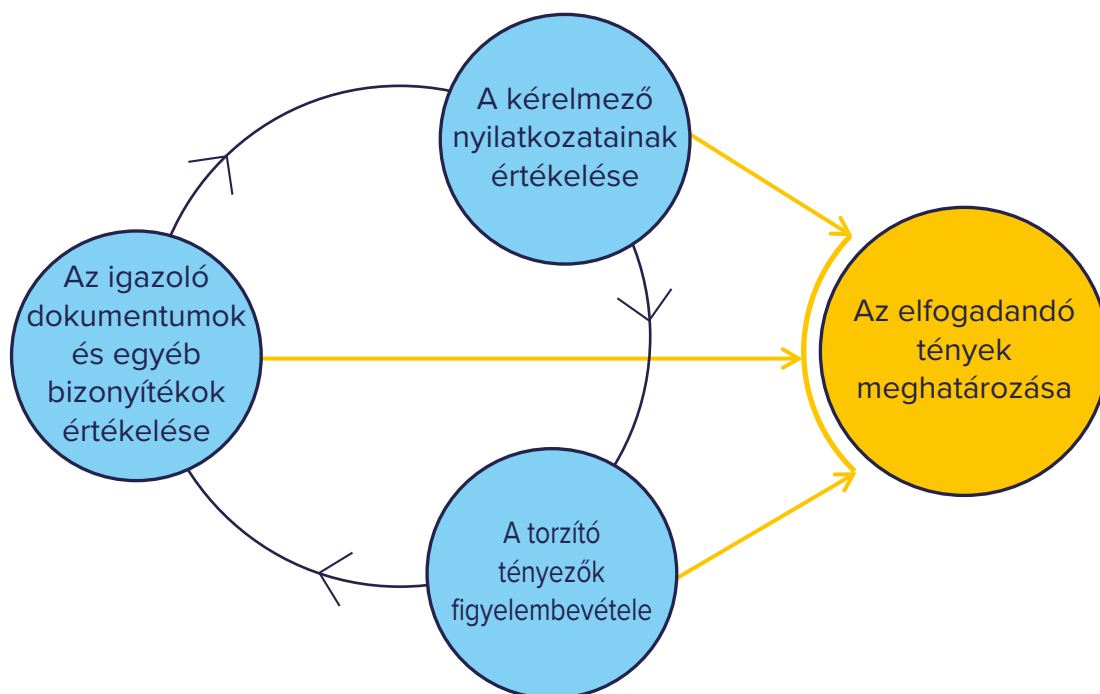
2. 2. lépés: A szavahihetőség értékelése

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A szavahihetőség értékelése a bizonyítékok különböző kritériumok alkalmazásával történő elemzése annak megállapítása érdekében, hogy egy lényeges tény elfogadható-e szavahihető tényként.

A szavahihetőség értékelése három alapvető értékelést foglal magában, amelyeket dinamikusan kell elvégezni ahhoz, hogy következtetést lehessen levonni az elfogadható tényekről.

8. ábra A szavahihetőség értékelésének három szempontja, amelynek eredményeképpen következtetést vonunk le az elfogadandó tényekről

Az alábbiakban három külön pontban ismertetjük az igazoló dokumentumok és egyéb bizonyítékok értékelését ([2.1. Az igazoló dokumentumok és egyéb bizonyítékok értékelése](#)), a kérelmező nyilatkozatainak értékelését ([2.2. A kérelmező nyilatkozatainak értékelése a szavahihetőségi mutatók alapján](#)) és az esetleges torzító tényezők vizsgálatát ([2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a kialakult képet](#)).

A bemutatásuk sorrendje azonban nem tükrözi a fontossági sorrendet vagy az értékelés elvégzésének sorrendjét. A gyakorlatban mindezek a fázisok egyidejűleg zajlanak. Ezért a kérelmező nyilatkozatainak értékelése során figyelembe kell vennie azokat a tényezőket is, amelyek torzításokhoz vezethetnek, valamint az igazoló dokumentumok és egyéb bizonyítékok értékelésének eredményeit. Mindezen értékelések és tényezők figyelembevételével, valamint azon elv alapján, hogy kétség esetén a kérelmező javára kell

dönteni, meg tudjuk állapítani, hogy hogy mely lényeges tényeket kell elfogadni vagy elutasítani ([2.4. Annak meghatározása, hogy elfogad vagy elutasít egy lényeges tényt](#)).

2.1. Az igazoló dokumentumok és egyéb bizonyítékok értékelése

2.1.1. Értékelési kritériumok

Az igazoló dokumentumok és egyéb bizonyítékok bizonyító erejének vizsgálata magában foglalja azok relevanciájának és megbízhatóságának vizsgálatát (ez a szakasz nem terjed ki a kérelmező nyilatkozataira vagy a rendelkezésre álló COI-ra).

(a) Relevancia

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A relevancia úgy értendő, hogy a dokumentum egy bizonyos lényeges tényre vonatkozik-e. Minél erősebb a kapcsolat a bizonyíték és a lényeges tény között, annál nagyobb a bizonyíték relevanciája. A relevanciát tisztázni kell a kérelmezővel.

Egy bizonyíték különböző lényeges tényekhez kapcsolódhat, és relevanciája az egyes lényeges tények tekintetében eltérő lehet. Ezért a bizonyítékok relevanciájának értékelését minden egyes lényeges tény esetében újra el kell végezni.

(b) Megbízhatóság

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A megbízhatóság arra vonatkozik, hogy a lényeges tény alátámasztható-e, és milyen mértékben támasztható azokkal a bizonyítékokkal, amelyek a lényeges tény szempontjából releváns információt tartalmaznak. Más szóval, meg kell vizsgálnia, hogy az adott bizonyíték mennyire képes alátámasztani azt a lényeges tényt (tényeket), amelyre (amelyekre) vonatkozik.

A vizsgált bizonyítékok megbízhatóságát az alábbiakban ismertetett kritériumok alapján állapíthatjuk meg.

Létezés/előfordulás

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az előfordulás arra vonatkozik, hogy a kérelmező által említett időpontot, helyet és körülményeket figyelembe véve lehetséges-e, hogy egy adott típusú dokumentum vagy egyéb bizonyíték létezik, vagy a szerzője kiállította. Az előfordulás értékelése a COI vagy más rendelkezésre álló információk alapján történik.

Példa a bizonyítékok létezésének/előfordulásának értékelésére

Az Önök hivatala megbízható és naprakész COI-vel rendelkezik, amely megemlíti, hogy az „A” földalatti szervezet biztonsági okokból soha nem adott ki tagsági kártyát, és ezt továbbra sem teszi. Ha a kérelmező benyújtja az (állítólagos) „A” szervezet tagsági igazolványát, és nem adott kielégítő magyarázatot arra vonatkozóan, hogy hogyan adtak ki neki ilyen igazolványt, akkor alapos okkal feltételezheti, hogy az igazolványnak nincs bizonyító ereje, mivel ezt a bizonyítékot az „A” szervezet nem adhatta ki.

Tartalom

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A következő elemeket kell megvizsgálni.

- Van-e ellentmondás az igazoló dokumentum/egyéb bizonyíték és a saját tartalma között?
- Pontos a dokumentum? A pontosság az adott lényeges tény szempontjából releváns részletességre vonatkozik.
- A dokumentum a lényeges tény alapvető elemeire vagy csak a mellékes elemekre terjed ki?
- Az információk közvetlen forrásból származnak, vagy a kérelmező nyilatkozatain alapulnak? Például egy tanúvallomás bizonyító ereje nagyobb lesz, ha a szerző közvetlen tanúja volt annak, amit igazolni kívánnak. A bizonyító erő kisebb, ha az információk csak arról számolnak be, amit a kérelmező elmondott, anélkül, hogy külön vizsgálatot végeznének annak megállapítása érdekében, hogy a tanúvallomás valós eseményt igazol.
- Ellentmond a dokumentum a rendelkezésre álló információknak, beleértve a COI-t is? Összhangban van-e a kérelemben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal?

Jelleg

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A dokumentum vagy egyéb bizonyíték jellege arra vonatkozik, hogy a bizonyítékot eredetiben vagy másolatban mutatják-e be. Az elbírálás során az eredeti dokumentumoknak rendes esetben nagyobb az értéke. Ne feledje azonban, hogy előfordulhat, hogy a kérelmezők nincsenek abban a helyzetben, hogy megszerezzék az eredeti dokumentumot, és hogy egyes dokumentumok általában nem szerezhetők be eredeti formában. Például néhány, a hatóságok által kiállított eredeti dokumentumnak a hatóságok szolgálatainál kell maradnia, és nem szabad továbbadni. Az, hogy a kérelmező egy ilyen dokumentumot eredetiben nyújt be, aggályokat vethet fel azzal kapcsolatban, hogy az hogyan került a kérelmező birtokába.

Szerző

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Meg kell győződnie arról, hogy ki a szerző, milyen minőségben készítette el a dokumentumot, és hogy objektív-e.

Forma

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az igazoló dokumentum vagy egyéb bizonyíték formája az alaki elemekre, valamint arra utal, hogy ezek az elemek hogyan vannak felépítve és bemutatva, továbbá jelzi a dokumentum állapotát és azt, hogy van-e rajta sérülés vagy módosításra utaló jel. A dokumentum formája fontos elem a hitelesség, a megbízhatóság vagy a valódiság megítélése szempontjából. A forma különösen fontos a hivatalos jellegű dokumentumok esetében, mivel elvárható, hogy ezek a dokumentumok olyan formai elemeket tartalmazzanak, amelyekkel azonosítani lehet az aláírókat és azt az intézményt, amelynek nevében a dokumentumot kiállították, pl. egy párt elnökének igazolása fejléccel, aláírással, bélyegzővel stb.

Legyen óvatos, amikor kizárólag a dokumentum formája alapján következtet a dokumentum valódiságára, mivel egyes országokban bizonyos típusú dokumentumoknak nincs egységesített formája, vagy a hatóságok túlságosan gyengék ahhoz, hogy egységes formátumot írjanak elő az egész területükön. A forma attól függően is eltérhet, hogy mikor és ki állította ki a dokumentumot.

2.1.2. A dokumentumok hitelesítése

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

E szakasz hatóköre

E szakasz célja, hogy néhány általános elvet, információt és iránymutatást nyújtson a dokumentumok hitelesítésével kapcsolatban, amelyek segíthetnek Önnek a bizonyítékok értékelésében. A hitelesítés témája számos további szempontot is magában foglal, amelyekkel ez a gyakorlati útmutató nem foglalkozik.

A hitelesítés a legmeggyőzőbb eljárás a dokumentum alaki elemeinek és bizonyító erejének vizsgálatakor. A köznapi értelemben, „ha valamit hitelesítenek, akkor bizonyítják vagy megerősítik, hogy az valódi” ⁽⁹⁴⁾, és „vizsgálata után hivatalosan kijelentik, hogy eredeti” ⁽⁹⁵⁾. A hitelesítés magában foglalja azt is, hogy rendelkezünk a szükséges eszközökkel, illetve abban a helyzetben vagyunk, hogy pozitív vagy negatív következtetést vonjunk le a benyújtott bizonyítékok valódiságára vonatkozóan. Ügyintézőként a nemzeti gyakorlattól függően különböző lehetőségek állnak rendelkezésünkre.

- Igénybe veheti a **szakszolgálatok**, például a rendőrség vagy egy olyan belső szolgálat szakértelmét, ahol a személyzetet speciálisan kiképezték, és hitelesítés vagy csalás

⁽⁹⁴⁾ Collins, online Collins English Dictionary, „[authenticate](#)”. 2023.

⁽⁹⁵⁾ Collins, online Collins English Dictionary, „[authenticate](#)”. 2023.

felderítése céljából speciális tudományos anyagokhoz fér hozzá. Ezek a szolgálatok elemezni tudják például a dokumentum sajátos jellemzőinek minőségét, például a papír minőségét, a felhasznált tintát, a bélyegzők, vízjelek, kötések stb. hamisításra utaló jeleit;

Ez tekinthető a legteljesebb hitelesítésnek.

- Felhasználhatja az adott dokumentum mintái vagy a speciális (belső) **adatbázisokon** keresztül elérhető bizonyítékokat, hogy összehasonlítsa a benyújtott dokumentumot a meglévő mintával.

Az alábbiakban példákat találhat a világ országai által kiállított útlevelekre és egyéb hivatalos dokumentumokra vonatkozó nyilvánosan elérhető online adatbázisokra.

- [Az eredeti úti és személyazonosító okmányok nyilvános online adatbázisa \(PRADO\)](#) a személyazonosító és úti okmányoknak az Európai Unió Tanácsa által nyilvánosan hozzáférhetővé tett adatbázisa;
- Az „[EdisonTD](#)” egy olyan adatbázis, amelyet a holland hatóságok fejlesztettek ki Ausztrália, Kanada, az Egyesült Arab Emírségek, az Amerikai Egyesült Államok és a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezete (Interpol) hatóságaival együttműködésben. Az adatbázis egy része nyilvánosan hozzáférhető.

Más adatbázisok korlátozott hozzáférésűek, de az Ön hivatala rendelkezhet hozzáféréssel, illetve olyan helyzetben lehet, hogy hozzáférést kaphat.

- Az [Intranet – Hamis és eredeti okmányok online \(iFADO\)](#) az Európai Unió Tanácsa Főtitkárságának portálja, amely a PRADO-hoz képest további információkat tartalmaz. Tartalmazza továbbá az egyéb adatbázisokban, például a családi állapotra vonatkozó dokumentációs és információs rendszerben szereplő információkat is;
- A családi állapotra vonatkozó dokumentációs és információs rendszer (DISCS) egy

„Hollandia, Kanada, Ausztrália, az Egyesült Arab Emírségek – Dubaj, Dánia és Norvégia (a Norvég Személyazonosító Központ⁽⁹⁶⁾ hatóságai által kifejlesztett webalapú referenciarendszer. A DISCS célja, hogy támogassa a külföldi és nemzeti okmányok ellenőrzését, amelyek információkat tartalmaznak ... a személyazonosságról, az állampolgárságról, valamint az okmány birtokosára vonatkozó egyéb ügyekről”.⁽⁹⁷⁾

- Ha kétségei vannak egy hitelesnek tűnő hivatalos okmány (például útlevél) hitelességét illetően, a Schengeni Információs Rendszerben is találhat információkat, mivel az felsorolja az ellopott üres okmányokat is;
- A **COI-kutatásra** is támaszkodhat. Míg a fent említett adatbázisok segítséget nyújthatnak a hivatalos állami dokumentumokkal kapcsolatban, kevésbé valószínű, hogy más típusú, például nem állami szervezetek által kiállított dokumentumokról mintákat tudnak szolgáltatni. Ilyen esetekben a konkrét COI-kutatás értékes információkkal szolgálhat (például tagsági igazolványok, igazolások, jelvények mintái);

⁽⁹⁶⁾ Lásd a [Norvég Személyazonosító Központ honlapját](#) és annak a [referencia-adatbázisokról](#) szóló külön részét.

⁽⁹⁷⁾ Lásd a Norvég Személyazonosító Központ honlapjának a [referencia-adatbázisokról](#) szóló részét, valamint a Dán Nemzeti Személyazonosító Központ [dokumentum-adatbázisait](#).

- Keresse a hamisításra vagy módosításra utaló nyilvánvaló, durva jeleket, amelyeket szakszerű segítség nélkül is felismerhet;

Észreveheti például, hogy egy fényképet durván ráragasztottak egy dokumentumra; hogy egy kártya nem egyetlen laminált kartonból készült, hanem két oldalt ragasztották össze, majd laminálták; hogy egy kártya birtokosának – aki állítólag a kérelmező – az aláírása nem egyezik annak a kérelmezőnek az aláírásával, akinek az ügyét Ön kezeli (a menedékjogi eljárás során a kérelmező által aláírt különböző nyomtatványok alapján); hogy a hivatalos dokumentum fejlécén durva hibák vannak a szervezet mottójában stb.

Ne feledje, hogy amikor egy bizonyítékon hamisítás vagy módosítás jelei láthatók (például hiányzó oldal egy valódi útlevélben), a hamisítás vagy módosítás egy bizonyos cél érdekében történik, ami lehet, hogy a menedékjog iránti kérelem jobb alátámasztását szolgálja, de az is lehet, hogy nem. Ezt tisztázni kell a kérelmezővel.

A hitelesítés nehézkes lehet, és nem mindig lehetséges. Például az alábbi okok miatt fordulhat elő, hogy nem lehet, illetve nehéz elvégezni a hivatalos hitelesítést.

- A szakértői hitelesítés költségei;
- Technikai kihívások, amelyek miatt nem lehet egyértelmű következtetést levonni a bizonyítékok valódiságáról. Ez különösen igaz akkor, ha a bizonyítékot másolatban nyújtják be;
- Az okmányhoz nincsenek minták, illetve nem állnak rendelkezésre a hitelesítéshez szükséges eszközök;
- Tilos az adott információt a forrástól beszerezni, mert a bizonyíték forrása az üldöztetés vagy súlyos sérelem okozója;
- Az azonos típusú dokumentumoknak egyidejűleg különböző változatai vannak forgalomban, mivel nincs központosított adminisztráció, illetve nincsenek egységes eljárások az ilyen dokumentumok kiadására;
- A korrupció magas szintje a kibocsátó országban, ahol a korrupció útján szerzett valódi dokumentumok mellett a hamisított dokumentumok is mindennaposak, miközben mind formailag, mind tartalmilag valódi dokumentumokat is kibocsátanak.

Ha egy dokumentum hitelesítése nem lehetséges, illetve nehézségekbe ütközik, ez nem indokolhatja azt, hogy nem folytatják annak értékelését. Függetlenül attól, hogy a benyújtott bizonyíték hiteles-e vagy sem, dönteni kell arról, hogy van-e bizonyító ereje a vizsgált lényeges tény szempontjából ⁽⁹⁸⁾. A többi kritérium (a dokumentumtípus létezése/előfordulása, tartalma, formája, jellege, szerzője) segít az értékelésben ⁽⁹⁹⁾.

⁽⁹⁸⁾ Az EUB által a C-921/19. számú [LH kontra Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid](#) ügyben hozott 2021. június 10-i ítélet (EU:C:2021:478) 42-44. és 61. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽⁹⁹⁾ A születési anyakönyvi kivonat értékelésére vonatkozó konkrét példát lásd az EJEB 2014. január 7-i ítéletében: az 58802/12. sz. [AA kontra Svájc](#) ügy (ECLI:CE:ECHR:2014:0107JUD005880212) 61–63. pontja.

A hitelesítést bizonyos körülmények fennállása esetén kell elvégezni ⁽¹⁰⁰⁾, azaz akkor, ha a bizonyíték szerzője megbízható, és a hitelesítés a gyakorlatban megvalósítható, hozzáférhető, és hatással lehet a lényeges tény megítélésére.

Szem előtt kell tartani, hogy a fent bemutatott kritériumok alapján végzett értékelés, valamint az e célból (például egy dokumentum hitelesítése érdekében) tett lépések során rendkívül fontos, hogy mindig biztosítani kell a titoktartás elvének tiszteletben tartását (lásd: [Irányadó elvek, e\) Titoktartás](#)).

2.1.3. A bizonyítékkal kapcsolatos szavahihetőségi megállapítások „súlyozása”

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az alábbi elvek segítenek abban, hogy a fenti értékelési kritériumok alkalmazásával súlyozzuk a szavahihetőségről tett megállapításokat.

- Ha nem teljesül az összes megbízhatósági kritérium, akkor egy bizonyíték egy bizonyos súlyt kaphat a szavahihetőség értékelése során. Ha például minden megbízhatósági kritérium teljesül, de a kérelmező csak a dokumentum másolatát nyújtotta be, akkor ez a bizonyíték még mindig bizonyos bizonyító erejű, amelyet például a nyilatkozatok szavahihetőségéről tett megállapításokkal együtt kell értékelni (lásd a [2.4.1. Egy lényeges tényhez kapcsolódó valamennyi bizonyíték tekintetében megfogalmazott szavahihetőségi megállapítások súlyozása](#) című pontot). Ez még inkább így van, ha a kérelmező észszerű magyarázatot ad arra, hogy miért nem tudta bemutatni az eredeti dokumentumot.
- A bizonyítékok relevanciájának mérlegelésekor tartsa szem előtt, hogy a lényeges tény alapvető eleméhez kapcsolódó bizonyítékoknak nagyobb súlya van, mint azoknak a bizonyítékoknak, amelyek olyan elemekre vonatkoznak, amelyek nem kapcsolódnak a lényeges tény alapvető eleméhez, és így mellékesek. Egy lényeges tény elfogadása általában csak az alapvető elemek szavahihetőségén alapulhat. Ha a mellékes elemeket nem tekintik szavahihetőnek, korlátozott jelentőségük mindaddig nem ingathatja meg a lényeges tény alapját, amíg az szavahihető alapvető elemekre épül.

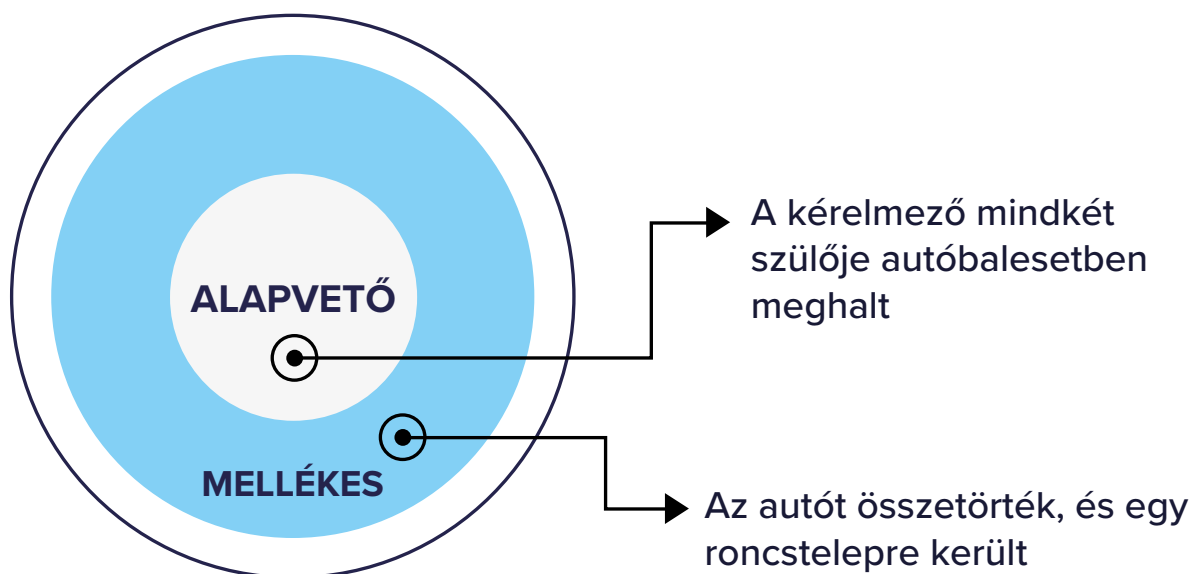
⁽¹⁰⁰⁾ Az EJEB 33210/11. számú [Singh et autres kontra Belgique](#) ügyben hozott 2012. október 2-i ítéletének (ECLI:CE:ECHR:2012:1002JUD003321011) 100–105. pontja (csak francia nyelven érhető el). Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

Példa egy lényeges tény mellékes elemével kapcsolatos bizonyítékra: [Egy „C” országból származó fiatal nő esete](#)

- A vizsgált bizonyíték egy roncsstelepen lévő autóról készült fénykép. Ez a bizonyíték a beszámoló egyik mellékes elemére vonatkozik, a kérelmező szüleinek halálát okozó autóbalesetre. Ez nem a haláluk központi körülményeihez kapcsolódik, és a szülők halálesetét sem támasztja alá, hanem egy olyan eseményt bizonyít, amely az állítólagos halálos baleset után történt. Egy ilyen okirati bizonyítéknak csekély súlya lesz a lényeges tény megítélésében;
- Hasonlóképpen, a mellékes elemekre, például a roncsstelep pontos helyére vagy nevére vonatkozó ellentmondásos nyilatkozatok sem befolyásolják a lényeges tény szavahihetőségét, ha a bizonyítékok, azaz a kérelmező által ebben az ügyben a lényeges tény fő elemeire vonatkozóan tett nyilatkozatok megfelelnek a szavahihetőségi kritériumoknak (lásd a [2.2. A kérelmező nyilatkozatainak értékelése a szavahihetőségi mutatók alapján](#) című pontot).

9. ábra. Egy lényeges tény alapvető és mellékes szempontjai – Példa egy „C” országból származó fiatal nő esete alapján

- Az egy vagy több kritériummal kapcsolatos kisebb negatív megállapítások nem zárják ki, hogy a bizonyíték összességében megbízható. Általában több kisebb negatív megállapítás nem jelenti azt, hogy a bizonyíték nem támasztja alá a lényeges tényt, vagy aláássa azt, még akkor sem, ha ez kétségeket vethet fel a bizonyíték megbízhatóságával kapcsolatban. A szavahihetőséggel kapcsolatban megfogalmazott több kisebb negatív megállapítás általában nem adódik össze egy jelentősebb negatív szavahihetőségi megállapítássá;
- Az 1. lépésnek megfelelően (lásd: [1.1.1. Az együttműködési kötelezettség alkalmazása \(bizonyítási teher\)](#) című pontot), a lényeges ténnyel kapcsolatos összes bizonyíték

mérlegelése során adott esetben azt állapíthatja meg, hogy hiányzik még bizonyíték. Ha bizonyos körülmények között a kérelmezőtől észszerűen elvárható volt, hogy benyújtson bizonyos bizonyítékokat, Ön pedig eleget tett saját vizsgálati kötelezettségének, a hiányzó vagy hiányos információknak bizonyos súlyt lehet adni, amelyet a súlyozás során figyelembe vesznek, amikor eldöntik, hogy a lényeges tényt elfogadják vagy elutasítják (lásd: [2.4.1. Egy lényeges tényhez kapcsolódó valamennyi bizonyíték tekintetében megfogalmazott szavahihetőségi megállapítások súlyozása](#) című pontot);

- Annak értékelésekor, hogy egy negatív megállapítás hogyan befolyásolhatja a bizonyítékok megbízhatóságát, mérlegelni kell, hogy a kérelmezőnek lehetősége volt-e arra, hogy magyarázatot adjon erre a megállapításra, és hogy az adott magyarázat befolyásolhatja-e a bizonyítékok megbízhatóságának értékelését;
- A bizonyítékok bizonyító erejének értékelésekor szem előtt kell tartani minden olyan releváns egyéni és környezeti tényezőt, amely torzíthatja a képet (lásd: a [2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a kialakult képet](#) című pontot).

Példa az okirati bizonyítékok (vádirat) elemzésére [egy „B” országtól származó aktivista esetében](#)

- **Relevancia.** A benyújtott vádirat releváns, mivel a kérelmező azzal a büntetőeljárással hozza összefüggésbe, amely állítása szerint ellene irányult, és véleménye szerint az emberi jogok érdekében végzett tevékenységével függ össze. Ez a kérelem egyik lényeges tényére vonatkozik;
- **Létezés/előfordulás.** Megerősítést nyert, hogy az Igazságügyi Minisztérium hasonló helyzetekben vádiratokat bocsát ki;
- **Tartalom.** A vádirat a hatósággal szembeni ellenállás bűncselekményére hivatkozik, de a büntető törvénykönyv egy olyan cikkére hivatkozik, amely nem kapcsolódik ehhez a bűncselekményhez;
- **Forma.** A benyújtott vádiratnak van egy hivatalosnak tűnő fejléce. A rendelkezésre álló és frissített COI alapján a „B” ország Igazságügyi Minisztériumának igazgatási szervei jól felszereltek és szervezettek, és jól meghatározott hivatalos eljárásokkal rendelkeznek. Az azonban nem felel meg az ilyen jellegű iratmintáknak, ahogy az Igazságügyi Minisztérium emblémáját megjelenítették a dokumentum bal felső sarkában. A dokumentumot aláírták, de az aláíró neve és a bélyegző alig olvasható;
- **Jelleg.** A vádiratot másolatban nyújtották be. A kérelmező szerint az eredeti példányt „B” országban hagyták. Megemlíti, hogy biztonsági okokból nem tudja elküldeni;
- **Szerző.** Az állítólagos szerző az Igazságügyi Minisztérium, de a dokumentum formájára vonatkozó fenti megállapítások alapján nem lehet egyértelműen azonosítani az aláíró vagy a dokumentumot kiállító hivatalt. Jogos kétségek merülhetnek fel a dokumentum valódi szerzőjét illetően;

- **Következtetés.** Mindezen kritériumok alapján ez a dokumentum több olyan jellemzőt is tartalmaz, amelyek alapján úgy ítéltük meg, hogy önmagában nem rendelkezik kellő bizonyító erővel a vizsgált lényeges tény tekintetében. Sőt, még ha a kérelmező kielégítő magyarázatot is adott arra vonatkozóan, hogy miért csak egy példányt nyújtott be, annak bizonyító erejét aláássa az a tény, hogy számos formai és tartalmi hibát állapítottak meg. Meg kell vizsgálni, hogy van-e észszerű magyarázat ezekre a hiányosságokra, és lehetővé kell tennie a kérelmező számára, hogy magyarázatot adjon (például a közelmúltban történt emblémacsere, a nem megfelelő eszközök miatt rossz minőségű másolat). Mindenesetre ezt a dokumentumot a lényeges ténnyel kapcsolatos összes többi bizonyítékkal együtt – beleértve a kérelmező nyilatkozatait is – figyelembe kell venni, mielőtt következtetést vonnánk le a lényeges tényről.

A következő szakaszok a gyakran bemutatott bizonyítéktípusok sajátos jellemzőit és az értékelésük során figyelembe veendő konkrét szempontokat tárgyalják.

2.1.4. Különleges dokumentumtípusok

(a) Orvosi és pszichológiai bizonyíték

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A bizonyítékoknak egy nagyon speciális típusa az orvosi vagy pszichológiai bizonyíték (lásd az 1. lépést: [1.1.2.k\) Orvosi, pszichiátriai és pszichológiai szakvélemények](#), amely azzal foglalkozik, hogy az orvosi bizonyítékok hogyan befolyásolhatják a vizsgálatot).

Az orvosi vagy pszichológiai dokumentumok bizonyító erejének megállapításához a fenti kritériumokat is alkalmazni kell. Van azonban egy sajátos módja annak, ahogy ezeket a kritériumokat az orvosi bizonyítékokra alkalmazzák.

Az orvosi vagy pszichológiai szakvéleményeknek fel kell tüntetniük az orvosszakértő szakterületét és az elvégzett vizsgálatot, hogy függetlenül lehessen értékelni a megbízhatóságát.

Figyelní kell az orvosi szakvélemény tartalmára, hogy azt pontosan és szakszerűen állították-e össze.

Ne feledje, hogy a független orvosok és pszichiáterek vizsgálataikat orvosi célok alapján végzik, nem pedig nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának szempontjából (amit a vizsgálat alátámaszt vagy megcáfol). A független orvosok ezért nem írhatják le észrevételeiket olyan módon, hogy azok egy kérelem szempontjából hasznosak legyenek, sőt akár teljes egészében megtagadhatják azt, hogy nem orvosi célból írjanak igazolásokat. E helyzet enyhítése érdekében a menekültügyi hatóságok szerződést vagy megállapodást köthetnek olyan orvosszakértőkkel, akik a vonatkozó nemzeti gyakorlatnak megfelelően képzést kaptak, és/vagy a bíróság tanúsította őket, és ismerik a menekültügyi eljárást. Ezek a szakértők olyan orvosi-jogi szakvéleményeket vagy egyéb igazolásokat készíthetnek, amelyek értékes tudományos bizonyítéknak tekinthetők.

Ha házon belül nem áll rendelkezésre orvos vagy orvosszakértő, akkor az orvosi szakvélemény bizonyító erejét az okirati bizonyítékokra alkalmazandó mutatók alapján kell megvizsgálni. Ezenkívül az alábbi pontok további jelzésekkel szolgálhatnak egy orvosi dokumentum bizonyító erejéről.

- Az orvosi szakvélemény tartalmazza a vizsgálat számát és időpontját, az elvégzett vizsgálat típusát és a kapcsolódó orvosi következtetéseket;
- Egyetlen vizsgálaton vagy egy vizsgálatosorozaton alapul, és horizontális áttekintést nyújt;
- Arányosan olyan elemekre épül, amelyek a beteg saját nyilatkozatain és az orvosi/pszichológiai megfigyelés elemein alapulnak;
- Hivatkozik az isztambuli jegyzőkönyv normáira, amennyiben kínzásra utaló állítások vagy jelek merülnek fel;
- Az orvosi/pszichológiai szakértelem hatóköre és a szakértői vélemény nem terjed ki arra, hogy az orvosi szakvélemény következtetéseket vonjon le a kérelmező által az állítólagos múltbeli sérelemre vagy a jelenlegi eseményekre és/vagy a nemzetközi védelemre való jogosultságára vonatkozóan tett állítások szavahihetőségéről.

Tartsa szem előtt az alábbi pontokat.

- Az orvosi vagy pszichológiai megfigyelések önmagukban nem tudják megerősíteni a sérülés, trauma vagy tünet bekövetkezésének körülményeit, de (erős) támpontot adhatnak arra vonatkozóan, hogy a sérülések, traumák vagy tünetek összhangban vannak-e a bejelentett rossz bánásmóddal és a kérelmező által megadott időrenddel;
- Az orvosi és pszichológiai bizonyítékok benyújtása különböző célokat szolgálhat. Ezek közé tartozik a lényeges tények valóságtartalmának alátámasztása, olyan személyes körülmények megjelölése, amelyek miatt a kérelmezőt fokozottan fenyegeti az üldöztetés vagy sérelem veszélye, illetve a sebezhetőség és a különleges igények megjelölése vagy azoknak az esetleges torzító tényezőknek a megadása, amelyeket a bizonyítékok gyűjtése és a szavahihetőség értékelése során figyelembe kell venni. Meg kell jelölni, hogy a benyújtott orvosi szakvélemény milyen szerepet játszhat a kérelmező kérelmének vizsgálata során;
- Az orvosi szakvélemény bizonyító erejének vizsgálata azt kívánja felmérni, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem vizsgálata keretében a jelentés alátámasztja-e, és ha igen, hogy (és milyen mértékben) támasztja alá azt a lényeges tényt, körülményt vagy kockázatot, amelyre vonatkozik. Ne feledje, hogy orvosi kérdésekben nem hozhat döntést, és nem véleményezheti az orvos által előírt kezelést. Hasonlóképpen, az orvosnak nem feladata, hogy megítélje a nemzetközi védelem szükségességét ⁽¹⁰¹⁾;
- Amennyiben a kérelmező olyan állapotról nyújt be orvosi szakvéleményt, amely változhat, fontos(ak) a vizsgálat(ok) időpontja(i). Egy friss jelentés jobban leírhatja a jelenlegi helyzetet, míg egy elavult szakvélemény bemutathatja ugyan a korábbi helyzetet, de kérdéseket vethet fel a kérelmező jelenlegi állapotával és/vagy képességeivel kapcsolatban. Bár ez nem befolyásolja a szakvélemény múltbeli eseményekkel kapcsolatos bizonyító erejét, a szavahihetőséget vagy a

⁽¹⁰¹⁾ Az orvosi szakvélemény és annak elkészítésének módja nem sértheti a kérelmező alapvető jogait. Lásd: [1.1.2.n\) A kérelmező alapvető jogait sértő bizonyítékok](#)

kockázatértékelést befolyásoló személyes körülmények értékelésében viszont jelentősége lehet.

Példa az orvosi igazolás értékelésére: [Egy „A” országból származó fiatalember esete](#)

A kérelmező ortopéd orvos által kiállított igazolást hozott. Ha az okirati és egyéb bizonyítékok, valamint az orvosi bizonyítékok értékelésére vonatkozó általános kritériumokat alkalmazzuk erre az igazolásra, akkor az alábbi elemzésre jutunk.

- **Relevancia.** A bizonyíték releváns, mivel olyan releváns személyes körülmények lehetséges mutatóit tartalmazza, amelyek hatással lehetnek az A. ország biztonsági feltételeivel kapcsolatos kockázatértékelésre;
- **Létezés/előfordulás.** Semmi nem utal arra, hogy egy ilyen típusú dokumentumot hasonló körülmények között nem egy ortopéd orvos állítana ki;
- **Forma.** Az igazolást az orvosi rendelő hivatalos levélpapírján írták meg. Tartalmaz egy hivatalos fejléct, amely tartalmazza az orvosra vonatkozó összes információt (név, cím, telefon- és faxszám), a dokumentum kiállításának dátumát, a szerző nevét, azt, hogy az orvos milyen minőségben avatkozott be, valamint a hivatalos bélyegzővel ellátott aláírást. A bélyegzőn a szerző neve olvasható;
- **Jelleg.** A dokumentum eredeti dokumentumként kerül bemutatásra, és az eredeti dokumentum minden jellemzőjét felmutatja, mivel az aláírás és a bélyegző kék tintával készült, és nem fénymásolták;
- **Szerző.** A szerző ortopéd orvos, és egyértelműen ekként van feltüntetve;
- **Tartalom.** Az igazolás fontos információkat tartalmaz az orvos által követett módszertanról, akivel a beteg kétszer is konzultált súlyos lábfájdalmaiból eredő komoly nehézségei miatt. A következtetések elsősorban a legutóbbi orvosi megfigyeléseken, köztük röntgenfelvételeken és több kapcsolódó vizsgálaton alapulnak. Az igazolás nem hivatkozik az isztambuli jegyzőkönyvre, hanem arra a következtetésre jut, hogy az állapotot csak súlyos külső trauma okozhatta. Az orvos számos fizioterápiás kezelést, súlyos fájdalom esetén pedig gyógyszeres kezelést is javasol. Az igazolás megemlíti, hogy ezt a kezelést egy kockázatos műtétet megelőzően nyújtják. Az igazolást a személyes meghallgatáson mutatták be, és a kérelmező meghallgatása előtt két héttel keltezték;
- **Következtetés.** Mivel az értékelési kritériumok összességében teljesültek, ez a dokumentum alátámasztja azt a tényt, hogy a kérelmező súlyos bántalmazáson ment keresztül, és súlyos lábfájdalomtól és az ebből eredő járási nehézségektől szenved.

(b) A kérelmező által szolgáltatott általános információk

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Ha a kérelmező általános információkat szolgáltat azzal a céllal, hogy alátámassza az állításában szereplő lényeges tényeket (például a sajtóban vagy az interneten megjelent

cikkeket, amelyek a hatóságok azon ellenzéki politikai párt elleni intézkedéseiről számolnak be, amelyben a kérelmező állítása szerint tevékenykedik), akkor ezeket a bizonyítékokat körültekintően kell megvizsgálni. Azokat az általános elveket kell alkalmazni, amelyek a COI-ra is érvényesek. Ellenőrizni kell különösen a forrás megbízhatóságát, objektivitását, pontosságát, nyomon követhetőségét és relevanciáját. A benyújtott bizonyítékoknak naprakésznek kell lenniük, vagy ha a múltbeli események alátámasztására irányulnak, akkor egyidejűnek kell lenniük ezekkel az eseményekkel, vagy történelmi távlatban kell kapcsolódniuk a tényekhez. A helyzettől függően a kérelmező által szolgáltatott információk további saját COI-kutatást tehetnek szükségessé, ha a témában nem áll rendelkezésre COI, hogy más információforrásokra is támaszkodhassunk, és a lehető legkiegyensúlyozottabb és legátfogóbb képet kaphassuk a helyzetről. További információkért lásd az EUAA e témában kiadott útmutatóját ⁽¹⁰²⁾.

(c) A közösségi médián keresztül gyűjtött tartalom

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A dokumentumok és egyéb bizonyítékok értékelésére vonatkozó fenti kritériumok a közösségi médián keresztül gyűjtött tartalomra is alkalmazhatók. Ezek mellett ne feledje, hogy

a közösségi média fiókokban elérhető tartalmakat gyakran nem vetik alá ugyanolyan szigorú kutatási és szerkesztési folyamatnak, mint a hagyományos médiát vagy más (COI) forrásokat. Ezért nagyobb lehet a kockázata annak, hogy a tartalom pontatlan, elfogult, szándékosan félrevezető vagy kétes értékű. Emellett a tartalmakat gyakran felhasználó állítja elő. A közösségi média fiókokon keresztül szerzett információk értékelésekor különös figyelmet kell fordítani a forrás azonosítására és a tartalom keresztellenőrzésére ⁽¹⁰³⁾.

Ne feledje, hogy a poszt szerzőjének személyazonossága és a privát közösségi média fiókok könnyen elbitorolhatók, még inkább, mint más bizonyítékok esetében.

A közösségi médiában található információk könnyen megváltozhatnak. Ha egy internetes bejegyzést a kérelmező maga írt, általában joga van a tartalom és annak nyilvános elérhetőségének módosítására, vagy akár a bejegyzés törlésére is. Ez például azt jelenti, hogy egy ilyen bejegyzés valamikor a vizsgálati eljárás előtt vagy annak valamelyik szakaszában (akár rövid ideig is) elérhető volt, de már nem létezik online, vagy létezik, de nem ugyanazzal a tartalommal.

- Ha a közösségi médiában talált bizonyítékok egy részét fel kívánja használni, érdemes kinyomtatni vagy elektronikusan, például képernyőkép formájában elmenteni, hogy elkerülje az információk elvesztését abban az esetben, ha a bejegyzéseket az eljárás során módosítják vagy törlik. A fájlban (legyen az nyomtatott vagy elektronikus formátumban elmentett) fel kell tüntetni az információhoz való hozzáférés dátumát, hogy össze lehessen hasonlítani a korábbi vagy későbbi verziókkal;
- Ha a kérelmező egy internetes oldal kinyomtatott változatát mutatja be Önnek az adott bejegyzéssel (annak nyilvánosságával) kapcsolatos lényeges tény alátámasztására, akkor ellenőrizni kell, hogy ez a tartalom még mindig nyilvánosan elérhető-e az

⁽¹⁰²⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató a menedékjog iránti kérelmek elbírálása során a származásiország-információk ügyintézők általi felhasználásáról](#). 2020. december. 13–17. o.

⁽¹⁰³⁾ EASO. [Gyakorlati útmutató a menedékjog iránti kérelmek elbírálása során a származásiország-információk ügyintézők általi felhasználásáról](#). 2020. december. 56. o.

interneten. Ha nem, akkor érdemes ellenőrizni, hogy a bejegyzés a lényeges tény bizonyítékaként még mindig releváns-e, illetve hogyan támaszthat alá egy visszatéréskor felmerülő kockázatot. Szem előtt kell tartani, hogy az internetes bejegyzések digitális lábnyomot hagynak maguk után, és az, hogy a kérelmező törölte a bejegyzést, még nem jelenti azt, hogy nem lehet visszakeresni. Lásd még:

[3.3.2. \(d\) Kockázati mutatók a szereplők arra irányuló indítékával kapcsolatban, hogy üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősíthető eseményeket hajtsanak végre.](#)

(d) Tanúvallomások

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A tanúvallomások számos forrásból származhatnak: nem csak a kérelmező mutathat be tanúkat vagy tanúvallomásokat kérelmének alátámasztására, hanem a civil társadalmi szervezetek is gyakran szolgálnak írásos tanúvallomásokkal, és a menekültügyi hatóság is bekérheti ezeket.

A tanúvallomás bizonyító erejét az általános értékelési szempontok szerint vizsgálják. A tanúvallomások értékelésekor különös figyelmet kell fordítani azok megbízhatóságára, amit többek között a tanúvallomást tevő személy képessége és az információ megszerzésének módja, azaz az első kézből származó információ és a másodkézből származó információ közötti különbség határozza meg. A tanúvallomások értékelésekor figyelembe kell venni a tanúvallomást tevő személy személyes körülményeit is (a tanú is traumatizálódott; a tanúnak különleges kötődései lehetnek a kérelmezőhöz), valamint azt a kontextust, amelyben a tanúvallomást felvették ⁽¹⁰⁴⁾.

2.2. A kérelmező nyilatkozatainak értékelése a szavahihetőségi mutatók alapján

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Előfordulhat, hogy a nyilatkozat az egyetlen bizonyíték, amelyet a kérelmező be tud nyújtani. A szavahihetőségi mutatók olyan eszközök, amelyekkel a nyilatkozatok szavahihetőségét egyedi, pártatlan és objektív módon lehet értékelni.

A gyakorlatban a szavahihetőségi mutatók az állítások részletezettségét és konkrétságát, koherenciáját és következetességét, valamint valóságosságát, továbbá ezen állításoknak a COI-val és az egyes lényeges tényekhez kapcsolódó dokumentumokkal vagy egyéb bizonyítékokkal való összhangját értékeli.

Az átdolgozott QD 4. cikke (5) bekezdésének c) pontja teremti meg a szavahihetőségi mutatók alapvető keretét: „a kérelmező állításai logikailag összefüggőek és hihetőek, és nem

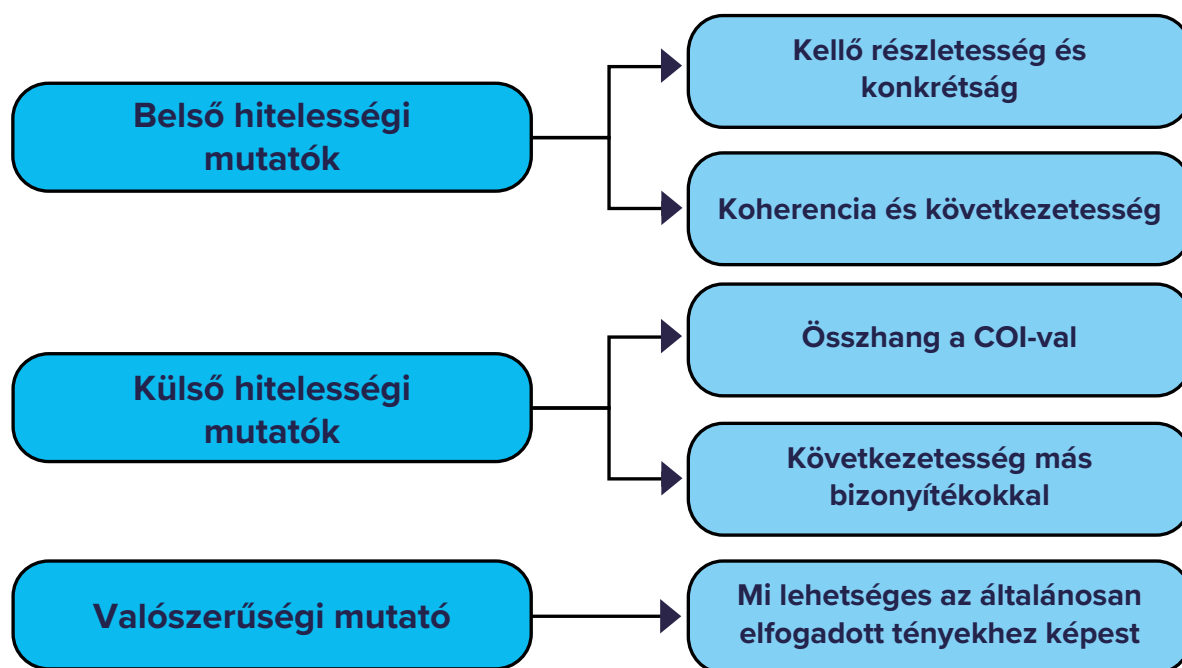
⁽¹⁰⁴⁾ Lásd még: UNHCR. [Beyond Proof, Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full report](#) (A bizonyítékon túl – A szavahihetőség vizsgálata az EU tagállamainak menekültügyi rendszereiben – Teljes jelentés). 2013. május, 5. fejezet, 4. szakasz.

mondanak ellent a kérelmével kapcsolatban ismert általános és egyedi információknak”, és ezeket mindig az Európai Unió Alapjogi Chartájával összhangban kell alkalmazni ⁽¹⁰⁵⁾.

A mutatókat a belső hitelesség, a külső hitelesség és a valószerűség szerint lehet csoportosítani.

10. ábra. Szavahihetőségi mutatók

Minden lényeges tény értékelésekor törekedni kell arra, hogy az összes alkalmazható szavahihetőségi mutatót felhasználjuk. Azonban nem minden mutató egyformán releváns a nyilatkozatok értékelése szempontjából, attól függően, hogy miről van szó. Ha egy szavahihetőségi mutató nem alkalmas egy adott lényeges tény értékelésére, akkor nem lehet használni.

Figyelembe kell venni azokat a tényezőket is, amelyek torzításokhoz vezethetnek

A kérelmező személyes körülményei és a meghallgatás körülményei befolyásolhatják a kérelmező nyilatkozatait. A szavahihetőségi mutatók alkalmazásakor figyelembe kell venni azokat a tényezőket is, amelyek torzításokhoz vezethetnek. Lásd a [2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a kialakult képet](#).

2.2.1. A belső hitelességi mutatók alkalmazása

A belső hitelesség a kérelmező nyilatkozatainak és a kérelmező által benyújtott egyéb

bizonyítékoknak – beleértve az írásbeli nyilatkozatokat és az okirati bizonyítékokat –

értékelésére vonatkozik. A belső hitelesség magában foglalja a kellő részletességre és következetességre vonatkozó mutatókat, amelyek a közös európai menekültügyi rendszer keretében – Igazságügyi elemzés). Második kiadás (2023). 120–121. o.

konkrétságra, valamint a koherenciára és a következetességre vonatkozó szavahihetőségi mutatókat is.

Kellő részletesség és konkrétság

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kellő részletességre és konkrétságra vonatkozó mutató arra utal, hogy a kérelmező hogyan él meg és fogalmaz meg egy eseményt, valamint megmutatja az ezzel kapcsolatos részletesség mértékét és jellegét.

Általában a személyesen átélt élményekről szóló beszámoló gyakran több részletet tartalmaz, például kitér az érzékszervi részletekre, érzésekre vagy megfigyelésekre, mint egy olyan személy beszámolója, akinek nem voltak ilyen élményei. Különösen igaz ez akkor, ha az élmény nemrég történt, vagy hatással volt az illető életére. Még ha különböző emberekkel hasonló dolgok történhetnek is meg, az egyes emberek ugyanazt az eseményt soha nem ugyanúgy élik meg és idézik fel. A kellő részletesség és konkrétság megköveteli, hogy a kérelmező az eseményt saját szemszögéből, szubjektív kameraként írja le, nem pedig általános perspektívából.

Bevált gyakorlat

Annak érdekében, hogy elmagyarázza a kérelmezőnek, hogy milyen részletesen és konkrétan kell beszámolnia egy adott múltbeli eseményről, példaként leírhat egy rövid eseményt, amely Önnel történt, arra összpontosítva, hogy mit látott, hallott, érzett és gondolt az esemény során. Ezt a magyarázatot fel kell jegyeznie az interjú átiratában, hogy a döntéshozó számára egyértelmű legyen, hogyan kérték meg a kérelmezőt arra, hogy részletesebb vagy konkrétabb nyilatkozatot tegyen.

A nem kellően részletes és konkrét nyilatkozat nem feltétlenül vezet ahhoz, hogy negatívan ítélik meg a szavahihetőséget. Először is, a részletesség és a konkrétság hiányának a helyzet vagy esemény általános leírásával összefüggő lényeges tény szempontjából központi jelentőségűnek kell lennie. Másodszor, észszerű elvárásokat kell támasztani azzal kapcsolatban is, hogy a kérelmező mennyire részletesen és konkrétan írja le az eseményt, például attól függően, hogy milyen mértékben élte át személyesen az eseményt vagy helyzetet, vagy hogy az esemény vagy egy adott részlet mennyire volt fontos vagy jelentéktelen a kérelmező számára abban a pillanatban.

Ezenkívül szem előtt kell tartani, hogy a kérelmezőtől észszerűen elvárható részletesség és konkrétság a személyes és környezeti körülményeitől, különösen a torzító tényezőktől függően változik. A torzító tényezők észszerű magyarázatot adhatnak arra, hogy a kérelmező miért nem emlékszik bizonyos események részleteire (részletesebben lásd: [2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a kialakult képet kialakult képet](#)). Mielőtt bármilyen megállapítást tenne a kellő részletességről vagy konkrétumokról, győződjön meg arról, hogy a kérelmező tisztában volt-e azzal, hogy a személyes meghallgatás során milyen részletes és konkrét közlési mód várható el tőle. Győződjön meg arról is, hogy az meghallgatás olyan módon zajlott, hogy a kérelmező részletekkel tudjon szolgálni. A nem

kellő részletesség tehát nem minden esetben befolyásolja a kérelmező nyilatkozatainak szavahihetőségét.

Példa a memória működése fényében észszerűen elvárható részletességre és konkrétumokra: [Egy „B” országból származó aktivista esete](#)

A kérelmező azt állította, hogy részt vett egy tüntetésen, és okostelefonjával lefilmezte az eseményt. A biztonsági erők a telefonját követelték, majd önkényesen őrizetbe vették, miután nem volt hajlandó átadni az okostelefonját. Ön ügyintézőként több kérdést is feltesz a kérelmezőnek az esemény kontextusával kapcsolatban, például hogy milyen épületek voltak a tüntetés helyszíne körül, és megkérdezi, hogyan néztek ki az őt letartóztató rendőrök, de nem kap részletes válaszokat.

Ön úgy dönt, hogy magyarázatot kér a kérelmezőtől arra, hogy miért nem írja le részletesebben az összefüggéseket. A kérelmező azt válaszolja, hogy nem emlékszik arra, hogyan néztek ki az épületek vagy a rendőrök, mert figyelmét arra összpontosította, hogy megpróbálja megosztani az interneten az általa felvett videót, még mielőtt a rendőrök megszerzik a telefonját, és mert félt ebben a helyzetben. Amikor a kérelmezőt arra kéri, hogy saját szemszögéből írja le, mi történt az okostelefonnal, hosszasan magyarázza, hogy az okostelefonja kameráján keresztül hogyan látta a tüntetést, és hogyan sikerült megosztania a videót az interneten, mielőtt elvették volna a telefonját. Részletesen leírja azt is, hogy milyen indítékból vett részt a tüntetésen, annak ellenére, hogy félt, hogy valami rossz fog történni – ahogyan az korábban be is következett –, és mit érzett, amikor megosztotta a videót, és letartóztatták.

Azt a következtetést lehet levonni, hogy kezdeti nem kellő részletesség és konkrétumok a torzító tényezőknél tudható be, amelyek az emlékezet működésével (lásd: [2.3.1.a\) A memória működése](#)) és az interjú lefolytatásának módjával (lásd: [2.3.2 Az ügyintézővel kapcsolatos tényezők](#)) függenek össze. Az is megállapítható, hogy a kérelmező részletes és konkrét beszámolót adott a tüntetésen történt eseményekkel kapcsolatos lényeges tény alapvető elemeiről.

Koherencia és következetesség

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A koherenciára és következetességre vonatkozó mutató arra utal, hogy a kérelmező nyilatkozataiban, valamint a nyilatkozatok és a kérelmező által benyújtott egyéb bizonyítékok között nincs eltérés vagy ellentmondás. Ez a következőkre vonatkozik:

- a kérelmező szóbeli vagy írásbeli nyilatkozatai általában véve;
- a kérelmező által az eljárás során különböző időpontokban tett nyilatkozatok;
- a kérelmező által benyújtott egyéb bizonyítékok (lásd: [1.1.2. A kérelem szempontjából releváns bizonyítékok összegyűjtése](#))

A valóban megélt tapasztalatokról általában koherensebben és következetesebben lehet beszámolni. A részletességhez és a konkrét jelleghez hasonlóan nem csak az inkohérens és nem következetes beszámolók vezethetnek a szavahihetőségről tett negatív megállapításhoz.

Nem ritka, hogy a beszámoló kisebb eltéréseket tartalmaz. Viszont nem maradhat semmilyen jelentős eltérés vagy ellentmondás, amelyre a kérelmező nem adott kielégítő magyarázatot.

A kérelmezőtől észszerűen elvárható koherencia és következetesség a személyes és környezeti körülményeitől, különösen a torzító tényezőktől függően változik. A koherenciára és következetességre vonatkozó megállapítások előtt győződjön meg arról, hogy a kérelmező tisztában volt azzal, hogy a személyes meghallgatás során milyen szintű koherenciát és következetességet várnak el tőle, és hogy a meghallgatás olyan módon zajlott, amely lehetővé tette a kérelmező számára, hogy ilyen nyilatkozatokat tegyen. A kérelmező számára lehetőséget kell biztosítani arra is, hogy tisztázza a lényeges tény megítélése szempontjából központi jelentőségű ellentmondásokat vagy következetlenségeket. A következetlenség ezért nem minden helyzetben érinti a szavahihetőséget.

A viselkedést nem szabad a szavahihetőség mutatójának tekinteni

A viselkedés alatt a nonverbális kommunikációt és magatartást értjük, mint például a hangszín, a modor, a szemkontaktus, az arckifejezés stb. Ezek a jelek a személyes meghallgatás során láthatók.

A viselkedést soha ne tekintsük a szavahihetőség mutatójának. A nonverbális jelek nem univerzálisak, mivel jelentésük kulturálisan konstruált, és olyan személyes vonások befolyásolják, mint az életkor, a nem, az iskolázottság vagy a pszichológiai állapot. A kérelmező viselkedésén alapuló megállapítások gyakran egyszerű feltételezések és zsigeri érzések alapján hozott, szubjektív ítéletek.

2.2.2. A külső hitelességi mutatók alkalmazása

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A külső hitelesség a kérelmező által tett állítások és az eljáró hatóság rendelkezésére álló bizonyítékok – beleértve a COI-t, a szakértői bizonyítékokat vagy más külső bizonyítékokat – közötti összhangra utal.

Különböző típusú bizonyítékok állhatnak rendelkezésünkre. Bizonyos bizonyítékokat aktívan az ügyintézőnek kell összegyűjtenie, mivel a kérelmezőnél jobb helyzetben lehet ahhoz, hogy hozzáférjen ezekhez a bizonyítékokhoz, különösen a COI-hoz ⁽¹⁰⁶⁾. Meg lehet fontolni azt is, hogy a kérelem megfelelő vizsgálata szempontjából releváns szakértői véleményt, például orvosi bizonyítékot szerezzünk be ⁽¹⁰⁷⁾. A rendelkezésre álló bizonyítékokra vonatkozó további információkért lásd: [1.1.2. A kérelem szempontjából releváns bizonyítékok összegyűjtése](#).

Összhang a COI-val

⁽¹⁰⁶⁾ Az EUB által a C-277/11. számú [M.M. kontra Minister for Justice, Equality and Law Reform \(Írország\)](#) ügyben hozott 2012. november 22-i ítélet (EU:C:2012:744). Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽¹⁰⁷⁾ Lásd az átdolgozott APD 18. cikkének (1) bekezdését.

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A származási országgal kapcsolatos összes releváns tény figyelembevételével mindig értékelni kell, hogy a kérelmező nyilatkozatai összhangban vannak-e a COI-val.

Az átdolgozott QD 4. cikke (3) bekezdésének a) pontja – A tények és körülmények értékelése

(3) A nemzetközi védelem iránti kérelem értékelése egyedi alapon, a következők figyelembevételével történik:

a) a kérelemre vonatkozó határozat meghozatalának időpontjában a származási országra vonatkozó valamennyi releváns tény, ideértve a származási ország törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit, valamint azok alkalmazási módját is;

A COI megerősítheti vagy megcáfolhatja a kérelmező állításait. A kérelmező azon állításai, amelyeket a COI alátámaszt, összhangban vannak a COI-val, míg azok az állítások, amelyeknek a COI ellentmond, nem állnak összhangban vele. A COI gyakran kontextusba helyezi a kérelmező állítását, de ritkán tudja bizonyítani, hogy egy bizonyos múltbeli esemény megtörtént egy bizonyos személlyel. Így a COI ritkán meghatározó bizonyíték annak megítélésében, hogy egy lényeges tényt elfogadnak-e vagy elutasítanak.

Ha a megfelelő COI-kutatás után nem áll rendelkezésre COI, az nem feltétlenül eredményezi a szavahihetőség negatív megítélését. A COI számos okból nem állhat rendelkezésre, például azért, mert nem jelentik be azokat a kockázatokat, amelyeknek bizonyos marginalizált csoportok a származási országban ki lehetnek téve ⁽¹⁰⁸⁾, vagy mert a származási országban gyorsan változik a helyzet. Mielőtt következtetéseket vonna le, mérlegelnie kell, hogy mennyire valószínű, hogy a COI-kutatás tárgyát képező elemekről rendelkezésre áll releváns COI.

Kapcsolódó EUAA kiadvány

A származásiországi információknak a szavahihetőség értékelésében való felhasználásáról további információkat és példákat talál az EASO kiadványában: [Gyakorlati útmutató a menedékjog iránti kérelmek elbírálása során a származásiországi információk ügyintézők általi felhasználásáról](#). 2020. december. 3.3. A nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálása című pont.

Összhang az igazoló dokumentumokkal és egyéb bizonyítékokkal

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az igazoló dokumentumok és egyéb bizonyítékok közé tartozhatnak a családtagok és tanúk nyilatkozata, más állami hatóságok dokumentumai, a szakértői jelentések és az orvosi értékelések. Ezek a bizonyítékok alátámasztják a kérelmező nyilatkozatait, illetve ⁽¹⁰⁸⁾ További információkért lásd: UNHCR. *A nemzetközi védelemről szóló 1. sz. iránymutatás. Nemi hovatartozással kapcsolatos, ill. nem a nemre alapuló szexuális irányultságok, szexuális identitás és 1967. évi jegyzőkönyv 1A(2) bekezdésének bizonyítékai*. 2002. május 7-án a kérelmező nyilatkozatait, illetve ⁽¹⁰⁹⁾ UNHCR. *A nemzetközi védelemről szóló 1. sz. iránymutatás. A szexuális irányultságon és/vagy nemi identitáson alapuló menedékjogi kérelmek a menekült helyzetére vonatkozó 1951. évi egyezmény és az 1967. évi jegyzőkönyv 1A(2) bekezdésének összefüggésében.* 2012. október 23., 66. pont.

ellentmondhatnak azoknak. Kiindulópontként már a szavahihetőségi mutató alkalmazása előtt értékeli e bizonyíték bizonyító erejét.

A belső hitelesség értékeléséhez hasonlóan nem minden ellentmondás vezet a szavahihetőség negatív megítéléséhez. Meg kell vizsgálni, hogy az ellentmondások a lényeges tény központi elemeire vonatkoznak-e, és hogy milyen szintű következetesség várható el a kérelmezőtől. Ezt a torzítást eredményező tényezők és a nyilatkozatok kontextusának fényében kell vizsgálni. Ha vannak olyan bizonyítékok, amelyek ellentmondanak a kérelmező állításainak, akkor ezekkel foglalkozni kell, és lehetőséget kell adni a kérelmezőnek, hogy megmagyarázza az ellentmondásokat, és ezt a magyarázatot figyelembe kell venni a szavahihetőség értékelése során.

Példa a családtagok nyilatkozatai közötti összhangra: [Egy „A” országból származó fiatalember esete](#)

A kérelmező öccsével együtt nemzetközi védelemért folyamodott. A személyes meghallgatáson mindketten elmondták, hogy szüleik döntése alapján hagyták el a származási országot, miután egy terrorista csoport azt követelte apjuktól, hogy a kérelmező és öccse csatlakozzon a szervezethez.

A kérelmező részletesen leírja, hogy az apja mellett volt, amikor a terrorista csoport megkereste őket, hogy csatlakozzon hozzájuk, és hogyan mesélte neki a rokona, hogy a szomszédos faluban erőszakkal fiatal férfiakat toboroznak. A kérelmező öccse viszont csak homályos nyilatkozatokat tett. Elmesélte, hogy az édesanyja hogyan mondta neki, hogy el kell menekülnie a bátyjával, mert fegyveres férfiak állandóan őt keresik, és hogy mennyire félt, miután megtudta ezt.

Őn észreveszi, hogy a nyilatkozatok olyan ellentmondásokat tartalmaznak, amelyek a lényeges tény központi vonatkozásai tekintetében nem jelentéktelenek. Mielőtt következtetést vonna le a két nyilatkozat közötti összhangról, figyelembe kell vennie a torzító tényezőket és a körülményeket, amelyek magyarázatot adhatnak az eltérő állításokra (lásd a [2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a kialakult képet](#) című pontot).

Figyelembe kell vennie a múltbeli eseményekkel és a memória működésével kapcsolatos összefüggéseket is (lásd: [2.3.1.a\) A memória működése](#)). A kérelmező úgy írja le az eseményeket, hogy egyes helyzetekben közvetlenül részt vett, míg öccse úgy magyarázza el az eseményeket, ahogyan azt az édesanyja mesélte neki. Figyelembe veheti az életkorukat is (lásd: [2.3.1.d\) Életkor](#)), mivel a kérelmező fiatal felnőtt volt, amikor ezek az események történtek, testvére pedig gyermek, aki kevésbé volt érett arra, hogy megértse és leírja, mit jelentettek az események. Azt lehet feltételezni, hogy a kérelmező és testvére nyilatkozatai észszerű mértékben összhangban vannak, ezért nem kell magyarázatot kérni a kérelmezőtől az ellentmondásosnak tűnő nyilatkozatokra.

2.2.3. A valószínűségi mutató alkalmazása

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A valószínűség arra utal, hogy mi lehetséges, illetve mit lehet elhinni az általánosan elfogadott információkkal, például a fizika törvényeivel vagy az események megvalósítható menetével kapcsolatban.

A találgatások és szubjektív feltételezések vagy előítéletek elkerülése érdekében körültekintően kell alkalmazni a valószínűség fogalmát.

- Egy esemény nem valószínűtlen pusztán azért, mert valószínűtlen. Igenis bekövetkeznek valószínűtlen események. Az egymást követő valószínűtlen események azonban valószínűtlennek tűnhetnek, különösen akkor, ha más szavahihetőségi mutatók ugyanebbe az irányba mutatnak;
- A valószínűséget csak akkor kell figyelembe venni, ha a kérelmező lehetőséget kapott a valószínűtlennek tűnő nyilatkozatok pontosítására;
- A valószínűségre vonatkozó megállapításokat objektíven igazolható érveléssel kell alátámasztani;
- A valószínűségi mutató csak más szavahihetőségi mutatókkal együtt használható.

Egy tény lehet teljesen valószínű, ha a kérelmező körülményeinek összefüggésében vizsgálják, beleértve a nemet, az életkort, a szexuális irányultságot, a nemi identitást, az iskolai végzettséget, a társadalmi és kulturális hátteret, az élettapasztalatokat és a származási országban vagy a szokásos tartózkodási helyen fennálló körülményeket. Tisztában kell lennie azzal, hogy az Ön és a kérelmező nézőpontja eltérő lehet, ami magyarázatot adhat a látszólagos valószínűtlenségre.

2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a kialakult képet

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A bizonyítékok benyújtásának képességét és módját számos tényező torzíthatja, ami magyarázatot adhat például a kérelmező nyilatkozatainak nem kellő részletességére vagy ellentmondásaira. A szavahihetőség értékelése során a következő tényezőket kell figyelembe venni:

- A kérelmezővel kapcsolatos tényezők;
- Az értelmezéssel és az interjúhelyzettel kapcsolatos tényezők;
- Az ügyintézővel kapcsolatos tényezők.

Torzítást okozó tényezők mindig létezni fognak, és ezeket nem lehet elkerülni. A személyes meghallgatás ⁽¹⁰⁹⁾ és a szavahihetőség értékelése során azonban tisztában kell lenni velük, hogy minimalizálni lehessen hatásukat ⁽¹¹⁰⁾.

Tartsa szem előtt az interjútechnikák hatását

A személyes elbeszélgetés során alkalmazott interjútechnikák befolyásolhatják a kérelmező nyilatkozatait: a kérdéseket a személyes körülményeket figyelembe vevő módon teszik-e fel; a kérelmezőnek elmagyarázzák-e, hogy mit várnak el tőle; a kérdéseket könnyen érthető sorrendben teszik-e fel. Ezért fontos figyelembe venni a személyes meghallgatás lefolytatásának módját, amikor azt vizsgáljuk, hogy a torzításokhoz vezető tényezők hogyan befolyásolhatják a nyilatkozatokat. További információért lásd: [1.1.1.b\) Az ügyintéző vizsgálati kötelezettségének teljesítése](#).

A torzító tényezők egyszerre is bekövetkezhetnek, és összefonódhatnak egymással. Az alábbi szakaszok nem teljes körűen felsorolják a leggyakoribb tényezőket.

2.3.1. A kérelmezővel kapcsolatos tényezők

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A torzító tényezők befolyásolhatják a kérelmező azon képességét, hogy felidézze és elmesélje a lényeges tényeket, valamint azt, hogy képes-e megbirkózni az interjúhelyzettel. A torzító tényezők azonosíthatók a kérelemben rendelkezésre álló dokumentumokban, például az életkorral vagy az egészségi állapottal kapcsolatban, míg más tényezőket az ügyiratban szereplő háttér adatokban találunk meg, mint például a nem vagy az iskolai végzettség. A kérelmező nyilatkozataiban felszínre kerülhetnek olyan tényezők is, amelyek például a memória működésével vagy a megőrzéssel és a szegyenérzettel, illetve a kérelmező fizikai megjelenésével és viselkedésével kapcsolatosak, például a félelem, a trauma vagy a mentális egészségi állapot kifejeződése.

⁽¹⁰⁹⁾ A személyes meghallgatás lefolytatásával kapcsolatos további információkért lásd: EASO. [Gyakorlati útmutató: Személyes meghallgatás](#), 2014. december.

⁽¹¹⁰⁾ Az átdolgozott APD 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében: „a tagállamok biztosítják, hogy a kérelmek megvizsgálására és a kérelmek tárgyában történő határozathozatalra egyénileg, tárgyilagosan és pártatlanul kerüljön sor”. Az átdolgozott APD 15. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében: *A tagállamok biztosítják, hogy a meghallgatást végző személy képes legyen a kérelem hátterében álló személyes és általános körülmények figyelembevételére, ideértve a kérelmező kulturális gyökereit, nemét, szexuális irányultságát, nemi azonosságát vagy kiszolgáltatott helyzetét is.*

Tartsa szem előtt saját szakértelmének korlátait

Önnek nincs képesítése arra, hogy diagnosztizálja a kérelmezőt, vagy a menekültügyi eljárás keretében a hivatali minőségén kívül értékelést végezzen. Szükség esetén a nemzeti iránymutatásoknak megfelelően utalja a kérelmezőt szakmai támogatásra vagy értékelésre, például orvosi és pszichológiai támogatásra vagy életkor-meghatározásra (további információkért lásd: [1.1.2. A kérelem szempontjából releváns bizonyítékok összegyűjtése](#)). Mindazonáltal megfigyeléseket tehet a lehetséges torzító tényezőkre vonatkozóan.

Az alábbi, nem teljes körű felsorolás áttekintést nyújt arról, hogy a kérelmezővel kapcsolatos tényezők hogyan vezethetnek torzításokhoz.

(a) A memória működése

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kérelmezők gyakran csak az emlékeikre támaszkodhatnak a nyilatkozataikban. A dátumok felidézése, a múltban történt események részleteinek felidézése, a visszatérő események megkülönböztetése vagy a megismert emberek leírása nagyon nehéz feladat lehet. Ahhoz, hogy reális elvárásokat támaszthassunk a nyilatkozatokon keresztül megszerezhető információkkal kapcsolatban, fontos megérteni, hogyan működik az emberi memória. Annak mérlegelése, hogy a memória működése hogyan befolyásolhatja a nyilatkozatokat, minden kérelmező esetében releváns.

Az emberi emlékezetnek megvannak a maga rétegei és korlátai. Az emlékek nem az események szó szerinti rögzítése, hanem az események személyes megtapasztalásának rekonstrukciója. Ez a rekonstrukció olyan, mintha egy kirakós játékot raknánk össze az agy különböző területein szétszórt darabokból. Azt, hogy ezeket a darabokat hogyan rakjuk össze újra, számos különböző tényező határozza meg, például a rekonstrukció idején meglévő tudás, a rekonstrukció idején meglévő érzések és az, hogy mi hívja elő az emlékeket. Ennek eredményeképpen az emlékek idővel változnak, és a bizonyos fokú következtetlenség elkerülhetetlen. Az emlékezetünkben lévő hézagokat tudatosan vagy öntudatlanul, de kitöltjük a témához általánosan kapcsolódó információkkal ⁽¹¹¹⁾.

⁽¹¹¹⁾ EUAA. [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (A bizonyítékok és a szavahihetőség értékelése a közös európai menekültügyi rendszer keretében – Igazságügyi elemzés). Második kiadás (2023). 254–259. o.; S. Black, L. J. Levine és T. M. Lauhere. „Autobiographical remembering and hypernesia: A comparison of older and younger adults”. *Psychology and Ageing*. 14. kötet (1999). 671–682. o.; M. Conway és E. Holmes. „Memory and the law: Recommendations from the scientific study of human memory”. *The British Psychological Society Press* (2008). 2. o., idézi: UNHCR. [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (A bizonyítékon túl – A szavahihetőség vizsgálata az EU tagállamainak menekültügyi rendszereiben). (2013). 57. o.; M. A. Conway és C. Loveday. „Remembering, imagining, false memories & personal meanings, *Consciousness and Cognition*” (2015). 574–581. o.; I. E. Hyman és E. F. Loftus. „Errors in autobiographical memory”. *Clinical Psychology Review* (1998). 933–947. o., idézi: Abo Akademi University & Free University Amsterdam. [Psychological assumptions underlying credibility assessments in Finnish asylum determinations](#) (2021). 4–5. o.

A múltbeli események felidézésekor szolgáltatott információk több okból is változhatnak ⁽¹¹²⁾.

- **Figyelem a múltbeli esemény során.** Az emberek hajlamosak pontosan emlékezni azokra az információkra, amelyeket (érzelmi) fontosnak tartanak, valamint az esemény azon aspektusaira, amelyek felkeltették a figyelmüket, és amelyek az emlékezet központi részleteit alkotják. Más információra adott esetben nem is emlékszik, mivel az érintett személy számára az periférikus;
- **A múltbeli esemény jelentősége.** Könnyebben emlékezünk azokra az eseményekre, amelyek valamilyen módon kiemelkednek. A hétköznapi, mindennapi emlékek sokkal általánosabbak, és inkább arra összpontosítanak, hogy „hogyan szoktak történni a dolgok”, semmint arra, hogy pontosan mi történt. A szocializáció befolyásolhatja azt, hogy mit tekintünk „a dolgok normális menetének”, mert ezek a dolgok visszatérőek és társadalmilag elfogadottak;
- **Apró részletek.** Az események részletei gyakran a rövidtávú memóriánkban vannak kódolva, de nem tárolódnak a hosszú távú memóriánkban, ami nagyon megnehezíti vagy akár lehetetlenné is teszi a felidézésüket. Ez különösen igaz az időbeli információkra, mint például a dátumok, időpontok, gyakoriság és időtartam, a mindennapi tárgyak, például érmék vagy bankjegyek megjelenése, a pontos nevek és a szóbeli interakciók szó szerinti reprodukálása. Az ilyen részletekre vonatkozó emlékezet nagyon megbízhatatlan;
- **Ismételt események.** Az ismétlődő események emlékei általános vagy „sematikus emlékekké” keverednek össze. Ha hasonló eseményeket többször is átélünk, valószínűleg emlékezni fogunk arra, hogy mi történt jellemzően az események során, de nehéz lesz felidézni, hogy mi történt az egyes esetekben, hacsak egy adott eset nem emelkedik ki különösen;
- **A múltbeli esemény óta eltelt idő.** Minél több idő telt el az esemény óta, annál kevesebb konkrét részletre emlékeznek az emberek. Egy esemény alapvető részletei jobban megmaradnak, és kevésbé hajlamosak arra, hogy idővel megváltozzanak az emlékeinkben, szemben a perifériás részletekkel;
- **Ismételten felidézett emlék.** Az ismételt felidezés gyakran vezet az emlékek részletesebb leírásához. Az emberek egy emlék minden egyes felidézésekor több és/

⁽¹¹²⁾ H. Evans Cameron. „Refugee status determinations and the limits of memory”. *International Journal of Refugee Law*. 22. kötet (2010). 469–511. o.; S. A. Christianson és M. A. Safer. „Emotional events and emotions in autobiographical memories”, in: D. C. Rubin (szerk.). *Remembering our past: Studies in autobiographical memory*. Cambridge (2005), 218–241. o., idézi: EUAA. [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (A bizonyítékok és a szavahihetőség értékelése a közös európai menekültügyi rendszer keretében – Igazságügyi elemzés). Második kiadás (2023). 169–170. o.; Magyar Helsinki Bizottság. [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#). 1. kötet (2013) 67–80. és 85. o.; J. Herlihy, L. Jobson és S. Turner. *Just tell us what happened to you: Autobiographical memory and seek asylum*. (2012). 661–676. o., idézi: Abo Akademi University & Free University Amsterdam. [Psychological assumptions underlying credibility assessments in Finnish asylum determinations](#) (2021). 5. o.; C. Peterson and N. Whalen. „Five years later: Children's memory for medical emergencies”. *Applied Cognitive Psychology*. 15. kötet (2001). 7–24. o., idézi: UNHCR. [The heart of the matter: A multidisciplinary training manual](#) (2014). 67–68. o.; J. Herlihy és S. Turner. „The psychology of seek protection”. *International Journal of Refugee Law*. 21. kötet (2009). 181. o.; J. Cohen. „Questions of credibility: Omissions, discrepancies and errors of recall in the testimony of asylum seekers”. *International Journal of Refugee Law*. 13. kötet (2001). 293–309. o.; M. Eastmond. „Stories as lived experience: Narratives in forced migration research”. *Journal of Refugee Studies*. 20. kötet (2007). 248–264. o.; B. Tversky és E. J. Marsh. „Biased retellings of events yield biased memories”. *Cognitive Psychology*. 40. kötet (2000). 1–38. o., és H. Evans Cameron. „Refugee status determinations and the limits of memory”. *International Journal of Refugee Law*. 22. kötet (2010). 506. o., idézi: UNHCR. [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (A bizonyítékon túl – A szavahihetőség vizsgálata az EU tagállamainak menekültügyi rendszereiben). (2013). 57–60. o.

vagy más részletre emlékeznek, míg más részletek kimaradhatnak, így az emlék minden alkalommal másképp idéződik fel;

- **A kontextus, amelyben az emlék felidéződik.** Hajlamosak vagyunk önkéntelenül is megváltoztatni az emlékeinket, még olyan mértékben is, hogy az hamis emlékekről vagy részletekről számolunk be. Sok függ a célközönségtől és a beszámoló céljától, az emlékek visszakeresésének formájától, a kérdésfeltevés módjától és a kérdés típusától is.

A memória működésének módját kellően figyelembe kell venni, amikor a következetesség és a részletesség szempontjából értékeljük a kérelmező nyilatkozatait.

Példák gyakorlati megfontolásokra

- Biztosítani kell, hogy az esemény központi elemeit a kérelmező saját szemszögéből mélyrehatóan feltárjuk. Számítson arra, hogy a kérelmező csak a számára legjelentősebb szempontokról ad részletesebb és következetesebb beszámolót;
- A kisebb részleteket csak akkor vegye figyelembe, ha azok személyesen fontosak a kérelmező számára. Például egy esemény időpontjára vonatkozó részletek megbízhatóbbak lehetnek, ha a kérelmező számára személyesen fontos dolgok alapján értékeljük őket, és nem a naptár szerint, hogy mikor történtek;
- Kérje meg a kérelmezőt azon szempontok felidézésére, amelyek az eredeti nyilatkozatban nem voltak elég részletesek vagy következetesek. Számítson arra, hogy a kérelmező hasonló módon csak az esemény lényegi vonatkozásait és a számára személyesen fontos szempontokat meséli el újra, mivel a nyilatkozatok több részletet is tartalmazhatnak, és ezek a részletek másodszorra nem biztos, hogy ugyanazok lesznek;
- A meghallgatás során kerülje az irányító kérdéseket, mivel ezek közvetlenül befolyásolhatják az emlékezést és magát a rekonstrukciós folyamatot. Ne feledje, hogy az interjútechnikák hatással vannak arra, hogy az információk hogyan kerülnek elő a memóriából.

(b) Trauma

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A nemzetközi védelmet kérelmezők általában sokkal inkább ki vannak téve a negatív életeseményeknek, mint a lakosság egésze ⁽¹¹³⁾. A trauma, amelyet úgy határoznak meg, mint „egy (rövid vagy hosszú ideig tartó) kivételesen fenyegető vagy katasztrofális jellegű, stresszhatást okozó eseménynek vagy helyzetnek” való kitettség ⁽¹¹⁴⁾, nagy hatással van az emlékezetre és a viselkedésre. A trauma és annak következményei, mint például a

⁽¹¹³⁾ UNHCR. *Beyond Proof: Credibility Assessment in EU Asylum Systems* (A bizonyítékon túl – A szavahihetőség vizsgálata az EU tagállamainak menekültügyi rendszereiben). (2013). 61. o.

⁽¹¹⁴⁾ Egészségügyi Világszervezet. [ICD-10](#). 2016. évi változat.

poszttraumás stressz-zavar (PTSD), különösen a múltbeli eseményekre való emlékezés és azok bemutatásának képességét befolyásolják ⁽¹¹⁵⁾.

A trauma különböző következményekkel járhat a memória működésére nézve. A traumatikus élmények emlékei gyakran több szempontból is különböznek a normális (önéletrajzi) emlékektől ⁽¹¹⁶⁾.

- **Gyenge memória.** A trauma a szervezet vészhelyzeti reakciója miatt rossz memóriához vezethet, és emiatt nehézséget okoz a traumatikus események felidézése. A poszttraumás stressz-zavar okozhat túlzottan általános emlékezetet, amikor a személynek nehézséget okoz a múltbeli traumatikus események, valamint az élete más aspektusainak felidézése;
- **Hipermnézia.** A traumatikus esemény néha rendkívül részletesen tárolódik el az emlékezetben, annak ellenére, hogy a trauma tipikus tünete a rossz emlékezet;
- **Érzékszervi benyomások.** A traumatikus emlékeket olyan érzékszervi részletek jellemezhetik, mint érzelmek, érzések, hangok, szagok vagy vizuális képek. A normális (önéletrajzi) emlék egy verbális történet, míg egy traumáról szóló verbális beszámolót nem feltétlenül tárolt el az emlékezet. Ezért előfordulhat, hogy egy kérelmező, aki átélt egy traumatikus eseményt, nem képes részletes, koherens szóbeli beszámolót adni az eseményről, egyszerűen azért, mert nem létezik ilyen;
- **Töredezettség.** A traumatikus emlékek töredékesek lehetnek, mivel nem alkotnak teljes képet az időrendi eseményekről. A traumatikus emlékek egyes elemei élénken felidéződhetnek, mintha a jelenben történtek volna. Ezek az úgynevezett villanásszerű emlékek, amelyek gyakran nem jól kapcsolódnak bele az események időrendjébe. A legszélsőséges esetben disszociatív visszaemlékezésekből állnak, amikor a személy újra teljes egészében átéli a traumatikus eseményt, és elveszíti a kapcsolatot a jellel;
- **Elkerülés.** A normális (önéletrajzi) emlékekkel ellentétben, amelyek önként rekonstruálódnak és egyértelműen a múltba helyeződnek, a traumatikus emlékeket az érintett nem feltétlenül idézi fel önként, így önvédelemből, öntudatlanul elkerüli őket. Viszont érzékszervi impulzusok vagy a traumatikus eseményre vonatkozó emlékeztetők kiválthatják ezeket az emlékeket. Más személyek például a ruházatuk, a hangjuk vagy a parfümjük révén tudtukon kívül is kiválthatnak ilyen emlékeket;

⁽¹¹⁵⁾ J. Herlihy, L. Jobson és S. Turner. Just tell us what happened to you: „Autobiographical memory and seek asylum”. *Applied Cognitive Psychology*. 26. kötet (2012). 661-676. o., idézi: UNHCR. [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (A bizonyítékon túl – A szavahihetőség vizsgálata az EU tagállamainak menekültügyi rendszereiben). (2013). 61. o.; Magyar Helsinki Bizottság. [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#). 1. kötet (2013). 93. o.

⁽¹¹⁶⁾ C. Brewin, J. D. Gregory, M. Lipton és N. Burgess. „Intrusive images in psychological disorders: Characteristics, neural mechanisms and treatment implications”. *Psychological Review*. 117. kötet (2010). 210–232. o.; J. Herlihy és S. Turner. „Should discrepant accounts given by asylum seekers be taken as proof of deceit?”. *Torture*. 16. kötet (2006). 86. és 176. o.; és J. Cohen. „Questions of credibility: Omissions, discrepancies and errors of recall in the testimony of asylum seekers”. *International Journal of Refugee Law*. 13. kötet (2001). 293–309. o., idézi: UNHCR. [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (A bizonyítékon túl – A szavahihetőség vizsgálata az EU tagállamainak menekültügyi rendszereiben). (2013). 63. o.; A. Vredeveltdt, Z. Given-Wilson és A. Memon. [Culture, trauma, and memory in investigative interviews](#). 2023. április 22. 3–7. o.; EUAA. [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (A bizonyítékok és a szavahihetőség értékelése a közös európai menekültügyi rendszer keretében – Igazságügyi elemzés). Második kiadás (2023). 173–174. o.; Magyar Helsinki Bizottság. [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#). 1. kötet (2013). 100–103. o.

- **Fásultság.** A traumatizált személyek önkéntelenül is érzéketlennek tűnhetnek, mivel nem fejeznek ki semmilyen érzelmet, amikor a múltbeli traumatikus eseményeket írják le. Az is előfordulhat, hogy egy traumatizált személy magas szintű érzelmeket mutat.

Mivel a trauma gyakran befolyásolja azt, hogy az érintett mennyire részletesen és koherensen tudja felidézni és elbeszélni a múltbeli eseményeket, a szavahihetőséget a trauma ezen következményeinek megfelelő figyelembevételével kell értékelni. Ez azt jelenti, hogy amikor egy esetleges traumatikus esemény kapcsán ellentmondások merülnek fel, akkor ezen ellentmondásokra egészen más magyarázatokat kell figyelembe venni, mint egy olyan helyzetben, amikor nincs traumatikus élmény. Szükség lehet arra is, hogy a nyilatkozatokkal kapcsolatban nagyobb súlyt kapjanak az igazoló dokumentumok és egyéb bizonyítékok.

Példák gyakorlati megfontolásokra

- Gondoskodni kell arról, hogy a kérelmező a lehetséges mértékig szabadon, saját tempójában, megszakítások nélkül mesélhessen, ami segíthet az események kontextusának újrateremtésében és az elbeszélés strukturálásában;
- A traumatikus esemény körülményeiről gyűjtsön bizonyítékokat és nyilatkozatokat, ne pedig magáról az eseményről. Ezek a bizonyítékok és kijelentések nem feltétlenül torzulnak el ugyanolyan mértékben, mint a traumatikus eseményhez kapcsolódó emlékek. Ez is segíthet az újbóli traumatizálódás elkerülésében;
- Biztosítani kell, hogy az információkat a kérelmező saját tapasztalataihoz kapcsolódva, és ne az események időrendje alapján derítse ki, például tárja fel, hogy milyen gondolatmenetei és reakciói vannak a kérelmezőnek, milyen képekre, hangokra vagy szagokra emlékszik, illetve melyek a legnehezebb szempontok a számára;
- A szavahihetőség értékelése során inkább arra összpontosítson, hogy a traumatikus eseményt követően a traumának milyen hatása van a kérelmező életére és pszichéjére, semmint a traumatikus esemény konkrét részleteire;
- A traumatikus emlékeket azt elismerve kell értékelnie, hogy az emlékek nem feltétlenül időrendi vagy verbális beszámolóit az eseményeknek.

(c) Egyéb pszichológiai és egészségügyi problémák

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az, hogy a kérelmezőnek nehézséget okoz világos, koherens nyilatkozatokat tenni, a kérelmező egészségügyi problémáiból, fizikai bántalmazásából és függőségeiből is eredhet, ha például erős gyógyszert szed, értelmi fogyatékossgal él, depressziós, vagy alkohol- vagy kábítószerfüggő. Az adott állapottól függően többféle tényező befolyásolhatja a kérelmező nyilatkozatait, például a memória működése, a gondolkodási folyamatok vagy a koncentrációs képesség.

Megfelelően figyelembe kell venni a kérelmező pszichés és egészségügyi állapotát, különösen azt, hogy az hogyan befolyásolja a működését.

Példák gyakorlati megfontolásokra

- Gondoskodjon arról, hogy az értékelés során rendelkezésre álljanak a kérelmező (mentális) egészségi állapotára vonatkozó információk;
- Szükség esetén a nemzeti gyakorlatnak megfelelően küldj el a kérelmezőt egy támogató szolgálathoz vagy vizsgálatra, hogy jobban megértse, hogyan befolyásolhatja a lehetséges egészségi állapot a nyilatkozatokat.

(d) Életkor

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az életkor különösen fontos a gyermek kérelmezők esetében, mivel életkoruk és érettségük befolyásolja a nyilatkozataikat. Ez releváns megfontolás mind a nyilatkozatok megtételének ideje, mind pedig az esemény megtapasztalásának időpontja szempontjából, mivel a kérelmező gyermekkorában történt események ismeretét és megértését nagyban befolyásolja az akkori életkor.

Az életkor előrehaladtával javul az a képesség, hogy az eseményekről részletes és következetes beszámolót adjon. Az érettség és az életkor hatással van az önéletrajzi emlékezetre, ami befolyásolja a nyilatkozatokat ⁽¹¹⁷⁾.

- **A gyermek szemszöge.** A gyermekek általában másképp adnak tájékoztatást, mint a felnőttek. Ami egy felnőtt számára központi jelentőségű, nem biztos, hogy egy gyermek számára a narratíva magját képezi, és fordítva. Előfordulhat, hogy a gyermek figyelme az esemény során másra összpontosul, és/vagy az esemény nem ugyanolyan fontos a gyermek számára, mint a felnőtt számára;
- **Ismeretek az őket körülvevő dolgokról.** A gyermekek beszámolóit következtetlenség és hiányosak lehetnek, mivel a gyermekek esetében hiányozhat az események elméleti és absztrakt megértése, illetve nem egyértelmű kifejezéseket vagy felnőttektől hallott kijelentéseket használnak, amit viszont kulturális normák vezérelhetnek ⁽¹¹⁸⁾. Előfordulhat, hogy nem képesek részletes és következetes beszámolót adni a származási ország elhagyásának okairól, különösen akkor, ha a gyermek szülei vagy más rokonai döntöttek a távozásról;
- **Az igazoló dokumentumok rendelkezésre állása.** A gyermekek, különösen a kísérő nélküli kiskorúak, gyakran nem rendelkeznek a kérelmüket alátámasztó dokumentumokkal.

⁽¹¹⁷⁾ M. Pasupathi és C. Wainryb. „On telling the whole story: Facts and interpretations in autobiographical memory narratives from childhood through mid-adolescence”. *Developmental Psychology*. 46. kötet (2010). 735–746. o., idézi: UNHCR. [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (2014). 66. és 87. o.; Magyar Helsinki Bizottság. [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#). 2. kötet (2015). 100. és 113. o.

⁽¹¹⁸⁾ UNHCR. [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (2014). 71. o.

Fontos, hogy a meghallgatás gyermekbarát módon történjen. A gyermekek általában fogékonyabbak az irányító kérdésekre, és olyan információkkal szolgálnak, amelyekről azt hiszik, hogy hallani akarunk, és a kikérdezésük során váltogatják a válaszokat ⁽¹¹⁹⁾.

Mivel a gyermek életkora és érettsége befolyásolja azt, hogy milyen részletesen és koherensen tudja elmesélni a múltbeli eseményeket, a szavahihetőség értékelésekor figyelembe kell venni ezeket az eltéréseket. Ha a múltbeli eseményekkel kapcsolatban ellentmondások merülnek fel, akkor az ellentmondások magyarázatainak egész sorát figyelembe kell venni.

A gyermek életkorától, érettségétől és esetleges egyéb gyengeségeitől függően előfordulhat, hogy inkább más rendelkezésre álló információkra kell támaszkodni, és nem a gyermek saját nyilatkozataira. Ide tartozhatnak a törvényes gyám, a családtagok vagy az ügyvéd nyilatkozatai, illetve más rendelkezésre álló információforrások.

Példák gyakorlati megfontolásokra

- Koncentráljon arra, ami a gyermek számára fontos/központi jelentőségű, valamint arra, aminek ismerete elvárható a gyermektől;
- Biztosítani kell, hogy a személyes meghallgatás gyermekbarát módon folyjon, és a gyermek életkorához és érettségéhez igazított szóincset és kérdéseket használjon. Ez magában foglalja az egyszerű és konkrét szavak használatát az elvont fogalmak helyett, a nehéz szavak megmagyarázását példákkal, valamint az egyszerűsített nyelven megfogalmazott kérdéseket. Kerülni kell az irányító kérdéseket és a például az ismétlődő kérdések formájában kifejtett nyomásgyakorlást, mert a gyermekek nagyobb valószínűséggel változtatják meg beszámolójukat annak megfelelően, hogy megítélésük szerint mit várnak el tőlük.

Az életkor fontos lehet az idősek esetében is, mivel náluk csökkenhet a kognitív képesség, például a memória működése vagy a beszélgetés követésének képessége, valamint a fizikai károsodások, például a halláskárosodás is befolyásolhatja a nyilatkozataikat.

(e) Oktatás

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az oktatás befolyásolhatja a kérelmező információkhoz való hozzáférését, a személyes életszféráján kívüli szempontok ismeretét vagy azt, hogy mennyire tud megfogalmazni absztrakt fogalmakat. A korlátozott vagy hiányzó (formális) oktatás többféleképpen is befolyásolhatja a kérelmező nyilatkozatait.

- **Az írni-olvasni tudás szintje.** Mivel a legtöbb ember az iskolában tanul meg írni és olvasni, a formális oktatás hiánya analfabétizmust eredményezhet, ami korlátozza az információhoz való hozzáférés lehetőségeit. Egy írástudatlan vagy alacsony írástudású

⁽¹¹⁹⁾ UNHCR, *8. sz. iránymutatás a nemzetközi védelemről: Gyermekek által benyújtott menedékkérelmek a menekültek jogainakról szóló 1951. évi egyezmény 1A. cikkének 2. pontja és II. cikke és/vagy az 1967. évi jegyzőkönyv alapján*. 2009. december 22. HCR/GIP/09/08 70–74. bekezdés. [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#). 2. kötet (2015). 99–100.

- **Absztrakt fogalmak.** A formális oktatás fejleszti a logikai sorozatokban való absztrakt gondolkodás képességét, valamint az olyan fogalmak megértését, mint a méret, a távolság, az arány, az idő és az ok-okozati összefüggések. A korlátozott absztrakt gondolkodási képesség befolyásolhatja a kérelmező kijelentéseinek koherenciáját és valószerűségét;
- **Általános ismeretek.** A formális oktatás általános ismereteket nyújt a minket körülvevő világról, például történelmi, földrajzi és tudományos ismereteket ad át. A korlátozott vagy hiányos (formális) oktatás befolyásolhatja a kérelmező azon képességét, hogy leírja a mindennapi életén vagy személyes szféráján kívül eső dolgokat.

Példák gyakorlati megfontolásokra

- Az értékelés során azokra a kérdésekre szorítkozzon, amelyek ismerete az oktatási háttere alapján elvárható a kérelmezőtől. Minél alacsonyabb a pályázó iskolai végzettsége, annál inkább arra kell összpontosítani az értékelés során, hogy a kérelmező az általános ismeretek helyett a személyes életszférájára és tapasztalataira vonatkozó információkat adjon;

Példa. Egy írástudatlan földművestől elvárható, hogy tájékoztatást adjon az általa termesztett növényekről, és az esős évszakhoz vagy az aratási időszakhoz viszonyítva helyezze el időben az eseményeket.

- Hasonlóképpen, egy olyan kérelmező, akinek nem volt lehetősége iskolába járni, adott esetben nem tudja megmutatni országát a térképen, illetve földrajzi értelemben nem tudja meghatározni lakóhelyét az égtájaknak megfelelően, mert nem érti ezeket a fogalmakat;
- Legyen tisztában azzal, hogy a korlátozott vagy hiányos (formális) oktatás azt is eredményezheti, hogy a különböző technológiákkal való érintkezés és azok ismerete is korlátozott vagy hiányos lehet.

(f) Kultúra, vallás és meggyőződés

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Egy személy kultúrája, vallása és meggyőződése meghatározza, hogyan látja magát – identitását, társadalmi szerepeit, társadalmi normáit és hierarchiáját – a többi emberhez viszonyítva, valamint kommunikációs stílusát is, ahogyan az információkat megérti, értelmezi és újra elmondja. Például az időpontok, évszakok, távolságok, a közéleti részvétel, a szoros családi kötelék fogalma és a testbeszéd a felsorolt tényezőktől függően változó lehetnek. Nem szabad azonban azt feltételezni, hogy minden, egy bizonyos kultúrából vagy vallásból származó személy egy bizonyos módon viselkedik vagy érintkezik, vagy ugyanazokat a meggyőződéseket és normákat osztja, mivel olyan tényezők is befolyásolják, mint az életkor, a nem vagy a társadalmi státusz.

A kultúra, a vallás és a meggyőződés többféleképpen befolyásolhatja a kérelmező nyilatkozatait ⁽¹²⁰⁾.

- **Egyéni emlékezet kontra kollektív emlékezet.** A kultúra hatással van az önéletrajzi emlékezetre, mivel a kulturális normák határozzák meg, hogy mely eseményeket és részleteket tartunk fontosnak, tehát emlékezetesnek. Az afrikai, közép-ázsiai, közel-keleti és délkelet-ázsiai országokban elterjedt kollektivisták kultúrák a kollektív tevékenységeket, a társadalmi kapcsolatokat és interakciókat hangsúlyozzák. A legtöbb európai országban és Észak-Amerikában az individualista kultúrák inkább az egyéniségre és az önkifejezésre helyezik a hangsúlyt. Következésképpen az individualista kultúrákban az emlékek többnyire egyéni élményekkel, szerepekkel és érzelmekkel kapcsolatosak, amikor a kérelmező hajlamos arra, hogy részletesebb, konkrétabb, egyedi, önmagára összpontosító és kidolgozottabb beszámolókat adjon az emlékekről. Ezzel szemben a kollektivisták kultúrákból származó emberek gyakran általánosabb leírásokat adnak a közös foglalatosságokról, társadalmi eseményekről, interakciókról és a másokhoz viszonyított szerepekről;
- **Kommunikációs stílus.** A kérelmező által nyújtott információk részletessége függhet az adott kultúrában uralkodó kommunikációs stílustól. Egyes kultúrákban az emberek közvetlenül és lényegre törően válaszolnak, és nem részletezik a témát, hacsak nem kérdezik őket. Úgy tűnhet, hogy az ilyen kultúrából származó kérelmező nyilatkozatai nem eléggé részletesek, ha a kérelmezőt nem kéri meg arra, hogy részletesebben fejtse ki nyilatkozatát. Más kultúrákban az emberek néhány általános kijelentéssel válaszolnak, és némi időt vesz igénybe, hogy eljussanak a konkrét pontig, ami néha általánosító és nem elég részletes nyilatkozatnak tűnhet;
- **Bizonyos fogalmaknak adott jelentések.** A társadalmi kapcsolatok, szerepek és fogalmak, például az idő, a távolság vagy az életkor kulturálisan eltérő értelmezésekkel rendelkezhetnek. Egyes fogalmakkal kapcsolatban eufemizmusok vagy homályos megfogalmazások is előfordulhatnak, amelyek kulturálisan elfogadhatóbbak, mint a közvetlen utalások, például a kulturális tabukkal kapcsolatban használt megfogalmazások. Ezek a tényezők különösen befolyásolhatják a kérelmező nyilatkozatainak érzékelt belső és külső koherenciáját és következetességét.

Gyakran interkulturális ismeretekre van szükség ahhoz, hogy a kapott információkat egy másik kultúra szemszögéből is megértsük, ami magyarázatot adhat az olyan nyilatkozatokra,

⁽¹²⁰⁾ UNHCR. [Beyond Proof. Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report](#). (A bizonyítékon túl – A szavahihetőség vizsgálata az EU tagállamainak menekültügyi rendszereiben – Teljes jelentés). 2013. május. 66–68. o.; A. Vredeveltdt, Z. Given-Wilson és A. Memon. [Culture, trauma, and memory in investigative interviews](#). 2023. április 22. 8–9. o.; J. Herlihy, L. Jobson és S. Turner. „Just tell us what happened to you: Autobiographical memory and seeking asylum”. *Applied Cognitive Psychology* (2012). 661–676. o.; K. Nelson. „Self and social functions: Individual autobiographical memory and collective narrative”. *Memory* (2003). 125–136. o., idézi: Abo Akademi University & Free University Amsterdam. [Psychological assumptions underlying credibility assessments in Finnish asylum determinations](#) (2021). 6. o.; Magyar Helsinki Bizottság. [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#). 1. kötet (2013). 76. o.; L. Jobson. „Cultural differences in specificity of autobiographical memories: Implications for asylum decisions”. *Psychiatry, Psychology and Law*. 16. kötet (2009). 453–457. o.; R. Antalikova, T. Hansen, K. Gulbrandsen, M. De La Mata és A. Santamaria. „Adolescents' meaningful memories reflect a trajectory of self-development from family over school to friends”. *Nordic Psychology*. 63. évf. (2011). 4–24. o.; Y. Chen, H. M. McAnally és E. Reese. „Development in the organization of episodic memories in middle childhood and adolescence”. *Frontiers in Behavioural Neuroscience*. 7. évf. (2013). 84–86. o.; J. M. Fitzgerald. „Autobiographical memory: Reports in adolescence”. *Canadian Journal of Psychology/Revue Canadienne de Psychologie*. 35. kötet (1981). 69–73. o., idézi: UNHCR. [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (2014). 69. o.

amelyek egyébként ellentmondásosnak, elnagyoltnak vagy valószerűtlennek tűnhetnek. Csak akkor ellenőrizzük, hogy kulturális, társadalmi, vallási vagy egyéb akadályok lehetnek-e az adott szavahihetőségi probléma okai, miután rákérdeztünk az ellentmondások vagy a nem kellő részletesség okaira, és erre nem kaptunk választ.

Példák gyakorlati megfontolásokra

- A szavahihetőség értékelésekor vegye figyelembe a kulturális kontextust (individualista vagy kollektivisták kultúra), különösen azzal kapcsolatban, hogy milyen típusú részletesség várható el a kérelmezőtől;
- Mielőtt negatív következtetést vonna le, győződjön meg arról, hogy az esetleges szavahihetőségi problémák tisztázásra kerültek, és nem csupán a kulturális különbségekből adódnak.

(g) Félelem és bizalmatlanság

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kérelmezők több okból is akadályoztatva lehetnek abban, hogy teljes mértékben alátámasszák állításukat. Ilyen lehet a megfélemezéstől, diszkriminációtól vagy megtorlástól való félelem, az állami hatóságokba, tolmácsokba vagy a származási országból származó más személyekbe vetett bizalom hiánya, az a meggyőződés, hogy bizonyos intézkedések negatív hatással lehetnek a nemzetközi védelem iránti kérelmükre, vagy a családjuk veszélybe kerülésétől való félelem.

A félelem és a hatóságokkal szembeni bizalmatlanság arra készítheti a kérelmezőt, hogy tartózkodjon bizonyos releváns tények vagy bizonyítékok közlésétől, ami a hiányos nyilatkozatok miatt nem kellően részletes vagy következtetlen nyilatkozatokat eredményezhet. Ha félelemre vagy bizalmatlanságra utaló jeleket észlelünk, fontos, hogy a hatósági feladatok teljesítése érdekében a személyes meghallgatás során foglalkozzunk ezekkel (további információkért lásd: [1.1.1. Az együttműködési kötelezettség alkalmazása \(bizonyítási teher\)](#))

Példák gyakorlati megfontolásokra

- Biztosítani kell, hogy a meghallgatás környezete biztonságos hely legyen a kérelmező számára, ahol elmondhatja kérelmét, továbbá hogy a kérelmezőt megnyugtassák a menekültügyi eljárás bizalmas jellegéről, és tájékoztassák annak céljáról. A tolmács szakmai felelősségét és pártatlanságát is hangsúlyozni kell;
- Gondoskodni kell arról, hogy a kérelmezőt egyértelműen tájékoztassák az együttműködési kötelezettségéről és az együttműködés elmulasztásának következményeiről;
- Ügyelni kell arra, hogy a kérelmezőt megkérdezzék a nyilatkozatai esetleges hiányosságainak okairól;
- A nemzeti gyakorlattól függően tájékoztatni kell a kérelmezőt arról, hogyan kérhet független jogi tanácsadást, amelynek keretében a legjobb érdekeit szolgáló tanácsokat kap.

(h) Megbélyegzés és szégyen

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A megbélyegzés a társadalmi, kulturális vagy vallási normáknak való meg nem felelésből ered, és gyakran olyan tabunak tekintett ügyekhez kapcsolódik, mint például a nemi vagy szexuális kérdésekkel kapcsolatos ügyek. A normának való meg nem felelés társadalmi rosszallást vált ki, és ennek eredménye a megbélyegzés. A megbélyegzés gyakran vezet szégyenhez, amikor az érintett rossz embernek érzi magát. Ez a szégyen jellemzően magában foglalja a sérelem elszenvedésétől való félelmet is, ami mindenféle elkerülő stratégiákhoz vezethet, beleértve a mulasztást, a hallgatást vagy akár a tagadást is, ami befolyásolhatja az emlékezést és a közlést is ⁽¹²¹⁾.

A megbélyegzés és a szégyenérzet többféleképpen befolyásolhatja a kérelmező nyilatkozatait és a rendelkezésre álló igazoló dokumentumokat ⁽¹²²⁾.

⁽¹²¹⁾ EUAA. [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (A bizonyítékok és a szavahihetőség értékelése a közös európai menekültügyi rendszer keretében – Igazságügyi elemzés). Második kiadás (2023). 174-175. és 180. o.; Magyar Helsinki Bizottság. [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#). 2. kötet (2015). 82. o.

⁽¹²²⁾ Magyar Helsinki Bizottság. [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#). 2. kötet (2015). 44. és 85. o.; J. Herlihy és S. Turner: „Asylum claims and memory of trauma: Sharing our knowledge”. *The British Journal of Psychiatry*. 191. kötet (2007). 4. o.; D. Bögner, J. Herlihy és C. Brewin. „Impact of sexual violence on disclosure during Home Office interviews”. *British Journal of Psychiatry*. 191. kötet (2007). 75. o.; D. Bögner, C. Brewin és J. Herlihy. „Refugees' experiences of Home Office interviews: A qualitative study on the disclosure of sensitive personal information”. *Journal of Ethnic and Migration Studies*. 36. kötet (2009). 519–535. o.; J. Millbank. „»The ring of truth«: A credibility assessment in particular social group refugee determinations”. *International Journal of Refugee Law*. 21. kötet (2009). 14. o.; Asylum Aid: „»I feel like as a woman, I am not welcome«: A gender analysis of UK asylum law, policy and practice”. *Women's Asylum News*, 107. szám (2012). 1–4. o.; Irish Council for Civil Liberties. „Women and the refugee experience: Towards a statement of best practice”. *Irish Times* (2000). 18. o.; Svéd Migrációs Hivatal (Migrationsverket). *Gender-based persecution: Guidelines for investigation and evaluation of the needs of women for protection* (2001). 15. o., idézi: UNHCR. [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (A bizonyítékon túl – A szavahihetőség vizsgálata az EU tagállamainak menekültügyi rendszereiben). (2013). 73. és 145. o.

- **Közlés.** A megbélyegzés és a szegyen gyakran negatívan befolyásolja a közlést is, mivel nehéz lehet olyan információkat közzétenni, amelyek ezekhez az érzésekhez és tapasztalatokhoz kapcsolódnak. Előfordulhat, hogy a kérelmezők soha nem beszéltek nyíltan bizonyos tapasztalataikról senkivel, mivel azok megbélyegzés és potenciális sérelem forrását jelentették. Ezért a kérelmező beszámolója hiányosságokat és ellentmondásokat tartalmazhat, és nem alkot teljes és koherens időrendi elbeszélést ⁽¹²³⁾;
- **A megfelelő szavak hiánya.** A kérelmezők gyakran olyan országokból vagy nyelvi környezetből érkeznek, ahol hiányozhatnak a tabunak tekintett dolgok leírására szolgáló semleges vagy megfelelő kifejezések, ami szintén ahhoz vezethet, hogy a nyilatkozatok nem elég konkrétak. A kérelmezők ezeket a kifejezéseket eltérő jelentéssel használhatják, ami befolyásolhatja a nyilatkozataik koherenciáját;
- **Az igazoló dokumentumok hiánya.** A megbélyegzés és a szegyenérzet magyarázatot adhat az igazoló dokumentumok vagy más bizonyítékok hiányára is, mivel a megbélyegzés és a szegyenérzet miatt nem jelentik be az incidenseket. A bántalmazástól (vagy annak veszélyétől) szenvedő emberek vonakodhatnak attól, hogy hivatalosan bejelentsék az incidenseket a hatóságoknak. Ugyanakkor előfordulhat, hogy a hatóságok nem hajlandóak igazoló dokumentumokat kiadni olyan ügyekről, amelyeket magánügynek és/vagy társadalmi tabunak tekintenek.

Ha megbélyegzésre és félelemre utaló jeleket tapasztal, biztonságos környezetet kell teremteni a személyes meghallgatás során, hogy támogassa a kérelmezőt a történetének közlésében. Azt is szem előtt kell tartani, hogy a kérelmezők nem mindig vannak tudatában annak, hogy egy velük szemben tanúsított magatartásformák emberi jogaik megsértésének minősülhetnek, mivel egész életükben így bántak velük. Ezért fel kell tudnnia ismerni az üldöztetés lehetséges formáit a kérelmező nyilatkozataiban, és azokat tovább kell vizsgálnunk.

Példák gyakorlati megfontolásokra

- A kérelmezőt meg kell nyugtatni, hogy a menekültügyi eljárás során biztosított a titoktartás;
- Biztosítani kell, hogy a kérelmezőnek elegendő idő álljon rendelkezésére, hogy megvitassa tapasztalatait, és el kell magyarázni a kérelmezőnek, hogy miért kell részletesen beszámolni a tapasztalatokról;
- Ellenőrizni kell, hogy a kérelmezőt bátorították-e arra, hogy saját szavaival írja le tapasztalatait, és hogy tisztázták-e a kérelmező által használt szavak jelentését.

(i) Nemi szerepek

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A nemi szerepek a nők és férfiak közötti, társadalmilag vagy kulturálisan kialakított és meghatározott identitásokon, státuszokon, szerepeken és felelőségeken alapuló viszonyt jelentik. A nem (sex) a biológiai nemre utal, amely egy velünk született adottság. A nemi

⁽¹²³⁾ Magyar Helsinki Bizottság: [Credibility Assessment in Asylum Procedures. A multidisciplinary training manual. 2. kötet](#) (2015). 44. o.

szerepek nemcsak az egyén önképét befolyásolják, hanem a viselkedését és a társadalmi és politikai élethez való hozzáállását is.

A nemi szerepek például az alábbi módokon befolyásolhatják a kérelmező nyilatkozatait.

- **Kommunikációs stílus.** A társadalmi nem befolyásolja a kérelmező kifejezőmódját, valamint a közlés részletességét. Egyes társadalmakban a férfiktól és a fiúktól elvárják, hogy részletesen ismertessék véleményüket, míg a nők és a lányok csak röviden beszélhetnek, csak akkor, ha kérdezik őket, és nem fejthetik ki saját gondolataikat vagy véleményüket. Más társadalmakban ez éppen fordítva van ⁽¹²⁴⁾;
- **Emlékezet** A nemi szerepek és a társadalmi elvárások azáltal befolyásolhatják a múltra való emlékezésünket, hogy formálják az érdeklődésünket és azt, hogy mire összpontosítunk bizonyos események során. Ezek befolyásolhatják, hogy milyen részleteket érzékelünk, kódolunk és idézünk fel. Egyes társadalmakban például általában elvárják, hogy a férfiak emlékezzenek egy autó márkájára és típusára, míg a nők inkább a színére. A nemi szerepek azt is meghatározhatják, hogy az egyén milyen típusú információkhoz férhet hozzá, így például a családtagok vallomásai ellentmondásosnak tűnhetnek.

A társadalmi nem azt is befolyásolhatja, hogy egy kérelemmel kapcsolatban rendelkezésre állnak-e igazoló dokumentumok vagy egyéb bizonyítékok, például az alábbi pontokban.

- **A COI rendelkezésre állása** Előfordulhat, hogy a nők helyzetéről nem vagy csak alig áll rendelkezésre COI, például azért, mert az incidenseket nem jelentik be megfelelően a rendőrségnek vagy más szereplőknek, a nemi kérdésekkel kapcsolatban nem gyűjtenek adatokat, a nemi alapú erőszak áldozatait megbélyegzik, vagy mert az ilyen típusú erőszakot gyakran nem állami szereplők követik el;
- **Az igazoló dokumentumok rendelkezésre állása.** Előfordulhat, hogy a nők társadalmi helyzetükből adódóan nem férnek hozzá a kérelmüket alátámasztó dokumentumokhoz vagy egyéb bizonyítékokhoz, beleértve a személyazonosító okmányokat is.

Azt is szem előtt kell tartani, hogy a kérelmezők nem mindig vannak tudatában annak, hogy egy velük szemben tanúsított magatartásforma emberi jogaik megsértésének minősülhet, mivel egész életükben így bántak velük. Ezért fel kell tudnia ismerni a nemi alapú üldöztetés lehetséges formáit a kérelmező nyilatkozataiban, és azokat tovább kell vizsgálni.

⁽¹²⁴⁾ Magyar Helsinki Bizottság. [Credibility Assessment in Asylum Procedures, a multidisciplinary training](#). 2. kötet (2015). 44–45. o.

Példák gyakorlati megfontolásokra

- A meghallgatás során arra kell összpontosítani, hogy a származási országban uralkodó nemi szerepeket figyelembe véve milyen ismeretek várhatók el a kérelmezőtől. Egyes társadalmakban például a nők a férfiaknál kevesebb ismerettel vagy információval rendelkeznek a családi házon kívüli életről, míg a férfiaknak korlátozottabb információik vannak arról, hogy mi történik otthon;
- Legyen tisztában azzal, hogy a társadalmi tabuk (pl. szexualitás, egészség, pénz) megnehezíthetik a kérelmező számára, hogy bizonyos kérdésekről részletesen és összefüggően számoljon be. Lásd: [2.3.1.h\) Megbélyegzés és szégyen](#).

2.3.2. Az ügyintézővel kapcsolatos tényezők

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

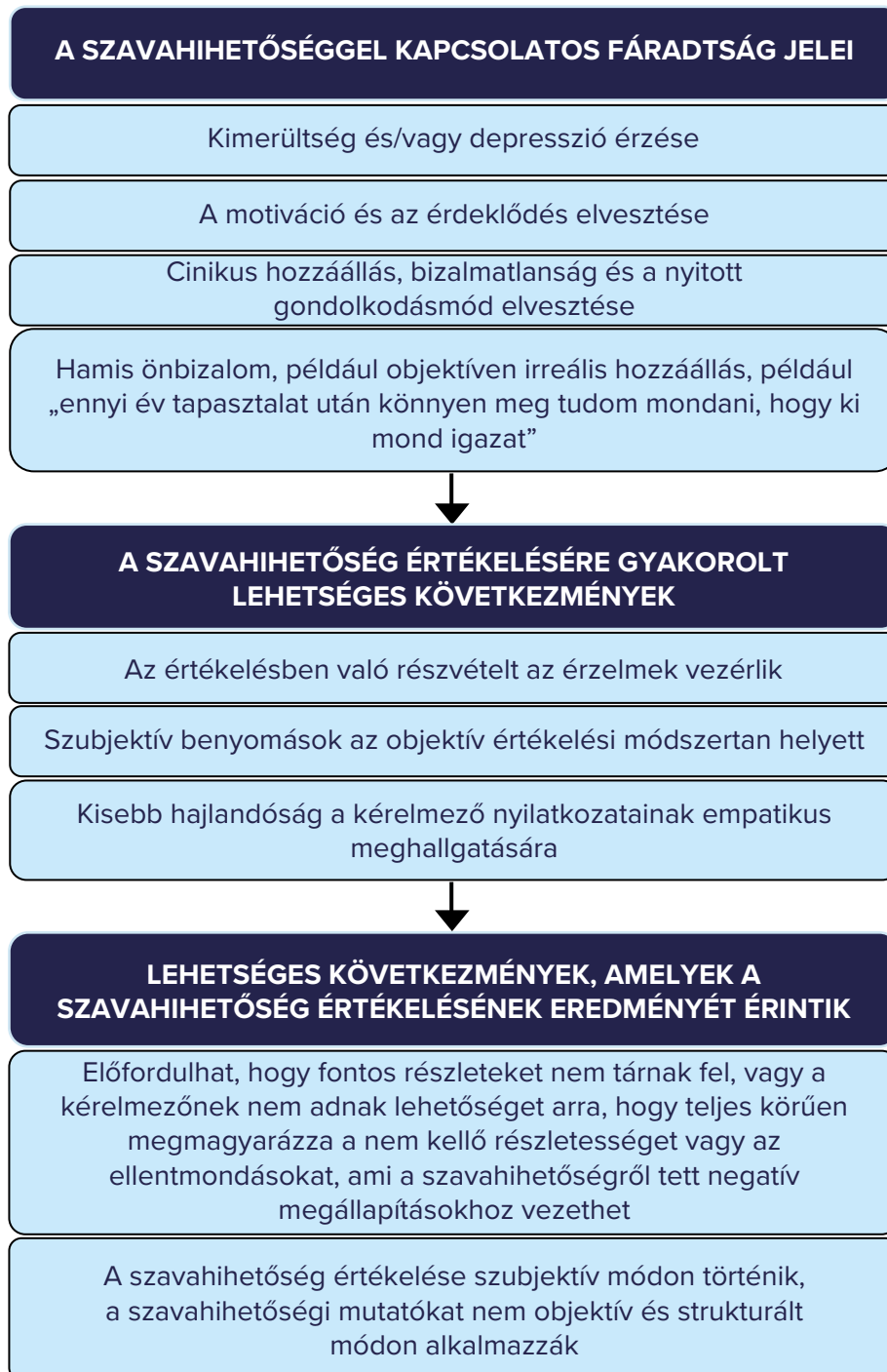
A nemzetközi védelem területén végzett munka azt jelenti, hogy folyamatosan együtt kell dolgozni a különböző kultúrákból érkező, különböző társadalmi háttérrel és élettapasztalatokkal rendelkező emberekkel. Ez az egyik olyan tényező, amely a munkánkat érdekessé teszi. Mindazonáltal az ügyintéző ugyanúgy ember, így előfordulhat, hogy stresszt és frusztrációt érez ebben a kihívásokkal teli munkakörnyezetben.

Mindennapi munkája során mennyiségi célokat kell teljesítenie, megalapozott döntéseket kell hoznia, és olyan kérelmezőkkel kell foglalkoznia, akik nem együttműködőek, vagy akik negatív személyes tapasztalatokat szereztek. Az ügyintéző hosszú időn át hallgatja a kérelmezők súlyos bántalmazásról szóló beszámolóit, ami hatást gyakorol az ügyintézőre, kezdve azzal, hogy már nem képes pártatlanul és egyedi alapon elbírálni a kérelmeket, vagy a másodlagos traumatizáció tünetei és a poszttraumás stressz-szindrómában szenvedő személyekhez hasonló tünetek jelennek meg nála. Ez a hosszú távú kitettség „szavahihetőséggel kapcsolatos fáradtsághoz” vagy „az esetekkel kapcsolatos érzéketlenséghez” vezethet, ami hajlamossá teheti az ügyintézőt arra, hogy ne menjen bele mélyebben a nyilatkozatokba, így kerülve el, hogy meg kelljen hallgatnia a negatív élettapasztalatokról szóló beszámolókat. Ilyen esetekben az ügyintéző hajlamosabb lehet az alaptalan következtetésekre, anélkül, hogy megfelelően értékelné a szavahihetőséget.

Az alábbi táblázat szemlélteti, hogyan befolyásolhatja a szavahihetőség megítélését a szavahihetőséggel kapcsolatos fáradtság.

11. ábra. A szavahihetőséggel kapcsolatos fáradtság lehetséges következményei a szavahihetőség értékelésére nézve

Ezek a tényezők befolyásolhatják az ügyintéző objektivitását és pártatlanságát a szavahihetőség értékelése során. Fontos, hogy az ügyintéző tisztában legyen ezekkel a tényezőkkel, hogy félre tudja tenni őket, és minimalizálni tudja a szavahihetőség értékelésére gyakorolt hatásukat.

El kell gondolkodnia saját teljesítményén, szükségletein és esetleges nehézségein, amelyekkel a nemzetközi védelem iránti kérelmekkel kapcsolatos munka során találkozott. Ezeket ajánlatos lehet megvitatni a kollégákkal, egy pszichológussal vagy felettessel, hogy az

ügyintéző megkapja a szükséges támogatást, és kellő önismeretre tegyen szert a képzési igény felismeréséhez. A rendszeres felügyelet és az ügyintéző aggályainak kezelése javíthatja a szakmai motivációt és ösztönözheti a tapasztalatcserét.

A fáradtsággal kapcsolatos tényezők mellett a kultúra és a meggyőződés is meghatározza, hogyan értjük és értelmezzük az információkat. Hozzájárulnak ahhoz, hogy milyen jelentést tulajdonítunk a különböző fogalmaknak, és hogyan értjük meg a körülöttünk lévő világot. A kulturális előítéletek által a szavahihetőség értékelésére gyakorolt hatás minimalizálása érdekében fontos, hogy tisztában legyünk azzal, hogy saját kultúránk és meggyőződésünk hogyan befolyásolhatja gondolkodásunkat és más kultúrákról szerzett ismereteinket. Az önreflexió és a más kultúrákról és a kultúrák közötti kommunikációról szóló képzés elősegítheti ezt a megértést.

Fontos megjegyezni, hogy a sztereotípiák és előítéletek nem befolyásolhatják a szavahihetőség értékelését

Bár emberi dolog, hogy a stressz és a kultúrák közötti kommunikáció bizonyos mértékig befolyásolja az értékelésünket, fontos, hogy ne feledkezzünk meg a szavahihetőség értékelésére vonatkozó normákról. Egy személyre vagy csoportra vonatkozó feltételezések vagy meggyőzések (sztereotípiák), illetve az adott személlyel vagy csoporttal szembeni negatív attitűdök (előítéletek) nem használhatók fel a szavahihetőség értékelésekor ⁽¹²⁵⁾. A menekültügyi hatóságnak kötelessége azt is biztosítani, hogy az ügyintéző megfelelő képzésben részesüljön, és ismereteket és támogatást kapjon feladatai ellátásához ⁽¹²⁶⁾.

⁽¹²⁵⁾ Az EUB megállapította, hogy a homoszexuálisokkal kapcsolatos sztereotip elképzelések miatt a hatóságok nem tudják figyelembe venni az érintett kérelmező egyéni helyzetét és személyes körülményeit. Lásd: az EUB által C-148/13. – C-150/13. számú [A., B., C. kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#) egyesített ügyekben hozott 2014. december 2-i ítélet (EU:C:2014:2406) 61-63. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽¹²⁶⁾ Az átdolgozott APD 4. cikkének (3) bekezdése, 4. cikkének (4) bekezdése és 10. cikke (3) bekezdésének d) pontja.

Kapcsolódó EUAA kiadvány

EASO. [Gyakorlati útmutató a menekültügy és a befogadás területén dolgozó személyzet jólétéről I. rész: Szabványok és szakpolitika](#). 2021 szeptember.

Az I. rész a vezetőknek nyújt támogatást abban, hogy megelőzzék, csökkentsék és kezeljék a menekültügyi környezetben dolgozó személyzetet érő munkahelyi stresszt. A munkahelyi stressz gyakran abból ered, hogy egy személy a munkahelyen nem képes megbirkózni a stresszel és a nyomással. A gyakorlati útmutató nyolc normát javasol, amelyek irányt mutatnak a személyzeti jóléti politika kialakításához, végrehajtásához és értékeléséhez a menekültügyi és befogadási környezetben. A fő célközönség a vezetők és a humánerőforrás területén dolgozó személyek.

EASO. [Gyakorlati útmutató a menekültügy és a befogadás területén dolgozó személyzet jólétéről II. rész A személyzet jóléti eszköztára](#). 2021. szeptember.

A II. rész gyakorlati eszközöket, gyakorlatokat és kapacitásépítő tevékenységeket javasol a személyzet jólétére vonatkozó normák teljesítése céljából. Az eszközök célja a munkahelyi szorongás, stressz és kiégés csökkentése. Támogatást nyújtanak a csapatoknak és az egyéneknek, és ezeket az eszközöket a vezetők, a munkatársak, valamint a belső vagy külső szakemberek is bevezethetik. Az útmutató olyan önsegítő eszközöket is tartalmaz, amelyeket a személyzet tagjai maguk is használhatnak.

2.3.3 Az interjúhelyzettel kapcsolatos tényezők

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az interjúhelyzet befolyásolhatja a kérelmező nyilatkozatait: a beszélgetés hivatalos kontextusa stresszes lehet a kérelmező számára; azt várják el tőle, hogy a személyes életét érintő dolgokról beszéljen idegenekkel; a távoli interjúhelyzetekben technikai problémák merülhetnek fel, amelyek megszakíthatják az interjút és akadályozhatják a kommunikációt; a tolmács segítségével folytatott kommunikáció befolyásolhatja a kérelmező nyilatkozatainak értelmét; a gyermeke vagy gyermekei jelenléte zavaró lehet a kérelmező számára; az interjúra szánt korlátozott idő miatt nagy az időnyomás.

A személyes meghallgatás előtt és alatt megfelelően kezelni kell az interjúhelyzetet, hogy ez a helyzet a lehető legkisebb mértékben befolyásolja a nyilatkozatokat. Ha ezeket a tényezőket a meghallgatás előtt vagy alatt nem vagy nem teljes mértékben lehet enyhíteni, akkor azokat objektív módon fel kell jegyezni a meghallgatásról készült jegyzőkönyvében, és figyelembe kell venni a kérelmező nyilatkozatainak értékelésekor.

Az alábbi nem teljes körű felsorolás áttekintést nyújt arról, hogy az interjúhelyzethez kapcsolódó tényezők hogyan vezethetnek torzításokhoz.

(a) Többnyelvű kommunikáció tolmács segítségével

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az eljáró hatóság kötelessége, hogy szakképzett tolmácsot biztosítson a személyes meghallgatáshoz. Bár a tolmácsokat úgy képzik ki, hogy csökkentsék a többnyelvű kommunikáció vagy a személyes és környezeti körülmények munkájukra gyakorolt hatását, ez mégsem küszöböli ki teljesen a torzító tényezőket.

A fordítás és a tolmácsolás a következő fő nyelvi különbségek miatt jár információvesztéssel ⁽¹²⁷⁾.

- **Szókincs** A nyelvek nem tükrözik egymás szókincsét. Előfordulhat, hogy egy adott nyelv nem rendelkezik olyan szóval, amellyel lefordítható egy másik nyelv kifejezése, vagy az adott kifejezés lefordításakor nem tudja megjeleníteni a finom különbségeket. Az is előfordulhat, hogy a tolmács nem ismer bizonyos terminológiákat, például a katonai vagy LGBTIQ terminológiát;
- **Nyelvtan.** A nyelveknek különböző nyelvtani szabályaik és szerkezeteik vannak. Egy üzenet lefordítása gyakran bizonyos szintű átfogalmazást igényel, hogy kövesse a célnyelv nyelvtani szabályait, aminek következtében elveszhetnek a finom különbségek;
- **Nyelvjárások.** A kiejtés, a nyelvtan, a ragozás és a szókincs jelentősen eltérhet egy nyelv különböző nyelvjárásaiban. Ez még akkor is torzításokat eredményezhet, ha a kérelmező és a tolmács anyanyelvi szinten beszéli ugyanazt a nyelvet.

Az, ahogy az információt átültetjük az egyik nyelvről a másikra, nemcsak a jelentést, hanem a részletességet, a konkrét jelleget és a következetességet is befolyásolhatja. A nyelvek kulturális konstrukciók, és minél nagyobb a különbség két nyelv között, annál nagyobb a torzítások kockázata. Amikor mondatok helyett nagyobb szövegrészeket fordítunk, a részletek is elveszhetnek vagy torzulhatnak.

Az ügyintézővel és a kérelmezővel kapcsolatos tényezők szintén hatással lehetnek a tolmácsra, beleértve a kultúrát, a vallást és a meggyőződést, valamint a nemi szerepeket is. További információért lásd: [2.3.1. A kérelmezővel kapcsolatos tényezők](#) és [2.3.2. Az ügyintézővel kapcsolatos tényezők](#).

⁽¹²⁷⁾ EUAA. [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System — Judicial analysis](#) (A bizonyítékok és a szavahihetőség értékelése a közös európai menekültügyi rendszer keretében – Igazságügyi elemzés). Második kiadás (2023); [Magyar Helsinki Bizottság Credibility Assessment in Asylum Procedures: A multidisciplinary training manual. 2. kötet](#) (2015). 11–14. o.

Példák gyakorlati megfontolásokra

- A meghallgatás során meg kell bizonyosodni arról, hogy a kérelmező és a tolmács, valamint a tolmács és az ügyintéző jól megértették egymást, még akkor is, ha ugyanazt a nyelvet beszélték;
- Tisztázni kell a többnyelvűségből és a tolmácsolásból eredő esetleges következtetlenségeket, és a kérelmező számára lehetőséget kell adni a magyarázatra;
- Abból kell kiindulni, hogy a kisebb vagy valószínűtlen szemantikai különbségek (például a turista helyett a terrorista kifejezés használata) valószínűleg fordítási hibák eredménye, és valószínűleg nem jelentenek valódi következtetlenséget. A szavahihetőség belső értékelése nem alapulhat ilyen ellentmondásokon.

(b) Interjúkörnyezet

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A fizikai interjúkörnyezet befolyásolhatja a kérelmező nyilatkozatait. A környezetnek egy biztonságos keretet kell teremtenie a kérelmező számára, hogy megoszthassa nyilatkozatait. Ehhez egy csendes, kellően tágas, normális hőmérsékletű és nyugodt, a titoktartást biztosító környezetet megteremtő helyiségre van szükség. Például egy kis szoba, ahol nincs elég természetes fény, vagy ahol az ablakon rács van, negatívan befolyásolhatja a kérelmezőt, és akár traumatikus emlékeket is kiválthat, például a fogva tartással kapcsolatos asszociációk révén.

A távoli interjúkörnyezet többféleképpen is befolyásolhatja a kérelmező nyilatkozatait. A technikai problémák, például a gyenge hang, a rossz minőségű videó vagy a kapcsolat megszakadása korlátozhatja a közlések részletességét. A kamera elhelyezése és a közvetlen szemkontaktus hiánya távolságot teremt, és megnehezíti a nonverbális jelek, például a sebezhetőség, a szégyen, a félelem vagy a bizalmatlanság jeleinek érzékelését. A távoli interjúkörnyezetet formálisabbnak érzékelhetik, mint a személyes meghallgatásokat, így kevesebb mozgástér marad az aktív meghallgatásra, valamint az empátia és az érdeklődés kimutatására. Ezek a torzítások nagyobb teret engednek a félreértéseknek, és megnehezíthetik a nem kellő részletesség vagy a következtetlenségek kezelését.

Példák gyakorlati megfontolásokra

- A szavahihetőség értékelésének megkezdése előtt először vizsgálja meg a személyes meghallgatás során folytatott kommunikáció minőségét, különösen távoli meghallgatás esetén;
- Az interjú átíratában figyeljen a félreértések jeleire. Vegye fontolóra egy új meghallgatás megszervezését, hogy a kérelmező tisztázni tudja a félreértéseket vagy kétértelmű nyilatkozatokat, amelyek befolyásolják a lényeges tény alapvető szempontjainak értékelését.

Példa egy olyan profilra, amelyben egyszerre több olyan tényező is előfordul, amelyek torzításhoz vezethetnek: szexuális irányultság, nemi identitás, nemi önkifejezés és nemi jellemzők

A szexuális irányultsággal ⁽¹²⁸⁾, a nemi identitással ⁽¹²⁹⁾, a nemi önkifejezéssel ⁽¹³⁰⁾ és a nemi jellemzőkkel ⁽¹³¹⁾ (SOGIESC) kapcsolatos menedékjogi kérelmek a nemeket érintő kérelmeken belül egy külön kategóriát alkotnak, amelyek több olyan tényezőt is magukban foglalhatnak, amelyek a kérelmező nyilatkozatát sajátos módon torzíthatják. Az ügyintézővel és az interjúhelyzettel kapcsolatos tényezők hasonlóképpen torzíthatják a nyilatkozatokat.

A kérelmező beszámolója gyakran közvetlenül kapcsolódik a magánszféra legkényesebb és legintimebb részeihez, amelyek sok társadalomban tabuknak számítanak, ami még nagyobb kihívást jelenthet a megfelelő információk részletes, konkrét és koherens módon történő közlése során.

A leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű, interszexuális és queer (LMBTIQ) kérelmezők, akik nem felelnek meg a társadalmuk heteronormatív normáinak, gyakran régóta szembesülnek megkülönböztetéssel, megbélyegzéssel és a bántalmazással. Sok országban az LMBTIQ személyeket szigorú büntetésekkel, például börtönbüntetéssel és pénzbírsággal sújtják, vagy akár ki is végezhetik őket.

Az ilyen élettapasztalatok internalizált homo-/bi-/transz- és interszexfóbiát, elszigeteltségi érzést, valamint a hatóságokkal és a társadalommal szembeni bizalmatlanságot okozhatnak. Ezek az élmények traumatikus hatásokat is kiválthatnak, és így befolyásolhatják a memória működését, korlátozva a kérelmező képességét arra, hogy a pontos eseményeket összefüggően, következetesen és/vagy részletesen felidézze. Ez befolyásolhatja a menedékkérőnek a menekültügyi hatóságba vetett bizalmát és azt is, hogy hajlandó-e felfedni tapasztalatait. A meghallgatás stílusa, valamint az ügyintéző és a tolmács által a meghallgatási helyzetben teremtett légkör befolyásolhatja a kérelmező nyilatkozatait.

További információkért lásd: [2.3.1.h\) Megbélyegzés és szégyen](#); [2.3.1.b\) Trauma](#) és annak hatásai; valamint [2.3.1.g\) Félelem és bizalmatlanság](#). Lásd még: [2.3.2. Az ügyintézővel kapcsolatos tényezők](#) és [2.3.3.a\) Többnyelvű kommunikáció tolmács segítségével](#).

⁽¹²⁸⁾ A szexuális irányultság az egyén azon képessége, hogy azonos nemű vagy más nemű vagy bármely nemű személyek iránt képes mély szexuális és érzelmi vonzalmat érezni, illetve velük intim és szexuális kapcsolatot kialakítani.

⁽¹²⁹⁾ A nemi identitás minden ember mélyen és egyedi módon megélt társadalmi neme, amely megegyezhet a személynek születéskor tulajdonított biológiai nemmel vagy a társadalom által nekik tulajdonított nemmel, vagy eltérhet attól. Magában foglalja a személyes testérzetet és a nem egyéb megnyilvánulásait, beleértve az öltözködést, a beszédet és a modorosságot, ami kiterjedhet a test megjelenésének vagy funkciójának orvosi, sebészeti vagy egyéb eszközökkel történő megváltoztatására irányuló vágyra vagy sem.

⁽¹³⁰⁾ A nemi önkifejezés az ember nemének megjelenítése a fizikai megjelenésen – beleértve, de nem kizárólagosan az öltözködést, a frizurát, a kiegészítőket, a kozmetikumokat –, valamint a modoron, a beszéden, a viselkedésmintákon, a néven és a személyes referenciákon keresztül, megjegyezve, hogy a nemi önkifejezés lehet, hogy megfelel az adott személy nemi identitásának, de az is lehet, hogy nem.

⁽¹³¹⁾ A nemi jellemzők az egyes személyek nemhez kapcsolódó fizikai jellemzőire utalnak, beleértve a kromoszómákat, az ivarmirigyeket, a nemi hormonokat, a nemi szerveket, a szaporítószerveket, a kromoszóma-mintázatokat és a serdülőkorral kapcsolatos másodlagos fizikai jellemzőket.

Példa egy olyan profilra, amelyben egyszerre több olyan tényező is előfordul, amelyek torzításhoz vezethetnek: szexuális irányultság, nemi identitás, nemi önkifejezés és nemi jellemzők

Ezenkívül a társadalmi és kulturális háttér, valamint a nyelvi kontextus is befolyásolhatja, hogy az LMBTIQ kérelmezők hogyan azonosítják magukat, és milyen kifejezéseket használnak a SOGIESC-jükről folytatott beszélgetés során. Ezek különböző értelemben használható kifejezések, amelyek nem feltétlenül állnak összhangban a nyugati tudományos és akadémiai kontextusban használt terminológiával. Ezek a szempontok hatással lehetnek a nyilatkozataik konkrétságára és észlelt koherenciájára.

További információkért lásd: [2.3.3.a\) Többnyelvű kommunikáció tolmács segítségével](#) és [2.3.2. Az ügyintézővel kapcsolatos tényezők](#).

A SOGIESC például a következő módon befolyásolhatja a kérelmező nyilatkozatait.

- **A megfelelő szavak hiánya.** Az LMBTIQ személyek gyakran olyan nyelvi környezetből származnak, ahol hiányozhatnak a SOGIESC-hez kapcsolódó kérdések semleges kifejezései, ami kevésbé konkrétan tűnő kijelentésekhez vezethet. A kérelmezők a nyugati környezetben használt terminológiával nem összeegyeztethető értelmet is adhatnak a szavaknak, ami befolyásolhatja a nyilatkozataik koherenciáját;
- **Intim témák.** Nehéz feladat egy ismeretlen személlyel a szexualitásról vagy identitásról, valamint a szerelemmel, székénnyel és vágyakkal kapcsolatos, társadalmi tabukhoz kötődő tapasztalatokról beszélni, ami ahhoz vezethet, hogy csak korlátozottan közlik az állítást;
- **A COI rendelkezésre állása** Az LMBTIQ személyeknek a származási országban tapasztalt marginalizált helyzete miatt az incidenseket gyakran nem jelentik megfelelően. A származási országra vonatkozó konkrét információk ezért gyakran korlátozottak, vagy hiányoznak;
- **Az igazoló dokumentumok rendelkezésre állása.** Előfordulhat, hogy az LMBTIQ személyek nem tudják bejelenteni a rendőrségen az őket ért bántalmazást, és nem tudnak erről dokumentációt beszerezni, mivel a származási országban a nemi irányultságuk, identitásuk és/vagy jellemzőik miatt megkülönböztetik vagy kriminalizálják őket.

Példák gyakorlati megfontolásokra

- Amennyiben szükséges és lehetséges, biztosítani kell a szükséges különleges eljárási garanciákat, például a kérelmező által választott nemű kihallgatót és tolmácsot. Győződjön meg arról, hogy a kérelmező nyilatkozatait szenzitív módon kezelik;
- Tartózkodjon a sztereotip és előítéletes feltételezésektől az LMBTIQ kérelmezők viselkedésével, fizikai megjelenésével vagy önazonosítási folyamatával kapcsolatban. Ne várja el, hogy ugyanolyan múltbeli tapasztalatokkal vagy önmegvalósítással rendelkezzenek;
- Biztosítsa a semleges nyelvezet használatát, lehetővé téve a kérelmező számára, és bátorítva őt, hogy elmondja saját történetét;
- Ne feledje, hogy a SOGIESC releváns szempont lehet akkor is, ha a kérelmező azt állítja, hogy egy kisebbséghez tartozik, és/vagy a társadalom szemében egy kisebbséghez tartozik, mivel nem felel meg a férfiak és nők társadalmi viselkedésére vonatkozó sztereotip normáknak ⁽¹³²⁾.

2.4. Annak meghatározása, hogy elfogad vagy elutasít egy lényeges tény

2.4.1. Egy lényeges tényhez kapcsolódó valamennyi bizonyíték tekintetében megfogalmazott szavahihetőségi megállapítások súlyozása

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az igazoló dokumentumok vagy egyéb bizonyítékok és a kérelmező nyilatkozatainak értékelése után – valamint az esetleges torzító tényezők figyelembevételét követően – a lényeges tényekre vonatkozó összes bizonyítékot együttesen veszik figyelembe.

Egy lényeges tényhez tartozó összes bizonyítékot a maga teljességében vizsgálja

A vonatkozó szavahihetőségi mutatók fényében át kell tekinteni egy lényeges tényhez kapcsolódó valamennyi bizonyíték szavahihetőségéről tett pozitív és negatív megállapításokat, és össze kell vetni egymással ezeket a megállapításokat.

⁽¹³²⁾ [Magyar Helsinki Bizottság. Assessment in Asylum Procedures: A multidisciplinary training manual. 2. kötet \(2015\). 66. o.](#)

A cél az, hogy átfogó képet kapjunk, és végül következtetést vonjunk le arról, hogy a lényeges tény elfogadható vagy sem.

Egy bizonyíték önmagában is kellően bizonyító erejű lehet ahhoz, hogy alátámassza a lényeges tény szavahihetőségét, és ahhoz is, hogy megerősítse azt. Például egy hiteles és érvényes útlevél önmagában is rendkívül bizonyító erejű bizonyíték az állampolgárságra. Másrészt egy olyan bizonyíték, amely önmagában nem bizonyítja a lényeges tény szavahihetőségét ⁽¹³³⁾. Például egy vezetői engedély, amelyhez születési anyakönyvi kivonatot, valamint egyéb iskolai és munkahelyi dokumentumokat csatolnak, valamint a kérelmező nyilatkozatai együttesen elegendő bizonyítékot szolgáltathatnak az állítólagos állampolgárságra vonatkozóan.

Ha a szavahihetőségről tett pozitív megállapítások egybevágnak, akkor azok alátámasztják a lényeges tény elfogadását. Ha a szavahihetőségről tett negatív megállapítások egybevágnak, akkor azok alátámasztják a lényeges tény elutasítását. Bizonyos körülmények között előfordulhat, hogy különböző irányú megállapításokat teszünk. Egyes mutatók értékelése a lényeges tény szavahihetősége mellett szól, míg más mutatók cáfolják azt. Ezt követően egyensúlyba kell hozni ezeket a mutatókat. E mérlegelés során a lényeges tény alapvető eleméhez kapcsolódó szavahihetőségi megállapításoknak nagyobb súlya van, mint azoknak a szavahihetőségi megállapításoknak, amelyek olyan elemekre vonatkoznak, amelyek nem kapcsolódnak a lényeges tény alapvető eleméhez, és így mellékesek. Egy lényeges tény elfogadása általában csak az alapvető elemekre vonatkozó szavahihetőségi megállapításokon alapulhat ⁽¹³⁴⁾.

Minden szavahihetőségről tett megállapítás mérlegelése során követelmény, hogy világosan értsük a szavahihetőségi kritériumokat, a torzító tényezőket és az indokolási szabályokat.

Példa arra, hogy a szavahihetőségről tett megállapítások mennyire központi jelentőségűek egy lényeges tény szempontjából

Például a kérelmező meglehetősen részletes, de ellentmondásokkal teli beszámolót ad, és több olyan dokumentumot nyújt be, amelyek megbízhatóak, de a lényeges tény szempontjából nem túl relevánsak.

Meg kell értenie többek között azt, hogy a nagyfokú részletesség milyen mértékben árulkodik valódi, személyes tapasztalatról, mennyire egyértelműen megalapozottak az ellentmondások, és mennyire szorosan kapcsolódnak a lényeges tény alapvető eleméhez, valamint azt, hogy az adott helyzetben mi várható el a kérelmezőtől. Az értékelés mindig függ a bizonyítékok sajátosságaitól és az általunk azonosított esetleges torzító tényezőktől.

Figyelembe kell venni a következőket:

- Egyetlen dokumentum vagy egyéb bizonyíték alapján elfogadható egy lényeges tény, ha az kellő bizonyító erővel bír egy olyan lényeges tény elfogadásához, amelyre vonatkozóan a kijelentéseket nem tekintették szavahihetőnek. A kérelmező

nyilatkozatainak szavahihetőségével kapcsolatos kétségek önmagukban nem elegendők ahhoz, hogy kizárják az igazoló dokumentumok vagy egyéb bizonyítékok

⁽¹³³⁾ Az EJEB 28774/09. sz. *F.N. és társai kontra Svédország* ügyben 2012. december 18-án hozott ítéletének (ECLI:CE:ECHR:2012.12.18.JUD002877409) 72. pontja.

⁽¹³⁴⁾ Lásd: [2.1.3. A bizonyíték szavahihetőségével kapcsolatban tett megállapítások „súlyozása”](#).

bizonyító erejét. A szavahihető nyilatkozatok önmagukban is elegendők lehetnek egy lényeges tény elfogadásához, még akkor is, ha a további bizonyítékok rendkívül megbízhatatlanok vagy nem hitelesek;

Példa egy lényeges tény elfogadására olyan bizonyítékok alapján, amelyek önmagukban is kellően bizonyító erejűek: [Egy „C” országból származó fiatal nő esete](#)

A kérelmezőnek a „C” ország állampolgárságával kapcsolatos nyilatkozatai nem részletesek és konkrétak, és nem állnak összhangban az idevágó COI-vel sem. Amikor szembesítik ezzel, a kérelmező nem tud magyarázatot adni. Másrészt a meghallgatás után a kérelmező benyújtja a „C” ország által kiállított útlevelét, és ez az útlevél megbízható. A kérelmező állampolgársága elfogadható ezen útlevél alapján, ha az útlevél megszerzésének körülményeit illetően nincs szükség további vizsgálatokra.

Ebben a konkrét esetben tudni kell, hogy a nők életkörülményei „C” országban abban a társadalmi osztályban, amelybe a kérelmező is tartozik, nem teszik lehetővé, hogy a nők sokat tudjanak a „külvilágról”, mivel az életük többnyire az otthonukban zajlik. Az ügyintéző erről nem tudott, és a kérelmező sem említette ezt magyarázatként, mivel számára ez nyilvánvaló volt, és nem volt tisztában azzal, hogy az ügyintéző ezt esetleg nem tudja.

- Ahogy az 1. lépésben megtárgyaltuk (lásd: [1.1.1.a\) iii. „A kérelmező kielégítő magyarázattal szolgált a kérelmét alátámasztó bizonyítékok hiányáról?”](#)) előfordulhat, hogy bizonyos bizonyítékok hiányoznak. A súlyozás során figyelembe kell vennie, hogy milyen súlyt tulajdonított a hiányzó bizonyítékoknak. Fontos, hogy a rendelkezésére bocsátott bizonyítékok alapján fogja megítélni a vizsgált lényeges tényt. Így előfordulhat, hogy a bizonyítékok hiánya nem befolyásolja a lényeges tény értékelését, ha a rendelkezésre álló bizonyítékokat elegendőnek tekintik a lényeges tény alátámasztására. Ha viszont a hiányzó bizonyíték döntő jelentőségű, és hiánya megmagyarázhatatlan, akkor hiánya negatívan befolyásolhatja a vizsgált lényeges tény szavahihetőségének megítélését;

Példa arra, hogy a kérelmező által várhatóan benyújtandó bizonyítékok megléte vagy hiánya hogyan befolyásolhatja a hitelesség értékelését: [Egy „C” országból származó fiatal nő esete](#)

A kérelmezőtől – figyelembe véve egyéni és környezeti körülményeit – észszerűen elvárható volt, hogy lépéseket tegyen annak érdekében, hogy bizonyítékokat gyűjtsön és nyújtson be mindkét szülője halálával kapcsolatban, mivel még mindig kapcsolatban áll néhány családtagjával, akik tudnák támogatni őt, és el tudnák küldeni neki a megfelelő dokumentumokat.

- **1. forгатókönyv.** A felperes nyilatkozatai részletesek és konkrétak a szülője halálának körülményeivel, a halálesetről való tudomásszerzésének módjával, a temetéssel összefüggésben tett lépésekkel, valamint az e tekintetben szükséges egyéb adminisztratív és jogi lépésekkel kapcsolatban. Az a tény, hogy nem nyújtott be további bizonyítékokat, ebben az esetben nem bír nagy súllyal, mivel az ő nyilatkozatai önmagukban elegendőnek tekinthetők a lényeges tény elfogadásához;
- **2. forгатókönyv.** A kérelmező nyilatkozatai ellentmondásosak, és a szavahihetőségről tett negatív megállapításokra nem adtak észszerű magyarázatot, és semmilyen különleges körülmény sem magyarázza azokat. Ebben az esetben a nyilatkozatok nem elegendők a lényeges tény alátámasztásához. Az a tény, hogy nem tett semmilyen lépést annak érdekében, hogy beszámolóját más bizonyítékokkal is alátámassza, miközben ezt észszerűen megtehetette volna, és erre vonatkozóan nem adott magyarázatot, további negatív súlyt jelent.

- Fontos megjegyezni, hogy a kérelmező együttműködésének elmaradása önmagában nem alapozza meg egy lényeges tény elutasítását. Akkor vezethet a lényeges tény elutasításához, ha közvetlen negatív hatással van a vizsgált lényeges tény értékelésére, amit nem ellensúlyoznak az adott lényeges ténnyel kapcsolatos pozitív megállapítások.

A [2. melléklet. Gyakorlati példa a szavahihetőségi mutatók súlyozására](#) egy gyakorlati példán mutatja be a súlyozási folyamatot.

2.4.2. A lényeges tényekre vonatkozó következtetés

(a) A bizonyítékértékelési módszertanon alapuló következtetés

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A lényeges tényre vonatkozó következtetés a bizonyítékok értékelésének utolsó lépése. Strukturált módszertana lehetővé teszi, hogy következtetést vonjon le arra vonatkozóan, hogy észszerűen elfogadható-e a lényeges tény, mivel segítségül tudja hívni az előző lépéseket.

- [1.1.2. A kérelem szempontjából releváns bizonyítékok összegyűjtése](#): ebben a lépésben az összes rendelkezésre álló bizonyítékot összekapcsolta az adott lényeges ténnyel, a kérelmező nyilatkozataival és a kérelmező által benyújtott vagy a kérelemre vonatkozóan egyéb módon rendelkezésére álló más bizonyítékokkal;
- [2.2. A kérelmező nyilatkozatainak értékelése a szavahihetőségi mutatók alapján](#) és [2.1. Az igazoló dokumentumok és egyéb bizonyítékok értékelése](#): itt a nyilatkozatok szavahihetőségét és az igazoló dokumentumok vagy egyéb bizonyítékok bizonyító erejét értékelte;
- [2.3. Azon egyéni és környezeti tényezők figyelembevétele, amelyek torzíthatják a kialakult képet](#): itt figyelembe vette a kérelmező egyéni és környezeti körülményeit, valamint az értékelés szempontjából releváns torzító tényezőket;

- [1.1.1. Az együttműködési kötelezettség alkalmazása \(bizonyítási teher\)](#): itt megfelelően mérlegelte a kérelmező indokolási kötelezettségének és a saját vizsgálati kötelezettségünknek valamennyi elemét;
- [2.4.1. Egy lényeges tényhez kapcsolódó valamennyi bizonyíték tekintetében megfogalmazott szavahihetőségi megállapítások súlyozása](#): itt holisztikus módon mérlegelte mindezeket a megállapításokat, hogy következtetést tudjon levonni.

Mindezen pontok alapján minden további értékelés nélkül képesnek kell lennie arra, hogy következtetést vonjon le egy lényeges tény elfogadásáról vagy elutasításáról.

A lényeges tényre vonatkozó következtetés levonásakor szem előtt kell tartani a [menekültügyi eljárásokban a bizonyítékok értékelése során felmerülő kihívásokat](#), mivel a nemzetközi védelmet kérelmezők olyan helyzetben vannak, hogy el vannak vágva a hazájuk által nyújtott védelemtől. A kérelmezőktől nem várható el, hogy „bizonyossággal” vagy „minden kétséget kizáróan” „bizonyítsák” állításukat. A kérelmező által előadott tényekkel kapcsolatban gyakran marad bizonyos fokú kétség, amelyet a lényeges tények szavahihetőségi értékelésének lezárásakor el kell ismerni, figyelembe véve azt az általánosabb elvet, hogy kétség esetén a kérelmező javára kell dönten.

Ez az elv, amely szerint kétség esetén a kérelmező javára kell dönten, egy tágabb értelemben vett elv, amelyet a bizonyítási küszöbvel összefüggésben alkalmaznak olyan tényállítások esetében, amelyeket nem erősítenek meg igazoló dokumentumok vagy egyéb bizonyítékok. Ami a menekültügyi eljárásokkal kapcsolatos ítélkezési gyakorlatot illeti, az alábbi szövegdox az EJEB e tekintetben releváns megállapításait foglalja össze.

EJEB, J.K. és társai kontra Svédország, 92–93. pont

92. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint azon személyek, akik azt állítják, hogy kiutasításuk a 3. cikk megsértését jelentené, kötelesek a lehető legnagyobb mértékben olyan anyagokat és információkat bemutatni, amelyek lehetővé teszik az érintett szerződő állam hatóságai, valamint a Bíróság számára, hogy felmérjék a kiutasítással járó kockázatot [...]. A Bíróság ugyanakkor elismeri, hogy a menekültjogállás elismerése iránti kérelmek esetében az érintett személy számára nehéz, ha nem lehetetlen, hogy rövid időn belül bizonyítékokat szolgáltatasson, különösen, ha ezeket a bizonyítékokat abból az országból kell beszerezni, ahonnan állítása szerint menekült. A közvetlen igazoló dokumentumok hiánya tehát önmagában nem lehet döntő [...].

93. A menedékkérők különleges helyzetéből adódóan gyakran szükséges, hogy a nyilatkozataik és az azokat alátámasztó dokumentumok szavahihetőségének megítélésekor kétség esetén a kérelmező javára döntsenek. Ha azonban olyan információk kerülnek bemutatásra, amelyek alapos okot adnak arra, hogy megkérdőjelezzék a menedékkérő beadványainak valóságtartalmát, az érintett személynek kielégítő magyarázatot kell adnia a beadványok állítólagos pontatlanságaira [...]. Még ha a kérelmező beszámolójának egyes részletei valamennyire valószínűleg is tűnnek, az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy ez nem feltétlenül csökkenti a kérelmező állításának általános szavahihetőségét [...].⁽¹³⁵⁾

Kivonat az ENSZ Menekültügyi Főbiztosa Hivatalának bizonyítási teheréről szóló kézikönyvéből

196. Általános jogi alapelv, hogy azon a személyen van a bizonyítási teher, aki valamit állít. A kérelmezőnek azonban gyakran nincs módja állításait dokumentumokkal vagy egyéb bizonyítékkal alátámasztani, és az tekinthető kivételnek a főszabály alól, ha valamennyi kijelentését bizonyítékokkal tudja alátámasztani. Az esetek többségében az üldözés elől menekülő nincstelenül és általában okmány nélkül érkezik.

[...]

203. Miután a kérelmező valódi erőfeszítéseket tett története alátámasztására, előfordulhat, hogy egyes nyilatkozataihoz még mindig nem állnak rendelkezésre bizonyítékok. Amint azt fentebb (196. bekezdés) kifejtettük, egy menekült számára aligha lehetséges, hogy ügyének minden részét „bizonyítsa”, és ha ez lenne a követelmény, a menekültek többségét nem ismernék el. Ezért gyakran van szükség arra, hogy kétség esetén a kérelmező javára döntsünk.⁽¹³⁶⁾

⁽¹³⁵⁾ Az EJEB 59166/12. számú *J.K. és társai kontra Svédország* ügyben 2016. augusztus 23-án hozott ítélete (ECLI:CE:ECHR:2016:0823JUD005916612). Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

⁽¹³⁶⁾ UNHCR, [Handbook on procedures and criteria for determining refugee status and guidelines on international protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#). Újbóli kiadás. Genf, 2019. február. 196., 197., 203. és 204. bekezdés.

Kétség esetén a kérelmező javára döntés szélesebb körű elvének alkalmazása

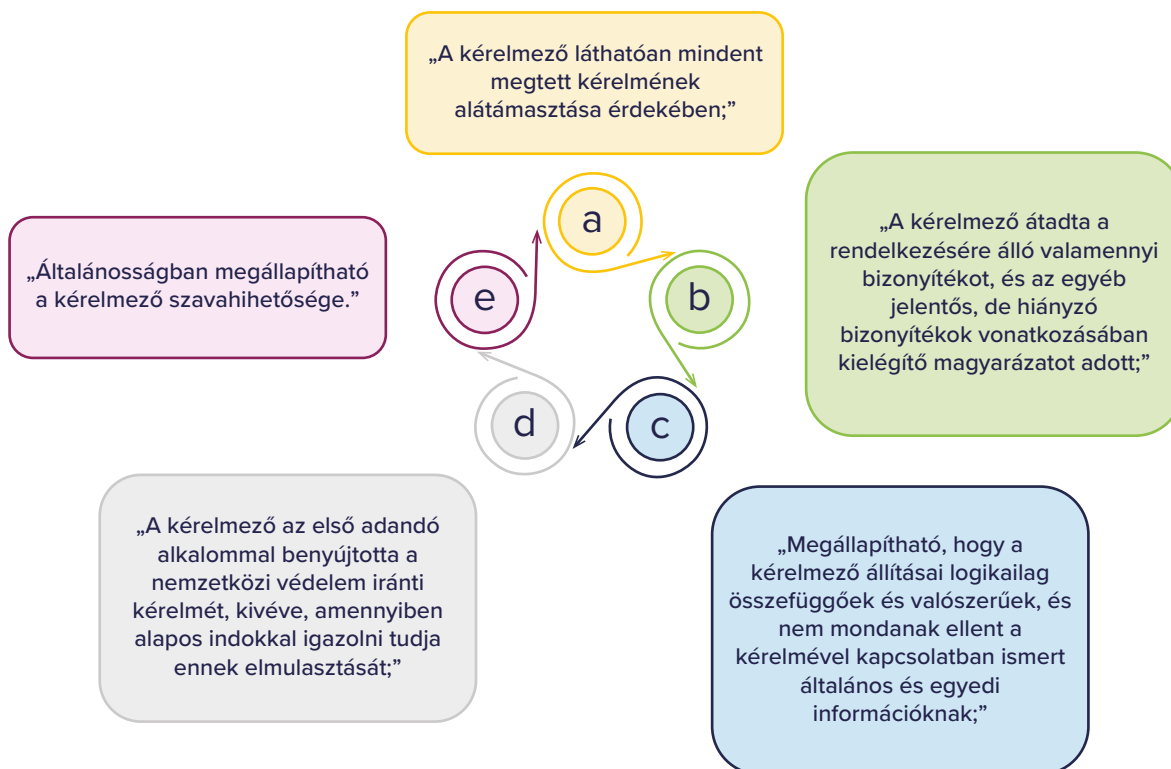
Az információgyűjtés és a szavahihetőség értékelésének fent bemutatott különböző lépései során mindvégig figyelembe vették azt a szélesebb körű elvet, hogy kétség esetén a kérelmező javára kell dönteni. Az objektíven ellenőrizhető bizonyítékokkal nem „bizonyított” tények esetében a „kétség esetén a kérelmező javára döntés” szélesebb körű elvét kell alkalmazni, különösen a szavahihetőségi mutatók alkalmazásával és általában a bizonyítékértékelési módszertan fent leírt lépéseinek követésével.

(b) Az átdolgozott QD 4. cikkének (5) bekezdése

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Míg a „kétség esetén a kérelmező javára döntés” szélesebb körű elve iránymutatást nyújt arra vonatkozóan, hogy mikor fogadható el egy lényeges tény, **az átdolgozott QD 4. cikkének (5) bekezdése** olyan különleges helyzeteket ír le, amikor egy lényeges tényt semmiképpen sem szabad elutasítani. Ez a rendelkezés különösen fontos, ha a szavahihetőségi mutatók alkalmazása és a vizsgálati kötelezettség teljesítése ellenére a szavahihetőségről tett pozitív és negatív megállapítások súlyozása még mindig nem teszi lehetővé, hogy egyértelmű következtetést vonjon le egy lényeges tényre vonatkozóan. Ha az átdolgozott QD 4. cikkének (5) bekezdésében foglalt valamennyi feltétel – ahogyan az alábbi 12. ábrán látható – **halmozottan** teljesül, akkor tudni fogja, hogy a lényeges tényt nem szabad elutasítani.

12. ábra. Halmozott feltételek, amelyek esetén a lényeges tények nem utasíthatók el az átdolgozott QD 4. cikkének (5) bekezdése alapján

Fontos megjegyezni, hogy az a), b) és c) feltételek a vizsgált lényeges tény alátámasztására vonatkoznak.

Az a) feltétel azt írja elő, hogy „a kérelmező láthatóan mindent megtett kérelmének alátámasztása érdekében”. Ezt a feltételt akkor értékelte, amikor azt vizsgálta, hogy a kérelmező megtette-e a megfelelő lépéseket a lényeges tény alátámasztó bizonyítékok összegyűjtése érdekében (lásd: [1.1.1.a\) i. A kérelmező valódi erőfeszítést tett-e azért, hogy a rendelkezésére álló összes nyilatkozatot és bizonyítékot átadja?](#)). Ezt a feltételt a kérelmező személyes körülményeinek figyelembevételével kell értékelni. Ha elvárható, hogy a kérelmező további észszerű lépéseket tegyen a bizonyítékok összegyűjtése érdekében, és e valódi erőfeszítés elmaradása miatt hiányoznak azok az információk vagy bizonyítékok, amelyek befolyásolják azt, hogy következtetést lehessen levonni a lényeges tényre vonatkozóan, akkor a kérelmező nem teljesítette ezt a feltételt.

A b) feltétel előírja, hogy „A kérelmező átadta a rendelkezésére álló valamennyi bizonyítékot. Az egyéb jelentős, de hiányzó bizonyítékok vonatkozásában kielégítő magyarázatot adott”. Ezt a feltételt akkor értékelte, amikor azt vizsgálta, hogy a kérelmező rendelkezésére állnak-e azok a bizonyítékok, amelyeket a lényeges tény alátámasztása céljából benyújthatott volna, de nem tette meg (lásd: [1.1.1.a\) iii. A kérelmező kielégítő magyarázattal szolgált a kérelmét alátámasztó bizonyítékok hiányáról?](#)). Ha – a kérelmező személyes körülményeit figyelembe véve – nem adott észszerű magyarázatot, és – mivel ezt az elemet nem nyújtotta be – a lényeges tényről nem tud következtetést levonni, akkor ez a feltétel nem teljesül.

A c) feltétel előírja, hogy „megállapítható, hogy a kérelmező állításai logikailag összefüggőek és valószerűek, és nem mondanak ellent a kérelmével kapcsolatban ismert általános és egyedi információknak”. Ezt a feltételt értékelte, hiszen a koherencia, a valószerűség és a COI-val való összhang tekintetében a nyilatkozatokra vonatkozó szavahihetőségi kritériumok körébe tartozik (lásd: [2.2. A kérelmező nyilatkozatainak értékelése a szavahihetőségi mutatók alapján](#)). Ha ezek a kritériumok – a kérelmező személyes körülményeinek figyelembevétele mellett – nem teljesülnek, akkor ez a feltétel sem teljesül.

A d) feltétel előírja, hogy a kérelmezőnek az első adandó alkalommal nemzetközi védelem iránti kérelmet kell benyújtania, kivéve, ha ennek elmulasztására alapos indokot tud szolgáltatni. E feltétel alkalmazásakor szem előtt kell tartani, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem elutasításának egyetlen indoka semmiképpen sem lehet az a tény, hogy a kérelmet nem az első adandó alkalommal nyújtották be. Ezt az átdolgozott APD rögzíti ⁽¹³⁷⁾. A nemzeti gyakorlattól és/vagy jogszabálytól függően a késedelmes benyújtás a szavahihetőség értékelésénél figyelembe veendő jelzésnek tekinthető, különösen akkor, ha a kérelmet nem támasztják alá igazoló dokumentumokkal ⁽¹³⁸⁾. Amennyiben ezt a tényezőt figyelembe veszik, a kérelmező számára lehetőséget kell adni arra, hogy megmagyarázza a kérelme feltételezett késedelmének okait (okait). Ha a kérelmező észszerű magyarázatot tud adni arra, hogy miért nem nyújtott be az első adandó alkalommal nemzetközi védelem iránti kérelmet, akkor a „késedelmes” kérelemre nem lehet úgy tekinteni, hogy az negatív hatással lenne a kérelem általános értékelésére.

⁽¹³⁷⁾ Az átdolgozott APD 10. cikkének (1) bekezdése: „A tagállamok biztosítják, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmeket nem utasítják el, illetve nem zárják ki az érdemi vizsgálatból pusztán azon az alapon, hogy azokat nem a lehető legrövidebb időn belül nyújtották be.”

⁽¹³⁸⁾ Az átdolgozott APD 4. cikke (5) bekezdésének d) pontja.

Az e) feltétel előírja, hogy mérlegelni kell a kérelmező általános szavahihetőségét. Az általános szavahihetőség azt jelenti, hogy a kérelmező mint menedékkérő korábban mennyire volt szavahihető. Ez a menedékjogi eljárás során ismertté váló, a kérelmező cselekedeteivel kapcsolatos valamennyi fontos tényelemre vonatkozik, és nem korlátozódik csupán egyetlen lényeges tény értékelésére.

Ezek az elemek többek között a következők lehetnek: a kérelmező magatartása vagy nyilatkozatai, amelyek arra utalnak, hogy nem fél visszatérni a hazájába, vagy éppen ellenkezőleg, olyan magatartás vagy nyilatkozatok, amelyek a félelmét hangsúlyozzák; a kérelmezőnek a kérelem alátámasztására vonatkozó kötelezettségével kapcsolatos cselekedetei vagy mulasztásai, például információk elhallgatása vagy az összes információ megfelelő megadása, félrevezető információk megadása ⁽¹³⁹⁾ vagy őszinte magatartás, hamisított dokumentumok benyújtása vagy az ügyének hiteles dokumentumokkal való alátámasztása; az ügye elbírálásának akadályozása vagy az együttműködési kötelezettség teljesítése. A következő ábra a figyelembe vehető elemeket mutatja be.

13. ábra. Általános szavahihetőség – példák a figyelembe veendő elemekre

A kérelmező általános szavahihetőségének megállapítása céljából a kérelmező magatartásának vizsgálata a kérelmező objektív cselekményeire összpontosít. Nem alapulhat a kérelmező viselkedésére (kinézetére vagy viselkedésmódjára) vonatkozó megfigyeléseken. Az általános szavahihetőség nem a kérelmező személyiségjegye, hanem a tetteinek következménye. Ha a kérelmező cselekedetei kétségeket ébresztenek a menekültügyi hatóságban azzal kapcsolatban, hogy azok azt jelzik-e, hogy a kérelmező nem szorul védelemre, akkor meg lehet kérdezni a kérelmezőt cselekedeteinek ezen aspektusairól, azok körülményeiről, és így már a személyes meghallgatáson tisztázni lehet ezek jelentését és következményeit.

A fent felsorolt negatív cselekményeknek – akár önmagukban, akár ismétlődően vagy más cselekményekkel együtt – kellően súlyosnak kell lenniük ahhoz, hogy úgy tekintsük, hogy

⁽¹³⁹⁾ Lásd az EUB C-756/21. számú [X kontra International Protection Appeals Tribunal, The Minister for Justice and Equality \(Írország\)](#) ügyben hozott 2023. június 29-i ítéletének (ECLI:EU:C:2023:523) 93. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#). Ebben az ügyben a Bíróság többek között úgy ítélte meg, hogy a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i [2004/83/EK tanácsi irányelv](#) (HL L 304., 2004.9.30.) 4. cikke (5) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy a nemzetközi védelem iránti eredeti kérelemben szereplő valótlan nyilatkozat, amelyet a menedékkérő az első adandó alkalommal megmagyarázott és visszavont, önmagában nem akadályozhatja meg a kérelmező általános szavahihetőségének megállapítását.

befolyásolják a kérelmező általános szavahihetőségét. Így, ha az egyik ilyen cselekmény azonosítható a kérelmező iratanyagában, az nem jelenti azt, hogy ez *ipso facto* negatív hatással lenne az általános szavahihetőségre. A kérelmezőre vonatkozó, a menekültügyi eljáráshoz nem kapcsolódó információk nem relevánsak a kérelmező általános szavahihetőségének megállapítása szempontjából.

Mielőtt bármilyen következtetést vonna le a kérelmező általános szavahihetőségére vonatkozóan, minden esetben mérlegelni kell minden olyan egyéni és környezeti tényezőt, amely magyarázatot adhat a kérelmező vizsgált magatartására, és lehetőséget kell adni a kérelmező számára, hogy magyarázatot adjon.

3. 3. lépés. Kockázatértékelés

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

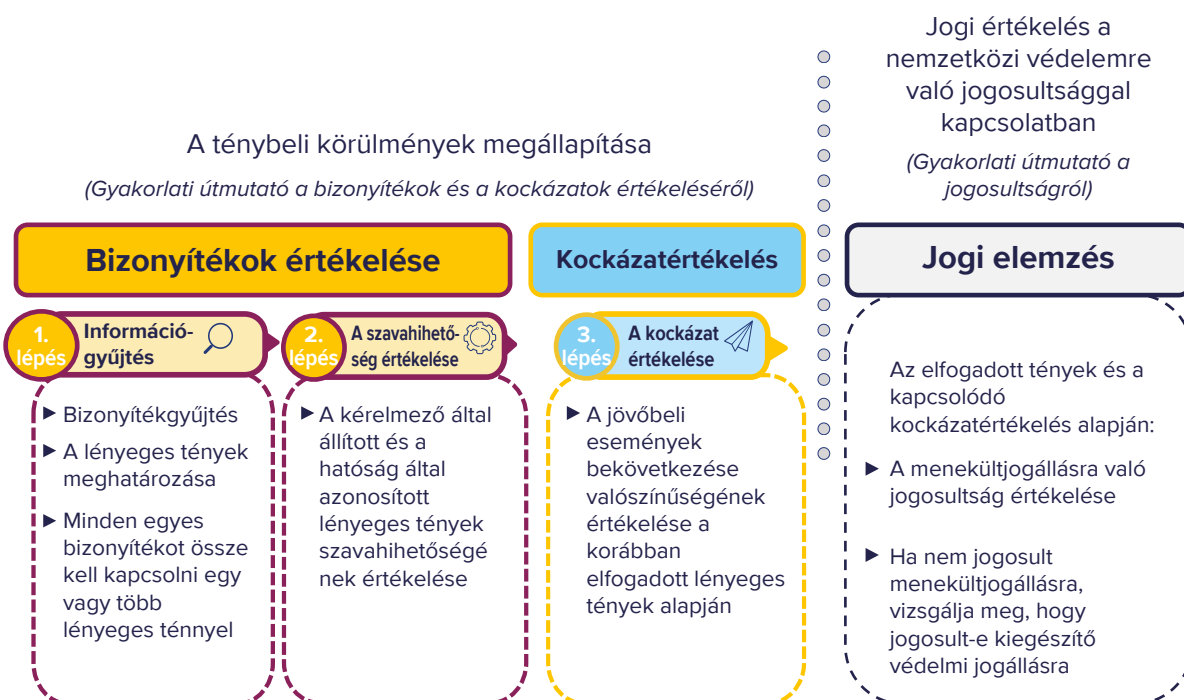
3.1. Bevezetés

A kockázatértékelés a harmadik lépés az útmutató elején a bizonyítékok és a kockázatok értékelése tekintetében javasolt háromlépcsős megközelítésben. A kockázatértékelés annak a valószínűségnek a tényszerű és jövőorientált (jelenlegi és jövőbeli) értékelése, hogy a kérelmező visszatérése esetén olyan eseménnyel szembesülne, amely üldöztetéssel vagy súlyos sérelemmel járhat; olyan értékelés, amely figyelembe veszi az összes elfogadott lényeges tényt (csakis az elfogadott tényeket, a jelenre és a múltra vonatkozóan), a kérelmező személyes körülményeit és a jelenleg rendelkezésre álló információkat.

Ebben a fejezetben az „esemény” kifejezést tág értelemben használjuk, hogy minden olyan kedvezőtlen eseményt magában foglaljon, amely a származási országába való visszatéréskor megtörténhet a kérelmezővel. Az események közé tartozhatnak például olyan cselekvések vagy tétlenségek, bánásmód, tapasztalatok vagy helyzetek, amelyekbe a kérelmező beleütközhet.

Az alábbi ábra a háromlépcsős megközelítést mutatja be, amely a bizonyítékok értékelése és a kockázatértékelés közötti különbséget, valamint a tényszerű és a jogi értékelés közötti határvonalat is tisztázza.

14. ábra. A vizsgálati eljárás során végzett ténybeli és jogi értékelés

Ebben a szakaszban a kockázat azonosítása még nem jelenti azt, hogy az eseményeket jogilag „üldöztetésnek” vagy „súlyos sérelemnek” minősítik. Csupán azon események azonosításáról és leírásáról van szó, amelyek a származási országba vagy a szokásos tartózkodási hely szerinti országba való visszatéréskor megtörténhetnek a kérelmezővel, és amelyek üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülhetnek, továbbá bekövetkezésük valószínűségének megítéléséről. A kockázatértékelés szakaszában nagyon fontos azon események pontos azonosítása és leírása, amelyek a kérelmezővel megtörténhetnek, és üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülhetnek. Ez segíteni fogja Önt annak értékelésében és eldöntésében, hogy ezek az események a jogi elemzés szakaszában üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülnek-e. Hasonlóképpen, az esemény bekövetkezésének valószínűségére vonatkozóan a kockázatértékelés során végzett értékelés lesz az alapja a „megalapozott félelem” értékelésének, amit a jogi elemzés során végeznek el.

A kockázatértékelés nem spekulációkon, hanem objektív módszertanon alapul, amelyet „körültekintően és óvatosan kell elvégezni”, és az „kizárólag a tényeknek és körülményeknek [...] konkrét értékelésén alapul” ⁽¹⁴⁰⁾. Másrészt a jogi elemzés annak jogi értékelése, hogy teljesülnek-e a nemzetközi védelem megadásához szükséges jogosultsági feltételek.

A kockázatértékelés két fő lépésből áll:

1. a kockázat(ok) meghatározása;
2. a kockázat(ok) értékelése.

3.2. A kockázat(ok) meghatározása

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kockázat olyan jövőbeli esemény, amely bekövetkezhet, és amely veszélyt jelent a kérelmezőre nézve. A kockázatot az határozza meg, hogy mi történhet meg és milyen ok(ok) miatt, azokat ki hajtáná végre vagy okozná, és milyen körülmények között következnenek be. A kockázat(ok) pontos meghatározása érdekében a bizonyítékértékelés eredményeit kell alapul venni, azaz:

- a kérelmező által megfogalmazott félelmeket és kockázatokat;
- a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján azonosított kockázatokat.

⁽¹⁴⁰⁾ Az EUB C-71/11. és C-99/11. számú [Bundesrepublik Deutschland kontra Y és Z](#) ügyekben hozott 2012. szeptember 5-i ítéletének (EU:C:2012:518) 77. pontja, amely azt is meghatározza, hogy ezt az értékelést különösen a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i [2004/83/EK tanácsi irányelv](#) (HL L 304., 2004.9.30.) 4. cikkében megállapított szabályokkal összhangban kell elvégezni. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

Ne feledje, hogy a kockázatok azonosításához származásiország-információkra van szükség

Annak érdekében, hogy azonosítani tudja a kérelmező által meg nem fogalmazott kockázatokat, döntő fontosságú, hogy megfelelő információkkal rendelkezzen a származási ország általános helyzetéről, valamint jó képet kapjon a kérelmező sajátos profiljáról és személyes körülményeiről. Bár a kérelmező által nem említett kockázatokat inkább a bizonyítékgyűjtés szakaszában azonosítják, a kockázatértékelés alatt a származási ország jelenlegi helyzetére vonatkozó COI-k felkutatása után még mindig azonosíthat néhány új kockázatot. Ez például akkor fordulhat elő, ha a személyes meghallgatás lefolytatása után változások következnek be. Ebben az esetben vissza kell térnie az előző lépésekhez, azonosítania kell az alapul szolgáló lényeges tényeket, értékelnie kell azokat, és ha elfogadhatók, folytatnia kell a kockázatértékelést.

Tartsa szem előtt, hogy a COI-k felkutatása után az új kockázatokon kívül olyan kockázatokat is azonosíthat, amelyek eltérnek a kérelmező által eredetileg leírtaktól, és amelyek konkrét lényeges tényekhez kapcsolódnak.

Példa a kockázat meghatározására a COI figyelembevételével: [Egy „B” országból származó aktivista esete](#)

A kérelmező kijelentette, hogy attól tart, hogy megölik, mivel az emberi jogokat védelmező és a jogsértéseket leleplező nem kormányzati szervezetek ügyvédjeként tevékenykedik. Ön elfogadta azt a lényeges tény, hogy a kérelmező az emberi jogokat védő és a jogsértéseket leleplező nem kormányzati szervezetek ügyvédjeként dolgozik.

A COI-kutatásból azonban kiderült, hogy az ilyen profilú emberek élete nincs veszélyben, hanem inkább a szakmai engedélyüket vonják vissza, illetve bezáratják az irodájukat.

Ez alapján Ön azt állapítja meg, hogy a kérelmezőt nem az a kockázat fenyegeti, hogy megölik, hanem az, hogy politikai tevékenysége miatt visszavonják a szakmai engedélyét vagy bezárják az irodáját. Természetesen az egyéb elfogadott lényeges tényektől függően további kockázatok is fennállhatnak.

A kockázatértékelés céljából felhasznált COI

A szavahihetőség értékeléséhez felhasznált COI (külső hitelességi mutatók) nem feltétlenül azonos a kockázatértékeléshez használt COI-val. Míg a szavahihetőség értékelését alátámasztó COI egy múltbeli esemény vagy helyzet megerősítésére összpontosít, a kockázatértékelés céljából felhasznált COI minden olyan egyéb bizonyítékot is megvizsgál, amely arra utalhat, hogy egy bizonyos típusú sérelem bekövetkezhet a jövőben. A kockázatértékelés céljából felhasznált COI például a származási ország objektív biztonsági és emberi jogi helyzetét, az üldöztetés vagy súlyos sérelem okozójának magatartásmintáit, valamint a kérelmezőhöz hasonló helyzetben lévő személyek ismert kockázatait vizsgálja.

Példa a kockázatok azonosítására az elfogadott lényeges tények alapján: [Egy „B” országból származó aktivista esete](#)

A kérelmező eredetileg attól tartott, hogy hazája hatóságai rosszul bánnak majd vele az emberi jogokat védő és a jogsértéseket leleplező nem kormányzati szervezetek ügyvédjeként folytatott tevékenységei miatt. A rossz bánásmód kiterjedne a hamis vádakon alapuló (tisztességtelen) tárgyalásra, az esetleges elítélésre és fogva tartásra, a fizikai és szexuális bántalmazásra, sőt a halálra is.

A megfogalmazott félelemből kiindulva Ön elvégezte a szavahihetőség értékelését, és elfogadott/elutasított néhány lényeges tény. Az alábbiakban felsoroljuk az Ön által elfogadott lényeges tényeket.

- **1. lényeges tény:** a kérelmező „B” országból származik;
- **2. lényeges tény:** a kérelmező emberi jogi ügyvéd, társadalmi vezető, és felszólal az emberi jogok megsértése ellen „B” országban;
- **3. lényeges tény:** a kérelmező több emberi jogi szervezet tagja, köztük az „Y” nem kormányzati szervezeté is;
- **4. lényeges tény:** a kérelmező részt vett egy tüntetésen;
- **5. lényeges tény:** a felperest letartóztatták, őrizetbe vették és megverték, mert részt vett a tüntetésen, és lefilmezte azt;
- **6. lényeges tény:** a kérelmezőt „letartóztatással szembeni ellenállással” és „nyilvános erőszakra való felbujtással” vádolták, megkapta a vádiratot, amelyben megjelölték a katonai bíróság előtti tárgyalás időpontját.

Ebben az esetben a kérelmezőt érintő kockázatok a múltban átélt események alapján megfogalmazott félelmeken alapulnak. Ezért Ön a következő kockázatokat azonosítja, amelyekkel a kérelmező visszatérése esetén szembesülnek: a kapott vádirat alapján büntetőeljárás indulhat ellene; a tárgyalás idejére őrizetbe kerülhet; tisztességtelen eljárás elé nézhet; a tárgyalást követően elítélhetik és börtönbe kerülhet. Ezen eljárás során előfordulhat, hogy hazája hatóságai rosszul bánnak vele, bántalmazzák vagy akár meg is ölhetik. Ezek a lehetséges események annak tudhatók be, hogy emberi jogi ügyvédként tevékenykedett és részt vett a tüntetésen.

A kérelmező által említett és Ön által azonosított kockázat(ok) pontos leírása hasznos lesz a kockázat értékelése során. Ez az a szakasz, amelynek alapján a jogi elemzéshez érve számos szempontot meghatározhat. Ezek közé tartozik, hogy ezek a ténybeli kockázatok az üldöztetéstől való megalapozott félelemnek vagy a súlyos sérelem valós veszélyének tekinthetők-e, hogy kik az üldöztetés vagy a súlyos sérelem okozói, melyek az üldöztetés okai és az üldöztetés bekövetkezésének körülményei, és hogy van-e lehetőség a védelemre. Más szóval meg tudja állapítani, hogy ezek a tényelemek megfelelnek-e a jogi meghatározásoknak.

A kockázatok meghatározásakor és leírásakor figyelembe veendő elvek

- A kockázatok meghatározásának kiindulópontját a kérelmező nyilatkozatai jelentik;
- Ezeket kiegészítik a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján azonosított kockázatok;
- A szavahihetőség értékelésének eredménye (elfogadott/elutasított lényeges tények) határozza meg a kockázatok pontos hatókörét;
- A leírásnak tartalmaznia kell a kockázatokkal kapcsolatos összes lényeges részletet (azaz mit, ki, miért, és milyen körülmények között követett el, és van-e lehetőség a védelemre);
- A kockázatok csak olyan eseményekkel kapcsolatosak, amelyek a jövőben bekövetkezhetnek;
- Ebben a szakaszban kerülni kell minden jogi minősítést.

3.3. A kockázatok értékelése

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kockázatok, vagyis annak meghatározása után, hogy visszatérés esetén mi történhet a kérelmezővel, a következő lépés az, hogy felmérje, hogy visszatérés esetén milyen valószínűséggel következnek be ezek a kockázatok.

A kockázatértékelés célja azon sérelemtípusok azonosítása, amelyek esetében „megalapozott félelem” vagy „valós kockázat” állhat fenn.

A kockázatértékelés során a kockázatot mindig a maga teljességében kell értelmezni: vizsgálni kell a konkrét szereplőkkel kapcsolatos, félelmet kiváltó eseményeket, az okokat és azokat a körülményeket, amelyek között az események a fentiekben leírtak szerint bekövetkezhetnek.

Annak megvitatása után, hogy melyik valószínűségi küszöb alkalmazandó, és ez mit jelent, ez a szakasz segít feltárni a kockázatok minden aspektusát, és ennek során kérdéseket lehet felvetni az összes olyan elem (kockázati mutató) azonosítása érdekében, amelyek befolyásolják a kockázat valószínűségét. Ezt követően lehet következtetést levonni az összes elemről együttesen. A következtetésben megfelelő súlyt kell adni a kockázati mutatókkal kapcsolatos minden egyes megállapításnak, szükség esetén alkalmazni kell a bizonyítási teher megfordítására vonatkozó szabályokat, és „észszerű mértékű valószínűség” esetén következtetést kell levonni.

Ne feledje, hogy a kockázatértékelés szakaszában Ön nem vesz részt a jogi elemzésben. Az értékelés eredménye ismeretében azonban Ön fogja meghatározni, hogy e lépés alapján fennáll-e az üldöztetéstől vagy súlyos sérelemtől való megalapozott félelem.

3.3.1. A megalapozott félelem és a valós kockázat valószínűségi küszöbe (bizonyítási küszöb)

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

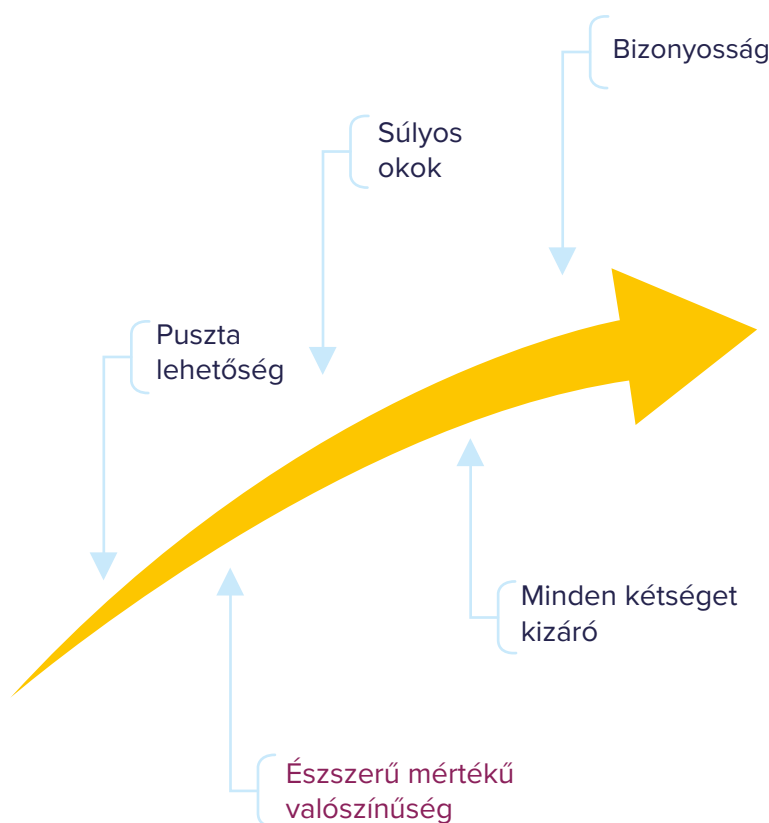
A kockázat bekövetkezése valószínűségének értékeléséhez a megfelelő küszöböt kell alkalmaznia. A kockázat valószínűségi küszöbe arra a küszöbértékre vonatkozik, amelyek teljesülnie kell ahhoz, hogy megállapítható legyen, hogy egy bizonyos kockázat észszerű mértékű valószínűséggel bekövetkezhet az előrelátható jövőben, ha a kérelmező visszatér származási országába vagy a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba. Ha ez a küszöbérték teljesül, akkor elfogadják, hogy a kockázat megfelel a megalapozott félelemnek vagy valós kockázatnak.

Bár magát a kockázatértékelés során alkalmazandó küszöböt az uniós jog nem határozza meg, és az EUB sem hozott még döntést erről, a kérelmezőt érintő jövőbeli kockázat értékelésekor a valószínűségre vonatkozó leggyakrabban alkalmazott mérce az „észszerű

mértékű valószínűség”⁽¹⁴¹⁾. Ez azt jelenti, hogy a kockázat bekövetkezési valószínűségével kapcsolatos várakozásokat nem szabad olyan magasra tenni, mint ami a „bizonyosságnak” vagy a „jelentős valószínűségnek” felel meg, illetve annak, hogy a kockázat „minden kétséget kizáróan” bekövetkezik. Másrészt a „puszta véletlen” vagy „puszta lehetőség” sem elegendő a jövőbeli kockázat megállapításához. Az alábbi ábra a különböző valószínűségi küszöbököt mutatja be.

15. ábra A megalapozott félelem és a valós kockázat valószínűségi küszöbe

⁽¹⁴¹⁾ Az EUB által C-77/11. – C-99/11. számú *Bundesrepublik Deutschland kontra Y és Z* ügyekben hozott 2012. szeptember 5-i ítélet (EU:C:2012:518) 76. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#). Ebben az ítéletében az EUB tisztázta, hogy annak értékelésekor, hogy a kérelmező üldöztetéstől való megalapozott félelme fennáll-e, az illetékes hatóságok „azt kívánják megtudni, hogy a megállapított körülmények olyan fenyegetettséget jelentenek-e, hogy az érintett személy egyéni helyzetére tekintettel megalapozottan félhet üldözési cselekmények tényleges elszemélyesítésétől”. Az EUB (nagytanács) C-175/08., C-176/08., C-178/08. és C-179/08. sz. *Aydin Salahadin Abdulla és társai kontra Bundesrepublik Deutschland* egyesített ügyekben hozott 2010. március 2-i ítéletének (EU:C:2010:105) 89. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#). Az EUB C-199/12–C-201/12. számú *Minister voor Immigratie en Asiel kontra X, Y és Z* egyesített ügyekben hozott 2013. november 7-i ítéletének (EU:C:2013:720) 72. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

A BVerwG előtti ügyben a következőket fogalmazzák meg (nem hivatalos fordítás):

A valószínűségi küszöb azt feltételezi, hogy a vizsgálatra benyújtott egzisztenciális kérdés összefoglaló értékelése során az üldöztetés fennállása mellett szóló tények nagyobb súllyal bírnak, és ezért felülírják azokat a tényeket, amelyek az üldöztetés fennállása ellen szólnak. Itt egy „minősítő” megközelítést kell alkalmazni, ami azt jelenti, hogy súlyozni és mérlegelni kell az összes megállapított körülményt és azok jelentőségét. A lényeges kérdés az, hogy e körülmények fényében az érintett személy helyzetében lévő, gondolkodó és körültekintő személyben kiváltható-e üldöztetéstől való félelem.

Szövetségi Közigazgatási Bíróság (Németország), BVerwG 10 C 23.12., 32. pont. Németül elérhető a [Urteile und Beschlüsse | Bundesverwaltungsgericht](#) oldalon. UNHCR. [Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection Under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#). 2019. április. HCR/1P/4/ENG/REV. 4. 42. bekezdés. UNHCR. [Note on Burden and Standard of Proof in Refugee Claims](#). 1998. december 16. 16. és 21. bekezdés.

Az „észszerű mértékű valószínűség” kvalitatív elemzést igényel. Ez nem követeli meg, hogy a kockázatot valószínűségi skálán számszerűsítsék, vagy hogy a kockázat megvalósulásának esélye „inkább valószínű” legyen. Az „észszerű mérték” fennállása nem helyettesíthető matematikai képlettel. A valószínűség mértékének „észszerűsége” vizsgálatakor a kockázatértékelés inkább a kérelmező egyéni helyzetére összpontosít a származási országban fennálló körülmények között.

A valószínűség értékelése az észszerűen előrelátható jövőre terjed ki. Az észszerűen előrelátható jövő az, ami a múltbeli és jelenlegi eseményekre és körülményekre vonatkozó információk alapján az észszerűségből kiindulva várhatóan bekövetkezik. Az észszerűen előrelátható jövő túlmutat a közvetlen jövőn, de nem terjed túl azon az időn, amely alatt bizonyos események bekövetkezésére észszerűen számítani lehet.

3.3.2. Kockázati mutatók

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kockázati mutatók lehetővé teszik, hogy feltárja az összes olyan elemet, amely befolyásolhatja a kockázat valószínűségét. A kockázati mutatók utalhatnak olyan megállapításokra, amelyek alátámasztják az esemény jövőbeni bekövetkezésének valószínűségét, de olyan megállapításokra is, amelyek azt jelzik, hogy okkal feltételezhető, hogy a kockázat nem fog megvalósulni.

16. ábra Kockázati mutatók

A kockázati mutatókat a következő öt terület vizsgálatával tárjuk fel.

- A kérelmező által a múltban átélt események (beleértve az üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülő eseményeket, az ezekkel való fenyegetést és az ilyen eseményekhez vezető helyzeteket vagy cselekedeteket);
- A kérelmezőhöz közel álló vagy a kérelmezőhöz hasonló helyzetben lévő személyek, akiket üldöznek, akiket súlyos sérelem ér, vagy akiket ilyen módon fenyegetnek;
- A kérelmező személyes körülményei, amelyek növelhetik vagy csökkenthetik a kockázatot;
- A kérelmezőnek a származási országába való esetleges visszatérésekor bekövetkező, félelmet kiváltó események mögöttes okai vagy indítékai;
- Az üldöztetést vagy súlyos sérelmet okozó szereplők képessége arra, hogy visszatérés esetén megfenyegezzék a kérelmezőt, illetve a fenyegetéseket valóra váltsák.

Az alábbiakban minden egyes területre vonatkozóan olyan kérdéseket mutatunk be, amelyek felhasználhatók a kockázat minden aspektusának feltárásában és a pozitív és/vagy negatív megállapítások megfogalmazásában. Tartsa szem előtt, hogy az itt részletezett mutatók önmagukban nem teljes körűek, és hogy lehetnek további kockázati mutatók, amelyeket az egyes kérelmekben figyelembe kell venni.

A COI jelentősége a kockázatértékelésben

A kockázatértékelés lefolytatása érdekében a legfrissebb, releváns és megbízható COI-t kell felkutatnia és felhasználnia, figyelembe véve az egyéni jellemzőket és az ügy körülményeit. Hacsak a kérelmező nem közismert személy, a COI többnyire olyan személyekről ad információt, akik a kérelmezőhöz hasonló helyzetben vannak vagy lehetnek.

Egyes esetekben, illetve bizonyos országokra vonatkozóan számos forrásból hatalmas mennyiségű anyag áll rendelkezésre. Más esetekben és országokban viszont csak korlátozott mennyiségű információt talál. Az a tény, hogy a felmérni kívánt kockázattal kapcsolatos jelenlegi helyzetről nem talál információt, nem feltétlenül jelenti azt, hogy a kockázat nem létezik. Ez azt is jelentheti, hogy a témáról nem vagy csak korlátozottan számolnak be.

Azzal kapcsolatban, hogy miként kezelje az ellentmondásos, korlátozott vagy hiányzó COI-t, lásd: EASO. [Gyakorlati útmutató a menedékjog iránti kérelmek elbírálása során a származásiország-információk ügyintézők általi felhasználásáról](#). 2020. december. 38–40. o.

(a) A kérelmező által a múltban átélt események

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Általában az a tény, hogy egy esemény a múltban már megtörtént, önmagában valószínűleg a legerősebb indikátora annak, hogy a jövőben valószínűleg ismét meg fog történni. Ezért az átdolgozott QD a bizonyítási teher megfordítását írja elő azokban az esetekben, amikor a „kérelmező korábban már üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek volt kitéve, illetve vele szemben ilyen üldöztetés vagy súlyos sérelem közvetlen veszélye állt fenn” ⁽¹⁴²⁾. A bizonyítási teher megfordításáról bővebben lásd a [3.4. Következtetés a kockázatra](#) című pontot.

Azzal, hogy azonosította a lényeges tényeket, és értékelte a szavahihetőséget, már meghatározta az összes olyan múltban bekövetkezett eseményt, amely alátámaszthatja a jövőbeli kockázatot.

Amint bizonyos múltbeli eseményeket hitelesnek fogad el, a kockázatértékelés során a további vizsgálat egyik fontos dimenziója az, hogy ezek hogyan oszlanak meg az időben.

⁽¹⁴²⁾ Az átdolgozott QD 4. cikkének (4) bekezdése:

Azon tény, hogy a kérelmező korábban már üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek volt kitéve, illetve vele szemben ilyen üldöztetés vagy súlyos sérelem közvetlen veszélye állt fenn, komoly alátámasztásul szolgál a kérelmező üldöztetéstől való megalapozott féltelmének, valamint a súlyos sérelem tényleges veszélyének, kivéve, amennyiben alapos okból feltételezhető, hogy a kérelmezőt nem fogják újból üldözni, illetve hogy a súlyos sérelem veszélye vele szemben már nem áll fenn.

Mikor történt (a legutóbbi) esemény?

- Mennyi idő telt el az utolsó esemény és azon időpont között, amikor a kérelmező elhagyta a származási országát?
- Mi történt az utolsó esemény és a kérelmező távozása közötti időszakban?
- Mit tett az üldöztetést vagy súlyos sérelmet okozó szereplő ez idő alatt?
- Ha a köztes időszakban nem történtek jelentős események, mi az oka annak, hogy semmi más nem történt? Vannak-e arra utaló jelek, hogy az eltelt idő ellenére az adott szereplő ismét fenyegetni fogja a kérelmezőt, vagy olyan eseményeket fog elkövetni, amelyek üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülhetnek?

Ha egy esemény jóval azelőtt történt, hogy a kérelmező elhagyta a származási országot, és hosszú ideig élt anélkül, hogy hasonló események megismétlődtek volna, ez azt jelezheti, hogy korlátozott a kockázata annak, hogy az esemény a jövőben ismét megtörténik. Ez mindaddig így tekinthető, amíg nincs más magyarázat erre, amelyet részletesen meg kell vizsgálni. Számos oka lehet annak, hogy a távozás előtt nem történt semmilyen esemény. Előfordulhat, hogy a szereplő nem tudott a kérelmező hollétéről, vagy más prioritásai voltak abban az időben, anélkül, hogy feltétlenül megváltoztatta volna a kérelmezővel kapcsolatos politikáját vagy szándékát.

Fontos megjegyezni, hogy míg a múltban tapasztalt üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősíthető események komoly jelzést adnak arra, hogy ezek az események visszatérés esetén bekövetkezhetnek, másrészt viszont az üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősíthető múltbeli események elmaradása nem feltétlenül jelenti azt, hogy nincs jövőbeli kockázat, mivel nem várhatjuk el egy személytől, hogy a származási ország elhagyása előtt megvárja, hogy ilyen események történjenek vele.

(b) A kérelmezőhöz közel álló vagy a kérelmezőhöz hasonló helyzetben lévő személyek

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Fenyegetik-e a kérelmezőhöz közel álló személyeket, vagy szembesülnek-e ezek a személyek üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősíthető eseményekkel és/vagy magatartással?

A kérelmező helyzetét érintő fennálló kockázatot jelzi az is, hogy mi történt vagy történik a családtagokkal vagy a barátokkal. Ez például azt mutathatja, hogy az üldöztetést okozó szereplő egyre közelebb kerül a kérelmezőhöz, vagy közeli hozzátartozóin keresztül akar ártani a kérelmezőnek.

- A kérelmezőhöz közel álló személyek ugyanolyan okokból vannak-e veszélyben, mint a kérelmező, aki az üldöztetéstől vagy súlyos sérelemtől tart? Azért vannak veszélyben, mert közeli rokonságban állnak a kérelmezővel? Más okból is veszélyben vannak?

Az alábbiakban a figyelembe veendő elemek nem teljes körű felsorolása következik.

Az eseményekre vonatkozóan

- Jellemzően milyen eseményekkel szembesülnek a kérelmezőhöz közel álló személyek?
- Milyen gyakoriak ezek az események?
- Mennyire elterjedtek ezek az események?

A hasonlóságra vonatkozóan

- Vannak-e olyan jelentős különbségek a kérelmező és a vele kapcsolatban álló személyek között, amelyek jelentősen befolyásolhatják a hasonló sorsú kérelmező kockázatát?

Példa a rokonok kockázati mutatóként történő kezelésére: [Egy „B” országból származó aktivista esete](#)

Az unokatestvére halála, a rokonai bántalmazása és az unokaöccsei fogva tartása révén az üldöztetést elkövető szereplő egyértelműen közvetlenül megfenyegette a kérelmezőt, hogy hagyjon fel a tevékenységével. Ha elfogadjuk ezeket a tényeket, akkor ezek a tények a szóban forgó kockázat erős mutatói.

A hasonló személyes helyzetben lévő és/vagy azonos jellemzőkkel rendelkező embereket üldözik, súlyos sérelem éri őket, vagy ilyen módon fenyegetik őket?

Ha a kérelmezőhöz hasonló helyzetben lévő és/vagy a kérelmezővel azonos jellemzőkkel rendelkező személyeket üldözik, vagy súlyos sérelem éri őket, az határozottan arra utal, hogy a kérelmező maga is veszélynek lehet kitéve, ha visszatér. A hasonlóság lehet valós vagy vélt. Ebben az esetben a következő kérdéseket kellene megvizsgálni.

Az alábbiakban a figyelembe veendő elemek nem teljes körű felsorolása következik.

Az eseményekre vonatkozóan

- Jellemzően milyen eseményekkel szembesülnek a hasonló helyzetben lévő személyek?
- Ezek az események a törvényeknek tudhatók be?
- Milyen gyakoriak ezek az események?
- Mennyire elterjedtek ezek az események?

A hasonlóságra vonatkozóan

- Mennyiben felel meg a kérelmező helyzete az üldöztetést vagy súlyos sérelmet elszenvedett személyek helyzetének és/vagy mennyiben hasonlítanak egymáshoz?

- Vannak-e olyan jelentős különbségek a kérelmező és az üldöztetést vagy súlyos sérelmet elszenvedett személyek között, amelyek jelentősen befolyásolhatják azt a kockázatot, hogy a kérelmező üldöztetésnek lesz kitéve, vagy sérelmet szenved?

A hasonlóságok vagy különbségek az alább felsorolt példákhoz kapcsolódhatnak.

A kérelmező származási területe

- Az üldöztetés vagy súlyos sérelem a kérelmező lakóhelyétől vagy származási helyétől eltérő területre korlátozódik-e?
- Van-e okunk feltételezni, hogy az üldöztetés vagy a súlyos sérelem ezekre a területekre korlátozódik?
- Az üldöztetés vagy súlyos sérelem okozója ugyanolyan képességekkel rendelkezik-e a kérelmező származási területén, mint a kérelmező?

A személy profilja

- Az üldöztetés vagy súlyos sérelem elsősorban vagy kizárólag a kiemeltebb személyek ellen irányul?
- Az üldöztetés vagy súlyos sérelem olyan személyekre korlátozódik-e, akik:
  - egy bizonyos szinten folytattak tevékenységet?
  - konkrét szerepeket és feladatokat vállaltak a szervezetükben?
  - bizonyos társadalmi láthatósággal rendelkezett, vagy kapcsolataik voltak más nagy ellenfelekkel?

Példa a hasonló helyzetben lévő személyek kockázati mutatóként történő kezelésére:

[Egy „A” országból származó fiatalember esete](#)

Nincsenek olyan múltbeli események, amelyek üldöztetésnek, súlyos sérelemnek vagy akár fenyegetésnek minősülnének. Ebben az esetben, mivel ez egy előretekintő vizsgálat, fontos megvizsgálni és információt gyűjteni arról, hogy mi történik azokkal az emberekkel, akik nem hajlandók csatlakozni a terrorista csoporthoz. Milyen következményekkel kell szembenéznük?

Ha elfogadjuk azt a lényeges tényt, hogy a kérelmezőt megkeresték, hogy csatlakozzon a terrorista szervezethez, akkor a kérelmezőhöz hasonló módon megkeresett és hasonló jellemzőkkel rendelkező más személyek általi visszautasítás következményei kockázatot jeleznek a kérelmező számára is. Ezek a toborzások például meghatározott területeken történnek? A megcélzott fiatal férfiak egy bizonyos etnikai vagy társadalmi csoporthoz tartoznak?

Példa egy lehetséges forgatókönyvre: A kérelmező úgy hagyta el az országot, hogy nem kapott toborzási felhívást. Ebben az esetben Ön korábban nem azt a lényeges tényt fogalmazta meg és értékelte, hogy a csoport megkereste a kérelmezőt, hanem az eseményekről és a terrorista csoport magatartásáról, valamint az általuk alkalmazott toborzási módszerekről/gyakorlatokról állapított meg lényeges tényt.

Ha elfogadjuk, hogy a terrorista csoportnak valóban bevett gyakorlata az, hogy fiatal férfiakat toboroz, akkor a kérelmező profilja és különösen életkora nagyon fontos elem annak felmérése szempontjából, hogy lehetséges-e, hogy a kérelmező ki van téve ennek a kockázatnak, azokon az információkon túl, hogy mi történik az azonos profilú vagy hasonló helyzetben lévő személyekkel.

(c) A kockázatot növelő vagy csökkentő körülményekkel kapcsolatos kockázati mutatók

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Vannak-e olyan (személyes) körülmények, amelyek növelik vagy csökkentik a kockázatot?

A lényeges tények azonosításának részeként azonosítottuk azokat a körülményeket, amelyek hozzájárulhatnak a kockázathoz. Ezeket a körülményeket most ki kell egészíteni minden olyan körülménnyel, amely növelheti vagy csökkentheti a kockázatot. Ezek alapján értékeljük, hogy ezek a körülmények milyen mértékben növelik vagy csökkentik a kockázat megvalósulásának valószínűségét.

A kockázatot növelő személyes körülmények kapcsolódhatnak az életkorhoz, nemhez, műveltséghez, iskolai végzettséghez, társadalmi helyzethez, családi kapcsolatokhoz, fogyatékossághoz, etnikai hovatartozáshoz, valláshoz vagy társadalmi csoporthoz, amennyiben ezek nem képezik a kockázat fő okát. Más körülmények olyan tényekhez kapcsolódhatnak, mint a lakóhely vagy a látható hegek, amennyiben a kérelmező nem tudja könnyen elhatárolni magát ezektől a tényektől. Egyes országokban például a címváltoztatás nem változtat azon a tényen, hogy az adott személyt az ország egy bizonyos részéből vagy egy bizonyos városrészéből származó személynek tekintik.

- Hogyan befolyásolják ezek a körülmények a kérelmező vagy más, azonos körülményekkel vagy jellemzőkkel rendelkező személyek életét?
- Milyen mértékben teszik ezek a körülmények vagy jellemzők a kérelmezőt az üldöztetés vagy súlyos sérelem célpontjává?
- Mennyiben teszik a körülmények a kérelmezőt „keresettebb” célponttá?

Egyéb körülmények is növelhetik vagy csökkenthetik a kockázatot. Ezek közé tartozhat a vagyon, a társadalmi pozíció, a család, a törzs vagy a társadalmi hálózat, az oktatás szintje vagy a törzsi konfliktusmegoldó mechanizmusok stb. Fel kell mérni, hogy ezek a körülmények mennyire hatékonyan akadályozzák meg a kockázat bekövetkezését, és hogy ez kiszámíthatóan és tartósan megóvjá-e a kérelmezőt a félelmet kiváltó eseményektől.

- Milyen mértékben csökkentik ezek a körülmények ténylegesen a kockázatot?

(d) Kockázati mutatók a szereplők arra irányuló indítékával kapcsolatban, hogy üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősíthető eseményeket hajtsanak végre

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Fontos, hogy értékeljük az olyan állítólagos események indítékát (indítékait), amelyek a kérelmező esetleges visszatérésének időpontjában üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülhetnek. Lehet, hogy az indíték megváltozott, vagy maga az indíték teljesen eltűnt.

Az esetleges visszatérés időpontjában lesz-e a szereplőnek (még) indítéka arra, hogy beváltsa a fenyegetést?

Az üldöztetés vagy súlyos sérelem okozója megváltoztathatta politikáját az üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősíthető állítólagos eseményekkel kapcsolatban, illetve megváltozhatott a helyzete vagy érdeke.

Vannak-e változások a jogszabályokban, például egy most bevezetett amnesztiaintézkedés vagy egy bűncselekmény dekriminalizálása?

- Történt-e rendszerváltás? Ha igen, milyen szinten és milyen mértékben?
- Történt-e változás az üldöztetés vagy súlyos sérelem okozója által a kérelmezővel, családtagjaival vagy más, hasonló helyzetben lévő személyekkel szemben tanúsított bánásmódban?
- A kérelmező még mindig rendelkezik-e, illetve vélhetően még mindig rendelkezik-e azzal a jellemzővel (jellemzőkkel), amelyen (amelyeken) az üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősíthető állítólagos események indítéka alapul?
- Az üldöztetést okozó szereplő (a kérelmező célba vételén túl) megvalósította-e más módon azt, amit elérni kívánt?
- Milyen körülmények között hagyta el a kérelmező az országot (legális vagy illegális kilépés, utazási mód stb.).

Fontos, hogy ez a változás eredménnyel járjon. Ha például a törvény megváltozna, de a gyakorlat az, hogy más jogalapokra hivatkozva továbbra is üldözik ugyanazt a magatartást, az ezzel kapcsolatos kockázat továbbra is fennáll. Hasonlóképpen, a politikai kontextus megváltozása nem biztos, hogy a gyakorlatban is változást eredményez, ha a köztisztviselők ugyanazok maradnak, és továbbra is ugyanúgy viselkednek. Még azok a körülmények is utalhatnak az üldöztetés okozójának szándékaira, amelyek között a kérelmező elhagyta az országát. Például, ha a kérelmező olyan, a hatóságok által elkövetett eseményeket élt át, amelyek üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülhetnek, és a kérelmező jogszerűen, a saját nevére szóló megfelelő dokumentumokkal hagyta el az országot, ez arra utalhat, hogy a szereplő nem a kérelmezőt vette célba. Legalábbis a kilépés pillanatában ez lenne a helyzet.

Ha a rendelkezésre álló COI arra utal, hogy a szereplő indítéka(i) megváltozott (megváltoztak) vagy megszűnt(ek), akkor egyeztetni kell a kérelmezővel, hogy ezek a változások az ő egyéni helyzetét is érintik-e. Meg kell győződni arról, hogy a változtatásnak tényleges hatása lenne-e arra a kockázatra, hogy a kérelmező üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősíthető eseményeknek van kitéve.

Tudomással bírnak-e a szereplők a kérelmező olyan cselekedeteiről vagy jellemzőiről, amelyek üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősíthető cselekmények indítékát képezhetik?

Az üldöztetést vagy súlyos sérelmet okozó szereplők által elkövetett cselekményeket gyakran a kérelmező viselkedése vagy megjelenése váltja ki. Ezért képet kell alkotnia arról, hogy a kérelmező esetleges visszatérésekor hogyan fog megjelenni vagy viselkedni. Azonban szem előtt kell tartania, hogy a kérelmezőtől nem várható el, hogy az üldöztetés elkerülése érdekében eltitkolja vagy elrejtse azokat az elemeket, amelyek alapvetően kapcsolódnak a menekült fogalom meghatározása által védett tulajdonság(ok)hoz ⁽¹⁴³⁾. Röviden, a kérelmezőtől nem várható el, hogy eltitkolja vagy elrejtse azt, ami alapvető fontosságú az ő személyiségében vagy hitében.

Néha nem világos, hogy a szereplők tudnak-e a kérelmező olyan cselekedeteiről vagy jellemzőiről, amelyek üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősíthető cselekmények alapját képezhetik? Ez különösen akkor fordulhat elő, amikor a félelem *sur place* keletkezett. Ilyen helyzetekben fel kell mérni, hogy a kérelmező a nyilatkozatai alapján „az észszerű feltételezések szerint” hogyan fog viselkedni vagy megjelenni hazatérése után, szem előtt tartva, hogy nem várható el, hogy alapvető tulajdonságait elrejtse.

Ha például a kérelmező pusztán opportunista okokból vett részt egy tüntetésen a menedékjogot nyújtó országban, és a származási ország hatóságai nem tudnak a részvételéről, és semmi jel nem utal arra, hogy a belátható jövőben tudomást szerezhetnek róla, ez nem vezethet olyan események kockázatához, amelyek üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülhetnek. Ennek oka, hogy a kérelmezőről észszerűen feltételezhető, hogy származási országában nem vesz részt hasonló tiltakozásokban.

Ha azonban a kérelmező a kiutazás előtt a származási országban félelemből soha nem nyilvánította ki politikai véleményét, és a hatóságok így nem ismerik a kérelmező politikai véleményét, ez mégis olyan események kockázatához vezethet, amelyek üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülhetnek. Ennek oka, hogy a kérelmezőtől nem várható el, hogy továbbra is titkolja politikai véleményét, hogy elkerülje az olyan eseményeket, amelyek egy esetleges visszatéréskor üldöztetésnek minősülhetnek.

A fő kérdések, amelyeket ebben a tekintetben fel kell tenni:

- Hogyan fog viselkedni és/vagy mit fog tenni a kérelmező a visszatérés után, figyelembe véve, hogy mi az, aminek elrejtését vagy eltitkolását nem lehet elvárni a kérelmezőtől?

⁽¹⁴³⁾ Az EUB által C-77/11. – C-99/11. számú [Bundesrepublik Deutschland kontra Y és Z](#) ügyekben hozott 2012. szeptember 5-i ítélet (EU:C:2012:518) 78. pontja. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#). Ebben az ítéletben az EUB a vallással mint üldöztetési okkal foglalkozik. Az ítélet érvelése az üldöztetés valamennyi okára kivetíthető, különösen amennyiben az ítélet kimondja, hogy nem szükséges figyelembe venni „a kérelmező azon lehetőségét, hogy az üldöztetést elkerülheti azáltal, ha lemond a szóban forgó vallási gyakorlatról, és következőképpen arról a védelemről, amelyet az irányelv számára a menekült jogállás elismerése révén nyújtani kíván”, azáltal, hogy tartózkodik a vallásgyakorlattól, amelyet szükségesnek tart saját maga számára, vagy amelyet a vallása előír. Az EUB a C-199/12–C-201/12. számú [Minister voor Immigratie en Asiel kontra X, Y és Z](#) egyesített ügyekben hozott 2013. november 7-i ítéletének (EU:C:2013:720) 70–76. pontjában ugyanezt az érvelést analógia útján alkalmazták a szexuális irányultság kifejezésére. Az összefoglaló megtalálható az [EUAA esetjogi adatbázisában](#).

- A kérelmező pusztán opportunistá vagy véletlenszerű okokból vett-e részt bizonyos tevékenységekben vagy tanúsított bizonyos magatartást?
- Ha igen, a származási ország hatóságai tudnak-e ezekről a tevékenységekről vagy magatartásról?
- Ha igen, hogyan ítélik meg a hatóságok ezt a magatartást vagy tevékenységet?

A közösségi médiában közzétett tartalmak ⁽¹⁴⁴⁾

- A kérelmezők a jövőbeni kockázatra példaként hozhatják fel egy közösségi médiában megjelent közzététel **nyilvánosságra kerülését**. A közösségi médiában megjelent közzétételeknek nagyszámú nézője/olvasója lehet. Csak azért, mert a lehetőség fennáll, ez nem jelenti azt, hogy mindennek, amit az interneten közzétesznek nagy közönsége van, és adott esetben ez a közönség magában foglalja az üldöztetést vagy súlyos sérelmet okozó szereplőt is ⁽¹⁴⁵⁾. Figyelembe kell venni az összes releváns általános és egyéni körülményt, valamint a kérelmező magyarázatát is, mielőtt következtetést vonnánk le arról, hogy valószínűsíthető-e, hogy az üldöztetést vagy súlyos sérelmet okozó szereplő tudott a közzétételről. A vizsgálati folyamat a különböző tényezők összesítésén alapul, amelyeket a származási ország kontextusának figyelembevételével kell értékelni;
- Amennyiben az üldöztetést vagy súlyos sérelmet okozó szereplő **aktív megfigyelési politikát** folytat a kérelmező által közzétett online közzétételekkel kapcsolatban, akkor nagyobb az esélye annak, hogy ez a szereplő tud a közzétételekről. Ez még akkor is így van, ha a kérelmező által a közzététel(ek)nek biztosított nyilvánosság arányaiban korlátozott. Ha az üldözést vagy súlyos sérelmet okozó szereplő passzívabb magatartást tanúsít, akkor kisebb az esélye annak, hogy tudomást szerezzen a közzétételről, és ez inkább magától a közzététel népszerűsítésétől függ, semmint az üldözést vagy súlyos sérelmet okozó szereplő viselkedésétől;
- Maga a **közzététel/a közzététel láthatósága** is több tényezőtől függhet. Olyan nyomokat kell keresnie, amelyek alapján meg tudja állapítani, mennyire valószínű, hogy az információ eljutott vagy eljuthat az üldöztetést vagy súlyos sérelmet okozó szereplőhöz. A következő kérdéseket kell mérlegelni: „Ez egy bizalmas közzététel korlátozott számú megtekintéssel, vagy egy olyan közzététel, ahol a megtekintések potenciális száma korlátozott? Vagy inkább az a célja, hogy a felhasznált médiumnak és a láthatóságát biztosító eszközöknek köszönhetően nagyszámú ember lássa? A közzététel egyébként a szerző szándékán túllépve terjedt az interneten?”

⁽¹⁴⁴⁾ Ez a szöveg az EUAA [politikai véleményről szóló gyakorlati útmutatójának](#) (2022) 3.7. szakaszából származik. „A közösségi médián keresztül kifejtett politikai vélemény”. 80–86. oldal.

⁽¹⁴⁵⁾ További információkért lásd: EUAA. [Nemzetközi védelemre való jogosultság \(2011/95/EU irányelv\) – Igazságügyi elemzés](#). Második kiadás (2023). 1.10.3.4. szakasz. Lásd még: a másodfokú bíróság (bevándorlási és menekültügyi tanács) (IAC) (Egyesült Királyság) [2022. január 20-i ítélete. XX \(PAK – sur place tevékenységek – Facebook\) Iran CG \[2022\] UKUT 23 \(IAC\)](#) (utolsó frissítés: 2022. szeptember 30.).

- Egyes internetes oldalakon látható a **megtekintések**, kedvelések stb. száma. Ez képet adhat arról, hogy hányan nézték meg a közzétételt. Ne feledje, hogy egyes weboldalakon a „megtekintések” száma nem azt tükrözi, hogy hány különböző ember látta a közzétételt, hanem azt, hogy hányszor látogatták meg az oldalt. Ez azt jelenti, hogy ugyanazon személy – beleértve magát a szerzőt is – többszöri látogatása különböző „megtekintésnek” minősül. A megtekintések száma az egyik figyelembe veendő tényező, de a szám „fontossága” a nemzeti kontextustól függ, és talán más tényezőktől is, például attól, hogy a közelmúltban hogyan alakult a megtekintések száma (pl. a sok évvel ezelőtti nagyszámú megtekintés kevésbé tekinthető relevánsnak, mint a közelmúltbeli kevesebb megtekintés),
- A szerző **„követőinek” száma** – ha van ilyen – szintén képet adhat a lehetséges megtekintők számáról. Az a tény, hogy egy személyt sok ember „követ” az interneten, valószínűbbé teszi, hogy közzétételeit megnézik, tartalmait pedig ismerik és megosztják,
- A használt **médiatípus** fontossága és hatása. Az interneten nem minden médiumnak van azonos hatása és hatóköre. A közzététel egy jelentős újság weboldalán vagy egy privát blogon jelent meg? Ha tisztában vagyunk a különböző típusú közösségi médiumok (Facebook, YouTube, Instagram, TikTok stb.) működésével és az egyes médiumok által a származási országban kifejtett hatással, akkor fel tudjuk mérni a közzététel potenciális elérését. Nem ugyanaz, ha egy személyes vagy magánblogon publikálnak egy tartalmat, vagy ha egy ellenzéki párt blogján írnak egy cikket. Az utóbbit valószínűleg többen fogják követni (különösen az üldöztetést vagy súlyos sérelmet okozó szereplő), míg az előbbi viszonylag bizalmas körben maradhat;
- **Hozzáférhetőség.** Ki férhet hozzá ezekhez az információkhoz, és milyen könnyen érhetők el? Az internetes kiadványok célja nem mindig az, hogy mindenki lássa őket. Ellenőrizze tehát, hogy az oldal nyilvános-e, és ha igen, milyen mértékben, vagy pedig magánjellegű, illetve csak korlátozott számú megtekintőre szorítkozik. Ellenőrizze például az adott kiadvány vagy közösségimédia-platform „ismerőseit” vagy feliratkozóit, valamint azt, hogy az információ milyen mértékben osztható meg másokkal, például hogy elektronikus úton megosztható-e az oldal. Egy másik megfontolandó kérdés, hogy bárki belebotolhat-e az információba, akár véletlenül, akár egy egyszerű keresés révén, vagy a kiadványt/közzétételt olyan nehéz megtalálni, hogy csak azok találják meg/látják, akik nagyon részletes információkkal rendelkeznek a kiadványról;
- **Példa egy lehetséges forgatókönyvre.** Ha ez a kérelmező egyetlen kiadványa vagy közzététele, és nagyon konkrét információkat – például a kérelmező nevét vagy bizonyos kulcsszavakat – kell beírni a keresőbe ahhoz, hogy megtalálják a kiadvány vagy közzétételt, vagy ha a annak eléréséhez az URL-címre van szükség, akkor nagyon valószínűtlen, hogy olyan személy bukkanjon rá erre a kiadványra, illetve közzétételre, aki még nem rendelkezik ezekkel az információkkal. Ez tehát nem olyan információ, amely nagy nyilvánosságot kap;

- **Elérhetőség.** Az oldal még mindig elérhető az interneten? Előfordulhat, hogy a szerző eltávolított egy oldalt, vagy megváltoztatta a tartalmat a közzététel után. Ha a kérelmező internetes kiadványokra hivatkozik, figyeljen arra, hogy a kérelmező milyen módon adja meg az információkat. A kérelmező csak egy internetes oldal kinyomtatott változatát mutatta be? Elérhető még az interneten ez az oldal, és ha nem, akkor miért nem? Ha már nem érhető el az interneten, akkor érdemes ellenőrizni, hogy ez a kiadvány miért jelent még mindig kockázatot a kérelmező számára a visszatéréskor;
- Ne feledje azonban, hogy az elektronikus közzétételek digitális lábnyomot hagynak maguk után, és végtelen élettartamúak lehetnek, ami lehetővé teszi, hogy a közzétételeket a szerző általi törlés után is megtalálja vagy visszanyerje.

(e) A szereplő azon képességével kapcsolatos kockázati mutatók, hogy sérelmet okozhat a kérelmezőnek

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

Az üldöztetést vagy súlyos sérelmet okozó szereplő képes lesz-e sérelmet okozni a kérelmezőnek?

Az üldöztetést vagy súlyos sérelmet okozó szereplő azon képessége, hogy sérelmet okozzon a kérelmezőnek, e szereplő helyzetétől és a támogatottságától függ. Képességük jelentősen eltérhet attól függően, hogy a szereplő állami vagy nem állami szereplő.

Ha ez a szereplő az állam, akkor feltételezhető, hogy képes lesz végrehajtani az üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősíthető tervezett cselekményeket, és a kérelmezőt az állam területén belül bárhol elérhetik. A következő kérdéseket azonban még mindig fel kell tenni.

- A fenyegetés magától az államtól, vagy az államon belül egyes személyektől vagy a funkcionáriusok egy körülhatárolható csoportjától érkezik? Ezek az egyének önérdékből cselekszenek, vagy az állam politikáját hajtják végre?
- Ha igen, van-e ezeknek a személyeknek hatalmuk vagy befolyásuk a helyi vagy regionális szintjükön túl?
- Van-e hatalmuk olyan események végrehajtására, amelyek üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülhetnek?

Ha a kockázat nem állami szereplőktől származik, gondosan fel kell mérni a cselekvőképességüket és befolyásukat.

- Milyen a társadalmi helyzetük?
- Milyen mértékben fogadja el vagy támogatja őket a környező társadalom?
- Milyen mértékben van befolyásuk az államra, és mennyire hajlamos az állam a korrupcióra?
- Büntetlenül cselekedhetnek?

A szereplő képességével kapcsolatos megállapítások önmagukban általában nem vezetnek arra a következtetésre, hogy nincs kockázat vagy nincs észszerű valószínűsége a kockázatnak. Ezeket az eredményeket a többi kockázati jelzéssel együtt kell értelmezni. A

megállapítások mindazonáltal beépülhetnek a jogi értékelésbe (a vizsgálati folyamat következő lépése), különösen általában a formális védelem megléte, valamint az átdolgozott QD-ben meghatározott belföldi védelmi lehetőség rendelkezésre állása tekintetében ⁽¹⁴⁶⁾.

Kapcsolódó EUAA kiadvány

A belföldi védelem lehetőségének fogalmát és alkalmazását részletes tárgyalja az a következő kiadvány: EASO. [Gyakorlati útmutató a belföldi védelem lehetőségének alkalmazásáról](#). 2021. május.

3.4. Következtetés a kockázatra

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

A kockázatértékelés lezárásához az egyes kockázatok kockázati mutatóira vonatkozó összes megállapítást együttesen kell figyelembe vennie, és értékelnie kell, hogy teljesül-e az észszerű mértékű valószínűség szabálya.

Az összes kockázati mutatót együttesen vegye figyelembe

Bár egyes elemek önmagukban talán nem vezetnek el olyan kockázathoz, amelynek bekövetkezése kellően valószínű, a rendelkezésre álló információk fényében az elemek együttesen arra a következtetésre vezethetnek, hogy a kérelmező származási országba való visszatérése esetén a kockázat bekövetkezésének valószínűsége észszerű mértékű.

Ha eltérő mutatók vannak, akkor mindegyiket mérlegelnie kell. A kérelmezővel a múltban történt eseményekhez közvetlenül kapcsolódó mutatók nagyobb súlyt kaphatnak, mint a kérelmezőhöz közel álló személyekkel történt események, amelyek viszont nagyobb súlyt kaphatnak, mint a hasonló helyzetben lévő személyekkel történt események. Ezt azonban a konkrét helyzet és a rendelkezésre álló információk fényében, valamint a kérelmező és/vagy az esemény személyes körülményeinek, illetve a származási ország vagy a szokásos tartózkodási hely szerinti ország általános körülményeinek figyelembevételével kell értékelni.

Ennek során a múltban már megvalósult kockázatok, illetve olyan kockázatok tekintetében, amelyek esetében a múltban már megvalósult a fenyegetés, meg kell fordítani a bizonyítási terhet. Ha elfogadnak egy olyan lényeges tényt, amely múltbeli üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek (vagy ezek közvetlen veszélyének) minősülhet, akkor feltételezhető, hogy ez a

⁽¹⁴⁶⁾ Az átdolgozott QD 8. cikke.

tény a jövőben is megismétlődhet⁽¹⁴⁷⁾, és így a kockázat valószínűségére vonatkozó követelmény teljesül.

Ez a vélelem megdönthető, ha „jó okkal” úgy véli, hogy ezek az események a jövőben nem ismétlődnek meg. Azt a kérdést, hogy ezek az események üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülnek-e vagy sem, ebben a szakaszban nem kell értékelni és eldönteni. Elegendő, ha van arra utaló jel, hogy ezek a múltbeli események üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülhetnek⁽¹⁴⁸⁾. Ezt a kockázatot csak akkor nem veszik figyelembe a jogi értékelésben, ha úgy ítéli meg, hogy a kockázatértékelés alapján jó okkal feltételezhető, hogy ezek az események a jövőben nem ismétlődnek meg.

Nem kell bizonyítani, hogy az üldöztetés vagy súlyos sérelem teljes bizonyossággal nem fog megismétlődni. Ehelyett azt kell alátámasztania, hogy jó okok, azaz objektív körülmények alapján úgy véli, hogy ezek az események nem fognak megismétlődni.

Például a legutóbbi incidens vagy fenyegetés óta eltelt viszonylag hosszú idő önmagában nem kellően jó ok annak feltételezésére, hogy az esemény nem fog megismétlődni. Meg kell vizsgálni a hosszú idő elteltének lehetséges okait, mind a kérelmező, mind az üldöztetés vagy súlyos sérelem okozója szempontjából. Csak akkor lehet arra következtetni, hogy az eltelt idő részét képezheti annak a jó oknak, amely alapján feltételezhető, hogy az üldöztetés vagy a súlyos sérelem nem ismétlődik meg, ha nincs más magyarázat arra, hogy az incidensek vagy fenyegetések elmaradtak, mint az, hogy az üldöztetés vagy a súlyos sérelem okozója abbahagyta a kérelmező üldözését vagy bántalmazását, és ha egyébként nincs más jele annak, hogy a jövőben újrakezdi ezt a magatartást.

Jogi elemzés

A kockázatértékelés elvégzése után csak azokat a kockázatokat kell megtartani, amelyek esetében észszerű mértékű valószínűséggel várható, hogy a származási országba való visszatéréskor megtörténhetnek a kérelmezővel. Minden egyes kockázat esetében leírta, hogy mit fogadott el azzal kapcsolatban, hogy a kérelmező mitől és kitől fél, ennek mi az oka, illetve milyen körülmények között következik be. E kockázatok alapján léphet át a jogi elemzés szakaszába, amelynek során értékeli, hogy teljesülnek-e a nemzetközi védelem megadásának az átdolgozott QD-ben meghatározott anyagi feltételei, először a menekültjogállás, majd szükség esetén a kiegészítő védelmi jogállás tekintetében.

Értékeli, hogy azok az események, amelyek a kérelmezővel a visszatérés után (a kockázatértékelésben meghatározottak szerint) észszerű mértékű valószínűséggel bekövetkezhetnek, üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülnek-e. Ha igen, értékeli a nemzeti védelem rendelkezésre állását és a belföldi védelem lehetőségének alkalmazhatóságát, valamint jogi vizsgálatnak vetjük alá az azonosított kizárási okokat.

⁽¹⁴⁷⁾ Az átdolgozott QD 4. cikkének (4) bekezdése:

Azon tény, hogy a kérelmező korábban már üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek volt kitéve, illetve vele szemben ilyen üldöztetés vagy súlyos sérelem közvetlen veszélye állt fenn, komoly alátámasztásul szolgál a kérelmező üldöztetésről való megalapozott félelmének, valamint a súlyos sérelem tényleges veszélyének, kivéve, amennyiben alapos okból feltételezhető, hogy a kérelmezőt nem fogják újból üldözni, illetve hogy a súlyos sérelem veszélye vele szemben már nem áll fenn.

⁽¹⁴⁸⁾ Az a tény, hogy egy múltban megtörtént esemény komoly jelzés arra, hogy fennáll a kockázata annak, hogy újra bekövetkezik, kivéve, ha alapos okkal feltételezhető, hogy ez a cselekmény vagy esemény nem fog megismétlődni, bármely cselekményre vagy eseményre vonatkozik, függetlenül attól, hogy az üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek minősülhet-e vagy sem.

Kapcsolódó EUAA kiadvány

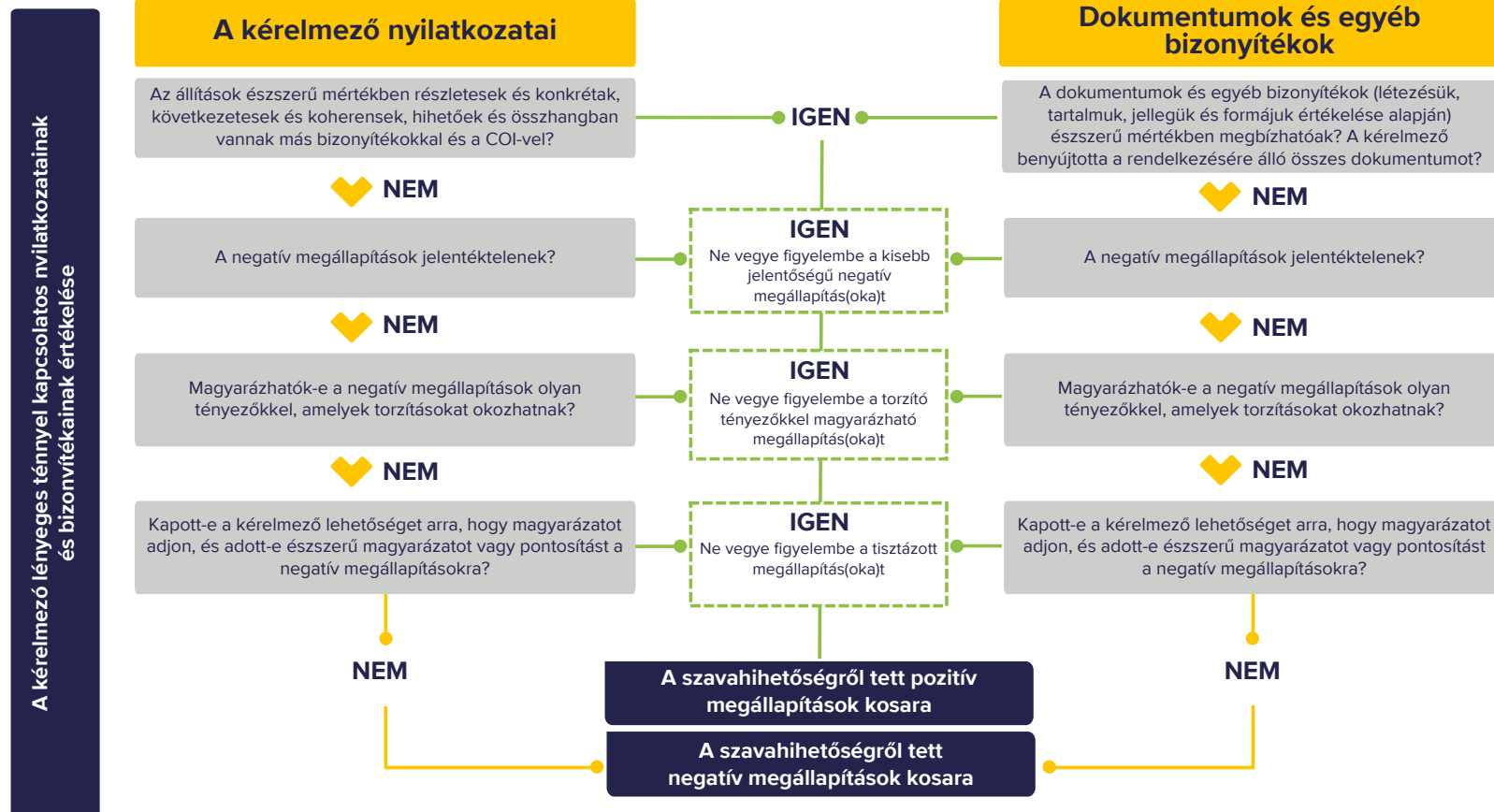
További elemzésért lásd: EASO. [Gyakorlati útmutató a nemzetközi védelemre való jogosultságról](#). 2018. április.

1. melléklet. Folyamatábra a szavahihetőség értékeléséről

A SZAVAHIHETŐSÉG ÉRTÉKELÉSE

Minden kérdés eredményezhet pozitív és negatív megállapításokat is a szavahihetőségről.
Például előfordulhat, hogy a kijelentések részletesek és konkrétak (pozitív megállapítás),
ugyanakkor nem következetesek és koherensek (negatív megállapítás)

Vegye számba a nyilatkozatok, valamint a dokumentumok és egyéb bizonyítékok szavahihetőségéről tett összes pozitív és negatív megállapítást, valamint az egyes megállapítások súlyozását (figyelembe véve az egyedi és közvetett bizonyítékokat), annak felmérése érdekében, hogy a szavahihetőségről tett megállapítások milyen irányba mutatnak, illetve hogyan kerülnek egyensúlyba, továbbá annak megállapítása érdekében, hogy a lényeges tény elfogadható-e.

A maga teljességében vizsgálja meg a bizonyítékot, majd fogadja el vagy utasítsa el a tényt

Ha a vizsgálati kötelezettség teljesítése után a súlyozás alapján nem lehet következtetést levonni, tartsa szem előtt, hogy nem szabad elutasítania a lényeges tényt, ha az alábbi feltételek együttesen teljesülnek:

- A kérelmező láthatóan mindent megtett kérelmének alátámasztása érdekében;
- A kérelmező rendelkezésére álló valamennyi releváns bizonyítékot benyújtották;
- Megállapítható, hogy a kérelmező állításai logikailag összefüggőek és hihetőek, és nem mondanak ellent a kérelmével kapcsolatban ismert általános és egyedi információknak;
- A kérelmező az első adandó alkalommal benyújtotta a nemzetközi védelem iránti kérelmét, kivéve, ha alapos indokkal igazolni tudja ennek elmulasztását;
- Általánosságban megállapítható a kérelmező szavahihetősége.

2. melléklet. Gyakorlati példa a szavahihetőségi mutatók súlyozására

[\[Tartalom\]](#) [\[Ellenőrző lista\]](#)

E melléklet célja, hogy [egy „B” országból származó aktivista esete](#) alapján gyakorlati példán keresztül mutassa be az olvasónak, hogyan súlyozzák a szavahihetőségi mutatókat és hogyan értékeli a szavahihetőséget az ügy egyik lényeges ténye esetében.

Ez a példa csak oktatási célokat szolgál.

A kérelmező nyilatkozatai és a benyújtott bizonyítékok tekintetében értékeljük az egyes szavahihetőségi kritériumokat, majd ezen értékelés leíró összefoglalása után bemutatjuk a szavahihetőségről tett negatív és pozitív megállapítások súlyozását.

A példa végén egy gondolatterkép található, amely a leírásban kifejtett érvelés egyik lehetséges szemléltetése.

Az értékelt lényeges tény. A kérelmező egy „Y” nevű nem kormányzati szervezet (NGO) **társadalmi vezetője**, aki az emberi jogokért küzd, valamint dokumentálja, kivizsgálja és leleplezi a hatalmi visszaéléseket és az emberi jogok megsértését.

Nyilatkozatok

Belső hitelesség

A példában a kérelmező részletes információkat tudott nyújtani az „Y” nem kormányzati szervezet felépítéséről, tevékenységeiről és célkitűzéseiről. Amikor azonban arról kérdezték, hogy személyesen részt vett-e azokban a konkrét tevékenységekben, amelyeket a szervezeten belül állítása szerint végzett, például a dokumentálási és kivizsgálási munkában, vagy hogy konkrétan hogyan leplezte le a hatalmi visszaéléseket és az emberi jogi jogsértéseket, a nyilatkozatai nagyon általánosak maradtak, annak ellenére, hogy az ügyintéző többször is megfelelő útmutatást adott arról, hogy milyen szintű részletességet és konkrét jelleget vár el. Akkor sem tudott magyarázatot adni, amikor az ügyintéző lehetőséget adott neki erre. Miután elhagyta „B” országot, a kérelmező már nem tartotta a kapcsolatot „Y” nem kormányzati szervezettel, és arról számolt be, hogy az ügyintéző országában is megszüntette minden tevékenységét, ahol pedig a szervezetnek van egy fiókja.

A nyilatkozatokból hiányoznak az állítólagos érdekérvényesítő és társadalmi vezetői profiljával kapcsolatos **részletek és konkrétumok**. Ez a helyzet áll fenn annak vizsgálatakor is, hogy a kérelmező valóban ügyvéd-e, és az „Y” nevű nem kormányzati szervezet tagja, és elvárható lenne, hogy beszélni tudjon azokról a közelmúltbeli ügyekről, amelyeken dolgozott. Mindez e tekintetben negatív szavahihetőségi megállapítást eredményezett.

A szavahihetőségről tett minden más megállapítás pozitív, mivel a nyilatkozatait belsőleg koherensnek és következetesnek ítélték, és a tagsági kártya is alátámasztja azokat. Semmi jele sincs annak, hogy a nyilatkozatai ne lennének összhangban a COI-val, és a valószerűséggel kapcsolatban sem merült fel probléma.

Ebben a konkrét esetben ez a lényeges tény arra vonatkozik, hogy a kérelmező részt vett-e azokban a tevékenységekben, amelyeket állítása szerint többször, önként és hosszabb időn keresztül végzett. A kérelmező iskolai végzettsége és a szakmai háttere alapján, valamint az olyan ismert személyes körülmények hiánya miatt, amelyek magyarázatot adnának a hiányosságokra, vagy befolyásolnák a nyilatkozatok értékelését, itt jelentős negatív súlyt kapott az, hogy a nyilatkozatok nem részletesek és konkrétak.

A nem kormányzati szervezet tagsági kártyája

- Relevancia

A kártya a lényeges tény szempontjából csak korlátozottan releváns, mivel a kártya célja nem az, hogy igazolja a kérelmező által az „Y” nem kormányzati szervezetben végzett tevékenységeket, mivel nem tartalmaz semmilyen információt a kérelmező szervezetben betöltött funkcióiról. A kártya inkább a kérelmező „Y” nem kormányzati szervezetben betöltött tagsága szempontjából releváns. Itt a lényeges tény a szervezetben betöltött szerepét, általánosabban pedig a társadalmi vezetőként betöltött szerepét érinti.

- A tagsági kártya megbízhatóságával kapcsolatos kritériumok alapján pozitívan ítélik meg a szavahihetőséget. A kártya megbízható.

Mivel a relevanciával kapcsolatos megállapítások nem teljesülnek, ez a dokumentum a vizsgált lényeges tényt illetően alacsony bizonyító erővel bír, ami jelentős negatív súlyt eredményez.

Súlyozási folyamat

E lényeges tény tekintetében milyen pozitív megállapításokat tettek a szavahihetőségről?

- A nyilatkozatokkal kapcsolatos szavahihetőségi mutatók teljesülnek, kivéve azt, hogy a nyilatkozatok nem részletesek és nem konkrétak.
- A tagsági kártyával kapcsolatban valamennyi szavahihetőségi mutató teljesül.

E lényeges tény tekintetében milyen negatív megállapításokat tettek a szavahihetőségről?

- A nyilatkozatok észrevehetően nem elég részletesek és konkrétak.

- Az „Y” szervezet által kiállított tagsági kártya nem elég mérvadó ahhoz, hogy alátámassza a kérelmező profilját és azokat a tevékenységeket, amelyekben részt vett, amíg a nem kormányzati szervezet tagja volt.

A szavahihetőségről tett pozitív megállapítások ellensúlyozhatják a negatív megállapításokat?

A szavahihetőségről tett pozitív megállapítások ebben az esetben nem tudják ellensúlyozni azt, hogy a dokumentum nem releváns, valamint hogy a nyilatkozatok nem elég részletesek és konkrétak. A szavahihetőségről tett pozitív megállapítások a lényeges tény szavahihetőségének alapvető szempontjait érintik, és így nagyobb súlyuk van, mint a pozitív megállapításoknak.

Elvárta volna, hogy további bizonyítékokat nyújtsanak be a lényeges tény szavahihetőségének alátámasztására?

1. forгатókönyv. A megfelelő és aktuális COI alapján azt feltételezzük, hogy az „Y” nem kormányzati szervezet gyakran állít ki igazolásokat azokkal a tevékenységekkel kapcsolatban, amelyekben tagjai részt vesznek. Ezek az igazolások általában megbízhatóak, és a szervezetnek az Ön országában található kirendeltségén keresztül lekérhetők. A kérelmező azonban nem nyújtott be ilyen dokumentumot. Nem adott kielégítő magyarázatot arra sem, hogy miért nem tett további lépéseket az állításának alátámasztására. Ez elvárható lett volna, figyelembe véve a személyes körülményeket és a kérelmező hátterét, valamint azt, hogy további időt biztosítottak számára, hogy megtegye ezeket a lépéseket.

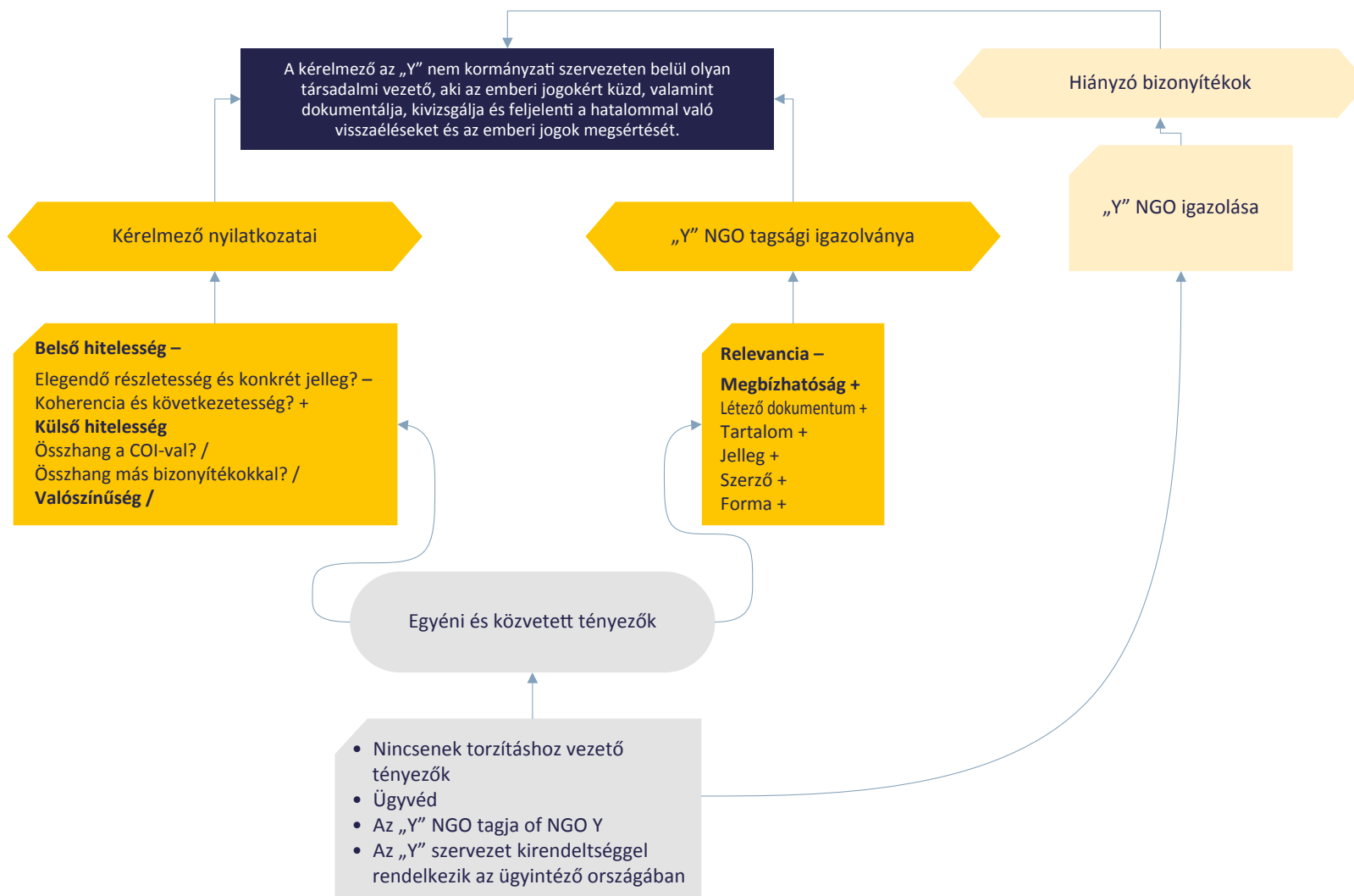
Ebben a példában az összes rendelkezésre álló bizonyíték és a hiányzó lehetséges bizonyítékok átfogó értékelése, valamint a kérelmező egyéni körülményeinek és hátterének figyelembevétele alapján azt a következtetést lehet levonni, hogy a lényeges tény el kell utasítani.

2. forгатókönyv. Tegyük fel, hogy a kérelmező benyújtotta az „Y” nem kormányzati szervezet által kiállított igazolást. Önnek újra ellenőriznie kell az összes kritériumot, hogy értékelje az igazolás bizonyító erejét. Az igazolást az „Y” nem kormányzati szervezet magas rangú tagja készítette el, aki részletesen beszámol a kérelmező által végzett tevékenységekről, ami összhangban van a kérelmező nyilatkozataival. A nyilatkozatot eredeti formájában nyújtották be. Az Ön rendelkezésére álló COI azt mutatja, hogy ez a személy csak megfelelő ellenőrzés után írja alá az ilyen igazolásokat, és hogy az igazolás alaki jellemzői megfelelnek a rendelkezésre álló mintának. Ez az igazolás tehát önmagában is nagy bizonyító erővel bír, mivel releváns és megbízható. Ezért a mérlegelés során a dokumentum szavahihetőségéről tett pozitív megállapítások felülírják a kérelmező nyilatkozatainak szavahihetőségéről tett negatív megállapításokat. A lényeges tény elfogadják.

Az 1. forгатókönyv teljes okfejtése az alábbi példában látható gondolatterképen foglalható össze.

Példa az 1. forgatókönyvön alapuló gondolattérképre

Ellenőrző lista

[\[Tartalom\]](#)

Ellenőrző lista. Az ügyintéző és a kérelmező általános feladatai

Az együttműködési kötelezettség alkalmazása (bizonyítási teher) a bizonyítékok értékelése során

- ☐ [Ellenőrizze, hogy a kérelmező eleget tesz-e a kérelem alátámasztására vonatkozó kötelezettségének](#)
  - ☐ Értékelje, [hogy a kérelmező valódi erőfeszítést tett-e azért, hogy a rendelkezésére álló összes nyilatkozatot és bizonyítékokat átadja](#)
  - ☐ Értékelje, [hogy a lehető leghamarabb megtörtént-e az összes bizonyíték átadása](#)
  - ☐ Ellenőrizze, [hogy a kérelmező kielégítő magyarázattal szolgált-e a kérelmét alátámasztó bizonyítékok hiányáról](#)
- ☐ [Tegyen eleget vizsgálati kötelezettségének](#)
  - ☐ Azonosítsa azokat a személyeket, akiknek [különleges eljárási igényeik](#) vannak, és megfelelően támogassa őket
  - ☐ [Tájékoztassa a kérelmezőt a kötelezettségeiről](#)
  - ☐ [Tegye lehetővé a kérelmező számára, hogy személyes meghallgatás keretében minden releváns tényt és bizonyítékot bemutasson](#)
  - ☐ [Kérje meg a kérelmezőt, hogy tisztázza a bizonytalan pontokat](#)
  - ☐ [Foglalkozzon a nyilvánvaló következetlenségekkel, a valószerűség kérdésével, valamint azzal, ha nem nyújtottak be elegendő információt](#)
  - ☐ [Szerezze meg a származási országra vonatkozó releváns információkat és az egyéb bizonyítékokat](#)
- ☐ [Adott esetben vegye figyelembe az egyedi indokolási szabályokat](#), ha
  - ☐ a származási országban [védelmet](#) lehet igénybe venni
  - ☐ lehetőség [van a belföldi védelemre](#)
  - ☐ a kérelmező [kizárható](#) a nemzetközi védelemből
  - ☐ a kérelmező már [korábban is üldöztetéssel vagy súlyos sérelemmel szembesült \(illetve ennek közvetlen veszélye fenyegette\)](#)
  - ☐ a kérelmező [biztonságos származási országból](#) érkezik

Ellenőrző lista. 1. lépés – Információgyűjtés

- ☐ **Gyűjtse össze a kérelem szempontjából releváns bizonyítékokat**
  - ☐ Gyűjtse össze a kérelmező [szóbeli nyilatkozatait](#) és/vagy [írásbeli nyilatkozatait](#)
  - ☐ Gyűjtse össze az összes rendelkezésre álló [személyi okmányt és egyéb okirati bizonyítékot](#)
  - ☐ Gyűjtse össze a [származásiország-információkat](#)
  - ☐ Gyűjtsön össze minden egyéb bizonyítékot, ha azok relevánsak és rendelkezésre állnak (például [orvosi, pszichiátriai és pszichológiai szakvéleményeket](#); a [családtagok menekültügyi iratanyagait](#); a [közösségi médiában elérhető információkat](#) stb.)
  - ☐ Ne gyűjtsön [olyan bizonyítékokat, amelyek sértik a kérelmező alapvető jogait](#) (például a kérelmező szexuális tevékenységére vonatkozó bizonyítékokat)
- ☐ **Azonosítsa a lényeges tényeket a jogosultsági kritériumok alapján**
  - ☐ Azonosítsa a következőkkel kapcsolatos tényeket:
    - ☐ [a kérelmező állampolgársága\(i\) vagy annak hiánya](#)
    - ☐ [a visszatéréssel kapcsolatos jövőbeli félelmek vagy kockázatok](#)
    - ☐ [az azonosított félelmek vagy kockázatok okai](#)
    - ☐ [a félelemmel vagy kockázattal szembeni védelem elérhetősége, illetve annak hiánya](#)
    - ☐ [az esetleges kizárással kapcsolatos tények](#), ha alkalmazandó
  - ☐ [Vegye figyelembe a kérelmezőnek a lényeges tényekkel kapcsolatos személyes körülményeit](#)
  - ☐ [Zárja ki a nem lényeges tényeket](#)
- ☐ **Fogalmazzon meg világos, átfogó és tényszerű lényeges tényeket**
  - ☐ [Csak a múlttal és a jelennel foglalkozzon](#)
  - ☐ [Tartsa magát a kérelmező nyilatkozataihoz](#)
  - ☐ [Vegyen figyelembe minden releváns adatot](#)
  - ☐ [Kerülje a személyes értelmezéseket vagy következtetéseket](#)
  - ☐ [Kerülje a jogi kérdéseket](#)
  - ☐ [Minden egyes lényeges tényt jól meghatározott tények, események vagy helyzetek alapján fogalmazzon meg](#)
- ☐ **Kapcsolja össze a releváns bizonyítékokat a lényeges ténnyel (tényekkel)**

Ellenőrző lista 2. lépés – A szavahihetőség értékelése

- ☐ **Az igazoló dokumentumok és egyéb bizonyítékok értékelése az értékelési kritériumok alapján**
  - ☐ [Relevancia](#)
  - ☐ [Megbízhatóság: létezés/előfordulás, tartalom, jelleg, szerző, forma](#)
- ☐ **Súlyozza a bizonyítékkal kapcsolatos szavahihetőségi megállapításokat**
- ☐ **Értékelje a kérelmező nyilatkozatait a szavahihetőségi mutatók szerint**
  - ☐ [Alkalmazza a belső hitelességi mutatókat](#)
  - ☐ [Kellő részletesség és konkrétság](#)
  - ☐ [Koherencia és következetesség](#)
  - ☐ [Alkalmazza a külső hitelességi mutatókat](#)
  - ☐ [Összhang a COI-val](#)
  - ☐ [Összhang az igazoló dokumentumokkal és egyéb bizonyítékokkal](#)
  - ☐ [Alkalmazza a valószerűségi mutatót](#)
- ☐ **Figyelembe vette azokat az egyéni és környezeti tényezőket, amelyek torzíthatják a kialakult képet?**
  - ☐ Figyelembe vette a [kérelmezővel kapcsolatos tényezőket](#)?
  - ☐ [A memória működése](#)
  - ☐ [Trauma](#)
  - ☐ [Egyéb pszichológiai és egészségügyi problémák](#)
  - ☐ [Életkor](#)
  - ☐ [Oktatás](#)
  - ☐ [Kultúra, vallás és meggyőződés](#)
  - ☐ [Félelem és bizalmatlanság](#)
  - ☐ [Megbélyegzés és szegény](#)
  - ☐ [Nemi szerepek](#)
  - ☐ Figyelembe vette az [Önnel mint ügyintézővel kapcsolatos tényezőket](#)?
  - ☐ A [szavahihetőséggel kapcsolatos fáradtság](#) jelei (stressz, kimerültség, hosszú távú kitettség negatív életeseményekről szóló beszámolóknak, bizalmatlanság, túlzott önbizalom stb.)
  - ☐ [Kulturális háttér](#)

- ☐ Figyelembe vette az [interjúhelyzettel összefüggő tényezőket](#)?
  - ☐ [Többnyelvű kommunikáció tolmács segítségével](#)
  - ☐ [Interjúkörnyezet](#)
- ☐ **Minden egyes lényeges tény esetében állapítsa meg, hogy azt elfogadja vagy elutasítja**
  - ☐ [Súlyozza a lényeges tényekhez kapcsolódó valamennyi bizonyíték tekintetében megfogalmazott szavahihetőségi megállapításokat](#)
  - ☐ [Következtetés az elfogadott és elutasított lényeges tényekről](#)

Ellenőrző lista 3. lépés – Kockázatértékelés

- ☐ **Határozza meg a kockázato(ka)t az elfogadott lényeges tények alapján**
  - ☐ Mérlegelje a kérelmező által megfogalmazott kockázatokat
  - ☐ Mérlegelje a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján azonosított kockázatokat
  - ☐ Minden egyes kockázat esetében írja le a következőket:
    - ☐ a kérelmezőt érintő jövőbeli esemény(ek)
    - ☐ a szereplő(k)
    - ☐ ok(ok), amely(ek) bekövetkezhet(nek)
    - ☐ ezek bekövetkezésének körülményei
    - ☐ a velük szembeni védelem lehetősége
- ☐ **Vegye figyelembe az összes olyan kockázati mutatót, amely befolyásolhatja a kockázat valószínűségét**
  - ☐ Vegye figyelembe a kérelmező által a múltban átélt eseményeket
  - ☐ Vegye figyelembe a kérelmezőhöz közel álló vagy a kérelmezőhöz hasonló helyzetben lévő személyeket
  - ☐ Vegye figyelembe a kérelmező személyes körülményeit, amelyek növelhetik vagy csökkenthetik a kockázatot
  - ☐ Vegye figyelembe azon események mögöttes okait vagy indítékait, amelyekről a kérelmező fél
  - ☐ Vegye figyelembe, hogyan üldöztetést vagy súlyos sérelmet kiváltó szereplők meg tudják-e fenyegetni a kérelmezőt, illetve visszaküldés esetén valóra tudják-e váltani a fenyegetést
- ☐ **Következtetés a kockázatra**
  - ☐ Az összes kockázati mutatót együttesen vegye figyelembe
  - ☐ Értékelje, hogy teljesül-e az ésszerű mértékű valószínűségre vonatkozó előírás

Az Európai Unió
Kiadóhivatala

